Washington Irving

En rejsendes fortællinger

Washington Irving

En rejsendes fortællinger

Jeg er hverken en minotaur, eller en kentaur, eller en satyr, eller en hyæne eller en bavian, men blot en rejsende; det kan I tro mig.

Ben Jonson (*Cynthias Fest*)

---

eBibliotek 1800

2023

Forfatterens fortale

Hotel de Darmstadt,
før Hotel de Paris i Mainz,
ellers kaldet Maience.

Til læseren!

Agtede og dyrebare læser!

Har du nogensinde, midt på en behagelig rejse, været overfaldet bagfra af en forræderisk sygdom, kastet til jorden og været nødt til at tælle de ubehagelige minutter, således som de passerer forbi, i et værtshuskammers ensomhed? – Har dette været tilfældet med dig, så vil du føle dig tilbøjelig til at føle medlidenhed med mig. Tænk dig mig, hvorledes jeg på min rejse langs med Rhinens skønne bred blev afbrudt af en upasselighed, og måtte blive liggende i den gamle grænsestad Mainz! Enhver underholdningskilde er udtømt; jeg kender lyden af ethvert ur, som slår i denne stad, af enhver klokke, der kimer; jeg ved på et sekund, hvornår jeg vil få den preussiske tromme at høre, som kalder garnisonen til parade, eller i hvilken time den østrigske regimentsmusiks fjerne toner vil lyde. Alt dette er jeg blevet led af, og selv min læges velkendte trin, når han kommer langsomt op ad gangen og allerede ved sine skos knirken forkynder helbredelsen, yder mig ingen behagelig underholdning mere for mit stuelivs ensformighed.

En tid søgte jeg at bevinge løbet af de dovne timer ved at jeg af min værts artige lille datter, Katharina, lærte tysk, men jeg fandt snart, at selv det tyske ikke besad den kraft, at smigre et

afstumpet øre, og at bøjningen af "ich liebe" ikke havde mere magt, hvor rosenskønne end de læber var, hvorfra den kom.

Jeg forsøgte på at læse, men min ånd kunne ikke samle sig; jeg gennembladede bind efter bind, men kastede alle bort med misfornøjelse. Nuvel, sagde jeg til sidst fuld af fortvivlelse, når jeg ikke kan læse en bog, så vil jeg skrive en. Der kunne ikke gives nogen lykkeligere tanke; den forskaffede mig på en gang beskæftigelse og underholdning.

I gamle dage anså man det at skrive en bog for et møjsommeligt og svært foretagende, så at man kaldte de allerubetydeligste litterære undersøgelser et "værk" og Verden talte med tilbageholdenhed og ærefrygt om de lærdes arbejder. Alt dette forstår man nu meget bedre. Takket være de forbedringer, som man har indført ved alle slags fabrikationer, er bogmagerkunsten også blevet gjort tilgængelig for den alleralmindeligste forstand. Enhver er skribent. Sammenskrivningen af et kvartbind er blot et tidsfordriv for enhver lediggænger; en ung mand af opdragelse bringer i jagttiden sine tvende små oktavbind sammen, og den unge dame skriver med samme lethed en række små bind, som hendes oldemoder før i tiden fremstillede et halvt dusin stolesæder.

Da jeg altså en gang havde fattet den tanke at skrive en bog, så kan læseren nok tænke, at udførelsen ikke ville falde mig svær. Jeg gennemsøgte mine gemmer, genkaldte i tankerne de flyvende materialier, som enhver naturligvis samler på rejser, og har her i dette værk sat dem sammen.

Da jeg ved, at vi lever i en fortælling-skrivende og fortælling-læsende tidsalder, og at Verden gerne lader sig belære ved

fabler, så har jeg iklædt det, jeg ønsker at bibringe andre, i et antal fortællinger. De har måske ikke det underholdende, som er særegent for mange af mine samtidiges fortællinger, men derimod gør jeg mig en ære af den moral, som de alle indeholder. Det er muligt, at denne ikke fremtræder tydeligt i begyndelsen, men læseren vil til sidst nok finde den. Jeg tror, at man bør helbrede Verden ved milde, ikke heftigt virkende midler; ja, patienten bør egentlig ikke vide, at han har fået et stærkt middel; jeg har lært meget desangående af erfaring under min værdige Æskulaps hænder i Mainz.

Jeg er derfor ikke for de utilslørede fortællinger, der bærer deres moral på overfladen, således at den stikker en i øjnene; de er kun egnede til at afskrække alle læsere. Tværtimod har jeg ofte søgt at skjule mine fortællingers moral og så meget som muligt at dække dem ved søde ting og krydderier, således, at mens den enfoldige læser med åben mund hører på en spøgelses- eller kærlighedshistorie, farer en pille sund moral ham ned i svælget, uden at han nogensinde mærker bedrageriet.

Da publikum altid gerne ønsker at høre noget mere bestemt angående de kilder, hvoraf en forfatter øser sine fortællinger – uden tvivl for at vide, hvorvidt det kan forlade sig indholdet – så vil jeg her kun bemærke, at eventyret om den tyske student, eller rettere den sidste del af det, grunder sig på en anekdote, der er blevet mig fortalt som et sted trykt i det franske; tillige har jeg siden hørt, at en engelsk forfatter har grundet en meget åndrig fortælling på historien. Jeg har imidlertid aldrig nogensinde kunnet finde hverken den første eller den anden udgave på tryk. Nogle af omstændighederne i eventyret med

det hemmelighedsfulde billede og i den unge italieners historie, er svage erindringer af anekdoter, som jeg allerede har hørt for nogle år siden, men fra hvilken kilde de kommer, ved jeg i sandhed ikke. Den unge malers eventyr blandt banditterne er næsten i sin helhed lånt af en troværdig fortælling i håndskrift.

Hvad der i øvrigt angår de fortællinger som dette værk indeholder, og især alle mine egne, så vil jeg kun bemærke – at jeg er en gammel rejsende. Jeg har læst noget, set og hørt endnu mere, og især drømt såre meget. Derfor er mit hoved fuldt af alle mulige naragtige historier. På rejsen bliver disse forskellige slags stoffer rystet sammen, ligesom tingene i en dårligt pakket rejsekuffert, således at jeg, når jeg tager en genstand frem, ikke straks kan bestemme, om jeg har læst, hørt eller drømt den; og således ved jeg sædvanligvis ikke selv, hvad jeg skal tro af mine fortællinger.

Efter at jeg nu har forudskikket alt dette, så grib, kære læser, med god appetit, og i særdeleshed med godt lune efter det, der her sættes frem for dig. Om end de fortællinger, jeg her har leveret, ikke er til megen nytte, så vil man i det mindste ikke finde dem for lange, så at ingen vil kede sig over en og samme genstand. "Mangfoldigheden er morende," siger digteren. Afveksling er altid noget behageligt, selv om overgangen fra det slemme til det værste skulle finde sted, således som jeg har fundet det i en postkaret, hvor det ofte er højst behageligt at forandre sin stilling og lade sig støde på et nyt sted.

Stedse din

Washington Irving.

1. afdeling

Sælsomme historier af en nervesvag herre

Den store ubekendte

De følgende begivenheder hørte jeg af den samme nervesvage mand, som fortalte mig den romantiske historie om den tykke mand, der forekommer i *Bracebridge Hall* [Note 1)]. Det er meget besynderligt, at man, selv om jeg der udtrykkeligt har sagt, at historien er blevet mig fortalt, og endog har beskrevet den mand, som har fortalt mig den, at man desuagtet altid har villet have, at denne tildragelse skulle have mødt mig selv. Men nu kan jeg bevidne, at en begivenhed af den slags, aldrig har tildraget sig med mig. Jeg skulle ikke have gjort videre af det hele, hvis ikke *Waverley*s forfatter [Note 2)] i indledningen til sin roman *Peveril fra Højen*, havde lade forstå, at jeg selv skulle være den tykke mand. Siden den tid et jeg blevet bestormet med spørgsmål og breve uden tal, af herrer og især damer, der vil vide, hvad jeg ved om den store ubekendte.

Alt dette er nu meget pinefuldt. Det er, som om man ønskede en til lykke med det store lod, der kun havde fået en nitte, for jeg er lige så begærlig som enhver anden efter at erfare hemmeligheden om, hvem denne forunderlige mand er, hvis stemme opfylder hele Verden, uden at nogen kan sige, hvorfra den kommer.

Også min ven, den nervesvage herre, som er overordentlig bly og tilbageholdende, beklager sig over, at man har foruroliget ham så meget, fordi det er blevet bekendt over hele egnen, at han var denne lykkelige. Dette er gået så vidt, at han i to eller tre byer på landet har fået et betydeligt rygte, og at man hyppigt har opfordret ham til at lade sig se i lærde cirkler, og det kun "fordi han er den herre, der har set forfatteren af *Waverley*".

Den stakkels mand er nu blevet ti gange mere nervesvag end før, siden han af en så god en kilde har erfaret, hvem egentlig den tykke mand er, og kan slet ikke tilgive sig det, at han ikke har gjort noget raskere skridt, for virkelig at se ham. Han har gjort sig den største umage for at kalde sig alt tilbage i erindringen, hvad han har set af denne ypperlige mand, og siden den tid stedse haft et vågent øje med gamle herrer af mere end almindeligt omfang, som han så stige ind i postkareten. Alt forgæves! Det, som han har set af ham, synes at være de tykke herrers hele slægt ejendommeligt, og den store ubekendte bliver lige så ubekendt, som han hidtil har været det.

Efter at jeg således har forudskikket alt dette, vil jeg lade den nervesvage herre begynde sine historier.

Jagtmåltidet

Jeg var engang ved et jagtmåltid, som en værdig gammel rævejæger, en baronet gav, der i sit gamle, med ravne befolkede familiesæde, i et af de mellemste grevskaber, førte et lystigt ungkarleliv. Han havde i sine dage været en ivrig tilbeder af det smukke køn, men efter at han havde rejst meget, med udmærket held studeret kønnet i flere lande og efter at han var vendt tilbage, som han troede grundigt erfaren i kvindernes tænke- og handlemåde, og som mester i den kunst at behage, havde han den græmmelse at blive ført bag lyset af en ung pige, der for nylig var kommet ud fra instituttet og næppe endnu kendte kærlighedens begyndelsesgrunde.

Baronetten var ved dette utrolige nederlag ganske tilintetgjort, trak sig af fortrydelse tilbage fra Verden, begav sig under sin husholderskes regimente, og beskæftigede sig fra nu af, som en sand Nimrod, kun med rævejagten. Hvad end digterne siger imod det, så forgår kærligheden med alderen og et kobbel jagthunde kan fortrænge selv en gudinde fra instituttet af en mands hjerte. Baronetten var, da jeg så ham, en så lystig gammel ungkarl, som nogensinde har redet bagefter hundene, og den kærlighed, han engang havde følt for et fruentimmer, havde nu udbredt sig over hele kønnet, så at der ikke gaves noget smukt ansigt i hele egnen, som han ikke havde sin andel i.

Måltidet varede til sent ud på aftenen, for da værten ikke havde nogen dame i huset, der kunne lade os kalde ind i testuen, så beholdt flasken, uden tekedlens, dens mægtige fjendes indsigelse, sit ungkarleherredømme. Den gamle sal,

hvori vi spiste, genlød således af det kraftige rævejægerlune, at de gamle hjortetakker på væggen rystede. Imidlertid begyndte vin og vellevned efterhånden at indvirke på de af jagten allerede noget udmattede legemer. De levende ånder, der ved måltidets begyndelse havde blusset, glimtede endnu nogen tid, og gik da, den ene efter den anden, ud, eller gav nu og da kun et svagt skin fra sig. Nogle af de dygtigste talere, der ved det første tilløb så rask havde rørt tungen, sov nu hårdt ind og kun nogle af de dybtåndende talere, der ligesom de kortbenede jagthunde løber uden at blive bemærket og altid er til stede, når vildtet nedlægges, fulgte med under samtalen. Men selv disse blev til sidst stille, og man hørte næsten intet andet, end to eller tre gamle æderes næselyde, som mens de vågede, havde været stille, men nu ved deres søvn holdt selskabet skadesløse for dette.

Omsider vækkede efterretningen om, at teen og kaffen var båret op i Ceder-salonen, alle af denne midlertidige bedøvelse. Enhver rejste sig, overordentligt styrkede, og begyndte nu, mens han nedsvælgede den oplivende drik af baronettens gammeldags, arvede porcelæn, at tænke på at begive sig på hjemvejen. Men her indtraf pludselig en forhindring. Mens vi sad ved vort måltid, havde et stærkt vinteruvejr rejst sig, ledsaget af sne og regn, hvortil der kom en så skærende vind, at den truede med at gennemisne én helt ind til benene.

"Det er slet ikke at tænke på," sagde vor gæstfrie vært, "at begive sig ud i sådan et vejr. Herrerne må altså i det mindste for i nat blive mine gæster, og jeg skal lade gøre anstalter til Deres indkvartering."

Det hæslige uvejr, der stadig blev mere stormende, gjorde det umuligt at sige nej til det gæstevenlige tilbud. Det eneste spørgsmål var, om en så uventet forøgelse af antallet af gæster i et allerede opfyldt hus, ikke ville sætte husholdersken i forlegenhed om, hvorledes hun skulle skaffe dem alle natteleje.

"Bah!" sagde værten; "ved I ikke, at en ungkarls hus er elastisk, og kan huse dobbelt så mange, som det egentlig rummer?"

Af godmodigt egensind blev husholdersken indkaldt til en rådslagning. Den gamle dame kom ind i sin stadsklædning af falmet brokade, som larmede af bare bevægelse og rysten, for, uagtet vor værts pedanteri, var hun dog lidt i forlegenhed. Imidlertid lader sådant sig let gøre i en pebersvends hus, og med gæster, som selv er pebersvende. Konen i huset kan, uden dermed at have store betænkeligheder, indkvartere mænd i afsidesliggende kroge og kamre og lade husets mangler blive synlige. En pebersvends husholderske er desuden allerede vant til at afhjælpe uforudsete tilfælde, og således kom sagen til sidst i orden, efter megen løben frem og tilbage og mange rådslagninger om det røde, det blå, det damaskes værelse med karnapvinduet.

Da alt dette var sket, blev vi atter indbudt til hovedfornøjelsen på landet: til at spise. Det tid efter bordet, der var passeret under slumren og forfriskning og rådslagning i Ceder-salonen syntes efter den højrøde hushovmesters anskuelse, at være tilstrækkelig til at vække en passende madlyst til aftensmåltidet. Der blev derfor sammenbragt et let måltid af frokostens levninger, som bestod af en kold dyresteg, hakket dyrekød, en ristet kølle af kalkunsk hane, og nogle få

andre lette ting, som herrerne på landet plejer at tage til sig for at sove hårdt og snorke ordentligt.

Søvnen efter bordet havde atter oplivet hele selskabets åndsfriskhed, og en mængde fortræffelige indfald over værtens og hans husholdnings forlegenhed blev af nogle gifte herrer af selskabet bragt på bane, der troede at have lov til at gøre sig lystige over en pebersvends husholdning. Derfra drejede spøgefuldhederne sig over på det natteleje, enhver ville finde, nå han så pludseligt skulle indkvarteres i et så gammelt hus.

"På min sjæl," sagde en gammel dragonofficer: "jeg skulle på min sjæl slet ikke undre mig, om nogle af de prægtige herskaber, som hænger her på væggen, begyndte at vandre omkring i denne stormfulde nat, eller om ånden af en af disse damer med de lange taljer tog ind i min seng i stedet for i deres grav på kirkegården."

"Tror De på ånder?" sagde en mager herre af pjaltet udseende, der havde fremstående øjne ligesom en hummer.

Allerede ved bordet var denne mand faldet mig i øjnene, fordi han var en af den slags uophørlige spørgere, der ved underholdningen forråder en fortærende usund appetit. Han syntes aldrig fornøjet med en historie, lo aldrig, når andre lo, men kritiserede ustandselig de øvriges spøgefuldheder. Han kunne aldrig glæde sig ved kernen af en nød, men blev altid ved at prøve at få mere ud af skallen.

"De tror altså på ånder?" sagde den spørgesyge herre.

"Det skulle jeg mene," svarede den lystige irlænder. "Jeg er opvokset i frygt og tro på dem. Vi havde en banshee i vor egen familie."

"En banshee, hvad er det?" udbrød spørgeren.

"Nå, det er ånden af en gammel dame, der omsvæver alle vore milesiske familier, og kommer til syne ved deres vinduer, så snart en af familien skal dø."

"En behagelig efterretning," råbte en gammelagtig herre med et listigt blik og en bevægelig næse, som han kunne give en såre lunefuld krumning, når han ville være skalkagtig.

"De må på min sjæl vide, at det er en slags udmærkelse, når en banshee fremstiller sig for én. Det er et bevis på, at man har ægte blod i sine årer. Men sandelig, siden vi netop taler om ånder, så tror jeg ikke, at der gives et hus eller en nat, der bedre passer til at opleve et spøgelseseventyr. Findes der ikke et værelse hos Dem, sir John, hvor det spøger, og som en gæst kunne få?"

"Måske," sagde baronen smilende, "kan jeg også opvarte Dem med det."

"O, min kære ven, det ville jeg gerne have for enhver pris! Sådant et mørkt, med egetræ paneleret værelse, med hæslige, jammerligt udseende billeder, der stirrer gruelig på én, og om hvilke husholdersken kan fortælle en mængde herlige kærligheds- og mordhistorier. Og så en svagt brændende lampe, et bord med et rustent sværd på og et hvidt spøgelse, der ved midnatstide river sengeomhænget til side."

"I sandhed," sagde en gammel herre ved den ene ende af bordet: "De erindrer mig netop om en anekdote –"

"O! en spøgelseshistorie! En spøgelseshistorie!" lød det rundt omkring bordet, og alle rykkede sin stol nærmere.

Hele selskabets opmærksomhed var nu vendt mod taleren. Det var en gammel herre, med et ansigt, der havde to forskellige halvdele. På den ene side hang øjenlåget ned, som på

en skæv vinduesskodde. I det hele taget var den ene side af hovedet i en forfalden tilstand, og lignede en fløj af et hus, som er aflåst og hvori det spøger. Jeg er vis på, at netop denne side var fuld af spøgelseshistorier.

Alle ønskede at høre historien.

"Men," sagde den gamle herre: "det er blot en anekdote, og tilmed en meget almindelig anekdote. De skal imidlertid høre den, som den er. Jeg har engang hørt min onkel fortælle den, som noget der hændte ham selv. Han var en mand, der havde haft mange besynderlige eventyr. Jeg har endog hørt ham fortælle dem, der var endnu sælsommere."

"Hvilken slags mand var Deres onkel?" sagde den meget spørgende herre.

"Han var en tør, snu mand, der havde rejst meget og gerne fortalte om sine eventyr."

"Hvor gammel kunne han vel være, da dette tildrog sig?"

"Da hvad tildrog sig?" råbte herren med den bevægelige næse. "Ak, De har endnu ikke givet noget tid til at tildrage sig. Lad De onklens alder være i fred, og lad os høre hans eventyr!"

Hermed var den spørgende herre for et øjeblik bragt til tavshed, og den gamle herre med spøgelseshovedet begyndte nu på følgende måde:

Min onkels eventyr

For mange år siden og nogen tid før den franske revolution, havde min onkel tilbragt flere måneder i Paris. Dengang stod englænderne og franskmændene på en bedre fod end nu, og sås ofte i selskab sammen. Englænderne rejste endnu, for at bruge deres penge, og franskmændene var dem gerne behjælpelige med dette; men nu rejser de for at spare penge, og klarer sig uden franskmænd. Måske var der dengang færre og mere udsøgte engelske rejsende end nu, hvor folket er brudt op og oversvømmer fastlandet. Men i ethvert tilfælde bevægede de sig mere og lettere i fremmed selskab, og min onkel gjorde, under sit ophold i Paris, mangt et såre fortroligt bekendtskab blandt den franske adel.

Nogen tid efter tog han om vinteren på en rejse til den del af Normandiet, som kaldes Pays de Caux. Aftenen brød netop frem, da han så et gammelt slots tårne rage frem over træerne i en park, der var omgivet af mure, og hvert af tårnene så med sit høje kegleformede tag ud som et lys med sin lyseslukker på.

"Hvem tilhører dette slot, min ven?" sagde min onkel til en mager, men fyrig postillon, der med frygtelige kurérstøvler og trekantet hat travede foran ham.

"Hr. marquien af –" sagde postillonen, og greb til sin hat, dels af ærbødighed mod min onkel, dels af agtelse for det ædle navn, han udtalte.

Min onkel erindrede sig særdeles godt at have kendt marquien i Paris, og at denne ofte havde ytret det ønske, engang at se ham på hans fædrene slot. Min onkel var vant til at rejse, og vidste at benytte alle lejligheder. Han tænkte nogle

øjeblikke på, hvor behageligt det kunne være for hans ven, marquien, når han på en så venskabelig måde blev overrasket ved et uventet besøg, og hvorledes det selv for ham ville være ulige mere behageligt at finde et herberg på et godt slot, nyde marquiens velbekendte køkken, og prøve hans fortræffelige champagne og burgunder, end at bo dårligt på et gæstgiversted i en landsby og at spise slet. Efter nogle øjeblikke smældede den magre postillon derfor med sin pisk, som Fanden selv, eller som en sand franskmand, ned ad den lange allé, som førte til slottet.

De har sikkert alle set franske slotte, da alle og enhver nu rejser i Frankrig. Dette var et af de ældste. Det stod frit og ene i en ørken af grusgange og kolde stenterrasser, havde en have, hvis bede var skåret i vinkler og ruder, en kold, bladløs park, der var geometrisk gennemskåret med lige alleer, to eller tre kolde, næseløse billedstøtter, og springvand, hvoraf der strømmede så meget koldt vand, at tænderne måtte klapre i munden. Dette var i det mindste den følelse, som min onkel fik ved sit besøg en vinteraften. I varmt sommervejr kunne det være så hedt her, at det kunne brænde en øjnene ud af hovedet.

Postillonens smælden med pisken, som blev stadig lydeligere, jo nærmere de rejsende kom, gjorde, at en sværm duer fløj ud af dueslaget og ravnene ned fra taget, og til sidst styrtede en flok tjenere, med marquien i spidsen, ud af slottet. Han var henrykt over at se min onkel, for hans slot havde lige som vor værdige værts hus, netop så mange gæster, som det kunne rumme, og så kyssede han min onkel på begge kinderne på fransk vis, og førte ham ind i slottet.

Marquien var vært med den hans fædreland ejendommelige finhed. I grunden var han stolt af sit gamle familieslot, hvoraf

en del virkelig *var* såre gammelt. Et tårn og et kapel var næsten byggede før mands minde. Det øvrige var af en nyere bygningsmåde, da slottet under religionskrigene næsten var blevet aldeles ødelagt. Marquien opholdt sig ved denne begivenhed med megen selvtilfredshed, og syntes på en måde at nære en taknemmelighedsfølelse for Henrik den Fjerde, fordi han havde holdt hans fædrenesæde den ære værdig at blive ødelagt. Han vidste ganske meget at fortælle om hans forfædres tapperhed, og fremviste flere blikkapper, hjelme, buer og alle slags vældige støvler og trøjer af bøffellæder, som Den hellige Ligas soldater havde båret. Men fremfor alt udmærkede sig et sværd med dobbelt greb, som han næppe kunne løfte, men som han fremviste som et bevis på, at der havde været kæmper i hans familie.

Og virkelig var han kun et såre lille bitte afkom af så store krigere. Når man betragtede deres mægtige ansigter og stærke lemmer, som de var malet på billederne og derpå den lille marquis, med sine edderkoppeben og hans gule lanterneansigt med et par pudrede ørenlokker, eller "duevinger" på, som syntes at ville flyve bort med ham, så kunne man næppe overbevise sig om, at han var af samme slægt. Men så man på hans øjne, som på begge sider af hans bøjede næse blinkede frem som en savskærers, så mærkede man straks, at han ganske havde arvet sine forfædres fyrige ånd. En franskmands ånd forgår aldrig, hvordan hans legeme end ellers måtte sammenskrumpes. Han tættes snarere og bliver mere letfængelig, alt ligesom de jordiske dele svinder hen, og jeg har ofte fundet så megen mandighed i en lille modig fransk dværg, at man godt kunne have forsynet en tålelig kæmpe med det.

Når marquien, som han plejede at gøre, satte en af de gamle hjelme på, der hang i hans riddersal, så lynede hans øjne, uagtet hans hoved lige så lidt udfyldte hjelmen, som en tør ært sin bælg, som en karfunkel frem af jernhulen, og når han lettede sine forfædres mægtige sværd med det dobbelte fæste i sin hånd, så skulle man have troet, man så den tapre lille David for sig, når han svinger Goliats sværd, der for ham var en væverbom.

Imidlertid mærker jeg, mine herrer, at jeg opholder mig for længe med at skildre marquien og hans slot; men De må dog undskylde mig; det var en gammel ven af min onkel, og så ofte denne fortalte historien, talte han gerne ret meget om sin vært. – Den stakkels lille marquis. Han hørte med til den lille hoben tapre hoffolk, der forsvarede deres herskers sag den ulykkelige tiende august med så stor, men frugtesløs hengivenhed, imod den indbrydende pøbel i Tuileriernes slot. Han holdt sig som en kæk fransk ridder, tapper lige indtil slutningen, svingede sin lille galanterikårde med et *ça-ça* imod en hel legion af sansculotter, men blev spiddet til væggen af en *poissarde* pike som en sommerfugl, og hans heltemodige sjæl hævede sig til himlen på sine duevinger.

Imidlertid har alt dette intet at gøre med min historie. Til sagen altså. Da timen nærmede sig, da man skulle begive sig til ro, blev min onkel ført til sit værelse, som lå i et gammelt tårn. Dette var den ældste del af slottet og havde i gamle dage været et fængsel, naturligvis var værelset altså ikke det bedste. Marquien havde imidlertid ladet ham det anvise, dels fordi han vidste, al han var en rejsende med smag og elskede oldsager, og dels, fordi de bedre værelser allerede var besat. Han vidste

desuden snart fuldkommen at udsone min onkel med sin bolig, idet han fortalte ham om de store folk, den engang havde rummet, og som ofte på en eller anden måde havde stået i forbindelse med familien. Ifølge hans udsagn var John Baliol, eller som han kaldte ham, *Jean de Bailleul*, død i det samme værelse af kummer, da han hørte efterretningen om hans rival Robert Bruce's sejr i slaget ved Bannockburn. Og da han tilføjede, at hertugen af Guise havde sovet der, så havde min onkel næsten ønsket sig til lykke, at der vederfaredes ham den ære at få en så fornem bopæl.

Natten var skarp og stormende, og værelset intet mindre end varmt. En gammel tjener med langt liv og langt ansigt i stift påfaldende livré, der opvartede min onkel, kastede en dragt brænde hen ved kaminen, idet han tillige med et besynderligt blik så sig omkring i værelset, og ønskede ham så en godrolig nat, med et ansigt og en trækken på skuldrene, som hos enhver anden end en gammel fransk tjener, ville have set højst fordægtig ud.

Værelset havde rigtig nok et vildt, forfaldent udseende, som måtte opfylde enhver, der har læst romaner, med frygt og anelser. Vinduerne var høje og smalle, og havde engang været skydehuller; imidlertid havde man, for så vidt murenes uhyre tykkelse tillod det, på en grov måde udvidet dem, og de slet tilpassede vinduer klaprede ved hvert vindstød. I en stormende nat ville man have troet at høre en gammel liga-soldat med sine mægtige støvler og klirrende sporer sparke og rasle omkring i værelset. En dør, der ikke sluttede til, og som en sand fransk dør, til trods for al fornuft og al anstrengelse, ikke lod sig lukke, gik ud til en lang, mørk gang, der førte Gud ved hvorhen, og

netop syntes anbragt for at ånder, når de ved midnatstid steg op af deres grave, kunne lufte sig i den. Vinden plejede i denne gang at frembringe en hul susen og få døren til at knirke frem og tilbage, lige som et eller andet spøgelse betænkte sig på, om det skulle træde ind eller ikke. Med et ord, værelset var netop af den slags, at en ånd, hvis der ellers fandtes nogen i slottet, måtte vælge sig det til sit foretrukne opholdssted.

Min onkel, en mand, der ellers var vant til forunderlige eventyr, anede dengang intet. Han gjorde flere forsøg på at trykke døren i, men forgæves. Ikke at han frygtede for noget, for han var for erfaren en rejsende til, at et værelse af gyseligt udseende kunne have indjaget ham skræk, men natten var, som jeg har sagt, kold og blæsende, stormen tudede næsten sådan omkring det gamle tårn, som i dette øjeblik omkring huset her, og trækken fra den lange, mørke gang blæste så fugtig og kold ind, som om den kom fra et fængsel. Da min onkel altså ikke kunne lukke døren, kastede han en mængde brænde i kaminen, så at en stor lue snart blussede op, der oplyste hele værelset og som fik skyggen af ildtangen på væggen overfor til at vise sig som en langbenet kæmpe. Min onkel klatrede nu op på toppen af et halvt dusin madrasser, der sædvanligvis udgør en fransk seng, og som var opstablede i en dyb niche, svøbte sig fast ind, begravede sig indtil hagen i lagnerne, og lå nu således der, så på ilden, tænkte på, hvordan han så listigt havde fået nattekvarter hos sin ven marquien, og sov til sidst ind.

Han havde måske endnu ikke nydt halvdelen af sin første søvn, da han blev vækket af slotsuret, der fandtes i tårnet over hans værelse, og som slog tolv. Det var netop et sådant ur, som ånder holder mest af. Det havde en dyb, rædselsfuld lyd, og slog

så langsomt og kedsommeligt, at min onkel troede, det aldrig ville holde op igen. Han talte og talte indtil han havde overbevist sig om, han havde talt til tretten; da holdt det op.

Ilden var brændt ud og brændet næsten slukket; den gav endnu kun en svag blå lue fra sig, der stundom blussede op i små hvide spidser. Min onkel lå med halvlukkede øjne og nathuen trukket ned næsten lige til næsen. Hans indbildningskraft var allerede på afveje, og begyndte at sammenblande den nuværende skueplads med Vesuvs krater, den franske opera, Colosseum i Rom, Dollys spisehus i London og hele det virvar af kendte steder, en rejsendes hoved er opfyldt med; – kort sagt, han var ved med at sove ind igen.

Pludselig blev han vækket ved lyden af fodtrin, der syntes at komme langsomt op ad gangen. Min onkel var, som jeg ofte har hørt ham sige om sig selv, en mand, der ikke så let lod sig skræmme. Han lå altså stille, og troede, at det var en eller anden gæst eller tjener, der gik til sengs. Fodtrinene kom imidlertid nærmere, døren åbnede sig langsomt; om det skete af sig selv, eller udefra, kunne min onkel ikke skelne, og en hvid skikkelse svævede ind. Det var en kvinde, høj og statelig og med en bydende holdning. Hendes kjole var af et gammeldags snit, vid og fejende hen ad gulvet. Hun gik hen til kaminen, uden at se på min onkel, som med den ene hånd rykkede sin nathue i vejret og stirrede på hende. Hun blev stående nogen tid foran ilden, som tid efter anden blussede op og gav en hvid lue fra sig, således at min onkel ganske nøje kunne se skikkelsen.

Hendes ansigt var dødningeblegt, og blev det måske endnu mere ved ildens blålige lys. Det var smukt, men skønheden bar præg af sorg og bekymring. Det var blikket hos en, der er vant

til lykken, men som ulykken dog ikke har formået at slå ned eller underkue, for der lå endnu en bydende stolt, uovervindelig beslutsomhed i det. Dette var i det mindste min onkels mening, og han anså sig for at være en stor fysiognom.

Skikkelsen blev, som jeg sagde, en tid stående foran ilden, udstrakte først den ene, så den anden hånd, siden fødderne, som om det varmede sig; for spøgelser – og dette var dog virkelig et sådant – fryser som regel.

Endvidere bemærkede min onkel, at hun efter gammel skik bar sko med høje hæle, spænder med uægte eller ægte stene, der blinkede, som om de virkelig fandtes. Omsider vendte skikkelsen sig langsomt, kastede et hult blik rundt i værelset, som, da det strejfede hen over min onkel, fik alt blodet i hans årer til at standse, og marven i hans ben til at stivne. Så udstrakte det armene mod himlen, foldede hænderne, vred dem på en bønfaldende måde, og skred langsomt ud af værelset.

Min onkel blev nogen tid liggende i betragtninger over dette besøg; for selv om han (som han bemærkede, da han fortalte mig historien) var en mand af en fast karakter, så holdt han dog af at tænke over slige ting, og forkastede dem ikke straks, fordi de lå uden for det normale. Da han imidlertid, som jeg før berørte, var en erfaren rejsende og vant til sælsomme begivenheder, så trak han roligt sin nathue over øjnene, lagde sig med ryggen mod døren, trak lagnerne over skuldrene, og sov atter ind.

Hvor længe han havde sovet, kunne han ikke sige, da han blev vækket ved lyden af en stemme fra én, der stod ved siden af hans seng. Han vendte sig om, og så den gamle franske tjener,

med sine ørelokker i faste vinkler til begge sider af hans lanterneansigt, på hvilket vanen havde anbragt et evigt smil. Han skar tusinde ansigter, bad monsieur om forladelse, at han havde forstyrret ham, men sagde at det var temmelig højt op på dagen. Mens min onkel klædte sig på, genkaldte han i sin hukommelse besøget fra forrige nat. Han spurgte den gamle tjener, hvilken dame der plejede at vandre omkring i denne del af slottet ved nattetid. Den gamle tjener trak skuldrene lige op til hovedet, lagde den ene hånd på brystet, spredte den anden, gjorde et højst komisk ansigt, der skulle forestille en kompliment, og sagde:

"Det passede sig ikke for ham, at ville vide noget af monsieurs *bonnes fortunes*."

Min onkel indså godt, at her intet tilfredsstillende svar var at få.

Efter frokosten spadserede han med marquien i slottets moderne værelser, og gled hen over de smukt bonede gulve i de med silke tapetserede sale, imellem rigt forgyldte, brokadebetrukne møbler, indtil de kom til et billedgalleri, der indeholdt flere malerier, dels i oliefarve, og dels udført i kridt.

Her åbnede sig en vid mark for hans værts veltalenhed, der ganske besad en adelsmands stolthed fra *l'ancien règime*. Der gaves intet stort navn i Normandiet, ja næppe i hele Frankrig, der ikke på en eller anden måde stod i forbindelse med hans hus. Der stod min onkel og hørte med indvortes utålmodighed til, hvilede snart på et ben, snart et andet, mens den lille marquis, med sin sædvanlige ild og livlighed, udbredte sig over sine forfædres bedrifter, hvis billeder hang på væggene, – fra de alvorlige, pansrede krigeres kampbedrifter, indtil de blåøjede

herrers galanterier og intriger, med nydelige smilende ansigter, pudret hår, kniplingsmanchetter og røde og blå silkekjortler og benklæder; dog uden at han glemte de kærlige hyrdinders erobringer, der med fiskebensskørter, og med taljer, som ikke var større end et timeglas, syntes at vogte deres får og deres tilbedere med deres sirlige, med flyvende bånd prydede hyrdestave.

Midt i hans vens tale blev min onkels opmærksomhed vakt ved et maleri i legemsstørrelse, der syntes at være det sande portræt af hans besøgende fra forrige nat.

"Det forekommer mig," sagde han, idet han pegede på det, "at jeg har set originalen til dette portræt."

"*Pardonnez moi,*" svarede marquien hastigt, "det er vel næppe muligt, da denne dame er død for mere end hundrede år siden. Det var den skønne hertuginde af Longueville, der under Ludvig den Fjortendes mindreårighed spillede en betydelig rolle."

"Og indeholder hendes skæbne noget bemærkelsesværdigt?"

Der kunne ikke let findes noget uheldigere spørgsmål. Den lille marquis påtog sig straks udtrykket hos en mand, der stod i begreb med at fortælle en lang historie.

Min onkel havde nemlig pådraget sig den hele beskrivelse af den franske borgerkrigs historie, hvori den skønne hertuginde havde spillet en så betydelig rolle. Turenne, Coligny og Mazarin måtte stige frem af deres grave for at pryde hans fortælling, og selv kampene på barrikaderne og heltegerningerne i portene blev ikke forbigået. Min onkel begyndte at ønske sig tusinde mile borte fra den lille marquis med hans ubarmhjertige hukommelse, da den lille mands erindringer pludselig tog en

mere tiltrækkende vending. Han fortalte nemlig hertugen af Longuevilles fangenskab sammen med prinsen af Condé og Conti i slottet Vincennes, og om hertugindens forgæves forsøg på at tilskynde de gæve normanner til deres befrielse. Nu var han kommet til en del af historien, hvor hertuginden blev indesluttet af de kongelige tropper i slottet Dieppe.

"Hertugindens mod," sagde marquien, "tiltog med hendes ulykke. Det var beundringsværdigt at se et så svagt og smukt væsen kæmpe med så megen kækhed imod den ublide skæbne. Hun besluttede at gøre alt for at befordre sin flugt. Sandsynligvis har De set slottet, hvori hun var indespærret? Det er en forfalden bygning, der ligger på toppen af en høj ovenfor den lille stad Dieppe. I en mørk, stormfuld nat sneg hun sig hemmelig ud af kastellets lille port, som fjenden havde glemt at sætte vagt ved. Den lille port er endnu den dag i dag at se og vender ud til en smal bro, der fører over en dyb grøft, som går imellem slottet og skråningen op til højen. Hendes tjenerinder, nogle få tjenere og nogle kække riddere, der var blevet hendes sag tro, fulgte hende. Hendes hensigt var at nå havnen, der lå omtrent to mile borte, hvor hun hemmeligt havde ladet et skib ankre op for i nødsfald at kunne flygte på det.

Den lille flok flygtninge var nødsaget til at tilbagelægge vejen til fods. Da de nåede havnen, var vinden heftig og stormende, floden ugunstig, skibet lå langt ude på reden, og der fandtes intet andet middel til at komme om bord end at betjene sig af en fiskerbåd, der som en muslingeskal blev kastet frem og tilbage mellem brændingerne. Hertuginden bestemte sig til at forsøge dette vovestykke. Søfolkene søgte at bringe hende fra hendes forehavende, men den overhængende fare ved at blive

på stranden og hendes beslutsomhed gjorde, at hun ikke ænsede deres forestillinger. En sømand måtte bære hende i sine arme ud til båden. Vindens magt og bølgerne var imidlertid så stærke, at han vaklede, tabte ligevægten og lod sin kostbare byrde falde i havet. Hertuginden var nær druknet, men hendes egne anstrengelser og søfolkenes bestræbelser gjorde, at hun kom lykkeligt i land igen. Så snart hun var kommet lidt til sig selv, ville hun straks gentage forsøget. Imidlertid var stormen blevet så heftig, at den trodsede enhver bestræbelse. Tøvede man længere ville man næppe kunne undgå opdagelse og fornyet fangenskab. Her var altså intet andet tilbage end at ile. Hun satte sig med sine ledsagere bag ved de kække riddere, der fulgte hende, og red nu ind i landet, for at søge et midlertidigt tilflugtssted.

Mens hertuginden," vedblev marquien, idet han satte pegefingeren på min onkels bryst tror at genoplive hans aftagende opmærksomhed, "- mens den arme hertuginde således vandrede omkring i stormen, nåede hun dette slot. Hendes ankomst forårsagede nogen uro, for en trop hestes trampen midt om natten op ad gangen til dette ensomme slot, var, i disse oprørte tider og i en så urolig del af landet, tilstrækkeligt til at vække bekymring. En stor bredskuldret jæger, bevæbnet indtil tænderne, sprængte foran og meldte den besøgende. Nu var alle bekymringer forbi. Tjenestefolkene kom ud med fakler for at modtage hende, og aldrig belyste disse en mere af vejr og rejse medtagen flok end den, der nu travede ind på gården. Den stakkels hertuginde og hendes ledsagerinder, hver bag ved deres ridder, kom til syne med blege, bekymrede ansigter og smudsige klæder, og de halvgennemblødte,

halvsovende pager og tjenere syntes, overvældede af søvn og udmattelse, hvert øjeblik at ville falde af deres heste.

Min stamfader modtog hertuginden med megen hjertelighed. Hun blev ført ind i slottets store sal, og snart gnistrede og luede ilden, for at opvarme hende og hendes følge, og ethvert stegespid og enhver pande blev sat i bevægelse for at tilberede forfriskninger til de rejsende.

Hun havde ret til vort gæstevenskab," vedblev marquien, idet han rejste sig lidt i vejret, "for hun var beslægtet med vor familie. Jeg vil fortælle Dem, hvorledes det hang sammen. Hendes fader, Henrik af Bourbon, prins af Condé –"

"Tilbragte da hertuginden natten på slottet?" afbrød min onkel ham, da tanken om at geråde ind i en af marquiens genealogiske undersøgelser forskrækkede ham.

"Å, hertuginden – hun fik netop det værelse, som De forrige nat havde i besiddelse, og som på den tid var et slags stadsværelse. Hendes ledsagere blev tildelt de værelser, der går ud til den tilstødende gang, og hendes yndlingspage sov i det tilstødende kabinet. Den store jæger, der havde meldt hendes ankomst, og som fungerede som en slags skildvagt eller livvagt, gik frem og tilbage i gangen. Han var et mørkt, alvorligt, magtfuldt udseende menneske, og når lyset i lampen på gangen faldt på hans skarpe ansigtstræk og hans muskuløse bygning, så kun man tro at se én for sig, der ved sin arms kræfter alene kunne forsvare hele slottet.

Det var en rå stormfuld nat, omtrent på denne tid af året – apropos; nu jeg netop tænker på det, var forrige nat årsdagen for hertugindens besøg. Jeg kan ikke tabe datoen af minde, for det var en nat, som vort hus ikke så let kan glemme. Der findes

et besynderligt sagn om det i vor familie." Her standsede marquien, og en sky syntes at formørke hans buskede øjenbryn. "Der går et sagn – at der i den nat – skal have tildraget sig – et forunderligt, hemmelighedsfuldt, uforklarligt tilfælde." Her betænkte han sig pludselig og standsede.

"Havde det noget at gøre med denne dame?" spurgte min onkel ivrigt.

"Midnat var forbi," begyndte marquien atter, "da hele slottet –" her standsede han atter. Min onkel gjorde en bevægelse, som forrådte hans spændte nysgerrighed.

"Undskyld," sagde marquien, idet der fløj en let rødme over hans blege ansigt. "Der gives nogle omstændigheder, der står i forbindelse med min families historie, og som jeg ikke gerne fortæller. Det var dengang en rå tid, hvor der blev begået store forbrydelser blandt store folk, for de ved, at fornemt blod, når det engang er kommet på afveje, ikke flyder roligt, som *canaillen*s – den stakkels dame! – Dog, jeg har en vis familiestolthed, som – De undskylder mig – vi vil, om det behager Dem, hellere tale om noget andet –"

Nu var min onkels nysgerrighed vakt. Den prægtige og pragtfulde indledning havde ledt ham til at vente noget særligt af den historie, hvortil den tjente som en slags indgang. Han havde slet intet begreb om, at han fuldstændig skulle gå glip af den på grund af et pludseligt anstød af en tåbelig betænkelighed. Desuden holdt han det, som en rejsende, der gerne lod sig underrette, for sin pligt at erkyndige sig om alting.

Imidlertid undveg marquien ethvert spørgsmål. "Nå," sagde min onkel noget misfornøjet: "De må tænke om det, hvad De vil

– jeg har set damen forrige nat."

Marquien trådte tilbage, og så med forundring på ham.

"Hun har besøgt mig i mit sovekammer."

Marquien trak på skuldrene og tog med et smil sin snustobaksdåse i hånden, og holdt det sandsynligvis for en såre plump engelsk spas, hvilken han, for høflighedens skyld, måtte finde meget behagelig. –

Min onkel vedblev imidlertid meget alvorligt at fortælle hele tildragelsen.

Marquien hørte på ham med spændt opmærksomhed, og holdt imens sin snustobaksdåse uåbnet i hånden. Da historien var til ende, slog han betænkeligt på låget af sin dåse, og tog en lang, lydelig pris tobak.

"Bah!" sagde marquien, og gik til den anden ende af galleriet.

Her tav fortælleren. Selskabet ventede nogen tid på, at han igen ville begynde fortællingen, men han tav.

"Nå," sagde den spørgende herre: "Hvad sagde så Deres onkel?"

"Intet," svarede den anden.

"Og hvad sagde så marquien videre?"

"Intet."

"Og er det alt?"

"Det er alt," sagde fortælleren, idet han skænkede sig et glas vin.

"Jeg formoder," sagde den sindige gamle herre med den naragtige næse: "Jeg formoder, at ånden ikke har været nogen anden end den gamle husholderske, der gjorde en runde i huset for at set om alting var i orden."

"Bah!" sagde fortælleren: "Min onkel var alt for meget vant til besynderlige syn, til at han ikke skulle kunne skelne imellem en ånd – og en husholderske!"

Nu hørtes en mumlen rundt omkring bordet, dels af spøg, og dels af skuffelse. Jeg kunne ikke andet end tro, at den gamle herre endnu havde den anden del af historien i baghold, men han drak sin vin og sagde intet videre, og der lå et besynderligt udtryk i hans forfaldne ansigt, som lod mig blive i tvivl om, hvorvidt det hele var spøg eller alvor.

"Hm," sagde den snedige herre med den bevægelige næse. "Historien om Deres onkel minder mig om en lignende, som en af mine tanter på moders side plejede at fortælle, omend jeg ikke ved om den vil kunne tåle sammenligning, da den gode dame ikke var så vant til at opleve så besynderlige eventyr. Men jeg vil dog alligevel fortælle den."

Min tantes eventyr

Min tante var en kone af stærk legemsbygning, stærk ånd og stor beslutsomhed. Hun var, hvad man kunne kalde en såre mandig kone. Min onkel var en mager, svagelig lille mand, såre mild og eftergivende, og slet ikke min tante voksen. Man så, at han fra hans bryllupsdag af begyndte at svinde hen lidt efter lidt. Hans kones mægtige ånd var for mægtig for ham, den fortærede ham. Min tante havde imidlertid al mulig omsorg for ham, den halve bys læger måtte ordinere ham, hun lod ham bruge alle deres recepter, og gav ham så mange lægemidler, at et halvt hospital kunne være kureret med dem. Alting var imidlertid forgæves. Min onkel blev stadig sygeligere, jo mere medicin man gav ham og jo mere han blev plejet, indtil han til sidst blev endnu en i den lange række af ægteskabelige ofre, der omkommer af bare kærlighed.

"Og hans ånd viste sig for hende?" spurgte den nysgerrige herre, der havde udspurgt den forrige fortæller.

"Det vil De straks få at høre," svarede fortælleren. "Min tante tog sig hendes gode stakkels mands død meget nær. Måske følte hun et vist samvittighedsnag over at have givet ham så megen medicin og plejet ham så længe, indtil han døde af det. I hvert tilfælde gjorde hun alt, hvad en enke kan gøre for at ære hans minde. Hun sparede ingen omkostninger, hverken med hensyn til beskaffenheden eller længden af hendes sørgeklæder; hun bar hans miniatureportræt, så stort som en lille solskive om halsen, og hans billede i legemsstørrelse hang i hendes sovekammer. Enhver hævede hendes adfærd til skyerne, og man

var enig i, at en kone, der således hædrede sin første gemals minde, snart fortjente at få en anden.

Kort derefter bestemte hun sig til at forlægge sin bopæl til et gammelt landsted i Derbyshire, som i lang tid havde stået under en hushovmesters og en husholderskes opsigt. Hun tog den største del af sine tjenestefolk med sig, da hun havde bestemt sig til, at gøre dette sted til sit hovedopholdssted. Huset lå i en ensom, vild del af landet, imellem Derbyshires grå høje og havde udsigt til en henrettet morder, der hang i lænker på en øde bakke.

Tjenestefolkene fra byen var ude af sig selv af forskrækkelse ved tanken om at skulle bo på et så frygteligt, hedensk sted, især da de om aftenen kom sammen i folkestuen, hvor der blev fortalt de spøgelseshistorier, som hver især havde hørt i løbet af dagen. De frygtede for at gå alene igennem de mørke, skumle værelser. Kammerjomfruen, som var nervesvag, erklærede, at hun aldrig kunne sove ene i en så græsselig gammel bygning, fyldt med genfærd, og tjeneren, et godhjertet ungt menneske, gjorde alt, hvad han kunne, for at opmuntre hende.

Min tante selv syntes at være overrasket over husets ensomme udsende. Inden hun gik til sengs, undersøgte hun følgelig alle døre og vinduer, om de også var godt lukkede og låste, lukkede sølvtøjet inde med egne hænder, og bar nøglerne, såvel som et lille skrin med penge og juveler, ind i sit eget værelse; for hun var en påpasselig kone, og holdt af selv at se efter alting. Efter at have lagt nøglerne under sin hovedpude og ladet sin kammerjomfru gå bort, satte hun sig til sit toilette og ordnede sit hår, for da hun, uagtet sin græmmelse over min onkel, endnu var en smuk enke, så var hun noget særegen i sit

udvortes. Således sad hun nogen tid og betragtede sig i spejlet, først fra den ene, så fra den anden side, som kvinderne plejer at gøre, når de vil se, om de tager sig godt ud: for en ferm squire af nabolaget, som havde gjort kur til hende, da hun endnu var pige, havde i dag gjort hende sin opvartning for at byde hende velkommen på landet.

Pludselig troede hun at høre noget bevæge sig bag hende. Hun så sig hurtigt om, men så intet. Intet var at se, uden hendes kære salig mands billede i legemsstørrelse, der hang på væggen.

Hun ydede hans minde et dybt suk, som hun altid plejede at gøre, når hun talte om ham i andres selskab, og vedblev så at ordne sit nattøj og tænke på squiren. Hendes suk blev besvaret ved et andet, eller snarere ved et dybt åndedræt. Hun så sig atter om, og ingen var at se. Hun mente at det var vinden, der peb igennem musehullerne i det gamle hus, og vedblev mageligt at sætte papillotter i håret, da hun på engang troede at se et af portrættets øjne bevæge sig.

"Mens hun vendte det ryggen?" spurgte manden med det forfaldne hoved. "Godt!"

"Ja, min herre!" svarede fortælleren tørt; "sandt nok var hendes ryg vendt mod portrættet, men hun så det i spejlet. Som jeg altså sagde, hun bemærkede, at portrættets øje bevægede sig. Et så besynderligt syn måtte, som De nok kan tænke, forskrække hende ikke så lidt. Men for dog at overbevise sig om, at hun havde set rigtigt, lagde hun en hånd på panden, som om hun ville gnide den, så igennem fingrene, og bevægede samtidig lyset med den anden hånd. Skinnet af vokslyset faldt på øjet og hun spejlede sig i det. Vist nok bevægede det sig. Ja,

hvad der var mere endnu, det syntes at blinke til hende, ligesom hendes ægtemand i levende live plejede at gøre. Et øjeblik fo'r der en gysen igennem hende, for hun var alene og følte sig i en frygtelig stilling.

Imidlertid var denne gysen kun en overgang. Min tante, der næsten var lige så modig som Deres onkel, min herre (her vendte han sig til den gamle herre, der havde fortalt historien), blev straks igen rolig og samlet. Hun fortsatte at bringe sine klæder i orden. Hun brummede endog en vise uden at synge en eneste falsk node. Hun væltede tilfældigt et toiletskrin, tog et lys og samlede det, som faldt ud, op stykke for stykke; forfulgte en nålepude, der rullede ind under sengen, åbnede så døren, så et øjeblik ud på gangen, som var hun i tvivl om hun skulle gå, og gik derpå roligt ud.

Hun ilede ned ad trapperne, befalede tjenerne at bevæbne sig med det, som først faldt dem i hænderne, stillede sig i spidsen for dem og vendte næsten straks tilbage til værelset igen.

Hendes i hast samlede hær frembød en frygtelig magt. Hushovmesteren havde en rusten bøsse, kusken en lang pisk, tjeneren et par kavaleripistoler, kokken en mægtig hakkekniv og kældermesteren en flaske i hver hånd. Min tante, med en gloende ildtang, dannede fortroppen, og var efter min mening den frygteligste af dem alle. Kammerjomfruen, som frygtede for at blive alene i borgerstuen, dannede bagtroppen, lugtede til en revnet flaske med flygtigt salt, og ytrede den største frygt for spøgelser.

"Spøgelser!" sagde min tante modigt. "Jeg skal nok svide skægget på dem."

Man trådte ind i værelset. Alting var stille og roligt som i det øjeblik, da hun havde forladt det. Man nærmede sig min onkels billede.

"Tag portrættet ned!" råbte min tante. Et dybt suk og en tone ligesom tænderskæren, lod sig høre fra billedet. Tjenerne fo'r tilbage; kammerpigen udstødte et svagt skrig og holdt sig fast ved tjeneren.

"Straks!" tilføjede min tante og stampede i gulvet.

Han tog maleriet ned, og bag ved fra en niche, i hvilken der engang havde stået et ur, trak man en bredskuldret, sortskægget karl med en alenlang kniv frem. Han rystede som et espeløv."

"Nå, og hvem var det – dog vel ingen ånd?" sagde den spørgesyge herre.

"En tyv, der havde spekuleret på den rige enkes formue, eller rettere en maroderende Tarquinius, der havde sneget sig ind i hendes værelse for at voldtage hendes pengepung og plyndre hendes chatol, når alle sov i huset. Det var, rent ud sagt," vedblev han, "en landstryger, en løs lediggænger fra nabolaget, der engang havde tjent i huset, og som man havde brugt som medhjælper, da man satte det i stand til ejerindens modtagelse. Han bekendte, at han havde valgt dette skjul til sin skændige plan, og brugt portrættets ene øje som et udkigshul."

"Og hvad gjorde man ved ham. Blev han hængt?" begyndte spørgeren atter.

"Hængt! Hvorledes havde det været muligt?" råbte en advokat med buskede øjenbryn og en falkenæse. Det var jo ikke en til dødsstraf kvalificeret forbrydelse. Han havde ikke begået røveri, ikke overfaldet nogen eller gjort indbrud.

"Min tante," sagde fortælleren, "var en bestemt kone, der selv plejede at håndhæve loven. Således havde hun også sine egne anskuelser om renlighed. Hun befalede, at karlen skulle slæbes hen til hestenes vandingssted, for at vaskes ren for al misgerning og at man siden skulle tørre ham godt med et håndklæde af egetræ."

"Og hvad blev der så siden af ham?" sagde den spørgesyge herre.

"Det kan jeg virkelig ikke sige så nøje. Jeg tror, han blev sendt på en dannelsesrejse til Botany Bay."

"Og deres tante," sagde den spørgelystne herre, "hun lod vel efter dette sin kammerjomfru sove i sit værelse."

"Nej, min herre, hun handlede klogere; hun gav kort tid efter den flinke squire sin hånd, for hun plejede at sige, at det dog var en ubehagelig sag for en kone at sove ene på landet."

"Det havde hun ret i", bemærkede spørgeren, idet han nikkede viist med hovedet; "det gør mig kun ondt, at den karl ikke blev hængt."

Alle var enige om, at den sidste fortæller havde afsluttet sin historie mest tilfredsstillende, hvortil imidlertid en tilstedeværende godsejer bemærkede, at det var skade, at onklen og tanten, som spillede hovedpersonerne i begge historierne, ikke blev gifte med hinanden; det ville vist være blevet et smukt par.

"Men jeg kan ikke se," sagde den spørgesyge, "at der i den sidste historie forekommer nogen ånd."

"O! hvis det er Dem om ånder at gøre, kære," råbte den irske dragonkaptajn: "- hvis det er Dem om ånder at gøre, så skal De få et helt regiment. Og da disse herrer her har fortalt os deres

onkels og tantes begivenheder, så skal jeg også opvarte Dem med et kapitel af min egen familiehistorie."

Den kække dragon

eller

Min bedstefaders eventyr.

Min bedstefader var en kæk dragon, for De må vide at det er et håndværk, som allerede for længe siden har hørt hjemme familien. Alle mine forfædre var dragoner, og døde, mig undtagen, på ærens mark, og jeg håber, at mine efterkommere vil sige det samme om mig; imidlertid vil jeg ikke prale med det. – Nok er det; min bedstefader var, som jeg nys sagde, en modig dragon, der havde tjent i Nederlandene. Han henhørte til den samme hær, der efter onkel Tobias' udsagn bandede så frygteligt i Flandern. Han selv kunne bande ganske ordentligt, og var desuden den selvsamme mand, der indførte den lære, som korporal Trim omtaler, nemlig om grundvarmen og grundfugtigheden, eller med andre ord, hvorledes man ved kunne holde fugten fra gravene ude ved hjælp af afbrændt brandy. Det være nu som det vil; det henhører ikke til min historie. Jeg siger det også kun for at bevise Dem, at min bedstefader ikke var den mand, man så let kunne føre bag lyset. Han havde prøvet noget, eller, efter hans eget udtryk, lært Fanden at kende – og det vil sige noget.

Nuvel, mine herrer; min bedstefader var på hjemrejsen til England, hvortil han tænkte at indskibe sig i Ostende – gid alle ulykker må komme over dette sted; for der var det, at jeg i tre lange dage blev holdt tilbage af storm og modvind, og ikke havde en eneste lystig kammerat eller noget kønt ansigt, der kunne hav opmuntret mig. Nå, som jeg sagde, min bedstefader var på vejen til England eller rettere, til Ostende – lige meget,

det kommer ud på ét. Så red han da en aften, ved nattens udbrud, ganske lystigt mod Brügge. Sandsynligvis kender De alle Brügge, mine herrer, en naragtig, gammeldags, flamsk stad, der, efter hvad man påstår, engang har været en stor handelsplads, hvor der blev tjent mange penge, da de hollandske *mynheers* endnu stod i deres glans, men nu til dags næsten er lige så stor og tom, som en irlænders lomme. Det var den årlige markedstid. Hele Brügge var fuld af folk; kanalerne vrimlede af hollandske både, og gaderne af hollandske købmænd, og man kunne næppe røre sig for gods, varer og baller, bønder med vide bukser og fruentimmer med et halvt dusin skørter på.

Min bedstefader red lystigt derhen på sin ligefremme, skødesløse manér, for han var et sorgløst menneske, der lod enhver dag have sin egen plage – så omkring på den brogede mængde og de gamle huse med gavle mod gaden og storkereder på skorstenene, nikkede til de *juffruws*, der lod sig se i vinduerne, og spøgte til højre og venstre med fruentimmerne på gaden, som alle lo ad det og tog det meget godt op, for skønt han ikke forstod et ord af sproget, havde han dog altid en vis måde at gøre sig forståelig på for fruentimmer.

Da det, som sagt, var markedstid, så var hele byen fuld, enhver gæstgivergård og kro fyldt op, og min bedstefader drog forgæves fra et sted til et andet, for at få herberg. Omsider red han til en gammel rønne af en gæstgivergård, som syntes hvert øjeblik at ville falde sammen, og hvorfra alle rotterne ville være løbet deres vej, hvis de blot havde kunnet finde plads i et andet hus. Det var netop sådan besynderlig bygning, som man ser dem på hollandske billeder, med et højt tag, der rager op i

skyerne, og så mange tagvinduer over hinanden som Muhameds syv himle. At disse ikke allerede var faldet sammen, var storkereden på skorstenen skyld i, som altid bringer husene i Nederlandene trykke. Netop i det øjeblik min bedstefader kom dertil, stod tvende sådanne langbenede velsignelsesbringende fugle, som ånder oven på skorstenen. De har sandelig også hidtil holdt huset vedlige, for De kan endnu se det, hvis de rejser igennem Brügge, hvorledes det står der – kun er det nu et bryggeri hvori der brygges stærkt flandersk øl, – i det mindste var det således, da jeg efter slaget ved Waterloo kom ad den vej.

Min bedstefader kikkede meget nysgerrigt på huset, da han kom til det. Det ville måske have været ham mindre påfaldende, havde han ikke over døren læst følgende ord med store bogstaver:

Hier verkoopt men goeden drank.

Min bedstefader havde lært så meget af sproget, at han vidste, at dette skilt lovede noget godt at drikke. "Det er et hus for mig," sagde han, og holdt for døren.

Det pludselige syn af en smuk dragon var en sjælden begivenhed for en gammel gæstgivergård, der ellers kun var besøgt af handelens fredelige sønner. En rig borger fra Antwerpen, en stor, kraftig mand med en bred flandersk hat, som var den store mand dér og husets fremmeste beskytter, sad ved den ene side af døren med sin rene, lange pibe; en fed, lille geneverbrændevinsbrænder fra Schiedam sad rygende ved den anden side, og den tyknæsede vært stod i døren, den kønne værtinde med sit foldede hovedtøj ved siden af ham, og værtindens datter, en kraftig flandersk pige med lange guldørenringe, stod ved et sidevindue.

"Hmph," sagde den rige borger fra Antwerpen med et skelende blik hen på den fremmede.

"*De duyvel!*" sagde den fede brændevinsbrænder fra Schiedam.

Værten så med en gæstgivers skarpe øje, at den nye gæst aldeles ikke ville behage de gamle, og, sandt at sige, behagede min bedstefaders skælmske blik heller ikke ham selv synderligt. Han rystede på hovedet. "Ikke så meget som et tagkammer i huset er ubesat."

"Ikke et tagkammer!" gentog værtinden.

"Ikke et tagkammer!" gentog datteren.

Borgeren fra Antwerpen og den lille brændevinsbrænder fra Schiedam, vedblev ned mørkt åsyn at ryge deres piber, og skelede under deres brede hatte hen til fjenden, men sagde intet.

Min bedstefader var ikke den mand, der så let lod sig skræmme. Han kastede tøjlen på hesten, satte hatten på snur, og med den ene arm i siden sagde han: "Jeg vil på min sjæl sove i nat her i huset!" og dermed slog han sig for at give sine ord mere eftertryk på låret, så et det gik værtinden lige ind til benene.

Som sagt, så gjort – han sprang af hesten og gik imellem de stirrende *mynheers* lige ind i gæsteværelset. – Måske har De allerede engang været i en flandersk krostue – det var så smukt et værelse, som man kunne se for sig. Det havde et murstens gulv, en stor kamin med den hele bibelske historie på kakkelovnspladen, og oven på den prunkede et helt regiment sønderslåede tepotter og lerkrus, ikke at forglemme et halvt dusin delferfade, der hang i stedet for billeder på væggen; den

lille skænk i krogen med den muntre opvarterske bag ved, med en rød kattuns kappe og gule ørenlokker.

Min bedstefader smækkede med fingrene over hovedet, mens han så sig omkring i værelset. – "Det er min tro lige sådan et hus, som jeg har ønsket mig," sagde han.

Besætningen syntes endnu at ville gøre nogen modstand, men min fader var en gammel soldat, og dertil en irlænder, der ikke så let lod sig slå tilbage, især når han allerede var trængt ind i fæstningen. Han foresnakkede værten noget, kyssede hans kone, kildede hans datter og greb opvartersken om hagen; og alle var de enige om, at det dog var jammerskade og dertil en stor synd, at kaste så brav en dragon på gaden. Åledes holdt de da råd, dvs. min bedstefader og værtinden gjorde det, og man blev omsider enige om at give ham et gammelt værelse, der igennem nogen tid havde været tillåset.

"Man siger, det spøger derinde," hviskede værtens datter; "men De er en kæk dragon, og frygter vist ikke for spøgelser."

"Ikke det mindste!" svarede min bedstefader, idet han kneb hende i den tykke kind. "Men skulle jeg dog blive plaget af spøgelser, så har jeg også været ved Det røde Hav, og kender en meget god måde at bortmane dem på, mit barn."

Ved disse ord hviskede han pigen noget i øret, som hun lo ad, og gav ham for spøg en ørefigen. Kort sagt, ingen vidste bedre at komme ud af det med fruentimmerne, end min bedstefader.

Det varede ikke længe, så tog han, som han plejede at gøre overalt, huset i fuldkommen besiddelse, og rumsterede rundt overalt: Snart i stalden for at se til sin hest, snart i køkkenet for at se efter aftensmaden. Han havde noget at bestille med enhver, eller noget at sige ham: han røg tobak med

hollænderne, drak med tyskerne, slog værten på skulderen, og fjasede med hans datter og opvartersken, og ikke siden Alley Crokers tid havde man set et så durkdrevent menneske. Værten betragtede ham med forbavselse; værtens datter lod hovedet synke og fnisede, så snart han nærmede sig, og når han så gik ned ad gangen med kården, der slæbte efter ham, så så pigerne efter ham og hviskede til hinanden: "Hvad er det dog for et net menneske!"

Ved aftensmåltidet indtog min bedstefader den øverste plads, som om han var hjemme her; gav enhver på sin tallerken uden at glemme sig selv, talte med enhver, enten han forstod hans sprog eller ej, og vidste endog at indsmigre sig hos den rige borger fra Antwerpen, som man endnu aldrig havde set fortrolig imod nogen. Kort sagt, han vendte op og ned på hele værtskabet, og gav det et sådant sving, at selve huset begyndte at rokke. Han sad længere til bords end alle de andre, på nær den lille schiedamer brændevinsbrænder, der plejede at sidde længe fordybet i sig selv, indtil han brød løs, men så var han også den skinbarlige Satan selv. Han fattede en heftig tilbøjelighed til min bedstefader, og således sad de da og drak og smøgede, fortalte hinanden historier, sang hollandske og irske viser, uden at den ene forstod noget af det, den anden sang, indtil den lille hollænder gik under i sit eget enebærbrændevin og måtte bringes til sengs, hvor han uafladeligt hikkede og sang omkvædet af en gemen hollandsk kærlighedssang.

Omsider blev min bedstefader anvist sin bolig og ført op ad en stor trappe, der var sammentømret af træ, derpå igennem lange uoverskuelige gange, der var behængt med tilsværtede

billeder af fisk, frugt og vildt og landlige forlystelser, af store køkkener og prægtige borgmestre, således som man plejer at se dem i de gammeldags flanderske gæstgivergårde, – indtil han omsider nåede sit værelse. Det var en gammeldags stue, opfyldt med alle mulige gamle ting og sager. Den lignede ganske et hospital for invalide og udtjente møbler, hvortil alle syge og uduelige til tjenesten blev bragt hen, for enten at plejes på livstid, eller forglemmes. Man kunne også anse det for en almindelig samlingsplads for gamle møbler, hvor enhver slags og ethvert land har sine repræsentanter. Her var ikke to stole, der lignede hinanden. Man så her høje og lave rygstød, lædersæder og flettede sæder, sønderslåede marmorborde med kunstfærdigt udskårne ben, der holdt kugler i kløerne, som om de ville spille kegler.

Min bedstefader bukkede for denne medtagne forsamling, idet han trådte ind, klædte sig af, og satte lyset i kaminen, samtidig med, at han bad ildtangen om forladelse, der i hjørnet af kaminen syntes at gøre kur til ildskuffen og hviskede den al slags forliebt sludder i øret. De øvrige gæster lå nu allerede i en dyb søvn, for *mynheers* er vældige sovere. Pigerne krøb, den ene efter den anden, gabende op til deres tagkammer, og der var vist intet kvindehoved denne nat i gæstgivergården, der ikke drømte om den kække dragon.

Min bedstefader begav sig ligeledes til sengs, og trak den store dunsæk, hvorunder man i Nederlandene plejer at kvæle folk, over sig og således lå han da, hensmeltende imellem to fjerdyner, ligesom en sardelle imellem to stykker ristet brød. Han var disponeret for at blive varm og dette svedebad fik ham næsten til at gå ud af sit gode skind. Det varede ikke længe, så

troede han, at en hel legion smådjævle ruskede i ham, og blodet i alle hans årer var i feberens vold.

Imidlertid lå han stille, indtil alting var blevet roligt i huset, og man intet andet hørte, end mynheer–snorken fra de forskellige værelser, der, ligesom frøerne i moserne svarede hinanden i alle mulige toner og kadencer. Jo roligere det blev i huet, desto uroligere blev min bedstefader. Han blev stadig varmere, indtil det til sidst blev ham for varmt i sengen, til at han længere kunne holde ud at blive liggende der.

"Måske havde pigen varmet den for stærkt?" sagde den spørgesyge herre nysgerrigt.

"Jeg tror netop det modsatte," svarede irlænderen. – "Men det være nu som det være vil, det blev for varmt for min bedstefader."

"I sandhed, det udholder jeg ikke længere," sagde han. Og dermed sprang han ud af sengen og begyndte at vandre omkring i huset.

"Og hvorfor det?" sagde spørgeren.

"Ih, for at afkøle sig – eller måske for at opsøge sig en behageligere seng – eller måske – nå, det kommer ikke an på, hvad han gik efter – han har i det mindste aldrig sagt det – og det er ikke til nogen nytte, at vi spilder tiden med formodninger.

Nuvel, min bedstefader havde en tid lang været borte fra sit værelse, kom fuldkommen afkølet tilbage, og havde netop nået døren, da han bemærkede en besynderlig støj derinde. Han blev stående og lyttede. Det var, som om nogen til trods for en alvorlig astma, brummede en vise. Det faldt ham ind, at man

havde sagt, det spøgede i værelset; men da han ikke troede på spøgelser, åbnede han døren sagte og så ind i værelset.

Her blev der drevet et væsen, som ville have sat den hellige Antonius i forbavselse. Ved skinnet af ilden så han en bleg spidsnæset karl i en flonels kjole og en høj, hvid nathue med en sløjfe på, der sad ved ilden, med en blæsebælg i stedet for en sækkepibe under armene, af hvilken han frempressede de astmatiske toner, der havde foruroliget min onkel så meget. Mens han således spillede, skar han tusinde besynderlige ansigter, nikkede med hovedet, og vrikkede med nathuen.

Dette forekom min bedstefader meget sælsomt og dristigt, og han var i begreb med at spørge, hvorledes han kunne komme til at spille sit blæseinstrument i et fremmed værelse, da et nyt syn satte ham i forundring. På den modsatte side af værelset bevægede sig pludselig en høj skævbenet stol med læder overtræk, og overalt meget eventyrligt beslået med messingsøm, udstrakte først en klofod, så en krum arm, bevægede så et ben, og gled nu meget sirligt hen til en med falmet brokade overtrukket lænestol, der havde et hul i sædet, og opfordrede den til en spøgelsesmenuet.

Musikanten spillede nu stadig stærkere, og drejede hovedet og nathuen, som om han var blevet gal. Efterhånden syntes dansesygen også at have angrebet de øvrige møbler. De gammeldags lange lænestole stillede sig parvis, og opførte en kontradans; en trebenet stol dansede en matrosdans, uagtet det overkomplette ben var den meget i vejen, og den forliebte ildtang tog skuffen om livet, og drejede den omkring i en rask vals. Kort sagt, samtlige møbler kom i bevægelse: balance, kors, rundt til højre og venstre, blev gjort, som om de var besatte:

alting dansede, undtagen et stort klædeskab, der, ligesom en gammel dame, blev stående i hjørnet og gjorde kniks efter musikken, fordi det var for tungt til dans, eller måske også fordi ingen engagerede det.

Det sidste anså min bedstefader for det sandsynligste, og da han, som en sand irlænder, var en tilbeder af det smukke køn, og altid var oplagt til spøg, så sprang han ind i værelset, råbte til musikanten at spille op til *Paddy O'Rafferty*, løb løs på skabet, tog det ved hængslerne for at føre det til dans, men husch! var den hele lystighed til ende. Stole, borde, tang og skuffe stod på et øjeblik så rolige på deres pladser, som om der intet var sket, og musikanten fo'r op i skorstenen, og lod i skyndingen blæsebælgen i stikken. Men min bedstefader befandt sig på engang midt i stuen på gulvet, skabet på vid gab foran sig, og begge hængslerne sønderbrudte i hans hænder.

"Det var vel til syvende og sidst blot en drøm!" sagde den videbegærlige herre.

"Fanden heller!" svarede irlænderen. "Aldrig gaves der noget mere virkeligt. I sandhed, jeg gad nok have set den, der havde sagt til min bedstefader, at det havde været en drøm!"

Da nu skabet var temmelig svært, og min bedstefader ikke mindre, især på rygsiden, så kan man let tænke, at når to sådanne basser faldt til jorden, det da måtte forårsage nogen støj. Og hele huset rystede virkelig, som om det havde sporet et jordskælv. Hele besætningen kom i oprør. Værten, som sov nedenunder, kom hastigt tilløbende med et lys for at erkyndige sig om årsagen til støjen, men uagtet hans hast, kom hans datter dog tidligere til tumultens skueplads end han. Efter værten fulgte værtinden, efter denne den muntre opvarterske,

og efter hende igen de knibske stuepiger, der alle, så godt de kunne, holdt de klædningsstykker sammen, der først faldt dem i hænderne, men alle havde de den største hast for at se, hvad der da egentlig foregik i den kække dragons værelse.

Min bedstefader fortalte om det underfulde optrin, han havde været vidne til, og det liggende skabs afbrækkede hængsler tjente til sandhedens bekræftelse. Imod et sådant bevis var intet at indvende, især når man havde at bestille med et menneske af min bedstefaders slags, der nok syntes at være i stand til at bekræfte ethvert af sine ord med sablen eller med shillelagh'en Note 3). Værtinden kløede – dog nej, hun kløede sig ikke i hovedet, men satte et mørkt ansigt op, og syntes ikke så ganske tilfreds med forklaringen. Imidlertid bekræftede datteren den og sagde, at hun erindrede sig, at den sidste, der beboede dette værelse havde været en berygtet gøgler, der døde af St. Veitsdans, og formodentlig havde smittet alle møblerne.

Dette opklarede hele sagen, især da stuepigerne forsikrede, at de i dette værelse havde set forefalde sælsomme ting, og da de samtidig forsikrede det ved deres ære, så kunne det vel ikke længere være nogen tvivl underkastet.

"Og lagde Deres bedstefader sig så igen til sengs i samme værelse?" sagde den evige spørger.

"Det kan jeg virkelig ikke sige Dem. Hvor han tilbragte den øvrige del af natten, er en hemmelighed, som han aldrig har givet nogen forklaring af. Tillige var han, endskønt en i tjenesten erfaren mand, kun såre mådeligt bevandret i geografien, og forvildede sig vel stundom, når han om natten gik omkring i gæstgivergårdene, på en måde, der ville have sat

ham i en ikke ringe forlegenhed, hvis han om morgenen skulle have givet forklaring om det."

"Var han da en søvngænger?" sagde den snu herre.

"Ikke det jeg ved af."

Efter denne lange irske roman opstod en lille pause, hvorpå manden med det forfaldne hoved bemærkede, at af de historier, der hidtil var blevet fortalt, havde samtlige en komisk retning. Imidlertid erindrer jeg," sagde han, "et eventyr, som under mit ophold i Paris har hørt fortælle, for hvis sandhed jeg kan stå inde, og som er af en meget alvorlig og besynderlig slags.

Den tyske students eventyr

I den franske revolutions urolige tider, kom en tysk student i en stormfuld aften meget sent igennem den gamle del af Paris tilbage til sin bolig. Lynilden lysnede, tordenslagene skraldede igennem de høje, snævre gader, – dog, jeg må først fortælle Dem noget om den unge tysker selv.

Gottfried Wolfgang var en ung mand af god familie. Han havde studeret nogen tid i Göttingen, men var, da han havde et overvejende sværmerisk og begejstret sind, gerådet dybt ind i de besynderlige og grublende lærdomme, som så ofte forvirrer hovedet på de tyske studenter. Hans ensomme levned, hans utrættelige flid og hans studiums ejendommelige beskaffenhed, havde gjort en stor virkning såvel på hans hånd, som på hans legeme. Han havde indladt sig i fantastiske grublerier over åndelige væsener, indtil han, ligesom Schwedenborg, havde dannet sig en egen oversanselig verden omkring sig. Således havde han også sat sig i hovedet, jeg ved ikke hvorfor, at en ond tilskikkelse rådede over ham, en ond dæmon eller ånd, der tragtede efter at besnære ham og lede ham til fordærvelse. Denne tanke, der indvirkede på hans melankolske sinds stemning, havde den sørgeligste indflydelse på ham. Han æredes hen, og blev dybsindig. Hans venner opdagede snart den åndssyge der plagede ham, og blev enige om, at det bedste helbredelsesmiddel ville være en forandring af opholdssted, og således blev han da sendt til Paris, for i denne stads glans og munterhed at ende sine studier.

Wolfgang kom netop ved revolutionens udbrud til Paris. Folkets åndsforvirring angreb i begyndelsen også hans

opflammede sind, og dagens politiske og filosofiske teorier tiltrak ham ikke så lidt: de blodoptrin, der fulgte disse, oprørte imidlertid hans følelser, gjorde ham det menneskelige selskab og verden mere modbydelig, og fik ham i endnu højere grad til at blive en eremit. Han indesluttede sig i et ensomt værelse i *Pays latin*, studenternes kvarter. Her forfulgte han i en mørk gade ikke langt fra Sorbonnes munkemure sine yndlingsgrublerier. Stundom tilbragte han flere timer efter hinanden i Paris' biblioteker, disse forældede forfatteres katakomber, og rodede blandt de tilstøvede gamle værker efter næring for hans unaturlige videbegærlighed. Han var på en måde en lærd slughals, der nærede sig i den hensmuldrede litteraturs benhus.

Wolfgang var, skønt tilbageholdende og ensom, alligevel af en fyrig sindsstemning, der dog i lang tid alene virkede på hans fantasi. Han var frygtsom og kendte verden for lidt til at nærme sig de skønne; men han var en lidenskabelig beundrer af kvindelig skønhed, tabte sig såre ofte i sit ensomme værelse i drømmerier over skikkelser og ansigter, han havde set, og da udsmykkede hans indbildningskraft sig med yndighedsbilleder, der langt oversteg al virkelighed.

Mens hans ånd befandt sig i denne oprørte tilstand, havde han en drøm, der frembragte en overordentlig virkning på ham. Han drømte, at han så et kvindeligt ansigt af overordentlig skønhed, og dette billedes indtryk var så stærkt, at han drømte om det igen og igen. Det levede om dagen i hans tanker, opfyldte ham om natten i søvne, og han forelskede sig omsider på det lidenskabeligste i dette drømmebillede. Dette varede så længe, at det blev en af de faste tanker, der foruroliger

melankolske folks sind og som man stundom fejlagtigt anser for forrykthed.

Således var det, på den nævnte tid, beskaffen med Gottfried Wolfgang og hans tilstand.

Han vendte på en stormfuld aften sildigt tilbage til sit hjem, igennem nogle af Marais' gamle og mørke gader, den gamle del af Paris.

Lydelige tordenslag genlød mellem de snævre gaders høje huse. Således kom han til Place de Grève, den plads, hvor de offentlige henrettelser fuldbyrdedes. Lynilden trak omkring det gamle rådhus' tagspidser, og oplyste efterhånden flygtigt den frie plads. Da Wolfgang gik tværs over pladsen, gøs han tilbage ved at befinde sig ganske tæt ved guillotinen. Terrorregimet havde dengang nået sin største højde. Dødens frygtelige værktøj stod altid beredt, og skafottet var bestandig oversvømmet med de dydiges og de ædles blod. Endnu samme dag havde det været i travl virksomhed ved sit blodige arbejde, og stod nu her i sin hele græsselighed, midt i en tavs og rolig stad, ventende på nye ofre.

Wolfgangs hjerte sank, og gysende vendte han sig bort fra det rædsomme værktøj, da han så en skyggeskikkelse, ligesom sammenpresset, sidde ved foden af trinene, der førte op til skafottet. Flere klare lynglimt efter hinanden viste ham synet endnu tydeligere. Det var en kvindelig skikkelse, klædt i sort. Hun sad på en af skafottets nederste trin, bøjet forover, hovedet var skjult i hendes skød, hendes lange, opløste hår hang ned på jorden, og hun var ganske gennemblødt af den regn, der faldt i strømme. Wolfgang blev stående. Der lå noget frygteligt i dette smertens ensomme mindesmærke. Fruentimmeret henhørte

efter hendes udvortes ikke til den simplere stand. Han vidste, at det var tider fulde af omskiftelige tildragelser, og at mangt et hoved, der ellers havde hvilet på dun, nu vankede omkring uden husly. Måske var denne en ulykkelig sørgende, som den frygtelige økse havde gjort til en forladt, og som med sønderbrudt hjerte sad ved livets strandbred, fra hvilket alt, som var hende dyrebart, var gået over i evighedens hav.

Han nærmede sig hende, og tiltalte hende i en medlidende tone. Hun løftede hovedet og stirrede vildt på ham. Hvor stor var hans forbavselse, da han ved et lyns klare skin skuede det ansigt, der havde forfulgt ham i hans drøm! Det var blegt og smertefuldt, men henrivende skønt.

Bævende af voldsomme og hinanden modstridende følelser, talte Wolfgang atter til hende. Han ytrede noget om, at hun så sent på natten udsatte sig for et så hårdt uvejr, og tilbød at ledsage hende til hendes venner. Hun pegede med en frygtelig mine på guillotinen.

"Jeg har ingen ven på Jorden!" sagde hun.

"Men dog et hjem?" sagde Wolfgang.

"Ja – i graven!"

Studentens hjerte var nærved at briste ved disse ord.

"Hvis en fremmed," sagde han, "uden fare for mistydning, turde gøre Dem et tilbud, så vil jeg tilbyde Dem min fattige bolig som et tilflugtssted, og mig selv som en tro ven. Jeg er selv venneløs og en fremmed i Paris, men kan mit liv være Dem til nytte, så står det til Deres tjeneste, og jeg vil gerne ofre det, for at beskytte Dem mod alle fornærmelser og enhver uværdig behandling."

Der lå en vis ærlig oprigtighed i den unge mands væsen, der ikke var uden virkning. Også hans fremmede sprog vidnede til hans fordel og om, at han ikke var nogen indfødt beboer af Paris. Virkelig ligger der i den sande begejstring en veltalenhed, der ikke tillader nogen tvivl. Den hjemløse fremmede betroede sig ubetinget til studentens beskyttelse.

Han understøttede den vaklende, da hun gik over Pont Neuf og forbi pladsen, hvor Henrik den 4. billedstøtte var blevet omstyrtet af folket. Uvejret var forbi, og tordenen rullede kun i det fjerne. Hele Paris var stille; denne de menneskelige lidenskabers store vulkan hvilede en stund, for at samle sig til den næste dags udbrud. Studenten førte sin dame igennem *Pays latin*s gamle gader og hen ad Sorbonnes mørke vægge, til det forfaldne hotel, som han beboede. Den gamle portnerske, der lukkede dem ind, stirrede forbavset på det usædvanlige skue, at se den melankolske Wolfgang i selskab med en kvinde.

Da de betrådte værelset, rødmede han for første gang over sin boligs usselhed og slette tilstand. Han havde kun et værelse – en gammeldags sal, der var udsiret med en mængde grove udskæringer og eventyrlige levninger levninger af fordums pragt; for det var et af de hoteller i Luxembourg-kvarteret, som før i tiden havde tilhørt en adelig. Det var fuldt af bøger og papirer og alle en students sædvanlige omgivelser, og i den ene ende stod hans seng i en niche.

Da der blev bragt lys, og Wolfgang kunne betragte den fremmede nøjere, følte han sig mere end nogensinde henrevet af hendes skønhed. Hendes ansigt var blegt, men af blændende hvidhed og trådte, fremhævet end yderligere ved det yppige kulsorte hår, der hang i rige lokker omkring det. Hendes øjne

var store og ildfulde, der lå et besynderligt udtryk i dem, der næsten grænsede til vildskab. Så meget hendes sorte klædning tillod at se af hendes legemsbygning, så var den fuldkommen velskabt. Hendes hele udvortes var overordentlig påfaldende, uagtet hun var klædt på det simpleste. Det eneste hun havde på sig, som lignede et smykke, var et bredt sort bånd, som hun bar om halsen, og som var befæstet med en lås af diamanter.

Studenten var nu i forlegenhed med, hvad han skulle stille op med dette hjælpeløse væsen, der havde betroet sig til hans benyttelse. Han tænkte på at overlade hende sit værelse, og selv søge natteleje andetsteds, men hendes yndigheder havde således henrykket ham, det syntes som om en sådan fortryllelse havde indtaget hans tanker og sanser, at han ikke kunne bortfjerne sig fra hendes nærhed. Desuden var hendes adfærd besynderlig og uforklarlig. Hun talte ikke mere om guillotinen. Hendes smerte havde mildnet sig. Studentens opmærksomhed havde i begyndelsen, som det syntes, vundet hendes fortrolighed, og siden hendes hjerte. Hun var øjensynlig en entusiast, som han selv, og entusiaster forstår hurtigt hinanden.

I øjeblikkets begejstring tilstod Wolfgang hende sin lidenskab. Han fortalte hende sin hemmelighedsfulde drøms historie, og hvorledes hun besad hans hjerte, endnu inden han havde set hende. Hans fortælling syntes på en forunderlig måde at angribe hende, og hun tilstod ham, at hun havde følt en lige så uforklarlig tilbøjelighed for ham. Det var en tid med vilde teorier og lidenskabelige handlinger. Alle fordomme og al overtro skulle være bandlyst. Alting stod under fornuftens gudindes regering. Blandt flere ting fra gamle tider begyndte

man også at betragte ægtestandens former og højtideligheder som overflødige bånd for ædle hjerter. Selskabelige overenskomster hørte til dagens orden. Wolfgang var for meget teoretiker til ikke også at blive smittet af dagens fritænkende læresætninger.

"Hvorfor skulle vi skilles ad?" sagde han, "vore hjerter er ens: i ærens og fornuftens øjne er vi forenet. Hvortil behøves de almindelige former, for at forene højtænkende sjæle?"

Den fremmede hørte med bevægelse på ham; hun havde åbenbart nydt sin oplysning i den samme skole.

"De har hverken hjem eller familie," vedblev han, "lad mig være Dem alt, eller rettere, lad os være alt for hinanden. Når formen er nødvendig, skal den blive iagttaget – der har De min hånd på det. Jeg tilhører Dem for stedse."

"For stedse?" sagde den fremmede højtideligt.

"For stedse!" gentog Wolfgang.

Den fremmede sluttede den hånd, han rakte hende, i sin: "Så er jeg Deres," hviskede hun, og sank til hans bryst.

Næste morgen forlod studenten sin brud endnu sovende, og gik allerede tidligt ud for at søge en rummeligere, for hans nuværende stilling mere passende bopæl. Da han vendte tilbage, fandt han den fremmede hængende med hovedet over sengen og armene strakt over det. Han tiltalte hende, men fik intet svar. Han nærmede sig hende for at vække hende af hendes ubekvemme stilling. Han greb hendes hånd, den var kold – han følte ingen puls – hendes ansigt var dødningeblegt – kort sagt, hun var et lig.

Ude af sig selv af skræk bragte han huset i bevægelse. Alt kom i forvirring. Han sendte bud efter politiet. Da politibetjenten

trådte ind, fo'r han, ved sit første blik på liget, tilbage af skræk.

"Retfærdige Himmel" råbte han, "hvorledes kom dette fruentimmer her?"

"Ved De noget om hende?" sagde Wolfgang hastigt.

"Om jeg ved noget?" råbte politibetjenten, "i går blev hun guillotineret!"

Han trådte nærmere, løste det sorte bånd af ligets hals, og hovedet rullede ned på gulvet.

Studenten blev ude af sig selv. "Den Onde! Den Onde har mig i sin magt!" skreg han, "jeg er evigt fortabt!"

Man søgte at berolige ham, men forgæves. Den frygtelige tro, at en ond ånd havde oplivet det døde legeme for at lokke ham i en snaren, havde bemægtiget sig ham. Han tabte forstanden, og døde i en dårekiste.

Dermed endte den gamle herre med spøgelseshovedet sin fortælling.

"Og er det virkelig en kendsgerning?" sagde den spørgelystne herre.

"En upåtvivlelig kendsgerning," svarede den anden. "Jeg har den af den allerbedste kilde. Studenten har selv fortalt mig den. Jeg så ham i dårekisten i Paris."

Eventyret med det hemmelighedsfulde billede

Da en historie af den slags altid fremavler en anden, og da hele selskabet var fuldstændig grebne af dette emne og syntes meget tilbøjelige til at føre alle deres beslægtede og forfædre på bane, så er det ikke godt at vide, hvor mange besynderlige eventyr vi endnu havde måttet høre, hvis ikke en korpulent gammel rævejæger, der indtil nu havde sovet ganske roligt, nu pludselig med en høj lang trukken gaben var vågnet op. Denne tone forstyrrede trylleriet, ånderne flygtede, som om de havde hørt hanegalet, og der opstod et almindeligt opbrud til sengs.

"Og nu går det til spøgelseskammeret," sagde den irske ritmester, idet han tog lyset.

"Ja, hvem er nu denne nats helt?" sagde herren med det forfaldne hoved.

"Det vil vi få at se i morgen," sagde den gamle herre med den bevægelige næse, "den, der da ser bleg og spøgelsesagtig ud, har set ånden."

"Nå, mine herrer," sagde baronen, "mange alvorlige ting bliver sagt i spøg – en af Dem vil ganske sikkert komme til at tilbringe natten i *værelset*."

"Hvorledes, et spøgelsesværelse? – et spøgelsesværelse? – Jeg vil indlade mig i eventyret – jeg – jeg – jeg!" Således sagde et dusin af gæsterne, der alle talte og lo på en gang.

"Nej, nej," sagde værten, "der er en hemmelighed forbundet med et af mine værelser, hvorfor jeg gerne ville sætte mine herrer på prøve – og derfor, mine herrer, skal ingen af Dem vide, hvem der har fået spøgelsesværelset, før

omstændighederne opklarer det. Jeg vil selv ikke gang vide noget af det, men ganske overlade det til tilfældet og husholderskens fordeling. Imidlertid vil jeg, hvis det kan yde Dem nogen fyldestgørelse, til ære for mit fædrene hus bemærke, at der næsten ikke gives noget værelse i det, der ikke var værd at det skulle spøge i det."

Nu skiltes vi ad for at gå til sengs, og hver af os begav sig til det ham anviste værelse. Mit lå i en fløj af bygningen, og jeg måtte uvilkårligt smile over dets lighed, i henseende til dets udstyr og indretning, med alle de skæbnesvangre værelser, der var forekommet ved vort aftentaffel. Det var rummeligt og mørkt, og behængt med billeder, der var sorte af sod fra lamperne; en himmelseng af gammelt damask, stor nok til at gøre det ud for stadsseng, og en mængde meget svære, gammeldags møbler, stod i det. Jeg rykkede en stor, med udskårne klofødder forsynet lænestol frem til den store kamin, ragede ilden sammen, så ind i den, og spekulerede over de sælsomme historier, jeg havde hørt, indtil jeg, overvundet, dels af jagtens anstrengelser, dels af den vin og gode levemåde, som jeg havde nydt hos vor vært, faldt i søvn på min stol.

Det ubekvemme i min stilling gjorde, at min slummer var meget urolig, og at alle mulige vilde og frygtelige drømme ængstede mig. Hele middags- og aftensmåltidet kom i åbenlyst oprør imod mig. En fed bedesteg væltede sig over mig som en mare, en plumbudding lå som bly på min samvittighed, brystbenet af en kapun opfyldte mig med skrækkelige tanker, og en ristet kalkunkølle skred i alle mulige djævelske skikkelser forbi mit indre øje. Kort sagt, jeg havde et voldsomt mareridt. Et besynderligt, ubestemt uheld, som jeg ikke kunne afvende,

syntes at true mig; det var noget skrækkeligt og modbydeligt, som jeg ikke kunne vælte fra mig. Jeg vidste, at jeg sov, og søgte at blive vågen; men enhver anstrengelse formerede kun det onde, indtil jeg omsider, dybt åndende, kæmpende og næsten med følelsen af at blive kvalt, pludselig sprang op af stolen, og således vågnede.

Lyset på kaminpladen var brændt ned, vægen havde delt sig og det nedløbende voks havde på den side, der vendte mod mig, dannet en tap. Lyset,der på denne måde var bragt i uorden, gav en flagrende, bred flamme fra sig, og kastede et stærkt lys på et billede over kaminen, som jeg indtil nu ikke havde bemærket. Dette billede fremstillede blot et hoved, eller meget mere et ansigt, som ufravendt syntes at stirre på mig, og det med et udtryk, som på det heftigste satte mig i bevægelse. Portrættet var uden ramme, og jeg kunne ved det første blik næppe få mig selv til at tro, at det ikke var et levende ansigt, som så ud fra det mørke egepanel. Jeg sad i min stol og betragtede det, og jo længere jeg så på det, jo mere foruroligede det mig. Aldrig før havde et billede gjort et sådant indtryk på mig. De bevægelser, som det frembragte hos mig, var sælsomme og ubestemte. De lignede omtrent dem, man tilskriver basiliskens øjne, eller den hemmelighedsfulde, fortryllende kraft, som mange slanger skal have. Flere gange fo'r jeg med hånden over øjnene, som om jeg dermed ville skyde blændværket bort fra mig – men forgæves. Mine øjne henvendte sig straks igen på billedet, og dets kolde, langsomt stigende virkning på mit kød og blod var kun blevet fordoblet. Jeg så på andre billeder i værelset, både for at bortvende min opmærksomhed fra dette, som for at se, om de ville frembringe den samme virkning på mig. Nogle af dem var

frygtelige nok til det, hvis et billedes blotte frygtelighed kunne have gjort det. – Men nej – mit øje gled hen over dem alle med den mest fuldkomne ligegyldighed; men næppe vendte det tilbage til dette ansigt over kaminen, før det var, som om jeg havde fået et elektrisk stød gennem hele kroppen. De andre billeder var ubestemte og afblegede, men dette fremtrådte af sin simple, sorte baggrund på det stærkeste, og med en forunderlig sandhed i farverne. Det udtryk, som lå i det, var en dødskamps indvortes legemlige smerteskamp; men der lå noget truende i minen, og nogle blodsdråber forøgede endnu dets græsselighed. Imidlertid var det ikke disse særlige omstændigheder, der bragte mine følelser i oprør; det, som billedet opvakte hos mig, var en sjælegysen og en vis uudgrundelig afsky.

Jeg søgte at overtale mig til at tro, at alt dette kun var et bedrag af min fantasi, at min hjerne var indtaget af dunsterne af alt det gode, som jeg havde nydt hos vor vært, og til dels også af de besynderlige fortællinger om billeder, der var blevet fortalt ved aftensmåltidet. Jeg besluttede, om muligt, at forjage disse skyer fra min ånd, stod op fra stolen, gik omkring i værelset, smækkede med fingrene, gjorde mig lystig over mig selv, ja, lo – alt for højt, denne latter var tvungen, og genlyden i det gamle værelse klang højst mislydende i mit øre. – Jeg trådte hen til vinduet, og så gennem ruderne, om jeg kunne skelne noget af landskabet. Det var bælgmørkt, stormen hylede uden for, og mens jeg således hørte vinden suse i træerne, faldt genskinnet af det fordømte ansigt mig i øjnene i ruden, som om det så ind gennem vinduet udefra. Selv dette genskin gjorde, at der fo'r mig en gysen gennem marv og ben.

Hvorledes skulle jeg bære mig ad for at blive herre over denne ubehagelige nervekrampe? (for det var det nu efter min overbevisning). Jeg besluttede, at gøre vold på mig selv for ikke at se på billedet, men straks klæde mig af og gå til sengs. – Jeg begyndte at klæde mig af, men kunne, trods alle anstrengelser, ikke afholde mig fra nu og da at kaste et blik på billedet, og et eneste øjekast var tilstrækkeligt til at bringe mig i bevægelse. Selv når jeg vendte det ryggen, var den tanke, at dette besynderlige ansigt bag ved mig så over mine skuldre, mig utålelig. Jeg kastede mine klæder fra mig og skyndte mig at komme til sengs, men ansigtet så stadig på mig. Fra min seng kunne jeg ganske tydeligt se det, og var i lang tid ikke i stand til at vende øjnene fra det. Mine nerver var på det frygteligste i oprør. Jeg slukkede lyset og søgte at falde i søvn – alt forgæves. Ilden, som ulmede op, kastede et usikkert lys i værelset, hvorved dog det sted, hvor billedet hang, forblev i dyb skygge. Hvorledes, tænkte jeg, er dette måske det værelse, om hvilket min vært sagde, at der svæver en hemmelighed over? Jeg havde kun taget hans ord for spøg, skulle de måske have haft mere at betyde? Jeg så mig omkring. – Det svagt oplyste værelse havde alt, hvad der kunne gøre det til et spøgelsesværelse. Min opvakte indbildningskraft lod mig se allehånde forunderlige syner – de gamle billeder blev stedse blegere og blegere, stedse sortere og sortere, og strejflysene og skyggerne, der faldt på de sælsomme møbler, gav dem kun endnu sælsommere skikkelser og udsende. – Et stort mørkt klædeskab af gammeldags form, rigt prydet med messing og glinsende bonet, begyndte at indgyde mig stor ængstelse.

"Så er jeg da virkelig," tænkte jeg ved mig selv, "spøgelsesværelsets helt? Hviler der virkelig et trylleri over mig eller er alt dette anlagt af værten, for på min bekostning at holde sig lystig?" – Den tanke, hele natten over at plages af min egen indbildningskraft, og næste dag at blive drillet for mine hule blikke, var utålelig; men selv denne tanke var allerede tilstrækkelig til at forøge virkningen og gøre mig endnu mere nervesvag. – "Hm!" sagde jeg, "således kan sagen dog ikke være. Hvorledes kunne min værdige vært vel indbilde sig, at jeg, eller hvem som helst anden, for et simpelt billedes skyld, således ville lade sig forurolige? Min egen sygelige fantasi er det, der piner mig."

Jeg vendte mig omkring i sengen, og lagde mig snart på den ene, snart på den anden side for at falde i søvn; men alt forgæves. Når man ikke kan falde i søvn i en rolig stilling, så når man sjælden målet ved at kaste sig rundt i sengen. Ilden slukkedes efterhånden, og værelset blev mørkt. Desuagtet nærede jeg den tanke, at dette uforklarlige billede så i mørket på mig, og holdt øje med mig. – Ja, hvad der var værre, mørket syntes blot at forstørre dets skrækkelighed. Det var, som om en usynlig fjende omsvævede én i natten. I stedet for et billede, som pinte mig, var der nu hundrede til stede. Jeg troede at se det overalt. Her er det, tænkte jeg, og der er det; og der! og stirrer ufravendt med sit frygtelige og hemmelighedsfulde udtryk på mig! Nej – når jeg dog skal føle denne besynderlige og ulykkelige indskydelse, så vil jeg hellere dristigt stille mig op imod en enkelt fjende, end at lade mig forfølge af tusinde kontrafejer.

Den, som har befundet sig i en slig nerverystelsestilstand, ved, at jo længere den varer – jo mere uovervindelig bliver den. Luften i værelset syntes til sidst at være opfyldt af billedets skrækkelige nærværelse. Jeg troede at se det svæve over mig. Jeg følte næsten, hvorledes det rædsomme ansigt stedse kom mig nærmere fra væggen – hvorledes det syntes at ånde på mig. "Det er ikke at holde ud," sagde jeg omsider, og sprang ud af sengen; "jeg holder det ikke længere ud! – Jeg vælter og kaster mig nu her den hele nat omkring, gør mig selv til et spøgelse og bliver for alvor helten i spøgelsesværelset. – Hvad følgerne end må blive, så vil jeg forlade dette fordømte værelse, og opslå mit hvilested et andet sted. – De vil dog blot kunne le ad mig, og det er vist, at de gør det, når jeg tilbringer en søvnløs nat, og kommer om morgenen til syne med et hult og forstyrret ansigt!"

Alt dette mumlede jeg halvt hen for mig, mens jeg hurtigt kastede mine klæder på, gik ud af værelset, ned ad trappen og ravede hen til dagligstuen. Her lykkedes det mig, efter at jeg havde snublet over to eller tre møbler, at nå en sofa, på hvilken jeg strakte mig, og hvorpå jeg besluttede at tilbringe natten. Så snart jeg ikke længere befandt mig i nærheden af det forunderlige billede, var det, som om jeg var løst fra trylleriet. Det havde tabt al sin kraft. Nu var jeg sikker på, at det ikke kunne forlade sit eget mørke værelse, for jeg havde, med en vis instinktmæssig forsigtighed, drejet nøglen om, da jeg lukkede døren i. Jeg kom derfor snart i en tilstand af ro, fra denne over i en slags bedøvelse, og faldt omsider i en dyb søvn, som jeg ikke vågnede af, førend stuepigen kom med sin kost og sin morgensang for at bringe værelset i orden. Hun studsede, da

hun så mig ligge på sofaen; jeg formodede imidlertid, at syn af den slags efter jagtmåltider, i hendes herres pebersvendsværtskab ikke var usædvanlige, for hun fortsatte sin sang og sit arbejde, og bekymrede sig ikke mere om mig.

Jeg havde en uovervindelig modbydelighed for at vende tilbage til mit værelse, og søgte derfor at komme til butlerens kvarter, hvor jeg gjorde mit toilette, så godt jeg kunne, og var en af de første ved morgenbordet. Vor morgenmad var et drøjt rævejægermåltid, og selskabet forsamlede sig fuldtalligt. Da der var vederfaret teen, kaffen, kold steg og stærk ale efter gæsternes smag deres behørige ret, for alt dette blev frembåret i overflod, begyndte underholdningen med morgentimens fulde liv og friskhed.

"Men hvor er så spøgelsesværelsets helt, der forrige nat har set ånden?" sagde den spørgelystne herre, idet han lod sine hummerøjne strejfe rundt omkring bordet.

Dette spørgsmål satte alle tunger i bevægelse, og der opstod en mængde drillerier, ansigters iagttagelse, gensidig beskyldning og modsigelse. Nogle havde drukket meget, nogle havde endnu ikke barberet sig, så at der gaves fordægtige ansigter nok i selskabet. Kun jeg kunne ikke med lethed og livlighed tage del i spøgen – jeg følte min tunge bundet, og mig selv forlegen. Erindringen om det, jeg den forgangne nat havde set og følt, var endnu stadig nærværende for min ånd. Det var for mig som om det hemmelighedsfulde billede endnu stadig udøvede sit herredømme over mig. Således troede jeg også at bemærke, at værtens øje med nysgerrighed var henvendt på mig. Kort sagt, jeg var mig bevidst, at jeg havde været nattens helt, og det forekom mig, som om enhver kunne læse det i mine

øjne. Imidlertid var denne spøg forbi, og ingen mistanke syntes at hvile på mig. Jeg lykønskede mig netop til at være sluppet så godt fra det, da en tjener trådte ind og sagde, at den herre, der havde sovet på sofaen i dagligstuen, havde ladet sit ur ligge under en af puderne. Han holdt mit repetérur i hånden.

"Hvorledes!" sagde den spørgelystne herre, "har en af herrerne sovet på sofaen?"

"Soho! Soho! En hare – en hare!" råbte den gamle herre med den bevægelige næse.

Jeg kunne ikke andet end erkende uret for mit, og rejste mig netop i stor forvirring, da en gammel squire, der sad ved siden af mig, slog mig på skuldrene og råbte: "Hør, min dreng, du har set ånden!"

Hele selskabets opmærksomhed var øjeblikkelig henvendt på mig, og havde mit ansigt før været blegt, da blussede det nu som det skulle sprænges. Jeg søgte at le, men kunne kun frembringe en grimasse, og fandt, at mit ansigts muskler fortrak sig ganske sært og fuldstændig ude af kontrol.

Det koster kun liden umage, at få et selskab rævejægere til at le. Der blev altså gjort vældig spøg og løjer af sagen, og da jeg aldrig har været nogen liebhaver af løjer, når de var på min bekostning, så begyndte sagen at blive mig lidt ømfindtlig. Jeg gjorde mig umage for at se kold og rolig ud, og skjule min ærgrelse, men en mands kulde og ro, når han er opbragt, er forbandet forræderiske.

"Mine herrer," sagde jeg, idet jeg trak hagen lidt i vejret, og gjorde et forgæves forsøg på at frembringe et smil: "alt dette et meget lystigt – ha, ha – meget lystigt – men De må vide, at jeg er lige så lidt overtroisk, som De selv – ha – ha – og hvad

frygtsomhed eller sligt angår – De må gerne smile, mine herrer – men jeg tror ikke, at nogen iblandt Dem kan sige, at – når man siger, at det spøger i et værelse – jeg gentager det, mine herrer," – her blev jeg lidt heftig, da jeg så et forbandet grin på alle ansigter omkring mig, – "at når man siger, det spøger i et værelse – så tror ikke mere på slige ammestuehistorier, end enhver anden. Men da De nu taler så meget om den ting, så må jeg nu sige Dem, at jeg rigtignok har fundet i mit værelse noget forunderligt og mig uforklarligt," – en almindelig latter, – "Mine herrer, det er mit fulde alvor; jeg ved meget vel, hvad jeg siger; jeg er fuldkommen rolig, mine herrer," – her slog jeg den knyttede hånd i bordet – "ved Gud, jeg er rolig. Jeg hverken spøger, eller ønsker, at man driver spøg med mig." – Latteren i selskabet hørte op, og man gjorde de mest komiske anstrengelser for at se alvorlige ud. – "Der er i det værelse, som man forrige nat anviste mig, et billede, der har gjort det mest besynderlige og ubehagelige indtryk på mig."

"Et billede?" sagde manden med spøgelseshovedet. "Et billede!" råbte fortælleren med den bevægelige næse. "Et billede, et billede!" således hørtes flere stemmer. Nu opstod en umådelig latter. Jeg kunne ikke holde mig længere. Jeg sprang op af stolen, så på selskabet rundt omkring med et blik fuldt af rasende vrede, stak begge hænderne i lommen, og gik hen til et af vinduerne, som om jeg vilde springe ud. Jeg blev imidlertid stående, så ud over landskabet uden at se det mindste, og følte således min forbitrelse stige, at jeg næsten var ved at blive kvalt.

Værten så, at det var tid at blande sig i sagen. Han havde under hele optrinnet vist en vis alvor, og fremtrådte nu, for på

en måde at tage mig i beskyttelse mod selskabets overstrømmende lystighed.

"Mine herrer," sagde han, "jeg fordærver nødig en god spøg, men nu har De leet nok, og nydt spøgen med spøgelsesværelset i fuldt mål. Jeg må nu stå min gæst bi. Jeg må ikke alene tage ham i beskyttelse imod Deres morskab, men endog søge at udsone ham med sig selv; for jeg tror han er vred over sine egne følelser; og frem for alt må jeg bede ham om forladelse, for at jeg har gjort ham til genstand for en slags forsøg. Ja, mine herrer, der er rigtig nok noget sjældent og ejendommeligt i det værelse, som forrige nat blev anvist vor ven. Der findes et billede i mit hus, der besidder en forunderlig og hemmelighedsfuld indflydelse, og med hvilket en såre mærkelig historie står i forbindelse. Det er et billede, i hvilket jeg, for flere omstændigheders skyld, lægger et vist værd; og skønt jeg ofte har følt mig fristet til at tilintetgøre det, da det hos enhver, der betragter det, opvækker en så sælsom og ubehagelig følelse, så har jeg dog aldrig kunnet overtale mig selv til at bringe dette offer. Det er et billede, som jeg selv ikke gerne betragter, og som alle mine tjenestefolk er bange for. Jeg har derfor bandlyst det til et værelse, der kun sjældent bruges, og havde i aftes ladet noget hænge over det, hvis ikke beskaffenheden af vor underholdning og den naragtige samtale over spøgelsesværelset havde bevæget mig til at lade det tilhyllet, for at forsøge, om det ville gøre noget indtryk på en fuldstændig fremmed, der ikke var bekendt med dets historie."

Baronens tale havde givet tankerne en anden retning. Alle var begærlige efter at høre det hemmelighedsfulde billedes historie, og jeg selv følte mig på en besynderlig måde så

angrebet, at jeg ganske glemte min fortrydelse over det forsøg, som værten havde anstillet med mine nerver, og straks istemte den almindelige bøn om at give fortællingen til bedste. Da morgenen var stormfuld og der ikke var at tænke på at gå ud, så var det såre kært for værten, at have fundet et middel til at underholde selskabet. Han trak han altså sin lænestol hen til ilden, og begyndte på følgende måde:

Eventyret med den hemmelighedsfulde fremmede

For mange år siden, da jeg var en ung mand, og nys havde forladt Oxford, blev jeg sendt på rejse for at fuldende min opdragelse. Mine forældre havde forgæves forsøgt at lade mig indpode nogen visdom, og derfor sendte de mig ud i verden i det håb, at jeg måske kunne finde den ad den naturlige vej. Dette mener jeg i det mindste, må være grunden til, at de ni tiendedele af vore unge mennesker bliver sendte til fremmede lande. På min rejse blev jeg da også en tid i Venedig. Det romantiske ved stedet trak mig til sig. Det eventyrlige og intrigante, som denne maskernes og gondolernes tumleplads havde, morede mig, og i et par smægtende sorte øjne, som under en italiensk kappe stormede løs på mit hjerte, havde jeg forelsket mig ikke så lidt. Jeg søgte da et indbilde mig selv, at jeg forblev i Venedig for at studere mennesker og sæder – i det mindste lykkedes det mig hos mine venner, og mere forlangte jeg ikke.

Ejendommeligheder i karakter og adfærd plejede altid at gøre indtryk på mig, og min fantasi var så fuld af romantiske ideer om Italien, at jeg overalt kun ventede eventyr. Alting syntes i denne gamle havfrue af en stad at ville tilfredsstille denne tilbøjelighed. Jeg havde værelser i et prægtigt mørkt palads ved den store kanal, som havde før i tiden havde været en magnificos ejendom, og hvori man endnu kunne opdage spor af forfalden storhed. Min gondolfører var en af de snueste af sin håndtering, virksom, lystig, snild, og, som alle hans staldbrødre, tavs som graven; det vil sige: tavs mod hele verden,

undtagen imod sin herre. Jeg havde endnu ikke haft ham en uge, da han allerede havde ladet mig se igennem alle Venedigs gardiner. Jeg elskede det tavse og hemmelighedsfulde ved stedet, og når jeg igennem mit vindue så en hemmelighedsfuld sort gondol i aftenskumringen, kendelig kun ved sin lille blændende lygte, glide forbi, så steg jeg i min egen zendaletta, og gav tegn til at sætte efter. – Men erindringen om mine ungdomsdårskaber gør, at jeg er kommet fra min egentlige genstand," sagde baronetten, idet han afbrød sig selv. – "Til sagen altså."

Til de steder, jeg plejede at besøge, hørte også et casino under buegangene ved den ene side af Markuspladsen. Her opholdt jeg mig ofte og spiste is i de varme sommeraftener, for alle i Italien er ude af sit hus indtil om morgenen. En aften sad jeg ligeledes der, da en hob italienere satte sig ned ved et bord i den anden side af salen. Deres samtale var munter og levende, og blev ført med ægte italiensk livlighed og minespil. Imidlertid bemærkede jeg blandt dem en ung mand, der hverken lod til at tage del i samtalen, eller syntes at finde behag i den, endskønt han tvang sig til at være opmærksom. Han var stor og rank, og havde et overordentlig indtagende udvortes. Hans træk var smukke, om udtærede. Hans stærke, sorte, glinsende hår krøllede sig let omkring hans hoved og lod hans ansigts usædvanlige bleghed træde endnu mere frem. Hans ansigt var magert, dybe furer syntes, ikke af alder, for han var tydeligvis endnu i sine blomstrende år, men af kummer at være indgraverede i det. Hans øje var fuldt af udtryk og ild, men vildt og ustadigt. Han syntes at plages af en slags besynderlig indbildning eller frygt; uagtet hans bestræbelser for at

henvende sin opmærksomhed på sine ledsageres samtale, mærkede jeg nemlig, at han tid efter anden vendte hovedet langsomt om, så sig tilbage, og så pludselig så bort, som om han havde opdaget noget ubehageligt. Dette skete flere lange på et minut, og han syntes næppe at have kommet sig efter én overraskelse, førend han allerede igen forberedte sig til en anden.

Efter at selskabet havde siddet nogen tid i casinoet, betalte det de nydte forfriskninger, og bortfjernede sig. Den unge mand var den sidste, der forlod salen, og jeg mærkede, at han, i det øjeblik, da han gik ud ad døren, en gang endnu på samme måde kastede et blik tilbage. Jeg kunne ikke modstå den fristelse at følge efter ham, for jeg var i den alder, hvor nysgerrighedens romantiske følelser såre let vækkes. Selskabet vandrede langsomt ned ad buegangen, og talte og lo, mens de gik. De gik over Piazetta, men blev stående midt på den for at nyde synet. Det var en af de månelyse nætter, der under Italiens rene himmel er så herlige og så klare. Månens stråler faldt på det høje Markus-tårn, og belyste den prægtige forside og kirkens vældige kupler. Selskabet ytrede deres fornøjelse i levende udtryk. Jeg lagde mærke til den unge mand. Kun han syntes at have unddraget sig og være beskæftiget med sig selv. Også her var det samme skjulte blik over skuldrene mig påfaldende, som havde opvakt min opmærksomhed i casinoet. Selskabet gik videre, jeg fulgte det; de vandrede ned ad Broglio-gaden, vendte omkring hjørnet af det hertugelige palads, steg ind i en gondol, og roede hurtigt bort.

Den unge mands ansigt og adfærd blev mig endnu stedse nærværende. Der lå noget i hans udvortes, der tiltrak mig

overordentligt. Efter en eller to dage traf jeg ham i et billedgalleri. Han var åbenbart en kender, for han fremhævede stadig de største mesterstykker, og de få bemærkninger, som hans ledsager lokkede af ham, vidnede om et nøje bekendtskab med kunsten. Men hans egen smag var højst besynderligt modsigende. Salvator Rosa i hans fremstillinger af de vildeste og ensomste egne; Raphael, Tizian og Correggio i deres kvindelige skønheders mest fuldkomne skikkelser – disse betragtede han stundom med en forbigående begejstring. Dette syntes imidlertid kun at være en øjeblikkelig forglemmelse. Stedse vendte det frygtsomme blik tilbage, og stedse så han hurtigt bort, som om han havde set noget skrækkeligt.

Senere traf jeg ham ofte i teatret, på baller, koncerter, på promenaderne i San Giorgios haver, ved de groteske optog på Markuspladsen, trængslen af købmænd på børsen ved Rialto. Det syntes, som søgte han mængden, som jagede han efter vrimmel og underholdning, men aldrig selv deltog i munterheden. Der lå stedse noget vist hos ham, der forrådte pinefuld eftertanke eller ulykkelig adspredelse, og altid denne bestandige tilbagevendende bevægelse af det frygtsomme tilbageblik. Jeg vidste i begyndelsen ikke, om det ikke skulle være en virkning af bekymring for at blive arresteret, eller måske af frygt for morderiske anslag. Men var dette tilfældet, hvorfor viste han sig så bestandig? hvorfor udsatte han sig til enhver tid og på alle steder for farer?

Jeg blev nysgerrig efter at lære den fremmede at kende. Jeg følte mig draget til ham ved den romantiske medfølelse, der af og til binder unge mennesker til hinanden. Hans

tungsindighed gav ham i mine øjne en tryllekraft, der vel nok blev forhøjet ved hans ansigts rørende udtryk, ved hans figurs mandige ynde; for mandig skønhed gør også indtryk på mænd. Jeg havde at kæmpe mod mine landsmænds medfødte frygtsomhed og undseelse, men jeg blev herre over dem, og indsmigrede mig efterhånden derved hos ham, at jeg ofte så ham i casinoet. Han viste mig fra sin side ingen tilbageholdenhed; ja, han syntes tvært imod gerne at ville have selskab, og særdeles nødig at ville være alene.

Da han fandt, at min deltagelse for ham var oprigtig, hengav han sig aldeles til mit venskab. Han hang sig ved mig som en, der skal drukne. Han spadserede hele timer med mig på Markuspladsen, eller sad på mit værelse til langt ud på natten. Han lejede sig et logi under samme tag som jeg, og hans bestandige bøn var, at jeg, hvis det ikke var mig til byrde, ville tillade ham at være hos mig i mit værelse. Dette skete ikke, fordi han syntes at finde særdeles fornøjelse ved min underholdning, men fordi han trængte til at være i et menneskeligt væsens nærhed, og i særdeleshed et sådant væsens, der følte deltagelse for ham. Jeg har, sagde han, ofte hørt tale om englændernes oprigtighed – Gud være lovet, at jeg omsider har fået én til ven!

Med alt dette lod han dog ikke tilbøjelig til at gøre videre fordring på min medfølelse end den, at jeg ydede ham selskab. Han gjorde aldrig det ringeste skridt til at udgyde sit hjerte for mig; det lod til, at en næsten tærende kummer lå i hans hjerte, der hverken kunne lindres ved tavshed eller ord.

Et hemmeligt tungsind nagede hans hjerte, og syntes at udtørre blodet i hans årer. Det var ingen mild tungsindighed, en lidenskabernes sygdom, men en langsomt udtørrende,

fortærende dødsangst. Jeg kunne af og til mærke, at hans mund var tør og feberagtig; han stønnede mere, end han åndede; hans øjne var underløbne med blod, hans kinder blege og gullige, og ind imellem blev de farvet af en flygtig rødme, en frygtelig opflammen af den ild, som fortærede hans hjerte. Når min arm hvilede i hans, så følte jeg, hvorledes han undertiden med en krampagtig bevægelse trykkede den til sig; uvilkårligt knyttede hans hænder sig, og en slags gysen gennemfo'r hans hele væsen.

Jeg talte med ham om hans tungsindighed, og søgte at aflokke ham årsagen til den, men han undgik al meddelelse. "Søg ikke at udforske den," sagde han, "De kan dog ikke lindre min kummer, selv om De kendte den, ja, De ville ikke engang *søge* at lindre den. Tvært imod ville jeg ikke engang længere nyde Deres deltagelse. – Og dén," sagde han, idet han krampagtigt trykkede min hånd, "er blevet mig for dyrebar til, at jeg vil sætte den på spil."

Jeg søgte atter at vække håb hos ham. Han var endnu ung, endnu indbød livet ham til tusinde glæder; i det ungdommelige hjerte ligger en sund vekselvirkning, der selv læger alle sine sår. – "Der gives," sagde jeg ham, "ingen kummer så tung, at ungdommen ikke skulle kunne glemme den." – "Nej, nej!" sagde han, idet han bed tænderne sammen, og med fortvivlelsens styrke slog sig gentagne gange for brystet: "her er den! her! dybt indgroet, og suger mit hjerteblod. Den vokser stadig mere, jo mere mit hjerte sammenskrumpes. Jeg bærer i mig en frygtelig advarer, der ikke under mig hvile – der følger mig ved hvert skridt – og vil følge mig ved hvert skridt, indtil den slynger mig i graven!"

Idet han sagde det, kastede han uvilkårligt dette rædsomme blik bag sig, og veg tilbage med mere end sædvanlig rædsel. Jeg kunne ikke modstå den fristelse at omtale denne bevægelse, som jeg blot holdt for en nervesygdom. I det øjeblik jeg gjorde det, blev hans ansigt skarlagenrødt og fordrejede sig, han greb mig med begge hænder –

"For Guds skyld!" råbte han med en hjerteskærende stemme. "Tal aldrig mere om det. Lad os fuldstændig undgå denne samtale. De kan ikke hjælpe mig, virkelig, De kan ikke hjælpe mig, men vel forøge de pinsler, jeg lider. – De skal engang få alting at vide."

Jeg berørte aldrig mere denne genstand; for hvor meget end min nysgerrighed var vakt, så følte jeg dog en alt for oprigtig deltagelse med hans lidelser til at jeg skulle have forøget disse ved min plumpe berøring. Jeg søgte at finde forskellige midler til at adsprede ham, og at opvække ham af de bestandige grublerier, hvori han var hensunket. Han så mine bestræbelser, og søgte, så vidt det stod i hans magt, at understøtte dem, for der lå intet opfarende eller egensindigt i hans væsen. Tvært imod var der noget åbent, stort, uegennyttigt i hans hele adfærd. Alle hans ytringer var ædle og ophøjede. Han gjorde ingen fordring på skånsel, han forlangte ingen overbærenhed. Han syntes at have hengivet sig til stiltiende at bære sin kummers byrde, og ville kun bære den ved min side. Der lå en stum bønfalden i hans forhold, som om han bad om mit selskab som om en almisse, og en stille tak i hans blik, som om han var mig forpligtet, fordi jeg ikke forstødte ham.

Jeg følte, at dette tungsind var smittende. Det bemægtigede sig ubemærket min ånd, forstyrrede mig i alle mine fornøjelser

og begyndte efterhånden at forbitre mig livet, og dog kunne jeg ikke overtale mig til at bandlyse et væsen fra min nærhed, der syntes i mig at finde sin eneste støtte. Virkelig havde det store i hans karakter, der lyste ud fra dette mørke, grebet mit hjerte. Hans godhed gav rigeligt og med rund hånd. Hans barmhjertighed var rørende og frivillig. Den indskrænkede sig ikke blot til gaver, der lige så meget ydmyger, som de hjælper; hans stemmes tone, hans øjes glans, forhøjede hver almisse, og overraskede den bedende med den sjældneste og skønneste af alle velgerninger, med den velgørenhed, der ikke blot ligger i hånden, men kommer fra hjertet. Det syntes, som om hans gavmildhed havde noget af selvfornedrelse og bod ved sig. Han ydmygede sig på en måde for betleren. "Hvilke fordringer har jeg på vellevned og overflod," plejede han at sige, "når uskyld må gå i elendighed og pjalter?"

Karnevalstiden kom. Jeg håbede, at de muntre optrin der frembød sig, ville bidrage til at opmuntre ham. Jeg blandede mig sammen med ham i den brogede mængde, der opfyldte St. Markuspladsen. Vi besøgte operaer, maskerader og baller – alt forgæves; ondet voksede stadig mere. Han hentæredes mere og mere, og stedse blev han mere urolig. Ofte fandt jeg ham, når vi vendte tilbage fra en sådan forlystelse og jeg trådte ind i hans værelse, liggende med ansigtet på sofaen; hans hænder sønderrev hans smukke hår, og hans træk bar endnu spor af hans sinds voldsomme bevægelse.

Karnevallet var forbi, fastetiden fulgte, den stille uge kom, vi var en aften i en kirke ved en højtidelig højmesse, hvorved der opførtes en stor musik, der havde hensyn til Frelserens død.

Jeg havde bemærket, at han stedse blev rystet voldsomt af musik; men ved denne lejlighed skete det i en højere grad en det plejede. Da de stigende toner genlød i de høje hvælvinger, syntes han ganske opflammet af andagt; hans øjne hævede sig således, at man kun kunne se det hvide i dem; hans hænder foldede sig, indtil fingrene havde trykket sig dybt ind i kødet. Da musikken udtrykte den døendes dødsangst, sank hans hoved efterhånden på hans knæ og da de rørende ord: "*Giesu mori* lød igennem kirken, brød han ud i en høj hulken. Jeg havde aldrig før set ham græde. Da den store messe var forbi, forlod vi kirken. Han hang ved min arm, da vi gik hjem; den krampagtige bevægelse, som jeg plejede at bemærke hos ham, var forsvundet, og han syntes at være blevet blidere og mildere. Han talte om den gudstjeneste, vi havde overværet. "Musikken," sagde han, "er Himlens stemme; aldrig har efterretningen om vor Frelsers forsoningsdød gjort dybere indtryk på mig. – Ja, min ven," sagde han, idet han med en slags henrykkelse foldede sine hænder, "jeg ved, at min Frelser lever!"

Vi skiltes. Hans værelse var ikke langt fra mit, og jeg hørte ham endnu en tid bevæge sig rundt derinde. Jeg faldt i søvn, men blev endnu før daggry vækket. Den unge mand stod i rejseklæder foran min seng. Han holdt en forseglet pakke og et eller andet stort indpakket i sin hånd, og lagde alt dette på bordet.

"Lev vel, min ven," sagde han, "jeg er i begreb med at tiltræde en lang rejse; men inden jeg går, efterlader jeg Dem dette til erindring. I denne pakke vil De finde min historie. Når De læser den, er jeg allerede langt fra Dem. – Mindes mig ikke med afsky – De har været min ven – De har gydet balsam i et knust hjerte,

men De formåede ikke at læge det. Lev vel. Lad mig kysse Deres hånd, jeg er ikke værdig til at omfavne Dem." Han sank på knæ, greb, trods alle mine bestræbelser for at forhindre det, min hånd, og dækkede den med kys. Hele dette optrin havde således overrasket mig, at jeg ikke var i stand til at sige et ord.

"Vi vil dog ses igen," sagde jeg hastigt, idet jeg så ham ile til døren.

"Aldrig, aldrig mere i denne verden!" sagde han højtideligt. Endnu engang trådte han hen til min seng, greb min hånd, trykkede den til sit hjerte og til sine læber, og styrtede ud af værelset.

Her holdt baronetten inde. Han syntes at være fordybet i tanker, han sad der, så ned i jorden, og trommede med fingrene på stolen.

"Og er dette hemmelighedsfulde menneske nogensinde vendt tilbage?" spurgte den spørgelystne herre.

"Aldrig!" svarede baronetten, med en eftertænksom hovedrysten, "jeg har aldrig set ham siden."

"Og i hvilken sammenhæng står alt dette med billedet?" spurgte herren med den bevægelige næse.

"Det er sandt," sagde den idelige spørger. "Er det den forrykte italieners billede?"

"Nej," sagde baronetten tørt; han syntes ikke synderligt om det navn, man gav hans helt. "Dette billede fandtes i den store pakke, som han efterlod mig. Den forseglede indeholdt forklaringen. På omslaget stod nogle linjer, der indeholdt den bøn, at jeg ikke før efter seks måneders forløb måtte åbne den. Jeg har, på trods af min nysgerrighed, holdt mit løfte.

Her er en oversættelse af hans historie, som jeg tænkte at forelæse, for derved at oplyse hemmeligheden i værelset, men jeg frygter, at jeg allerede alt for længe har trættet selskabets opmærksomhed."

Man ytrede imidlertid det almindelige ønske at høre manuskriptet forelæst. Det var i særdeleshed den spørgelystne herre, der ytrede det, og så trak da baronetten et sirligt skrevet manuskript frem, tørrede sine briller af, og forelæste nu følgende historie:

Den unge italieners historie

Jeg er født i Neapel. Mine forældre ejede, skønt de var af høj stand, kun liden formue, eller rettere, min fader elskede pragt over sine midler, og anvendte så meget på sit palads, sin ekvipage og sine tjenestefolk, at han altid befandt sig i pengeforlegenhed. Jeg var den yngre søn og blev derfor kun betragtet af min fader med ligegyldighed, da han, ifølge sin familiestolthed, ønskede at efterlade min ældre broder sin hele formue. Allerede da jeg var barn, viste jeg altid en ualmindelig pirrelighed. Alting bevægede mig på det heftigste. Da min broder endnu bar mig på armene og inden jeg kunne tale, havde musik allerede sådan magt over mig, at jeg kunne blive i høj grad bedrøvet eller munter af den.

Da jeg blev ældre, forblev mine følelser lige så levende som tidligere, og jeg kunne såre let komme i et krampagtigt raseri eller glæde. Mine slægtninge og tjenere gjorde sig en fornøjelse af at drive deres spil med denne store pirrelighed. Man bragte mig til tårer, kildede mig til latter, gjorde mig rasende, alt til selskabets underholdning, som morede sig højligt over en sådan Iidenskabsstorm i et pygmælegeme – uden at de tænkte over, eller bekymrede sig om, hvor farligt det var at nære denne pirrelighed. Således blev jeg et lille lidenskabeligt væsen, før endnu fornuften var tilbørligt udviklet. Efter kort tids forløb var jeg for gammel til længere at tjene som legetøj, og nu blev jeg en plage. De lidenskabelige udbrud, man før havde tilskyndet mig til, blev besværlige, og jeg blev netop hadet af dem, der havde lært mig dette, fordi jeg havde været så lærevillig. Min moder døde, og min magt som et forkælet barn, var til ende. Nu var

det ikke længere nødvendigt at give efter for mig, eller at tåle mig, for man kunne intet opnå ved det, da jeg ikke var min faders yndling. Jeg havde altså den skæbne, som alle forkælede børn under sådanne omstændigheder har: jeg blev forsømt, eller kun for så vidt bemærket, som man kunne være mig imod og modsige mig. Dette var den tidlige behandling af et hjerte, som hvis jeg er i stand til at dømme om det, af naturen var tilbøjelig til den største ømhed og kærlighed.

Min fader havde, som jeg allerede har sagt, aldrig kunnet lide mig – i grunden forstod han mig aldrig; han betragtede mig som selvrådig og stivsindet, og troede, at det manglede mig på naturlig kærlighed til ham. – Men det var det skarpe i hans egen opførsel, det stolte og fornemme i hans eget væsen, der havde kastet mig fra hans arme. Jeg tænkte mig ham stedse således som jeg engang havde set ham i pragt og stolthed bruse frem, i sin senatordragt. Den dragt, der omgav hans person, havde lammet min unge fantasi. Jeg kunne aldrig nærme mig ham med et barns tillidsfulde hengivenhed.

Min faders hele ømhed hvilede på min ældre broder. Han skulle blive arving til titlen og familieværdigheden, og alting blev ham bragt som offer – jeg selv, såvel som alt andet. Han havde bestemt at hellige mig til kirken, for at mine lidenskaber, såvel som jeg selv, på den måde ikke skulle koste min fader nogen tid og forårsage ham uro, eller stå min broders interesser i vejen. Allerede i min spæde alder, og forinden mit sind havde åbnet sig for Verden og dens yndigheder, eller havde lært at kende noget mere af samme, udenfor min faders palads, blev jeg sendt til et kloster, hvis superior var min onkel, og udelukkende overleveret til hans omsorg.

Min onkel var en mand, der var fuldstændig fremmed for Verden. Han havde aldrig fundet smag i dens fornøjelser, fordi han aldrig havde nydt dem, og anså streng selvfornægtelse for det vigtigste grundlag for alle kristelige dyder.

Han troede, at alle andre havde samme tænkemåde som han, eller tvang dem i det mindste til at føje sig efter hans. Hans sindsbeskaffenhed og hans sædvaner havde en stor indflydelse på hele broderskabet, hvis superior han var – aldrig kunne man se mørkere, mere vrantne væsener sammen. Selve klosteret var fuldkommen skikket til at dække mørke og skumle tanker. Det lå i en mørk bjergkløft, syd for Vesuv; hvert blik mod det fjerne var spærret af ufrugtbare, vulkanske høje, en bjergstrøm larmede ved foden af dets mure, og ørnen skreg omkring dets tårne.

Man havde sendt mig i en så spæd alder til dette sted, at jeg snart tabte alle bestemte erindringer om det, jeg havde forladt. Da mit sind havde udviklet sig, lånte det derfor sine begreber om Verden af klostret og dets omgivelser, og Verden forekom mig som noget højst skrækkeligt. Således fik min sindsstemning allerede tidligt et vist mørkt anstrøg og munkenes frygtelige fortællinger om djævle og onde ånder, hvormed de skræmte min ungdommelige indbildningskraft, gav mig en retning mod overtro, over hvilken jeg aldrig ganske har kunnet blive herre. De fandt ligeledes deres fornøjelse i at sætte min levende følelse i bevægelse, som min faders omgivende så tit havde gjort af drilleri. Jeg kan endnu mindes den skræk, hvormed de ved et udbrud af Vesuv vidste at opflamme min indbildningskraft. Vi var langt borte fra denne vulkan, og flere bjerge lå imellem os, men dens krampagtige

bevægelser rystede selv naturens faste grundvolde. Jordskælv truede med at omstyrte vort klosters tårne. Et mat, rædsomt lys oplyste himlen om natten, og en af vinden hidført askeregn faldt i vor smalle dal. Munkene talte om, at jorden under os var udhulet; at der flød strømme af smeltet lava igennem dens årer, at huler af svovlluer gik igennem dens indre, der tjente de onde ånder og de fordømte til boliger, og at der var ildhave under vore fødder, beredte til at opsluge os. – Alle disse historier blev mig fortalt ved tordenens dumpe toner i bjergene, hvis rullen bragte vore klostermure til at skælve.

En af munkene havde været maler, men havde trukket sig tilbage fra verden, og valgt dette sørgelige liv for at afbøde for en forbrydelse. Det var et sørgmodigt menneske, der drev sin kunst i sin celles ensomhed, men gjorde sig den til en dyd. Hans beskæftigelse var, enten på lærred eller voks at afbilde det menneskelige ansigt og det menneskelige legeme i dødskampen, og i alle grader af opløsning og tilintetgørelse. I hans arbejder afsløredes lighusets frygtelige hemmeligheder, skarnbassens og ormens væmmelige gæstebud. – Endnu i dette øjeblik aftvinger mindet om hans arbejder mig en gysen. Dengang bemægtigede imidlertid min stærke, men slet ledede indbildningskraft sig hans kunst med alt muligt liv. Det var en beskæftigelse, og den bragte en afveksling i klosterlivets tørre studier og ensformige pligter. På kort tid opnåede jeg færdighed i at bruge penslen, og mine mørke frembringelser blev holdt for værdige til, at smykke nogle altre i kapellet.

På denne sørgelige måde blev et menneske opdraget, der kun var besjælet af følelse og fantasi. Alt åndrigt og elskværdigt i mit

væsen blev underkuet og intet uddannet, uden det som var unyttigt og ubehageligt.

Jeg var kvik, levende, opbrusende, fremsusende, ganske skabt til, kun at føle kærlighed og tilbedelse; men man lagde en blyhat over mine bedre egenskaber. Man lærte mig intet uden frygt og had: jeg hadede min onkel, munkene, klosteret, i hvilket jeg var indesluttet, verden, ja næsten mig selv, fordi jeg, som jeg troede, var et så hadefuldt og hadeværdigt væsen.

Da jeg næsten var seksten år, tillod man mig ved en lejlighed at ledsage en af brødrene på en sendelse til en fjern del af landet. Vi havde snart den mørke dal bag ved os, hvori jeg så mange år havde været indespærret, og kom efter en kort rejse imellem bjergene, og i det yppige fri landskab, der udbreder sig omkring bugten ved Neapel. Himmel! hvor var jeg ude af mig selv af henrykkelse, da mit blik strejfede hen over en vid flade af det herligste solrige land, forskønnet med buske og vinbjerge; Vesuv hævede sine takkede toppe ved min højre side; det blå hav med sine fortryllende kyster, besat med lysende pletter og pragtfulde landsteder, udbredte sig til venstre, og Neapel, min fødeby Neapel, blinkede langt, langt ude i baggrunden!

Gode Gud! Dette var altså den herlige verden, som man havde lukket for mig? Jeg havde nu nået den alder, hvori følelserne står i deres fulde blomst og friskhed. Mine havde man søgt at undertrykke og kølne: nu brød de frem med et sent forårs hele magt.

Mit hjerte, der hidtil havde trukket sig unaturligt sammen, udbredte sig nu under et udbrud af ubestemte, men salige følelser. Naturens skønhed berusede, forvirrede mig ganske. Bøndernes sange, deres muntre blikke, deres lykkelige sysler,

deres klædningers maleriske farvepragt, deres landlige musik, deres danse; alt dette virkede på mig som trylleri. Min sjæl svarede musikken, mit hjerte hoppede i mit bryst. Alle mænd syntes mig behagelige, alle kvinder elskværdige.

Jeg vendte tilbage til klosteret, det vil sige mit legeme: mit hjerte og min sjæl overskred aldrig mere dets dørtærskel. Jeg kunne aldrig glemme dette blik i en skøn og lykkelig verden, – i en verden, der så voldsomt tiltrak sig mit sind. Jeg havde følt mig så lykkelig, så længe jeg opholdt mig i den; jeg var blevet til et væsen, der var så forskelligt fra det, som jeg følte mig i klosteret – denne alt levendes grav. – Jeg sammenlignede i ånden de folks ansigter, jeg havde set, som overstrømmedes af ild, sundhed og nydelse, med de blege, blyfarvede, matte munkeansigter; dansemusikken, med den enstonende sang i kapellet. Før havde jeg kun fundet klosterets andagtsøvelser besværlige: nu var de mig utålelige. Forpligtelsernes ensformige kredsløb fortærede min ånd; mine nerver blev irriterede ved klosterklokkens modbydelige ringen, der uophørligt genlød i bjergene, stadig forstyrrede mig i min hvile om natten, og tvang mig om dagen til at lægge penslen fra mig for at forrette en kedsommelig mekanisk andagtsøvelse.

Det lå ikke til mig at tænke længe over noget, uden at sætte mine tanker i værk. Min ånd var pludselig sat i bevægelse, og vågnet i mig. Jeg passede lejligheden, flygtede fra klosteret, og begav mig til fods på vejen til Neapel. Da jeg så de venlige, menneskefyldte gader, vrimlens mangfoldighed og livlighed omkring mig, paladsernes pragt, ekvipagernes glans, og det liv, der strålede på den brogede mængdes ansigter, forekom det mig, som om jeg pludselig var hensat i en fortryllet verden, og

jeg lovede højtideligt ved mig selv, at intet i verden nogen sinde skulle bringe mig tilbage igen til klosterets ensformighed.

Jeg måtte spørge, hvor min faders palads var, for jeg var så ung, da jeg forlod det, at jeg ikke mere vidste, hvor det stod. Ikke uden besvær lykkedes det mig at blive indladt til min fader, for tjenerne vidste næppe af, at et sådant væsen som jeg var til, og min munkedragt gjorde just ikke noget fordelagtigt indtryk for mig. Selv min fader mindedes mig ikke mere. Jeg nævnte ham mit navn, faldt for hans fødder, anråbte ham om tilgivelse, og bad ham, ikke at sende mig tilbage igen til klosteret.

Han modtog mig mere med en velynders nedladenhed, end med en faders kærlighed, hørte roligt, men koldt, på min fortælling om mine lidelser iblandt munkene og min modbydelighed for dem, og lovede at tænke på, hvad der kunne ske for mig. Hans kulde kvalte al den åbne kærlighed, der lå i mit væsen, og som ville have holdt sig ved den allerringeste varme, faderlige tilbøjelighed. Alle mine tidligere følelser imod min fader fik deres kraft igen. Jeg betragtede ham atter som det pragtsyge, fornemme væsen, der i så høj grad havde dæmpet min barnlige fantasi. Det var for mig, som om jeg slet ingen fordring havde på hans deltagelse. Min broder var den eneste genstand for hans omsorg og kærlighed; han havde arvet hans tænke- og handlemåde, og antog imod mig snarere en beskytters end en broders væsen. Dette fornærmede min stolthed, der var meget stærk. Af min fader kunne jeg tåle nedladenhed; for jeg så op til ham, som til et højere væsen, med ærefrygt; men min broders beskyttermine, der, som jeg tydeligt følte, i åndelig henseende stod langt under mig, var mig utålelig. Tjenerne mærkede snart, at jeg var en uvelkommen

gæst, og behandlede mig, på simple folks vis, skødesløst. Således på alle sider stødt bort, så jeg, at min tilbøjelighed, hvorhen den end vendte sig, kun blev til byrde; jeg blev altså mørk, stille og nedslået. Mine følelser, tilbagetrængt i mig selv, skjulte sig i mit hjerte og nagede det. Således blev jeg nogle dage, mere som en uvelkommen fremmed end som en tilbagegiven søn, i min faders hus. Jeg var nu engang bestemt til aldrig at blive kendt der; jeg var ved en forkert behandling blevet fremmed, endog for mig selv, og man bedømte mig efter mit fremmede væsen.

En dag så jeg til min forbavselse en af munkene fra mit kloster snige sig ud af min faders værelse. Han bemærkede mig, men lod, som om han ikke så mig, og denne forstillelse gjorde, at jeg fattede mistanke. Jeg var blevet pirrelig og mistroisk; den ubetydeligste småting kunne såre mine følelser. I denne sindstilstand skete det, at jeg blev behandlet med påfaldende ringeagt af en forkælet yndling, min faders yndlingstjener. Mit væsens stolthed og lidenskabelighed vaktes i dette øjeblik; jeg slog dette menneske til jorden. Min fader gik netop forbi, og var ikke behersket nok til at erkyndige sig om denne tildragelses årsag, ej heller ville han have forfulgt den lange række af åndslidelser, der var den sande anledning til den. Han behandlede mig hårdt og med vrede, og opbød sit væsens hele stolthed og sit bliks fornemhed, for at give den forhånelse, hvormed han behandlede mig, så meget desto større eftertryk. Jeg følte, at jeg ikke havde fortjent det, at jeg blev miskendt; jeg følte, at der lå noget i mig, der var en bedre behandling værd; mit hjerte oprørtes imod min faders uretfærdighed. Jeg glemte min sædvanlige ærefrygt imod ham – jeg svarede ham med

heftighed, min fyrige ånd glødede på mine kinder, sprudlede af mine øjne; men mit følende hjerte brast lige så hurtigt, og inden min lidenskab havde halvt udraset, følte jeg, at den kvaltes af mine tårer og sluktes. Min fader, forundret og opbragt over denne ormens krympen, befalede mig at begive mig til mit værelse. Jeg bortfjernede mig tavs, overvældet af modstridende følelser.

Jeg havde endnu ikke været længe på mit værelse, da jeg hørte stemmer i et tilstødende gemak. Min fader og munken rådslog over hvilke midler der var nødvendige for hurtigt at bringe mig tilbage til mit kloster. Min beslutning var taget. Jeg havde intet hjem, ingen fader mere. Endnu samme nat forlod jeg det faderlige hus, begav mig om bord på et skib, der lå sejlfærdigt i havnen, og overlod mig nu til den vide verden. Til hvilken havn det sejlede hen, det brød jeg mig ikke om; enhver egn i en så skøn verden var bedre end mit kloster; jeg brød mig ikke om, hvorhen skæbnen henkastede mig; ethvert sted var mere hjemligt for mig end det hjem, jeg havde forladt. Fartøjet var bestemt til Genua, og derhen kom vi efter nogle dages rejse.

Da jeg løb ind imellem de diger, der omgiver havnen, og skuede det amfiteater af paladser, kirker og herlige haver, der hæver sig over hinanden, da følte jeg, hvilken retmæssig fordring Genua havde på at kaldes "den prægtige". Jeg steg af på molen, aldeles fremmed og uden at vide, hvad jeg skulle begynde på, eller hvorhen jeg skulle lede min skridt. Det bekymrede mig imidlertid meget lidt; jeg var dog forløst fra klosterlænkerne og fornedrelsen i det faderlige hus. Når jeg gik igennem Strada Balbi og Strada Nuova, disse gader fulde af paladser, og med forbavselse stirrede på bygningskunstens

underværker; når jeg om aftenen vandrede imellem alt det flimrende og det skønnes brogede vrimmel, igennem Aquaverdas grønne løvgange, eller under søjlegangene og på terrasserne i Dorias prægtige haver, da holdt jeg det for umuligt, nogetsteds at blive lykkelig andet end i Genua.

Det tog kun få dage at bringe mig ud af min vildfarelse. Min magre børs var snart udtømt, og for første gang i mit liv følte jeg armodens lave elendighed. Jeg havde aldrig kendt pengemangel, aldrig anet muligheden af et sådant onde. Jeg kendte ikke verden og dens veje, og da først tanken om mangel greb mig, så var dens virkning fuldkommen tilintetgørende. Jeg vandrede med tomme lommer igennem gaderne, der nu ikke længere frydede mit øje, da tilfældet ledte mine skridt til den prægtige kirke *dell'Anunciata*.

En berømt maler på den tid var netop beskæftiget med opsætningen af et af sine malerier over et alter. Den færdighed, jeg under mit ophold i klosteret havde fået i hans kunst, havde gjort mig til en begejstret liebhaver af den. Jeg var ved første blik forbavset over maleriet. Det var en Madonna. Så uskyldig, så yndig, et så guddommeligt udtryk af moderlig ømhed! Jeg havde i det øjeblik i begejstringen for kunsten glemt alle erindringer om mig selv. Jeg foldede hænderne, og et henrykkelsens udråb undslap mine læber. Maleren mærkede min bevægelse. Den smigrede ham og fornøjede ham. Mit udvortes og min adfærd behagede ham; han tiltalte mig. Jeg følte for meget savnet af en ven, til at jeg skulle have tilbagevist en fremmeds forekommenhed, og der lå i denne mands væsen noget så velvilligt og indtagende, at han på et øjeblik havde erhvervet sig min fortrolighed.

Jeg fortalte ham min historie og den stilling, hvori jeg befandt mig, men skjulte for ham mit navn og min stand. Min fortælling syntes at tiltrække ham meget; han indbød mig til sit hus, og fra den tid af blev jeg hans yndlingselev. Han troede at opdage hos mig et overordentligt talent for kunsten, og hans lovtaler opflammede hele min iver. Hvilket herligt afsnit af mit liv var det, jeg tilbragte under hans tag. Et andet væsen syntes at være gået op i mig, eller rettere alt, hvad der var elskværdigt og fortræffeligt, syntes at fremgå af det. Jeg levede så tilbagetrukkent, som jeg havde gjort i klosteret; men hvor forskellig var ikke min tilbagetrukkenhed! Min tid gik hen med at opfylde mit sind med ophøjede og digteriske tanker, at tænke over alt det udmærkede og ædle, der gaves i historien og digtekunsten, og at studere og forfølge alt, hvad der er ophøjet og kønt i naturen. Jeg var stedse et sværmerisk, indbildningen hengivent væsen, men nu hævede mine drømmerier og indbildninger mig til en henrykkelsestilstand. Jeg betragtede min lærer som en velvillig genius, der havde åbnet en fortryllende egn for mit blik. Han var ingen indfødt genueser, men var blevet bevæget ved flere adeliges ønsker til at komme dertil, og havde allerede i flere år opholdt sig der for at fuldende de arbejder, han havde overtaget. Hans helbred var meget svagt, så at han måtte overlade en stor del af udførelsen af hans tegninger til sine elever. – Han mente mig fortrinligt egnet til, i fremstillingen af de menneskelige ansigtstræk, at opfatte et karakteristisk, men flygtigt udtryk, og at overføre dette med kraft til lærredet. Jeg var derfor stadig sysselsat med at tegne hoveder, og ofte, når der skulle fremstilles en særdeles ynde og skønhed i et ansigts udtryk, blev dette arbejde overdraget mig.

Min velgører ville gerne gøre mig kendt, og således skete det, at jeg, dels måske for mine virkelige kunstneriske evners skyld, dels ved hans varme lovtaler, kom i ry for at give mine ansigters udtryk.

Blandt flere arbejder, han havde overtaget, var et historisk maleri til en stormands palads, på hvilket flere portrætter af familiens medlemmer skulle anbringes. Iblandt disse blev et overdraget min pensel. Det var en ung piges, der på den tid endnu blev opdraget i et nærliggende kloster. Hun kom derfra for at sidde for maleren. Jeg så hende først i et værelse i et af Genuas prægtigste paladser; hun stod ved et vindue, der vendte ud til bugten; en stråle af forårssolen faldt på hendes ansigt, og udbredte en slags helgenglorie over det, mens den oplyste det pragtfulde karmoisinrøde værelse. Hun var lige seksten år gammel og ak, hvor elskværdig! hele hendes ansigt overraskede mig, som et rent syn af foråret, ungdommen og skønheden. Jeg havde kunnet falde på knæ og tilbede hende. Hun var som en af digternes og malernes skabninger, når de vil fremstille det ideal af skønhed, som omsvæver deres sind i en skikkelse af ubeskrivelig fuldkommenhed. Jeg måtte tegne hendes ansigt i flere stillinger, og jeg forlængede med flid et studium, der blev min fordærvelse. Jo længere jeg betragtede hende, desto mere forelsket blev jeg; der lå noget næsten pinefuldt i denne glødende beundring. Jeg var kun nitten år gammel, frygtsom og uerfaren. Hendes moder behandlede mig med opmærksomhed, for min ungdom og min begejstring for kunsten havde erhvervet mig hendes yndest, og jeg skulle næsten tro, at der har ligget noget i mit væsen og min handlemåde, der indgød deltagelse og agtelse. Men selv den

godhed, hvormed man behandlede mig, kunne ikke fordrive den ængstelighed, hvori min fantasi hensatte mig, når jeg befandt mig i dette yndige væsens nærhed. Der lå noget hos hende, der næsten var mere end jordisk. Hun syntes for ophøjet for Jorden, for øm og højtstående for alt menneskeligt. Mens jeg fremstillede hendes yndigheder på lærredet, og mine øjne hvilede på hendes træk, indsugede jeg den søde gift, der bedøvede mig, og skiftevis flød mit hjerte over af ømhed og bævede af fortvivlelse. Nu følte jeg mere end nogensinde den heftige ild, der havde slumret i min sjæls dyb. De, min herre, der er født i et mere mådeholdent klima og under en koldere himmel, har intet begreb om en lidenskabs heftighed i vort sydlige bryst.

Efter nogle dages forløb var mit arbejde til ende. Bianca vendte tilbage til sit kloster, men hendes billede forblev uudsletteligt i mit bryst. Det veg ikke ud af min fantasi, det blev mit faststående begreb om skønhed. Det havde endog indflydelse på min pensel. Jeg blev berømt for min lykkelige fremstilling af kvindelig elskværdighed, men det var kun, fordi jeg mangfoldiggjorde Biancas billede. Jeg beroligede og nærede min fantasi på en gang, idet jeg anbragte hende i alle min mesters frembringelser. – Jeg har stået med henrykkelse i et af Annunciatas kapeller, da jeg en gang så mængden ophøje en helgens himmelske skønhed, som jeg havde malet. Jeg har set folket bøje sig andagtsfuldt for billedet; det bøjede sig for Biancas billede.

Jeg blev i denne slags drøm, jeg kunne næsten sige vanvid, i mere end et år. Min fantasi havde en sådan styrke, at det billede, der havde dannet sig deri, levede i sin hele kraft og liv.

Jeg var i det hele taget et ensomt, tankefuldt væsen, der gerne hengav sig til drømmerier og nærede tanker, der engang havde fæstet rod hos mig.

Af denne behagelige, melankolske, herlige drøm blev jeg vækket ved min velgørers død. Jeg kan ikke beskrive den smerte, hvori dette dødsfald satte mig. Ene og med knust hjerte stod jeg nu tilbage. Han testamenterede mig sin lille formue, der formedelst hans medfødte gavmildhed og de store udgifter, hans levemåde medførte, virkelig kun var ubetydelig, og anbefalede mig kort før sin død meget til en stormands beskyttelse, der også havde været hans velynder.

Denne sidste var en mand, der ansås for meget gavmild. Han var kunsternes ynder og beskytter, og gjorde sig åbenlyst umage for at blive anset for dette. Han troede i mig at se spor til kommende storhed; min pensel havde allerede vakt opmærksomhed, han tog mig under sin særlige beskyttelse. Men da han så, at jeg var ganske nedbøjet af græmmelse og uskikket til at arbejde i min afdøde velgørers hus, indbød han mig til at tilbringe en tid i en villa, som han ejede ved bredden af havet i den maleriske egn ved Sestri di Ponente

Jeg fandt i villaen grevens eneste søn, Filippo. Han var næsten på min alder, og havde et behageligt udvortes og et indtagende væsen. Han sluttede sig snart til mig og syntes at ville gøre sig yndet af mig. Jeg troede at opdage noget søgt i hans velvilje og meget lune i hans væsen, men jeg havde nu en gang ingen i min nærhed, jeg kunne binde mig til, og mit hjerte følte det nødvendigt at eje noget, hvorpå jeg kunne hvile. Hans opdragelse var meget forsømt; han betragtede mig som en, der i henseende til åndelig fatteevne og uddannelse stod langt over

ham, og erkendte tavs min overvægt. Jeg følte, at jeg, med hensyn til byrd, stod lige med ham, og dette gav min adfærd en vis uafhængighed, der ikke forfejlede sit øjemed. Det lune og tyranni jeg af og til så ham udøve imod andre, som han kunne byde over, følte jeg aldrig. Vi blev fortrolige venner og var ofte sammen. Desuagtet foretrak jeg at være ene og forfølge min fantasis drømmerier i den egn, der omgav mig.

Fra villaen af havde man en vid udsigt til Middelhavet og den maleriske liguriske kyst. Den lå ensom midt i en kunstfærdigt anlagt have, der var prydet med billedstøtter og springvand, og indeholdt krat og alleer og skyggefulde græsplæner. Alt, hvad der kunne smigre smagen og på en behagelig måde beskæftige sindet, kunne man finde her. Den ro, der herskede i dette sirlige opholdssted, gjorde, at mine følelsers storm efterhånden lagde sig, og idet den blandede sig med den romantiske tryllekraft, der endnu stedse holdt min fantasi fanget, frembragte den en mild, vellystig melankoli.

Jeg havde endnu ikke opholdt mig længe i grevens villa, da vor ensomhed blev oplivet ved en ny beboerinde. Det var datteren af en af grevens slægtninge, der nylig var død i kummerlige omstændigheder, og havde overgivet sit eneste barn til hans beskyttelse. Jeg havde ofte af Filippo hørt hendes skønhed omtale, men min fantasi var således opfyldt med ét billede, at den ikke tillod noget andet. Vi var i slottets mellemste sal, da hun kom. Hun var endnu i sørgedragt, og nærmede sig, støttet til grevens arm. Da de steg op ad marmortrappen, var hendes skikkelses og bevægelsers sirlighed, og den gratie, hvormed mezzaroen, genueserindernes fortryllende slør, var kastet om hendes ranke figur, mig påfaldende. De trådte ind.

Himmel! hvor stor var min overraskelse, da jeg så Bianca for mig. Det var hende selv, bleg af græmmelse, men hendes skønhed endnu mere moden, end da jeg sidst så hende. Tiden havde udviklet alle hendes skabnings yndigheder, og den sorg, hun havde haft, udgød en uimodståelig finhed over hendes ansigt.

Hun rødmede og skælvede, da hun så mig, og tårer trådte frem i hendes øjne, for hun erindrede sig, i hvilket palads hun havde været vant til at se mig. Mine følelser formår jeg ikke at skildre. Efterhånden blev jeg herre over den store frygtsomhed, der i begyndelsen havde ængstet mig således i hendes nærværelse. Vore stillingers lighed bragte os nærmere til hinanden. Vi havde begge mistet vore bedste venner i verden, og var begge på den måde henvist til andres velvilje. Da jeg lærte hende og hendes ånd nærmere at kende, stadfæstede alt det sig, som min indbildningskraft havde foremalet mig om hende. Hendes bekendtskab med verden, hendes ømme følelse for alt skønt og behageligt i naturen, mindede mig om mine egne bevægelser, da jeg første gang flygtede fra klosteret; hendes gode dømmekraft henrykkede mig, hendes mildhed omsnoede mit hjerte, og hendes ungdommelige, ømme, fremspirende elskværdighed satte mig i en salig rus.

Jeg betragtede hende med en slags tilbedelse, som noget mere end jordisk, og fandt mig ved tanken om min uværdighed overfor hende såre ydmyget. Dog var hun jordisk, var et af de mest modtagelige, mest ømtfølende jordiske skabninger; for hun elskede mig.

Hvorledes jeg først opdagede denne henrykkende sandhed, kan jeg ikke sige mere; jeg tror, den viste sig efterhånden for

mig, som et under, der overgik alle mine forhåbninger og min tro. Vi var begge i ømhedens og kærlighedens alder, så hinanden hele tiden, havde de samme finere beskæftigelser; for musik, digtekunst og maleri var vore yndlingsfornøjelser, og vi levede næsten adskilt fra alt øvrigt selskab, i en yndig romantisk egn. Er del et under, at to unge hjerter, der var hinanden så nær, bandt sig inderligt til hinanden?

O, I guder! hvilken drøm – hvilken forbigående drøm af uformørket salighed gik dengang min sjæl forbi! Verden omkring mig var et paradis; for en kvinde – en yndig, herlig kvinde, delte den med mig. Hvor ofte strejfede jeg omkring Sestris maleriske bredder, eller besteg dens vilde bjerge, så kysten besået med landsteder, og det blå hav dybt under mig, og Genuas høje fyrtårn på sit romantiske forbjerg i det fjerne, og troede, når jeg da understøttede Biancas vaklende skridt, at der ikke kunne være nogen ulykke i en så skøn verden! Hvor ofte lyttede vi sammen til nattergalens toner, når den i de af Månen oplyste løvhytter sang sin yndige sang, og undrede os over, hvorledes digterne nogensinde havde kunnet finde noget sørgeligt i dens slag! Hvorfor er denne livets og ømhedens blomstertid så forbigående! Hvorfor fremkommer der af denne kærlighedens rosensky, der udbreder en sådan morgenlue over vore dages morgen, så let en hvirvelvind og storm?

Jeg var den første, der vågnede af denne salige elskovsrus. Jeg havde vundet Biancas hjerte; men hvad skulle der blive af det? Jeg havde hverken rigdom eller udsigter, der berettigede mig til at gøre fordring på hendes hånd; skulle jeg benytte hendes ukendskab med Verden, hendes tillidsfulde tilbøjelighed, og

neddrage hende i min egen armod? Var dette at gengælde grevens gæstfrihed, Biancas kærlighed?

For første gang begyndte jeg at føle, at også lykkelig kærlighed kan have sin bitterhed. En fortærende sorg lejrede sig omkring mit hjerte. Jeg sneg mig omkring i paladset som en forbryder; det var mig, som om jeg havde misbrugt dets gæstfrihed, som var jeg en tyv, der opholdt sig i dets mure. Jeg kunne ikke længere se på greven med skyldfrie blikke. Jeg anklagede mig selv for troløshed, troede, at han kunne læse den i mit blik, og begyndte at mistro og at foragte mig selv. Hans adfærd imod mig havde altid været fornem og nedladende, nu forekom den mig kold og stolt. Også Filippo blev tilbageholdende og fremmed, i det mindste troede jeg at bemærke det. Himmel! var alt dette hjernespind? eller var jeg blevet fordægtig for hele Verden? var jeg et ulykkeligt, mistroisk menneske, der bevogtede blikke og gebærder, og plagede sig med falske udtydninger? eller, hvis disse var begrundede, skulle jeg da blive under et tag, hvor man blot tålte mig, og opholde mig der så længe, som man tålte mig? "Det er ikke længere til at holde ud!" råbte jeg; "jeg vil rive mig løs fra denne selvfornedrende tilstand – jeg vil ødelægge dette trylleri og flygte – flygte! hvorhen? – ud af Verden! for hvor bliver Verden, når jeg efterlader Bianca?"

Min ånd var stolt af naturen, og oprørtes ved tanken om at blive set på med foragt. Flere gange var jeg i begreb med, når jeg troede, at hendes beslægtede gav sig udseende af fornemhed, at åbenbare min familie og rang, og at godtgøre min stands lighed i Biancas nærværelse. Men denne følelse var forbigående. Jeg anså mig som forstødt og foragtet af min

familie, og havde højtideligt lovet mig selv, aldrig at afsløre mit slægtskab med dem, førend de selv ville gøre det gældende.

Denne min ånds kamp nagede på min tilfredshed og helbred. Det syntes mig som om den uvished om man er elsket, var mindre utålelig, end at være overbevist om det, og ikke turde være glad ved denne overbevisning. Jeg var ikke længere Biancas begejstrede beundrer, jeg hvilede ikke længere med henrykkelse ved tonen af hendes stemme, eller indsugede med begærlighed hendes ansigtstræks skønhed. Selv hendes smil kunne ikke længere glæde mig; for jeg følte, at jeg havde begået en forbrydelse ved at vinde det for mig.

Denne forandring hos mig kunne ikke undgå hende; hun spurgte mig med sin sædvanlige frimodighed og simpelhed om årsagen til det. Jeg kunne ikke undvige spørgsmålet, for mit hjerte var nærved at briste. Jeg skildrede hende min sjælekamp, min fortærende lidenskab, de bitre bebrejdelser, jeg gjorde mig. "Ja," sagde jeg, "jeg er dig uværdig; jeg er udstødt af min familie – en ustadig, navnløs, hjemløs flygtning, der intet andet lod har end armod – og dog har jeg vovet at elske dig – har vovet at begære kærlighed af dig!"

Min bevægelse fremlokkede hendes tårer, men min stilling forekom hende ikke så håbløs, som jeg skildrede den for hende. Opdraget i et kloster, vidste hun intet af Verden, af dens nødvendigheder, dens sorger; og hvilken kvinde tager i hjerteanliggender hensyn til verdens småting? Ja, endnu mere – hun optændtes af sød begejstring, når hun talte om mine lykkes-omstændigheder, og om mig selv. Vi havde ofte standset foran de berømte mestres værker; jeg havde fortalt hende deres historie, det store rygte, den indflydelse, den rigdom, de havde

opnået. De var fyrsternes selskabsbrødre, kongernes yndlinge, nationers stolthed og pryd. Alt dette anvendte hun på mig. Hendes kærlighed så intet i alle disse mestres store frembringelser, end hvad jeg ligeså godt kunne opnå, og når jeg så den yndige skabning gløde af inderlighed, og hendes ansigt forklaret ved drømmene om min berømmelse, så hævede dette mig et øjeblik i hendes egen indbildningskrafts himmel.

Jeg opholder mig for længe ved denne del af min historie; men jeg kan ikke undlade at opholde mig ved et afsnit af mit liv, på hvilket jeg, uagtet alle dets sorger og kampe ser tilbage med kærlighed, for dengang var min sjæl endnu ikke besmittet med nogen forbrydelse. Jeg ved ikke, hvad følgen af denne kamp imellem stolthed, delikatesse og lidenskab var bleven, hvis jeg ikke havde læst i en neapolitansk tidende efterretningen om min broders død. Den var ledsaget af den ivrigste efterspørgsel om mig og med bøn om, at, hvis denne bekendtgørelse måtte komme mig for øje, jeg da straks måtte tage til Neapel, for at trøste en syg og bedrøvet fader.

Jeg havde af naturen et elskende gemyt, men min broder havde aldrig handlet som en broder imod mig. Jeg havde allerede for længe siden betragtet mig som aldeles adskilt fra ham, og hans død gjorde kun lidet indtryk på mig. Derimod rørte tanken om min fader, og at han var syg og lidende, mig på det inderligste, og når jeg tænkte mig denne stolte mand, hvorledes han nu var nedbøjet og forladt, og ventede trøst af mig, så forsvandt al ilvilje over den tidligere forsømmelse, og den barnlige kærligheds hele varme vågnede på ny hos mig.

Den herskende følelse, der overvandt alle andre, var henrykkelsen over mine lykkes-omstændigheders pludselige

forandring. Et hjem, navn, rang og rigdom ventede mig, og kærligheden lod mig ane en endnu mere henrykkende udsigt i det fjerne. Jeg ilede til Bianca og kastede mig for hendes fødder. "O, Bianca," råbte jeg, "omsider tør jeg kalde dig min. Jeg er ikke længere en navnløs eventyrer, en forsømt, forstødt flygtning. Se – læs – sku den bekendtgørelse, der giver mig navn og mig selv tilbage."

Jeg vil ikke opholde mig længere ved det optrin, der nu fulgte. Bianca glædede sig over min stillings lykkelige forandring, fordi hun så, at den befriede mit hjerte fra en byrde; hvad der angik hende selv, så havde hun elsket mig for min egen skyld og aldrig næret den ringeste tvivl om, at min egen fortjeneste ikke ville erhverve mig berømmelse og formue.

Nu følte jeg min hele medfødte stolthed vågne i mig. Jeg gik ikke længere omkring med øjnene vendt med jorden. Håbet lod mig se op til himmelen: min sjæl var opflammet af en frisk ild, og denne lynede af mine øjne.

Jeg ville fortælle greven forandringen i mine forhold, sige ham, hvem og hvad jeg var, og formelt anholde om Biancas hånd; men han var rejst til et af sine godser. Jeg åbnede min hele sjæl for Filippo. Nu, for første gang, gjorde jeg ham bekendt med min lidenskab, med de tvivl og bekymringer der havde fortæret mig, og med den efterretning, der så pludseligt havde spredt dem. Han overøste mig med lykønskninger og med deltagelsens varmeste udtryk. Jeg omfavnede ham i mit hjertes fylde – jeg følte samvittighedsnag over, at jeg havde holdt ham for kold, og bad ham om forladelse, fordi jeg nogensinde havde tvivlet om hans venskab.

Intet er mere varmt og entusiastisk end en pludselig hjerteudgydelse imellem unge mænd. Filippo indgik med den mest levende deltagelse i vore anliggender. Han var vor fortrolige og rådgiver. Det blev besluttet, at jeg nu skulle ile til Neapel, sætte mig fast i min faders yndest og i mit faderlige hus, og at jeg i det øjeblik, da udsoningen var tilvejebragt, og jeg havde erholdt min fader samtykke, skulle vende tilbage og anholde greven om Biancas hånd. Filippo forpligtede sig til at udvirke min faders samtykke, og påtog sig i det hele taget at sørge for vort bedste, og at være den kanal, igennem hvilken vi skulle udveksle breve.

Min afsked fra Bianca var øm – elskovsfuld – smertefuld. Den fandt sted i en lille pavillon, som havde været vor yndlingsplads. Hvor ofte vendte jeg ikke tilbage, for endnu en gang at sige hende farvel, for nok engang at se hende i navnløs bevægelse se på mig, for endnu en gang at nyde det henrykkende syn af de tårer, som vædede hendes yndige kinder; for nok engang at gribe den fine, spinkle hånd, det frivilligt givne pant på kærlighed, og at dække den med tårer og kys! Himmel! selv i to elskendes skilsmisses smerte ligger en henrykkelse, som opvejer Verdens tusinde tamme fornøjelser. Endnu ser jeg hende for mig, hvorledes hun stod ved pavillonvinduet, bøjede vinrankerne tilbage, der ombyggede det, hvorledes hendes fine skikkelse fremstrålede i et jomfrueligt lys, hendes ansigt svømmede i tårer og smil, og hun tilråbte mig tusinde og atter tusinde gange farvel, mens jeg, dvælende i kærlighedens og bevægelsens rus, vaklede ned ad alleen!

Da båden bar mig fra Genuas havn, hvor begærligt så da ikke mit øje hen ad Sestris kyst, indtil det opdagede villaen, som skinnede frem imellem træerne ved foden af bjerget! Så længe det var dag så jeg uophørligt derhen, indtil den kun var at se som et hvidt punkt, og mit anstrengte, ufravendte blik opdagede den endnu, da alle andre genstande allerede for længe siden var smeltet sammen i en utydelig masse, eller var indhyllede i tusmørket.

Da jeg var kommet til Neapel, ilede jeg straks til min faders hus. Mit hjerte længtes efter faderkærlighedens længe savnede velsignelse. Da jeg betrådte det højadelige palads' stolte forhal, var min bevægelse så voldsom, at jeg ikke kunne tale. Ingen kendte mig. Tjenerne betragtede mig med nysgerrighed og forundring. Få års åndelige ophøjelse og udvikling havde frembragt i den stakkels flygtede dreng fra klosteret en stor forandring. Ikke desto mindre var det højst nedslående for mig, at ingen i mine retmæssige besiddelser genkendte mig. Jeg følte mig som den fortabte søn ved hans tilbagekomst. Jeg var blevet en fremmed i mit fædrene hus. Jeg brast i tårer, jeg græd højt. Imidlertid forandrede alt sig, da jeg gav mig til kende. Jeg, der engang næsten var blevet udstødt af disse mure, og som bandlyst måtte flygte, blev nu budt velkommen med lydelig glæde, med slavisk tjenstvillighed. En af tjenerne ilede afsted for at forberede min fader på min modtagelse: imidlertid var min begærlighed efter den faderlige omfavnelse så stor, at jeg ikke kunne vente på hans tilbagekomst, men ilede efter ham. – Hvilket syn, da jeg trådte ind i værelset. Min fader, som jeg havde forladt i en kraftig alders fulde blomstring, hvis ædle og majestætiske holdning havde indprentet mit ungdommelige

sind så stor ærbødighed, var nu nedbøjet og afkræftet. Et slagtilfælde havde tilintetgjort hans herlige legemsbygning, og efterladt en vaklende ruin. Han sad, støttet i sin stol med blegt, slapt ansigt og med matte, flakkende øjne. Hans forstand havde tydeligvis lidt ved hans legemsforstyrrelse. – Tjeneren søgte at gøre ham forståeligt, at der var et besøg. Jeg vaklede hen til ham, og sank for hans fødder. Al hans tidligere kulde og ligegyldighed imod mig var glemt. Jeg så kun min fader i ham, og tænkte kun på, at jeg havde forladt ham. Jeg omfavnede hans knæ, min stemme kvaltes næsten af krampagtige suk. "Tilgivelse, tilgivelse, min fader!" var alt, hvad jeg kunne frembringe. Hans bevidsthed syntes efterhånden at vende tilbage. Han betragtede mig nogle øjeblikke med et ustadigt, granskende blik: en krampagtig bæven svævede om hans læber, svagt udstrakte han sin bævende hånd, lagde den på mit hoved og udbrød da i en strøm af barnagtige tårer.

Fra dette øjeblik af turde jeg kun sjældent bortfjerne mig fra ham. Jeg syntes at være den eneste genstand, som havde adgang til hans hjerte i denne verden, alt øvrigt var dødt for ham. Han havde næsten aldeles tabt mælet, og hans forstand syntes ganske forsvundet. Han var stum og rolig, undtagen at der af og til uden nogen som helst umiddelbar årsag, indtraf anfald af barnagtig gråd. Når jeg forlod værelset, så stirrede han uafbrudt på døren, indtil jeg vendte tilbage, og ved min indtræden udgød han atter en strøm af tårer.

Ved denne hans forstands forvirrede tilstand, ville det være mere end unyttigt at forsøge at tale med ham om mine anliggender, og at lade ham ene, om end for nok så kort tid, havde været grusomt og unaturligt. Dette var en ny prøvelse for

min kærlighed. Jeg gav Bianca en skriftlig efterretning om min ankomst og min nuværende stilling, og skildrede med sande og derfor levende farver de kvaler, som vor adskillelse forårsagede mig, thi for den ungdommelige elsker er en dags fravær et tabt århundrede for kærligheden. Jeg lagde mit brev ind i en skrivelse til Filippo, igennem hvilken vor brevveksling blev ført, og modtog af ham et svar, hvori venskab og deltagelse talte; fra Bianca ét, der var fuldt af kærlighed og bestandigheds forsikringer. Der hengik uge efter uge, måned efter måned, uden at min stilling forandrede sig. Den Iivsfunke, der næsten syntes at ville udslukkes, da jeg første gang så min fader, vedblev at gløde, uden tilsyneladende at blive svagere. Jeg vågede over min fader uafladeligt, troligt, jeg kunne næsten sige tålmodigt. Jeg vidste, at hans død var det eneste, der kunne befri mig – og dog ønskede jeg den aldrig. Jeg var alt for glad over på denne måde at kunne gøre min tidligere ulydighed god igen, og da jeg forhen havde måttet savne alle slægtskabsbåndets glæder, bøjede mit hjerte sig mod en fader, der i sin alderdom og hjælpeløshed havde søgt sin eneste trøst i mig.

Ved adskillelsen voksede min lidenskab for Bianca for hver dag, og fæstede kun dybere rod ved stadige tanker på hende. Jeg erhvervede mig hverken nye venner, eller fik nye bekendtskaber, eller tragtede efter Neapels fornøjelser, som tilbød sig for min rang og formue. Mit hjerte indskrænkede sig kun til få genstande, men hang også med så meget desto inderligere lidenskab ved dem. At sidde hos min fader – at forekomme hans fornødenheder, og i hans værelses stilhed at tænke på Bianca, var min bestandige beskæftigelse. Ind imellem greb jeg

også penslen og udkastede det billede, der stedse var nærværende for min fantasi. Ethvert blik, ethvert smil af hende, der levede i mit hjerte, fæstnede jeg på lærredet. Jeg viste min fader billederne, i håb om derved at opvække deltagelse for den blotte skygge af min kærlighed; men hans åndskraft var sunket for meget til, at han skænkede dem mere end en barnagtig opmærksomhed. Når jeg fik breve fra Bianca, så var dette en ny kilde til fornøjelse for mig i min ensomhed. Det er sandt, at hendes breve stedse blev sjældnere, men de var altid fulde af forsikringer om uforandret kærlighed. De åndede ikke den uskyldige varme, hvormed hun udtrykte sig i samtaler, men dette forklarede jeg af den forlegenhed, som uerfarne gemytter ofte sættes i, når de vil sætte deres tanker på papiret. Filippo forsikrede mig om sin uforandrede troskab. Begge beklagede i de stærkeste udtryk vor vedvarende adskillelse, skønt de lod den barnlige kærlighed, der holdt mig fast til min faders side, vederfares al ret.

Således var næsten to år forløbet i denne forlængede forvisning. For mig var det lige så mange århundreder. Ildfuld og heftig af natur, som jeg er, ved jeg ikke, hvordan jeg skulle have udholdt en så lang fraværelse, hvis jeg ikke havde været overbevist om, at Biancas troskab mod mig var lige så fast som min. Omsider døde min fader. Hans liv svandt næsten umærkeligt bort. Jeg hang i tavs sorg over ham og var vidne til naturens sidste kamp. Hans sidste brudte ord udåndede endnu velsignelse over mig. Ak! de er aldrig gået i opfyldelse!

Da jeg havde bevist liget den tilbørlige ære, og stedet det til vore stamfædres grave, bragte jeg hurtigt mine anliggender i

orden, indrettede det således, at jeg selv i mit fravær kunne lede dem, og indskibede mig med bankende hjerte atter til Genua.

Rejsen var lykkelig, og hvor stor var min henrykkelse, da jeg første gang i dagbrækningen så Appenninernes dunkle spidser hæve sig som skyer over horisonten. Sommerens velgørende luftning lod os glide mageligt hen på de lange gyngende bølger, der rullede os til Genua. Lidt efter lidt hævede kysten af Sestri sig som frembragt ved trylleri af havets sølverskød. Jeg øjnede den række af landsbyer og paladser, der dækkede dens bred. Mit øje vendte sig mod det velbekendte punkt, og fandt omsider, i den vrimmel af fjerne genstande, villaen, der indesluttede Bianca. Den var blot et punkt i landskabet, men den lyste langt frem som mit hjertes polarstjerne.

Nu så jeg nu atter på den en hel lang sommerdag, men hvor forskellige var mine fornemmelser ved min tilbagekomst fra dem, jeg havde følt ved min afrejse. Stedse større og større blev slottet for mine øjne. Mit hjerte syntes ligesom at svulme. Jeg betragtede det igennem en kikkert. Lidt efter lidt kunne jeg genkende enkelte dele; balkonen ved den midterste side, hvor jeg allerførst så Bianca; terrassen, hvor vi så ofte havde tilbragt de herlige sommeraftener; teltet ved hendes vindue; jeg troede næsten bag ved det at genkende hendes skikkelse. Hvis hun vidste, at hendes elsker nu var på den båd, hvis hvide segl glimtede på havets solrige barm! Min elskende utålmodighed voksede, da vi nærmede os kysten, skibet syntes at snige sig sendrægtigt hen over bølgerne; jeg kunne have sprunget i havet og svømmet hen til den kyst, jeg længtes efter.

Aftenskyggerne begyndte efterhånden at indhylle egnen, men Månen steg frem i sin fulde glans og skønhed, og udbredte

sit blide, for elskende så behagelige lys over Sestris romantiske kyst. Min sjæl svømmede i uudsigelig ømhed. Jeg tænkte allerede forud på de himmelske aftener, som jeg atter skulle tilbringe med Bianca, vandrende i dette herlige måneskin.

Det var sent på aftenen, da vi løb ind i havnen. Så snart jeg, næste morgen, havde ryddet landgangens formaliteter til side, kastede jeg mig på en hest, og ilede til villaen. Da jeg sprængte omkring det klippefulde forbjerg, hvor fyrtårnet står, hævede sig tusinde bekymringer og tvivl i mit hjerte. Tilbagekomsten til dem, vi elsker, har noget ængsteligt, så længe vi ikke ved, hvilke ulykker eller forandringer fraværelsen kan have frembragt. Mine følelsers heftighed gjorde, at jeg rystede over hele kroppen. Jeg ansporede min hest til den dobbelte hast. Den var dækket af skum, da vi begge åndeløse nåede vejen, der fører hen til anlægget omkring villaen. Jeg lod min hest blive i et bondehus, og gik igennem haven for at genvinde min ro til den forestående sammenkomst. Jeg gjorde mig selv bebrejdelser, fordi jeg så pludseligt havde ladet mig overmande af blotte tvivl og formodninger, men jeg havde altid været tilbøjelig til at hengive mig til mine følelsers pludselige anfald.

Da jeg trådte ind i haven, fandt jeg endnu alting således, som jeg havde forladt det, og det beroligede mig. Her var alleerne, hvor jeg så ofte havde vandret med Bianca og lyttet til nattergalens sang; de samme skygger, hvor vi så ofte havde siddet i middagsheden. Her var endnu de samme blomster, som hun elskede så højt, og som endnu stadig syntes at blive plejet af hendes hånd. Alt bar Biancas spor og ånde. Håb og glæde bølgede ved hvert skridt frem i mit bryst. Jeg gik forbi en lille hytte, hvor vi ofte havde siddet og læst – en bog og en

handske lå på bænken – det var Biancas handske; det var et bind af Metastasio, som jeg havde skænket hende. Handsken lå i bogen på mit yndlingssted. Jeg trykkede begge med henrykkelse til mit bryst. "Nu er alting godt!" råbte jeg; "hun elsker mig, hun er endnu min!"

Jeg ilede glad op ad alleen, som jeg ved min afrejse havde vaklet så langsomt ned ad. Jeg øjnede hendes yndlingspavillon, hvor vi havde taget afsked med hinanden. Vinduet var åbent, de samme vinranker snoede sig endnu omkring det, netop således, som dengang, da hun grædende vinkede mig et farvel. O, hvilken lykkelig forskel imellem nu og dengang! Da jeg gik ved siden af pavillonen, hørte jeg en kvindelig stemmes toner. De gennembævede mig, og trængte således til mit hjerte, at der ikke blev nogen tvivl for mig til overs. Inden jeg kunne tænke det, følte jeg, at det måtte være Biancas stemme. Et øjeblik blev jeg overvældet af bevægelsen. Jeg frygtede at overraske hende for stærkt. Sagte steg jeg op ad pavillonens trin. Døren var åben. Jeg så Bianca sidde ved et bord; hun vendte ryggen til mig; hun sang en blid melankolsk sang, og var desuden optaget af at tegne. Et blik var tilstrækkeligt til at fortælle mig, at hun kopierede et af mine malerier. Jeg så et øjeblik hen på hende i en henrykkende rus af følelser. Hun holdt op med at synge; et dybt suk, næsten en hulken, fulgte. Nu kunne jeg ikke længere holde mig. "Bianca!" råbte jeg, med halvt undertrykt stemme. Hun fo'r op ved lyden, strøg lokkerne tilbage, som omskyggede hendes ansigt, kastede et blik tilbage på mig, udstødte et hvinende skrig, og var styrtet til jorden, hvis jeg ikke havde taget hende i mine arme.

"Bianca, min Bianca!" råbte jeg, idet jeg trykkede hende til mit bryst, og min stemme kvaltes i den krampagtige glædes hulken. Hun lå uden bevidsthed eller bevægelse i mine arme. Bestyrtet over virkningen af min overilelse, vidste jeg ikke, hvad jeg skulle gøre.

Ved tusinde kærlige ord søgte jeg at kalde hende tilbage til livet. Kun langsomt kom hun til sig selv, og sagde endelig, med svag stemme og halvåbne øjne: "Hvor er jeg?"

"Her," svarede jeg, idet jeg trykkede hende til mit bryst; "her, nær ved det hjerte, der tilbeder dig, i din tro Ottavios arme!"

"O nej! nej! nej!" skreg hun, idet hun pludselig vågnede til fuld bevidsthed, fuld af rædsel, "bort! bort! forlad mig! forlad mig!"

Hun rev sig ud af mine arme, styrtede til et hjørne af stuen, og skjulte sit ansigt med hænderne, som om det blotte syn af mig var en skræk for hende. Jeg var som ramt af lynet. Jeg ville ikke tro mine sanser. Jeg fulgte hende skælvende og forvirret. Jeg ville gribe hendes hånd, men hun veg tilbage fuld af afsky for enhver berøring.

"Gode Gud, Bianca!" råbte jeg, "hvad betyder alt dette? Er det min modtagelse efter så langt et fravær? Er det den kærlighed, du nærede for mig?"

Ved ordet *kærlighed* fo'r en gysen gennem hende. Hun vendte sit af angst opfyldte ansigt mod mig. "Sig ikke mere!" Stønnede hun; "tal ikke om kærlighed med mig – jeg – jeg er gift!"

Jeg tumlede, som havde jeg modtaget et dødeligt hug – mit hjerte brast. Et eller to øjeblikke var alt ét kaos omkring mig. Da jeg var kommet til mig selv, så jeg Bianca ligge på en sofa, hendes ansigt begravet i puderne og hørte hende hulke

krampagtigt. Vreden over hendes ustadighed fortrængte et øjeblik enhver anden følelse hos mig.

"Troløse – menederske!" råbte jeg, idet jeg gik igennem værelset. Men et gentagent blik på det skønne, så nedbøjede væsen, kvalte min vrede. Vreden og synet af hende kunne ikke samtidig få plads i mit hjerte.

"O Bianca!" råbte jeg ængsteligt. "Kunne jeg have drømt det? Kunne jeg have troet, at du var blevet mig utro?"

Hun hævede sit af tårefyldte, af bevægelse ganske vansirede ansigt, og kastede et bedende blik mod mig. "Jeg – dig utro? Man har sagt mig at du var død!"

"Hvorledes?" sagde jeg, "trods vor uafbrudte brevveksling?"

Hun så vildt på mig: "Brevveksling? hvilken brevveksling?"

"Har du ikke gentagne gange modtaget breve fra mig og besvaret dem?"

Hun foldede højtideligt og inderligt sine hænder. "Så sandt jeg håber at blive salig – aldrig!"

En frygtelig mistanke greb mig. "Hvem sagde dig, at jeg var død?"

"Man sagde, at det skib, du var med på til Neapel, var forgået."

"Men hvem sagde dig det?"

Hun tav et øjeblik, og skælvede: "Filippo!"

"Så gid Gud i Himlen fordømme ham for det" råbte jeg, idet jeg hævede mine knyttede hænder.

"O forband ham ikke, forband ham ikke!" råbte hun, "han er – han er – min mand!"

Denne oplysning forklarede mig hele det bedrageri, man havde begået mod mig. Mit blod bølgede som flydende ild

igennem mine årer. Mit raseri truede med at kvæle mig – en tid lang var jeg ganske forvirret af den mængde frygtelige tanker, der trængte sig ind i min sjæl. Det stakkels offer, der lå foran mig, troede, jeg var vred på hende. Hun fremstammede med svag stemme sin undskyldning. Jeg vil ikke dvæle ved det. Jeg så snart mere, end hun ville fortælle mig, jeg så med et blik, hvorledes man havde forrådt os begge.

"Vel, vel," mumlede jeg ved mig selv i raseriets undertrykte toner. "Han skal aflægge mig regnskab for dette."

Bianca mærkede mine ord. En ny skræk bredte sig over hendes ansigt. "For Guds skyld, opsøg ham ikke. – Sig ham intet af det, der er foregået – for min skyld, sig ham intet – kun jeg vil komme til at bøde for det!"

En ny mistanke steg op i min sjæl. – "Hvorledes," råbte jeg, "du frygter ham altså? er han uvenlig imod dig? sig mig," gentog jeg, idet jeg greb hendes hånd, og så hende forskende i ansigtet, "sig mig – vover han at behandle dig hårdt?"

"Nej! nej! nej!" råbte hun stammende og forlegen – men et blik på hendes ansigt sagde mig mere end ord. Jeg læste i hendes blege, sorgfulde træk, i den pludselige skræk og voldsomt bekæmpede angst, der talte ud af hendes øjne, et hjertes historie, der er brudt under en bøddels hånd. Store Gud! og denne skønne blomst blev mig frarevet, for således at søndertrædes? Denne tanke bragte mig til vanvid. Jeg bed tænderne sammen og knyttede hænderne. Skummet stod mig for munden, enhver lidenskab syntes at have opløst sig i det raseri, der som en lava kogte i mit hjerte. Bianca fo'r i målløs skræk tilbage for mig.

Da jeg gik forbi vinduet, strejfede mit blik ned ad alleen. Skæbnesvangre øjeblik! jeg så Filippo i det fjerne. Min hjerne var omtåget – jeg sprang ud af pavillonen, og stod med lynets hastighed foran ham. Han så mig, da jeg således styrtede løs på ham – han blegnede, så vildt til højre og venstre, som om han ville flygte, og trak endelig skælvende sit sværd.

"Elendige!" råbte jeg, "du må nok trække!" Jeg talte intet mere – jeg rev en stilet frem, slog sværdet tilbage, som han holdt i den rystende hånd, og stødte ham dolken i brystet. Han faldt straks, men mit raseri var endnu ikke mættet. Jeg styrtede med en tigers blodtørst på ham, jeg fordoblede mine stød, lemlæstede ham i mit vanvid, greb ham i struben, indtil han dækket med sår og i krampe opgav sin hånd under mine hænder. Idet jeg så stift hen på det i døden skrækkelige ansigt, der med sine fremvæltende øjne syntes at stirre på mig, blev jeg et øjeblik stående. Et gennemtrængende skrig vakte mig af min bedøvelse. Jeg så mig omkring, og fik øje på Bianca, der i fortvivlelse styrtede imod os Mine sanser svandt – jeg ventede ikke på hende, men flygtede fra rædselsstedet. Som en anden Kain styrtede jeg ud af haven – med Helvede i mit bryst, og forbandelsen over mit hoved. Jeg flygtede, uden at vide hvorhen, næsten uden at vide hvorfor. Min eneste tanke var, blot stadig at fjerne mig længere bort fra de skrækbilleder, jeg havde ladet tilbage, som om jeg kunne vinde en afstand imellem mig og min samvittighed. Jeg flygtede til Appenninerne, og vandrede i flere dage omkring imellem dens vilde højder. Hvorledes jeg opholdt livet, ved jeg ikke – hvilke klipper og afgrunde jeg kom over, og hvorledes det lykkedes mig, ved jeg ej heller. Således vandrede jeg stadig videre for at

undvige den forbandelse, der klæbede ved mig. Ak! Biancas skrig tonede evig i mine ørn, mit offers frygtelige ansigt svævede evigt for mine øjne. Filippos blod skreg fra jorden op til mig, klipper, træer og bække, alt forkyndte min forbrydelse. Nu følte jeg, hvorledes samvittighedsnag er mere utåleligt, end enhver anden sindsmarter. O! havde jeg blot kunnet fjerne denne brøde, der nagede ved mit hjerte – havde jeg kunnet tilbagekøbe den uskyldighedsfølelse, der opfyldte mit bryst, da jeg trådte ind i Sestris haver – havde jeg kunnet tilbagekalde mit offer til livet – ville jeg have kunnet betragte ham med henrykkelse, selv om Bianca havde lagt i hans arme.

Lidt efter lidt lagde denne samvittighedsnagets rasende feber sig, og blev til en stadig sindssygdom, til en af de frygteligste, nogen ulykkelig nogensinde har været hjemsøgt af. Hvorhen jeg gik, syntes ansigtet af den, som jeg havde myrdet, at følge mig. Hvorhen jeg end måtte vende mit hoved, så jeg det bag ved mig med dødsøjeblikkets fordrejninger. Forgæves søgte jeg at undgå dette græsselige syn. Jeg ved ikke, om det en sindets blændværk, følgen af min ulykkelige opdragelse i klosteret, eller et syn, som Himmelen virkelig har sendt ned for at straffe mig; men det er altid nærværende – på alle tider og overalt. Hverken tid eller vane har kunnet gøre mig fortrolig med dets skrækkeligheder. Jeg har rejst fra sted til sted – har styrtet mig i alle mulige fornøjelser – søgt alle slags adspredelse – alt – alt forgæves. Engang tog jeg tilflugt til min pensel, som et fortvivlet forsøg. Jeg malede et tro billede af dette spøgelsesagtige åsyn, og stillede det for mig, i det håb, at det ville lykkes mig, ved den evige beskuelse af kopien, at svække originalens indtryk. Men jeg fordoblede kun min ulykke, i

stedet for at formindske den. Det er den forbandelse, der hænger ved alle mine skridt – der har gjort mig livet til en byrde, og dog tanken på døden til en skræk. Gud ved, hvad jeg har lidt – hvilke dage, hvilke nætter jeg henlevede i søvnløs kval, hvilken orm, der uophørligt nagede ved mit hjerte – hvilken uudslukkelig ild, der brændte i min hjerne! Han kender den uret, der bragte det stakkels svage menneske derhen, at den blideste af alle tilbøjeligheder forvandledes til det vildeste raseri, han ved bedst, om en skrøbelig, forvildet skabning ved langvarig kval og grænseløst samvittighedsnag har bødet nok for et afsindighedens øjebliks forbrydelse. Ofte, ofte har jeg kastet mig i støvet, og bønfaldet ham om, at give tegn på hans tilgivelse, og lade mig dø.

Så vidt har jeg for nogen tid siden skrevet. Jeg har villet efterlade Dem denne efterretning om min elendighed og forbrydelse, for at De kunne læse den, når jeg ikke mere er til.

Min bøn til Gud er omsider hørt. De var vidne til min bevægelse i kirken forrige aften, hvor templets hvælving genlød af ordene forsoning og forløsning. Jeg mærkede en stemme, der gennem musikken talte til mig, jeg hørte den langt over orglet og korets sang – den talte til mig i himmelske melodier, gav mig løfte om barmhjertighed og tilgivelse, men forlangte fuld bod af mig. – Jeg går hen for at gøre den. I morgen er jeg på vejen til Genua, for at overlevere mig i retfærdighedens hænder. De, som har haft medynk med mine lidelser, De, der har dryppet deltagelsens balsam i mine sår, vig ikke tilbage for mit ærinde,

nu, da De kender min historie. Betænk, når De læser min brøde, at jeg da allerede har bødet med mit blod for den.

Da baronen havde endt, ytrede alle det ønske, at se billedet af det frygtelige ansigt. Efter mange anmodninger, samtykkede baronen omsider i det, dog med den betingelse, at enhver skulle se det alene. Han kaldte på sin husholderske; og befalede hende at føre herrerne, en efter en, ind i værelset. De kom alle med forskellige fortællinger om indtrykket tilbage. På nogle havde det gjort dette, på andre et andet indtryk. Nogle var stærkere, andre mindre påvirket; men alle var enige om, at der lå noget i billedet, der frembragte en ejendommelig virkning på deres følelser.

Jeg stod med baronen i et dybt karnapvindue, og kunne ikke undlade at ytre min forundring. "Hvorledes det end kan forholde sig," sagde jeg, "så gives der dog visse hemmeligheder i vor natur, visse uudgranskelige bevægelser og indflydelser, der kan retfærdiggøre en, hvis man var overtroisk. Hvem kan forklare, hvorledes det går til, at så mange folk af forskellige karakterer bliver så forunderligt påvirkede af et simpelt billede?"

"Og i særdeleshed, når ikke en eneste virkelig har set det!" sagde baronetten smilende.

"Hvorledes da?" råbte jeg; "ikke set det?"

"Ikke en eneste!" svarede han, og lagde fingeren på munden til tegn på tavshed. "Jeg så, at nogle af dem var i et muntert lune, og jeg ville ikke have, at den arme italieners minde skulle

blive til genstand for spot. Altså gav jeg husholdersken et vink om at vise dem forskellige værelser!"

Dette er enden på den nervesvage herres historier.

2. afdeling

Buckthorne og hans venner

Forfatternes liv

Iblandt de genstande, der tiltrækker sig en rejsendes nysgerrighed, var en, jeg engang nærede stor attrå efter –: Anekdoter om forfatteres liv; og da jeg netop befandt mig i London, et af de berømteste steder, hvor der kommer bøger ud, så var jeg overordentlig begærlig efter at vide noget om de skabninger, som udgiver dem. Tilfældet gjorde mig bekendt med en forfatter ved navn Buckthorne, et ualmindeligt menneske, der havde været såre meget i hovedstaden, og som kunne fortælle mig de sælsomme kreaturers naturhistorie, som man træffer i dette menneskelige vildnis. Han gav mig gerne nogle meget brugbare antydninger angående mine undersøgelsers genstande.

"Den litterære verden," sagde han; "består af små broderskaber, som hver for sig anser sine medlemmer for verdens lys og betragter alle andre som forbigående luftsyn, der snart vil falde ned og blive glemt, mens deres egne planeter uforandret indtil udødeligheden vedbliver at skinne."

"Men hvorledes," sagde jeg, "kan man da bringe det så vidt at komme til at kaste et blik ind i disse broderskaber? Jeg tænker mig omgangen med forfattere som en slags åndelig tuskhandel, hvor man bringer sine varer til marked og stedse må give noget for noget."

"Så er De i stor vildfarelse," sagde Buckthorne smilende, "De må ikke vente, at gøre Dem yndet hos vittige hoveder ved selv at glimre. De går til selskaber for selv at glimre, og ikke for at beundre andres glans. Jeg havde forhen selv denne anskuelse, og gik aldrig til de lærdes selskaber uden først at indstudere

min rolle, men følgen af det var, at jeg snart fik navn af et utåleligt kedsommeligt sludrehoved, og vist nok snart var blevet lyst i band, hvis jeg ikke havde forandret min operationsplan. Nej, min herre, der gives intet, der gør mere lykke hos vittige hoveder, end at være en god tilhører, eller hvis De engang er veltalende, så vær det, når de er under fire øjne med en forfatter, og ros så hans værker, eller, hvad der næsten lige så gerne høres, nedsæt hans samtidiges. Når han taler fordelagtigt om en fortrolig vens frembringelser, modsig ham da ligefrem; sig, at hans ven er et dummerhoved. Tro ikke, at han vil finde sig fornærmet ved det, for hvor meget folk end taler om forfatteres ømfindtlighed, så har jeg dog aldrig set nogen blive vred over slige modsigelser. Nej, nej, forfattere indrømmer med stor åbenhjertighed deres venners fejl. Jeg vil desuden i det hele taget råde Dem til, ikke at tale for meget om nye værker, det skulle da være, hvis De ville gøre spottende bemærkninger om de mest udmærkede levende forfattere."

"Nå," sagde jeg, "så vil jeg da heller ikke rose nogen, bortset fra dem som allerede er døde for mindst et halvt århundrede siden."

"Selv derved," bemærkede hr. Buckthorne, "ville jeg råde Dem til at gå forsigtigt til værks, for De må vide, at mange gamle forfattere henhøre under de forskellige sekters faner, og at deres fortjenester er lige så godt blevet til genstand for undersøgelse fra en anden side, som levende statsmænds og politikeres fortjenester. Ja, der gives, for at benytte mig af en talemåde fra Sydhavet, hele afsnit i litteraturen, der er erklæret for tabu Note 4). Det ville for eksempel i nogle cirkler koste en mand hele hans kritiske rygte, hvis han kun med et ord ville

sige noget til ros for en hvilken som helst forfatter under Charles den Andens regering eller selv dronning Annas, da man har erklæret dem alle for maskerede franskmænd."

"Men sig mig da," svarede jeg, "hvordan skal jeg da vide, at jeg er på sikker grund, når jeg slet ikke kender de litterære vartegn eller modesmagens grænselinjer?"

"O!" sagde han, "der findes lykkeligvis et strøg i litteraturen, der danner en slags neutralt distrikt, hvor de lærde mødes venskabeligt og giver deres muntre lune løse tøjler, nemlig Elisabeths og James' regeringstid: der kan De med sindsro rose alt. Her hedder det: jo galere jo bedre; og jo mindre kendt forfatteren er, jo sælsommere og pudsigere hans skrivemåde er, desto mere vil Deres beundring vidne om, at De er en kender, der, som enhver epikuræer, holder mest af vildt, når det smager noget gammelt."

"Dog" – vedblev han – "da De synes at ville lære de litterære selskaber nærmere at kende, så skal jeg ved lejlighed indføre Dem i et eller andet koteri, hvor nutidens udmærkede hoveder forsamler sig. Jeg kan dog ikke love dem, at alle disse mænd ville være af første rang. Vore store ånder er ikke meget selskabelige, man ser dem sjældent i større flokke, men de flyver mere enkeltvis omkring i det store selskab. De blander sig hellere, som almindelige folk, iblandt mængden, og plejer i almindelighed ikke at have andet ved sig af forfatteren, end hans rygte. Kun den ringere klasse holder sammen, vinder styrke og vigtighed ved deres forbindelser og bærer alle de særlige kendetegn ved deres art."

Et litterært middagsmåltid

Nogle dage efter min samtale med hr. Buckthorne kom han til mig, og tog mig med til et typisk litterært middagsmåltid. En anset boghandler, eller rettere et kompagni af boghandlere, hvis firmas navn er endnu længere end de herrer Schadrach, Meschach og Abednego Note 5) gav middagen.

Det overraskede mig at se tyve til tredive gæster her forsamlede, som jeg aldrig tidligere havde kendt. Hr. Buckthorne forklarede mig dette, idet han sagde, det var et forretningsmåltid, eller en slags skovtur, som huset giver sine forfattere to gange om året. De giver rigtig nok stundom mindre middage for to eller tre forfattere, men det er som regel udmærkede forfattere, publikums yndlinge, hvis værker har oplevet femte og sjette oplag. "Der gives," sagde han mig, "visse geografiske grænselinjer på litteraturens mark, og De kan temmelig nøje bedømme, hvorledes en forfatter er yndet, efter den vin, som hans forlægger sætter for ham. En forfatter går omtrent ved tredje udgave ud over portvinslinjen og kommer til Bordeaux-distriktet, men har han nået sjette eller syvende, så kan han frådse i champagne og bourgogne."

"Nå," sagde jeg, "hvor langt er da de herrer kommet, som jeg ser her omkring mig, er der nogle iblandt dem, der får Bordeaux?"

"Nej, ingenlunde. Ved denne store middag finder man kun mellemsorten af forfattere, folk med et eller to oplag, eller, når andre blive indbudt, så er det et tegn på, at det er et republikansk selskab. – De forstår mig – et selskab af den lærde

republik – og at man må være belavet på almindelige drøje retter."

Disse antydninger satte mig i stand til bedre at kunne bedømme bordplanen. Ved begge enderne sad to herrer af husets firma, og værten syntes med hensyn til sine litterære gæsters rang at følge Addisons anskuelser. En yndet digter havde hæderspladsen, lige over for ham sad en rejsende på fint papir i kvart, med kobberstik. En oldgransker af et meget alvorligt udsende, der havde skrevet flere grundige værker, som ofte blev citeret, men lidet læste, blev behandlet med stor agtelse, og fik sin plads ved siden af en velklædt herre i sort, der havde udgivet et tyndt, net, på fint papir trykt oktavbind om stadens økonomi, der var begyndte at blive moderne. Flere folk af tre små oktavbind, der havde god afsætning, sad omtrent i midten, og den yderste ende indtog nogle ubetydelige digtere, oversættere og forfattere, der endnu ikke var synderlig kendte.

Underholdningen ved bordet var enkel og afbrudt, lynede hist og her svagt frem ved forskellige dele af bordet og gav da røg af sig. Digteren, der syntes at have selvbevidstheden hos en mand, der står sig godt med publikum og er uafhængig af sin boghandler, var ualmindelig morsom og opvakt, og sagde mange vittige ting, der fik herren fra firmaet ved siden af sig til at skoggerle og morede hele selskabet. Men den anden herre fra firmaet forblev stedse alvorlig og skar for med en vigtig forretningsmands mine, der kun ænser det, han er i færd med. Årsagen til denne alvor fortalte min ven Buckthorne mig. Han sagde, at husets forretninger var på det beundringsværdigste fordelt. "Således er for eksempel" – sagde han – "den alvorlige herre den forskærende kompagnon, og må se efter stegen, den

anden derimod den leende kompagnon, der må høre på de vittige indfald."

Den almindelige underholdning blev især ført ved den øverste ende af bordet, da de der siddende forfattere syntes at have mest mod til at tale. Hvad angik folket ved den nedre del, så spillede de, om end ikke ved samtalen, så dog ved maden, en stor rolle. Aldrig har man vel nogensinde set et mere hårdnakket, heftigere og mere udholdende angreb på retterne, end denne falanks gjorde. Da dugen var taget bort, og vinen begyndte at gå omkring, blev de indbyrdes meget lystige og spøgefulde. Imidlertid plejede deres spøg, når en af dem kom til den øverste del af bordet, sjældent at frembringe nogen synderlig virkning. Selv den leende kompagnon syntes ikke at holde det for nødvendigt at beære ham med et smil, hvilket min nabo Buckthorne forklarede mig ved, at han sagde mig, at en forfatter måtte først forskaffe sig en vis yndest hos publikum, inden en boghandler kunne overtale sig til at le ad hans vittigheder.

Blandt den hob tvivlsomme herrer, der sad neden for saltet [Note 6)] lagde jeg især mærke til én. Han var temmelig slet klædt, endskønt han havde søgt at pudse sin forslidte sorte kjole på det bedste og bar sit stivede kalvekrøs brusende og fremskudt. Hans ansigt var sortsmudset, men blomstrende, måske lidt for meget, især omkring næsen, skønt denne rosenfarve gav hans tindrende sorte øjne en endnu større glans. Han havde udseende af en lystig broder, men tillige dog et anstrøg af en stakkels djævel, hvad der giver en mands lune en ualmindelig blød tone. Jeg har sjælden set et ansigt, der lovede mere, men aldrig er vel nogensinde et løfte blevet slettere holdt.

Han sagde intet, spiste og drak med en tagkammer-beboers grådige appetit, og holdt næppe inde for at le, selv når der ved den øverste del af bordet blev sagt noget vittigt. Jeg spurgte, hvem han var. Buckthorne betragtede ham opmærksomt. "Hm!" sagde han, "jeg har før set dette ansigt et sted, men jeg kan ikke erindre, hvor. En forfatter af betydning kan det ikke så godt være. Sandsynligvis skriver han prædikener, og bearbejder fremmede rejsebøger."

Efter bordet begav vi os til et andet værelse for at drikke te og kaffe, og blev her forstærket af en sværm underordnede gæster – forfattere af små bøger i papbind og af pamfletter i blå hæfter. Disse var ikke vigtige nok til at blive indbudt til middag, men blev kun indbudt til venskabeligt at tilbringe aftenen her. De opførte sig med stor ærbødighed overfor herrerne fra firmaet, syntes endog at være noget frygtsomme overfor dem; men samtidig gjorde de på det omhyggeligste kur til konen af huset, og elskede børnene ubeskrivelig højt. Nogle få, der ikke vovede at komme så langt frem, stod frygtsomme i hjørnerne og talte med hinanden eller bladede i kobberstikkene, som de vel højst havde set fem tusinde gange, eller rodede i musikalierne, der lå på fortepianoet.

Digteren og herren af det tynde oktavbind var dem, der mest levende bevægede sig omkring i stadsstuen og syntes at føle sig hjemme, og var åbenbart folk, der hyppigt kom til selskab i den vestlige del af staden. De satte sig hver på sin side af husmoderen, sagde hende tusinde smigrerier og høfligheder, og jeg troede, at hun ved mange af dem var ved at omkomme af fornøjelse. Alt hvad de sagde og gjorde, havde et anstrøg af modelivet. Forgæves så jeg mig om efter den stakkels djævel af

forfatter i den afslidte sorte kjole; han var forsvundet, straks efter at vi havde rejst os fra bordet, da han velsagtens frygtede for det klare lys i stadsstuen. Da jeg ikke fandt noget videre, der kunne vække min opmærksomhed, så anbefalede jeg mig, kort efter at kaffen var båret rundt, og lod digteren og den tynde, matte, glinsende oktav-herre tilbage som valpladsens herrer.

De naragtige folks klub

Det var, tror jeg, næste aften, at min gode ven Buckthorne, da jeg kom fra Covent Garden-teatret med ham, foreslog atter at kaste et blik på folkenes liv og karakter. Da han fandt mig tilbøjelig til at anstille en undersøgelse af den slags, så førte han mig igennem en mængde gennemgange og gader i nærheden af Covent Garden, indtil vi blev stående foran en taverne, fra hvilken vi hørte et lystigt selskabs højrøstede munterhed genlyde. Nu hørtes en høj latter, så var det en tid lang stille, så blev der leet igen, som om en fortrinlig selskabsbroder fortalte en historie. Efter et kort ophold sang én noget, og ved enden af hver strofe tonede en skoggerlatter, og man slog heftigt i bordet.

"Her er det," hviskede Buckthorne til mig, "det er de naragtige folks klub, et behageligt sted for alle underordnede vittige hoveder, skuespillere af tredje klasse og teaterkritikere, der skriver for aviserne. Enhver kan komme derind, når han ved skænken betaler sixpence for entreen."

Vi trådte følgelig uden omstændigheder ind, og satte os ved et enkelt bord i en mørk krog af værelset. Klubben sad omkring et bord, på hvilket stod drikkevarer af forskellig slags, alt efter enhvers smag. Medlemmerne syntes virkelig at være naragtige folk, men hvor stor var min forundring, da jeg genkendte i selskabets vittigste hoved den stakkels djævel af forfatter, der ved middagen hos boghandleren var mig så påfaldende for sit meget lovende ansigt og fuldkomne tavshed. Imidlertid stod sagen her ganske anderledes. Dér var han kun et tal, her var han overherre, den udmærkede ånd, det altstyrende geni. Han

sad ved den øverste ende af bordet, med hatten på hovedet, og et af hans øjne strålede endog endnu mere end hans næse. Han havde en spas og en smøre til enhver, og vidste ved enhver lejlighed at sige noget passende. Der kunne ikke siges eller blive gjort noget, som ikke fremlokkede en vittighedsgnist fra ham, og jeg kan højtideligt forsikre, at jeg selv fra fornemme folk har hørt mange dårligere vittigheder. Hans indfald var, hvad er ikke kan nægtes, noget drøje, men de passede til kredsen, i hvilken han havde forsædet. Hele selskabet var i den salige stemning, hvor allerede en smule vid kan gøre meget. Han behøvede kun at åbne kæberne, så genlød en skoggerlatter, ja, stundom allerede, inden han så meget som havde fået tid til at tale.

Et lykkeligt tilfælde ville, at vi netop trådte ind, da der blev sunget en sang, som han udtrykkeligt havde lavet til klubben, og som han sang med to lystige svende, der ville have været værdige genstande for Hogarths pensel. Da alle havde en afskrift af den, så kunne jeg få den at læse.

Munter, ja munter i kredsen ved vin,
Og muntert bør synges dertil.
Thi hvo der ej drikker, må være et svin,
Thi nabo, jeg drikker dig til.

Munter, ja munter, med næsen herned,
I glasset til rødlig den bli'er.
Thi rødes da næsen, du har gjort besked,
Det tegn er på lystige svir.

Vi ventede til selskabet brød op, og det der ingen andre var til stede end det vittige hoved. Han sad nu ved bordet, med benene langt udstrakte og vidt spredte fra hinanden, havde

hænderne i bukselommerne, hovedet var sunket ned på brystet, og han så med mat ansigt på det tomme krus. Hans munterhed var borte, hans ild ganske slukket.

Min ledsager nærmede sig ham og vækkede ham af sit mørke lunes anfald, idet han præsenterede sig for ham som den, der havde spist med ham hos boghandleren.

"I øvrigt," sagde han, "forekommer det mig, at jeg allerede tidligere havde set Dem; Deres ansigt synes mig meget bekendt, selv om jeg, om det så gjaldt mit liv, ikke kan mindes, hvor jeg har set Dem."

"Det er meget sandsynligt," svarede han smilende, "mange af mine gamle venner har glemt mig. Imidlertid er, for at tilstå sandheden, min hukommelse mig lige så utro som Deres. Hvis mit navn imidlertid kan komme Dem noget til hjælp – jeg hedder Thomas Dribble, til Deres tjeneste."

"Hvorledes? Thomas Dribble, der var i den gamle Birchells skole i Warwickshire?"

"Den samme," sagde den anden roligt.

"Nå, så er vi gamle skolekammerater, endskønt jeg ikke undres over, at De ikke genkender mig; jeg var flere år yngre end De. Erindrer De ikke den lille Jack Buckthorne?"

Nu fulgte et skolekammerats-genkendelses-optrin, og en lang samtale om gamle skoletider og skolestreger. Hr. Dribble sluttede omsider med at bemærke, at "tiderne, siden hine dage, havde forandret sig meget."

"Virkelig," sagde jeg, "hr. Dribble, forekommer De mig at være her en helt anderledes mand, end dengang ved taflet. Jeg havde slet ikke tænkt, at der lå så meget i Dem; der hørte man

ikke et ord af Dem, og her holder De bordet i en bestandig latter."

"Ak, min kære herre!" svarede han, idet han rystede på hovedet og trak på skuldrene, "jeg er kun en St. Hans-orm. Jeg skinner ikke om dagen. I øvrigt er det heller ingen let sag for en stakkels djævel af forfatter, således at glimre ved en rig boghandlers taffel. Hvem ville vel le over noget som helst, som jeg siger, når der er nogle af dagens vittighedskræmmere lige ved siden af? Derimod er jeg her, skønt kun selv en fattig djævel, dog iblandt langt fattigere djævle, der betragter mig som en lærd og en skønånd, og alle mine vittigheder kommer her i omløb, som gedigent guld fra Mønten.

Ja, min herre, De har også lykken til ven; De er i vælten og intet overgår det: at være i vælten. Den, der engang er bekendt som et vittigt hoved, han kan sige hvad han vil, så ler man. Han kan sige så meget galskab han vil, og alting vil gå igennem for ham. Ingen undersøger penge nøje, når de kommer fra en rig mand; men så snart en fattig djævel bringer en guinea eller et spøg i omløb, så betragter man dem på begge sider. Vid og penge bliver aldrig holdt for ægte, når de er kommet fra én, der bærer en luvslidt kjole.

Jeg for min del" – vedblev han, idet han rykkede sin hat noget mere på den ene side – "jeg hader alle glimrende middage; intet overgår den frihed, som man nyder i et spisehus. Jeg vil hellere nyde min beefsteak og mit krus øl blandt folk af mine lige, end drikke bordeauxvin og spise dyresteg i et fordømt høfligt, sirligt selskab, der aldrig ler af et godt indfald, der kommer fra en stakkels djævels mund, fordi man kunne holde det for gement. – Et godt indfald vokser på en fugtig bund, trives, hvor

der er lavt, men visner på de fordømte tørre, høje egne. Jeg har ellers været i fornemme selskaber, men har næsten aldeles ødelagt mig, så kedsommelig smagløs og artig blev jeg. Jeg blev kun reddet, ved at min værtinde, som jeg boede hos, lod mig tage fat og kaste i fængsel, hvor en række af syngeselskaber, otte-pence-ale og omgang med fattige djævle atter nærede min ånd og bragte mig tilbage til den gamle tilstand.

Da det nu begyndte at blive sent, skiltes vi, skønt jeg gerne endnu havde hørt noget mere af den praktiske filosof. Jeg var derfor meget glad, da Buckthorne foreslog, at vi atter skulle mødes for at snakke om den gamle skoletid, og derfor spurgte sin skolekammerat om hans adresse. Denne syntes i begyndelsen ikke at ville nævne sin bopæl, men antog så på engang en dristig mine, og råbte: Green Arbor Court – nummer – Green Arbor Court. Klassisk grund, klassisk grund! Der har Goldsmith skrevet sin præst i Wakefield. Jeg har altid holdt af at bo i lærde smuthuller."

Dette lunefulde forsvar for hans slette bolig morede mig overordentligt. På hjemvejen forsikrede Buckthorne mig, at denne Dribble har været det største vittighoved og den største skalk i skolen i deres drengeår, og en af de ulykkelige, som man kalder store genier. Da han så, at jeg var meget nysgerrig efter at erfare mere om hans gamle skolekammerat, så lovede han at tage mig med ved hans påtænkte besøg i Green Arbor Court.

En af de følgende morgener kom han til mig, og vi gik nu ud på vort foretagende. Han førte mig igennem en mængde gader og gårde og skjulte gennemgange af forunderligt udseende; for han syntes at være meget vel bevandret i hovedstadens forvirrede geografi. Omsider kom vi ud på Fleet-torvet, og

bøjede nu ind i en snæver gade, der førte til foden af en stentrappe, der hedder Breakneck Stairs. Denne førte, som Buckthorne sagde, til Green Arbor Court, her har den arme Goldsmith vist nok mange gange sat sit liv på spil ved at stige ned. Da vi betrådte gården, kunne jeg ikke undlade at smile ved tanken om, hvorledes dog geniet ofte frembringer sine børn i de mest afsidesliggende kroge! Og muserne, disse lunefulde damer, der så ofte vægrer sig ved at tage ind i paladser, og nægter deres tilbedere i glimrende studereværelser og forgyldte sale et eneste smil – hvilke huller og kroge besøger de ikke, for at bortødsle deres gunstbevisninger på en eller anden pjaltet discipel!

Jeg fandt, at denne Green Arbor Court var en plads med høje, elendige huse, hvis indvolde, at dømme efter de gamle klæder og de pjalter, der hang ud af alle vinduer, syntes at falde ud. Det måtte være en egn, hvor kun vaskekoner boede, for der var trukket snore på den lille plads, hvorpå der hang tøj til tørre.

I det øjeblik, vi betrådte pladsen, opstod der et håndgemæng imellem to kvinder over retten til et vaskekar, og straks var hele egnen i oprør. Af alle vinduer kiggede hoveder med nathuer frem, og der opstod en sådan tungelarm, at jeg gerne gad have tilstoppet mine øren. Enhver amazone tog enten parti mod den ene eller den anden af de stridende, svingede sine af sæbeskum dryppende arme, og fyrede løs ud af vinduet ligesom ud af en fæstnings skydehuller, mens hobe af børn, der lå i denne bikubes frygtelige celler, i reder og i vugger, blev vækket af larmen, hævede deres skingrende stemmer, og forstærkede dermed den almindelige koncert.

Arme Goldsmith! Hvilken slem tid må du, med din rolige sindsstemning og din nervesvaghed have oplevet i denne larmende jammerens hule. Hvor besynderligt er det ikke, at, mens hvert øjekast og hver tone var tilstrækkeligt til at forbitre hjertet og opfylde det med menneskehad, flød der kun hyblaisk honning fra hans pen. Og dog er det mere end sandsynligt, at han udkastede flere af sine uefterlignelige malerier af det almindelige liv netop efter de optrin, der omgav ham i denne bolig. Det sted, hvor der fortælle, at fru Tibbs havde været nødt til at vaske sin mands tvende skjorter i hendes naboerskes hus, som ikke ville låne hende et vaskekar, har måske ikke været noget billede af fantasien, men en kendsgerning, der har tildraget sig lige for hans øjne. Måske hans værtinde har været originalen til dette, og spradebassen Tibbs' usle garderobe været et *fac simile* af hans egen.

Kun med møje kunne vi finde Dribbles bolig. Den var to trapper oppe, og han boede i et værelse, der vendte ud til gården. Da vi trådte ind, sad han på kanten af en seng, og skrev ved et sønderslået bord. Han modtog os imidlertid med et frit, åbent stakkels-djævels væsen, der var uimodståeligt. I begyndelsen syntes han rigtig nok noget forlegen, knappede sin vest noget tættere til, og puttede sin bryststrimmel ind, men han fattede sig straks, så på os med en halvt kæk, halvt lystig mine, da han kom os i møde for at modtage os, trak en trebenet stol frem til hr. Buckthorne, henviste mig til en pjaltet, gammel, damaskes lænestol, der så ud som en detroniseret konge i landflygtighed, og bød os velkommen i sit tagkammer.

Vi fordybede os snart i vor underholdning. Buckthorne og han havde meget at fortælle om deres ungdoms skoleoptrin, og

da der ikke er noget, der bidrager mere til at åbne ens hjerte, end erindringer af den slags, så havde vi snart et klart omrids af hans lærde liv.

Den stakkels djævel af forfatter

Jeg begyndte allerede mit liv med modgang, ved at jeg i skolen var skalken og det lyse hoved, og havde siden den ulykke, at jeg i min fødeby blev det store geni. Min fader var en landadvokat, og havde den hensigt, at jeg engang skulle følge ham i embedet; men jeg holdt for meget af mit geni, til at jeg skulle tvinge det i hans fodspor, og således gerådede jeg i slette selskaber og antog slette vaner. Forstå mig ikke forkert. Jeg vil dermed sige, at jeg gerådede i et selskab af landsbylærde og landsbylærde fruentimmer og digtede landsbyvers.

Det var blevet til en mode i vor landsby at være lærd. Der gaves stedse små hobe af udvalgte ånder iblandt os, der hyppigt forsamlede sig, dannede et litterært, videnskabeligt og filosofisk selskab, og holdt sig for de lærdeste philos, der kunne gives. Enhver førte et stort navn, der blev ham tillagt efter en tilfældig skik og vane. Et korpulent menneske iblandt os drak en uhyre mængde te, væltede sig i sin lænestol, talte i enkle talemåder og rask om alting, og fik derfor navnet dr. Johnson. En anden, der var gejstlig, sagde grove indfald og lavede knyttelrim, ansås for vort broderskabs Swift. Således havde vi også vores Pope, Goldsmith og Addison, og en lærd dame, hos hvem vi hyppigt forsamlede os, som stod i brevveksling med den hele verden om ingenting, og skrev breve så stive og formelle som en trykt bog, blev udgivet for den anden mrs. Montaigne. Jeg var, efter alles mening, det ungdommelige vidunder, den poetiske yngling, det store geni, landsbyens stolthed og håb, som ved ham en gang skulle blive ligeså berømt som Stratford upon Avon, Shakespeares fødested.

Min fader døde, og efterlod mig sin velsignelse og sine forretninger. Hans velsignelse indbragte mig intet, og hvad hans forretninger angik, så lod de mig snart i stikken, for jeg lavede intet andet end vers, og kunne ikke få mig til at bekymre mig om lovkyndighed, og mine klienter havde, skønt agtelse for mine talenter, dog ingen tiltro til en poetisk advokat.

Jeg tabte altså mine forretninger, brugte mine penge, og fuldendte mit digt. Det hed *Tungsindighedens Glæder*, og blev af hele kredsen hævet til skyerne. Indbildningskraftens glæder, håbets glæder og erindringens glæder, var, endskønt enhver af dem havde sikret dets forfatter første rang som digter, dog intet uden prosa i sammenligning med mit. Mrs. Montaigne græd over det fra begyndelsen til enden. Alle medlemmerne af det litterære, videnskabelige og filosofiske selskab erklærede det for århundredet bedste digt, og var allerede fulde af den opsigt det ville vække i den store verden.

Man nærede ikke ringeste tvivl om, at de londonske boghandlere ville blive rent gale efter det, og mine venners eneste bekymring var, at jeg ville ødelægge mig ved at sælge det alt for billigt. Hver eneste gang de talte om det, satte de prisen højere. De opregnede de store summer, som visse yndede forfattere får for deres digte, og erklærede ligefrem, at mit var mere værd, end alle disse tilsammen, og måtte betales derefter. Jeg for min del var ret beskeden i mine forventninger, og besluttede ved mig selv, at ville være tilfreds med tusind guineas. Således stak jeg altså mit digt til mig, og begav mig til London.

Min rejse var meget behagelig. Mit hjerte var let, ligesom min pung, og mit hoved fuldt af anelser om berømmelse og

penge.

Med hvilken stolthed så jeg ikke ned fra Highgate på gamle London! Jeg var som en general, der ser på et sted, som han tænker at indtage. Den store hovedstad lå udbredt for mig i en sky af dens egen smudsige røg, der unddrog den en lys solrig dag, og dannede en slags kunstigt dårligt vejr. Ved stadens yderste ende mod vest, tog røgen efterhånden af, indtil alt var klart og solrigt, og øjet kunne strejfe uden afbrydelse til de blå rækker af Kents bjerge.

Mit øje vendte sig især mod den egn, hvor St. Pauls mægtige kuppel hævede sig mørk frem af dette vældige kaos, og i tankerne udmalede jeg mig lærdommens mægtige rige, der strækker sig hen ved dens fod. Hvor snart skulle ikke *Tungsindighedens Glæder* bringe denne verden af boghandlere og bogtrykkere i ivrig virksomhed og henrykkelse! Hvor snart ventede jeg ikke at høre mit navn gentage af bogtrykkerdrengene i Paternoster Row, Angel Court og Ave Maria Lane, indtil tonen genlød i Amen Corner – alle de steder, hvor boghandlerne og bogtrykkerne holdt til.

Da jeg var kommet til staden, begav jeg mig straks til den mest moderne boghandler. Naturligvis bliver han yndet af enhver begyndende forfatter. Det var også blevet afgjort i landsbycirklerne, at han skulle være den lykkelige. Jeg kan ikke beskrive Dem, hvor stolt jeg gik igennem gaderne; mit hoved var i skyerne. Jeg følte det omsvævet af himmelluft, og troede allerede at se det omgivet af den litterære berømmelses helgenglorie. Idet jeg gik forbi vinduerne i bogladerne; tænkte jeg mig allerede den tid, da mit værk ville fremkomme blandt

dagens vidundere på fint papir, og mit ansigt stukket i kobber eller i træsnit, skulle glimre ved siden af Byron og Moore.

Da jeg trådte ind i boghandlerens hus, lå der noget i mit ansigts fornemhed og min lurvede påklædning, der indgød kontoristen ærbødighed. Sandsynligvis holdt man mig for en mand af betydning, formodentlig for en der gravede efter græske rødder, eller trængte ind i pyramiderne. En stolt mand, der bærer smudsig skjorte, er altid en imponerende genstand i den lærde verden; man må føle sig meget sikker i ånden, inden man kan vove at klæde sig slet; kun et stort geni eller en stor lærd vover at træde smudsig frem, og således blev jeg da straks indført i det allerhøjeste hos denne Minervas ypperstepræst.

Bogudgivelse er i dag såre forskellig fra det den var på Bernard Lintots tid. Jeg fandt boghandleren, en moderne klædt mand, i et sirligt visitværelse, der prunkede med sofaer og berømte forfatteres billeder, og skabe med prægtige indbundne bøger. Han skrev breve ved et sirligt bord. Dette kunne man kalde at drive forretninger på en stor fod. Stedet syntes ganske at passe til de pragtfulde værker, som udgik herfra. Jeg glædede mig over det valg, jeg havde truffet i denne boghandler; for jeg har altid gerne taget mænd af smag og ånd i min protektion. Jeg trådte med den ophedede, poetiske holdning hen til bordet, med hvilken jeg plejede at vise mig i vor landsbycirkel, skønt jeg derved antog noget af en beskyttermine, som når man vil gøre nogens lykke. Boghandleren holdt med pennen i hånden inde med skrivningen, og syntes med tavs forventning at afvente, hvad et så sælsomt syn ville forkynde.

Jeg søgte straks at bringe ham tilbage til sin sædvanlige fatning, for jeg følte, at jeg kun behøvede at komme, at se og at

sejre. Jeg nævnte ham mit navn og titlen på mit digt, viste ham min kostbare rulle fuld af udmærkede steder, lagde den med betydningsfuld mine på bordet, og sagde til ham, for at spare al vidtløftighed, og straks at komme til sagen – at prisen var tusinde guineas.

Jeg havde ikke levnet ham tid til at tale, ej heller syntes han at have stor lyst til det. Han så et øjeblik på mig med en mine, fuld af en besynderlig forlegenhed, betragtede mig fra hoved til fod, så da ned på manuskriptet, og atter op på mig, pegede derpå hen mod en stol, smilede sagte hen for sig, og vedblev at skrive.

Jeg sad en tid og ventede på hans svar, i den formodning at han tænkte over sagen; men han holdt kun tid efter anden op for at dyppe pennen, stryge sig om hagen og næsespidsen, og blev så ved at skrive. Det var tydeligt, at han var ivrigt beskæftiget med noget andet; men jeg kunne ikke tænke mig, at han skulle give sig af med noget som helst andet, mens mit digt lå ubemærket på bordet. Jeg havde indbildt mig at *Tungsindigheds-glæder* ville skaffe sig plads foran alt andet.

Til sidst fandt min stolthed sig oprørt. Jeg tog mit manuskript, stak det i lommen, og gik ud af værelset, dog ikke uden ved bortgangen at gøre nogen støj, fordi at man skulle høre mig. Imidlertid var boghandleren for meget fordybet i mindre vigtige forretninger, til at han skulle have bemærket det. Jeg gik ned ad trappen, uden at blive kaldt tilbage. Jeg kom ud på gaden, men ingen tjener blev sendt efter mig, ej heller råbte boghandleren efter mig fra visitværelsets vindue. Jeg har senere hørt, at han har anset mig for en forrykt eller for en tåbe. Jeg overlader det til Dem at dømme om, hvorvidt han havde fejlet i sin dom.

Da jeg var om hjørnet sank mit mod. Min stolthed og mine forventninger lagde sig, så at jeg forslog den næste boghandler, jeg henvendte mig til, mere moderate betingelser. Jeg havde imidlertid ikke mere held hos ham, lige så lidt som hos den tredje og fjerde. Jeg bad nu boghandlerne selv at give et bud, men intet menneske ville indlade sig på noget sådant. Man sagde mig, at digte var ikke andet en noget usselt kram; alle og enhver gjorde digter; markedet var overlæsset med dem. Så sagde man også, at titlen på mit digt var slet ikke tiltrækkende; alle slags "glæder" var forslidte, nu gælder intet andet end hvad der indgyder skræk, og selv dette er næsten forslidt. Fortællinger om pirater, røvere og blodtørstige tyrker gik endnu så temmelig; men da måtte de træde frem i verden fra et velrenommeret, velbekendt forfatternavn, ellers så publikum ikke på det.

Omsider tilbød jeg en boghandler at give ham mit digt til gennemlæsning, for at han kunne bedømme det.

"Ja, min kære hr. – hr. – jeg har i sandhed glemt Deres navn," sagde han, idet han kastede et blik på min luvslidte kjole og mine usle gamacher, "ja, vi er nu så overlæssede med forretninger, og har endnu så mange manuskripter, som vi skal læse, så at der ikke levnes os tid til at se på nye sager; men hvis De om en eller to uger, eller helst i midten af næste måned kan komme igen, så vil vi se på Deres skrift og kunne give Dem svar. Glem det ikke, måneden efter den kommende; god morgen; vi vil glæde os meget ved at se Dem, når De atter kommer denne vej."

Med disse ord bukkede han meget dybt for mig. Kort sagt, i stedet for den forventede kappestrid om at sætte sig i

besiddelse af mit digt, kunne jeg ikke engang bringe det så vidt, at man læste det! Imidlertid blev jeg af mine venner bestormet med breve, der endelig ville vide, hvornår værket ville komme ud, hvem der var min forlægger, men især anbefalede mig, på ingen måde at lade det gå for alt for godt køb.

Nu blev mig kun en udvej tilbage. Jeg besluttede selv at lade digtet trykke, og da triumfere over boghandlerne, når det blev til en herskende modelekture. Jeg udgav altså *Tungsindigheds Glæder*, og ødelagde mig derved. Med undtagelse af de eksemplarer, som jeg sendte til udgiveren af *Reviews* og mine venner på landet, er der, efter hvad jeg tror, end ikke et eneste kommet fra boghandlerens oplagsplads. Bogtrykkerens regning udtømte min pung, og den eneste omtale af mit værk skete ved den bekendtgørelse, som jeg selv havde betalt.

Alt dette havde jeg roligt tålt; havde, som sædvanligt, tilskrevet det forlæggerens slette forretningsskik, eller publikums mangel på smag, og som sædvanligt, henvist det til eftertiden at blive dommer; men mine venner i landsbyen ville ikke lade mig være i fred. De tænkte dem mig i ånden, hvorledes jeg festede med de store, omgikkes med de lærde, og allerede vandrede på lykkens og ærens store bane. Hvert øjeblik kom nogen med en introduktionsskrivelse fra landsbycirklen, hvori han blev mig på det mest magtpåliggende anbefalet og jeg anmodet om at jeg dog måtte indføre ham i den store verden, tilligemed et vink om, at en anbefaling til en berømt mand af rang især ville være dem behagelig. Jeg besluttede altså, at skifte bopæl, opgive min brevveksling og søge aldeles at komme mine landsbybeundrere af sigte. Desforuden ønskede jeg at gøre et andet digterisk forsøg. At mit første mislykkedes havde

ikke gjort mig det mindste modløs. Mit digt var åbenbart for didaktisk. Publikum var allerede klogt nok; man læste ikke mere for at undervises. "Man vil nu have skrækindjagende ting?" sagde jeg: "nu vel, det skal ikke mangle på dét." Jeg så mig altså om efter et roligt, ensomt sted, hvor mine venner ikke kunne nå mig, og hvor jeg havde ro til at tilberede en kostbar ret poetisk helvedessuppe.

Det kostede mig megen umage at finde et sted efter mit sind. Tilfældet førte mig i nærheden af Canonbury Castle. Dette er et tårn af mursten, tæt ved "det lystige Islington", en levning af et af dronning Elisabeths jagtslotte, hvor hun, da alt endnu var skov omkring London, nød landlivets fornøjelser. Hvad der i mine øjne gav det særdeles ynde, var den omstændighed, at det havde været en digters opholdssted. Her havde Goldsmith boet, da han skrev sin "Forladte Landsby". Man viste mig det værelse, hvori dette var sket. Det var en levning af slottets oprindelige bygning, og havde træpaneler og gotiske vinduer. Dets antikvariske udseende, og at det havde været den stakkels Goldsmiths bopæl, tiltrak mig.

Goldsmith var en behagelig digter, sagde jeg til mig selv, en såre behagelig digter, skønt han hørte til den gamle skole. Han tænkte og følte ikke så voldsomt, som det nu er mode; havde han imidlertid levet i vore tider, hvor der i gives sådanne varme hjerter og varme hoveder, så ville han vist have skrevet meget anderledes.

Efter nogle dages forløb var jeg fuldkommen indrettet i min bopæl, mine bøger var stillet op, min skrivepult stod i et vindue, der vendte ud til marker, og jeg følte mig i en lige så behagelig stilling som Robinson Crusoe, efter at han havde fuldendt sin

hytte. Flere dage nød jeg forandringens nyhed og den ynde, som en ny bolig altid besidder, inden man opdager dens fejl. Jeg strejfede omkring på markerne, hvor jeg troede, Goldsmith havde strejfet omkring; jeg gennemstrøg det lystige Islington, fortærede mit ensomme middagsmåltid i Den sorte Okse, efter sagnet engang sir Walter Raleighs landsted, og sad der, nippede til min vin og tænkte meget over de gamle tider, i et gammelt værelse af sælsomt udseende, hvor der var holdt mangen en rådslagning.

Alt dette gik nogle dage ret godt; nyhedens ynde vedvarede endnu, de tankeforbindelser, som dette mærkværdige sted frembragte hos mig, begejstrede mig, og jeg troede at føle forfatterskabets ånd vågne hos mig. Men søndagen kom, og med den hele city, der sværmede omkring Canonbury Castle. Jeg kunne ikke åbne mit vindue uden at blive forstyrret af skriget og støjen på cricket-pladsen. På den ellers så rolige vej under mit vindue hørte jeg intet uden fodtrin og samtaler, og for at gøre min ulykke fuldstændig, fandtes det, at min stille bolig var "en mærkværdighed," idet tårnet og dets indhold blev forevist fremmede for sixpence.

Uophørligt støjede borgerne med deres familier op ad trapperne, for fra tårnet af at se egnen og at overskue staden med en kikkert, om de ikke måske skulle genkende skorstenene på deres huse. Ofte blev jeg midt i en tankerække eller i et begejstret øjeblik forstyrret af min uudståelige værtindes banken på døren, som spurgte mig: "om jeg vel ville tillade, at der kom en herre og en dame for at se hr. Goldsmiths værelse."

Når De ved, hvad en forfatters arbejdsværelse og hvad en forfatter selv er, så kan De vel begribe, at dette ikke var til at

holde ud. Jeg forbød en gang for alle, at mit værelse måtte fremvises; men dette skete i min fraværelse, hvor alle mine papirer blev bragt i uorden; ja, jeg fandt, da jeg en dag kom hjem, en forbandet kræmmer og hans datter, der begabede mine manuskripter, og min værtinde i dødsangst over mit komme. Jeg søgte at føre det vanskeligt, ved at jeg stak nøglen til mig, men også dette hjalp mig til intet. Jeg hørte en dag min værtinde fortælle på trappen til nogle af hendes kunder, at værelset nu blev beboet af en forfatter, der altid blev vred, når han blev afbrudt, og jeg kunne straks slutte af en sagte støj ved døren, at de så efter mig igennem nøglehullet. Det var, ved Apollos hoved, for meget. Med al min begærlighed efter ros, og min ærgerrighed efter at blive beundret af millioner, havde jeg dog ikke lyst til at lade mig fremvise for enkelte som en mærkværdighed for sixpence, og det oven i købet igennem et nøglehul. Således sagde jeg da Canonbury Castle, det lystige Islington og den arme Goldsmith smuthul farvel, uden at være rykket en eneste linje frem i mit arbejde.

Min næste bopæl var et lille, hvidmalet hus, der ikke ligger langt fra Hampstead på en høj, og hvorfra man havde udsigt over Chalk Farm og Camden Town, der udmærker sig ved de to konkurrerende værtshuse, Mother Red Cap og Mother Black Cap, og derpå har udsigt over Crackscull Common til den bagvedliggende stad.

Huset var i og for sig selv ingenlunde mærkværdigt, men jeg betragtede det med ærbødighed, for det havde været en forfulgt forfatters tilflugtssted. Dertil havde den stakkels Steele trukket sig tilbage, og havde ligget underdrejet, når han blev forfulgt af kreditorer og retsbetjente, denne forfatternes og frisindede

folks plage siden umindelige tider; og her havde han skrevet flere stykker af Spectator. Herfra har han også skrevet sine små billetter til sin kone, der er så fulde af følelse og lune, og i hvilke den ømme ægtemands, den sorgløse mands og den letsindige ødelands karakterer, blandet på en så sælsom måde, udtaler sig. Jeg troede, da jeg første gang så vinduet til hans værelse, at når jeg først sad deri, kunne jeg skrive hele bind.

Forgæves! Det var netop høhøst og uheldigvis lige overfor et lille ølhus, der havde en høvogn på sit skilt. Om det allerede har været der på Steeles tid, kan jeg ikke sige, men det tilintetgjorde alle mine forsøg på at tænke noget sammenhængende, eller at komme i begejstring. Det var samlingsstedet for alle hollandske høbjærgere, der mejede på de store bakker i nærheden, og for alle formænd og karreførere, der kom ad den vej. Her plejede de at forsamle sig i de lange sommeraftener, eller ved høstmånens skin, og sad foran døren omkring bordet, og svirede, lo, skændtes, sloges, sang søvnige viser, og på den måde fordrev timerne, indtil klokken i St. Paulskirken med sin dybe, højtidelige tone, mindede sviregasterne om at vende næsen hjemad.

Om dagen var jeg endnu mindre i stand til at skrive. Det var midsommer. Mejerne var beskæftiget på markerne, og duften af det frisk afmejede hø genkaldte mig atter erindringen om mine fædrene marker. I stedet for altså at blive på mit værelse og skrive, vandrede jeg omkring Primrose Hill, på Hampsteads høje, på Shepherd's Field og i alle disse arkadiske egne, som de londoner skjalde har besunget så meget. Jeg kan ikke sige Dem, hvor mange herlige timer jeg havde, når jeg således lå ved de nyligt afmejede høstakke, eller ved skråningen af en høj, og

indåndede markernes duft, mens sommerfluen surrede omkring mig eller græshoppen sprang i min barm, og når jeg med halvlukkede øjne så ind mod Londons røgede masse og lyttede efter folkemængdens fjerne larm, og beklagede de arme Jordens sønner, der rodede i dens indvolde, ligesom gnomerne i "den mørke guldmine".

Man kan sige om de londonske idyller, hvad man vil, men man må dog tilstå, at egnen i nærheden af London mod vest besidder en mængde landlige skønheder; og enhver, der har kastet et blik ned på Westends dal med dens bløde fordybning af grøn engbund, der åbner sig mod syd, og hist og her er plettet med kvæg, på Hampsteads kirketårn, der hæver sig af det frodige krat på en banke, og på det lærde Harrow, vil vist nok sande med mig, at han aldrig har set et mere fuldkomment landligt landskab i nærheden af en stor hovedstad.

Imidlertid fandt jeg, at jeg, uagtet mine hyppige forandringer af boliger, dog ikke var bedre faren, og jeg begyndte at indse, at det gamle ordsprog: *En rullende sten samler ikke mos* gælder lige såvel i det lærde liv som i handelen.

Egnens rolige skønhed fordrejede mig aldeles hovedet. Jeg kunne på ingen som helst måde skrue min fantasi op til en rædselsstemning. Jeg kunne ikke føle noget blod- og mord-optrin i dette yndige landskab, og de smukke borgere i deres korte benklæder og gamacher fortrængte alle tanker på helte og banditter ud min sjæl. Jeg kunne ikke tænke på noget andet en milde og gode genstande: "Forårets glæder" – "Ensomhedens glæder" – "Rolighedens glæder" – "Tomhedens glæder" – intet uden glæder; og min smertelige erindring om

"Tungsindighedens glæder", var endnu for frisk til, at jeg skulle have ladet mig skuffe af dem.

Tilfældet kom mig omsider til hjælp. Jeg havde hyppigt på mine spadsereture slentret omkring Hampstead Hill, der danner en slags parnas for hovedstaden. Jeg spiste da sædvanligvis i Jack Straw's Castle. Det, der fører dette navn, er et landsbyværtshus, og det samme sted, hvor denne berygtede oprører og hans tilhængere plejede at holde deres krigsråd.

Dette er Londons borgeres yndlingssted, når de vil more sig på landet, da man her nyder en behagelig, ren luft, og har en skøn udsigt til staden. Jeg sad en dag i dette værtshus' gæsteværelse over en beefsteak og en flaske portvin, og min fantasi opfyldtes med billeder fra oldtiden og heltetiden. Allerede længe havde jeg savnet et emne og en helt. Pludselig kom de mig begge i tankerne; jeg besluttede at lave et digt om Jack Straws historie. Jeg var så opfyldt af mit emne, at jeg frygtede for at en anden skulle komme mig i forkøbet. Jeg undredes over, at ingen af nutidens digtere ved deres efterforskninger om røverhelte, havde tænkt på Jack Straw. Over hals og hoved begav jeg mig da til arbejdet, og henkastede på flere bøger papir enkelte flygtige tanker, feltslag og skildringer, for straks at have dem ved hånden. På nogle dage havde jeg lavet skelettet til mit digt, og der behøvedes nu intet videre, end at give det kød og blod. Jeg plejede at tage mit håndskrift, slentre omkring i Caen Woods og læse lidt, og så at spise til middag i slottet, for at holde mine tanker i den rigtige retning.

En dag var jeg der endnu temmelig sent i skænkestuen, og der var ingen, ud over en mand, der sad ved sin kande portvin

ved vinduet og tog de forbigående i øjesyn. Han var klædt i grøn jægerjakke. Hans ansigtstræk var meget påfaldende; han havde en ørnenæse, et meget romantisk øje – kun at han skelede lidt med det – og der lå i det hele, som det forekom mig, noget poetisk i hans hoved. Jeg var ganske indtaget af manden, for De må vide, at jeg er lidt fysiognom, og således antog jeg ham da uden videre for en digter eller en filosof.

Da jeg gerne gør nye bekendtskaber, idet jeg anser ethvert menneske for en bog af den menneskelige natur, så indlod jeg mig snart i en samtale med den fremmede, som jeg til min store fornøjelse fandt var meget tilgængelig. Efter at jeg havde fortæret min middagsmad, gjorde jeg ham selskab ved vinduet, og vi blev snart så fortrolige, at jeg foreslog ham at drikke en flaske vin sammen, i hvilket han også meget gerne samtykkede.

Jeg var for fuld af mit digt til at tøve længe om dette punkt, og begyndte derfor snart at tale om dette værtshus' oprindelse og om Jack Straws historie. Jeg fandt, at min nye bekendt var fuldkommen underrettet om dette emne, og i enhver henseende af samme mening som jeg. Vinen og samtalen gjorde mig oprømt. I min forfatterlige følelses fylde fortalte jeg ham om mit digt, og foredrog ham nogle steder af det. Han var henrykt over det. Han havde øjensynlig en afgjort poetisk åre.

"Hør," sagde han, idet han fyldte mit glas; "vore digtere ser sig slet ikke om. Jeg ved ikke, hvorfor vi vil søge vore røvere og oprørere udenfor det gamle England. Deres Jack Straw behager mig – han er en fædrelandsk helt. Han er en englænder lige til fingerspidserne – Fanden tage mig, det ærlige gamle England skal leve. – Det er min mening!"

"Jeg ærer Deres mening," råbte jeg ivrigt, "den stemmer ganske overens med min. En engelsk skurk er lige så god som poetisk skurk som en italiensk, en tysk, eller en fra øhavet; men det holder hårdt at overtyde vore digtere om det."

"Desværre!" sagde manden i den grønne kjole. "Hvad Fanden vil de da have? Hvad har vi med deres øhavsboer fra Italien og Tyskland at bestille? Har vi ikke buske og enge og landeveje på vor egen ø – ja, og dygtige karle, som kan drive stimandshåndværket på dem! Bliv i fædrelandet, siger jeg – det er min mening. Deres skål, min herre – jeg er fuldkommen af Deres mening."

"Digterne i gamle dage havde de rette begreber om dette emne," vedblev jeg; "lad os blot se på de gamle skønne ballader om Robin Hood, Allan a' Dale og andre af hin tids dygtige folk."

"Meget rigtigt, meget rigtigt, min herre!" afbrød han mig. "Robin Hood! det var den rette mand, der kunne tilråbe én holdt! og desuden aldrig veg et skridt."

"Ak," sagde jeg, "i gamle dage, da fandtes der mægtige røverbander; det var endnu herlige poetiske dage! Den lystige hob i Sherwoods skovdistrikt, der førte et sådant ustadigt og malerisk liv under de grønne træer; jeg har ofte ønsket at se deres smuthuller, og betræde skuepladsen for broder Tuck, Clymm af Klippen, og sir William af Cloudeslies foretagender."

"Nå," sagde manden i den grønne kjole, "vi har siden den tid haft mangen ret ordentlig røverbande. For eksempel: De smukke karle, der opholdt sig på de store heder i nærheden af London, ved Bagshot og Hounslow og Blackheath. Skål, min herre, De drikker slet ikke."

"De har dog sandsynligvis," sagde jeg, idet jeg tømte mit glas, "hørt om den berømte Turpin, der var født her i Hampstead, og for omtrent hundrede år siden plejede at lure med sin bande i Epping Forest?"

"Hvad skulle jeg ikke," råbte han; "det forstår sig! det var en dygtig karl. Ligeså kernefast som et træ, den gamle Terpentin, som vi plejede at kalde ham. En hel karl, den!"

"Nå," vedblev jeg; "jeg har besøgt Waltham Abbey og Chingford Church, blot for de historiers skyld, som jeg som dreng har hørt fortælle om hans eventyr der, og har selv gennemsøgt Epping Forest, for at finde den hule, hvor han plejede at skjule sig. – De må vide," lagde jeg til, "at jeg er en slags elsker af stratenrøvere. Det var dog dristige, kække folk, der bedst kunne træde i stedet for de gamle vandrende riddere. Ak, landet er dog efterhånden blevet meget roligt og hverdagsagtigt. Den gamle engelske ånd uddør ganske. De kække røvere er blevet til lurende stimænd, sunket ned til lumske lommetyve; der gives nu til dags intet dristigt, anstændigt røveri, der begås på landevejen; man kan rejse i England fra den ene ende til den anden i en søvnig karet eller i en knagende portechaise, uden at man nogensinde har andet eventyr, end at man måske engang væltes, eller får fugtige sengelagner, eller et dårligt middagsmåltid. Man hører slet ikke mere til, at en postkaret bliver plyndret af en velbereden hob modige karle med pistoler og med sort flor over ansigtet. Hvad var det ikke for en skøn poetisk begivenhed i det huslige liv, når således en familievogn under rejsen til landstedet, hen ad skumringen blev angrebet, og den gamle herre måtte give sin børs og sit ur, damerne deres halskæder og ørenringe til en

høflig stratenrøver på en ægte racehest, der siden satte over gærderne og galopperede tværs over marken, til stor beundring for datteren, frøken Caroline, der siden efter skrev til sin veninde, frøken Juliane i staden, en lang romantisk fortælling om eventyret. Ak, min herre, nu til dags hører man ikke mere til slige begivenheder."

"Dette," sagde min staldbroder, idet han benyttede pausen, som jeg gjorde for at få vejret og drikke det glas vin, som han netop havde skænket for mig; "dette ligger nu, hvis De vil tillade mig, ikke så ligefremt i mangel på gammel- engelsk ånd. Det er en virkning af det fordømte veksel-system. Folk medfører nu ikke mere, som forhen, sække med penge. De har postveksler og anvisninger på bankierer. At plyndre en karet er som at fange en krage, hvor man intet andet har for sin ulejlighed end ådslet og fjerene. En postkaret i gamle dage var derimod som en spansk galeon. Dengang var der endnu ordentlige guineas, og en privat-ekvipage kastede i det mindste sine rene et eller to hundrede af sig."

Jeg kan slet ikke sige Dem, hvor min nye bekendtes talemåder frydede mig. Han sagde mig, at han ofte kom til slottet og ville glæde sig meget ved at lære mig nærmere at kende, og jeg lovede mig selv mangen behagelig eftermiddag i hans selskab, hvor jeg, alt som jeg stadig rykkede nærmere med mit digt, kunne forelæse ham det og benytte hans bemærkninger, for det var tydeligt, at han besad sand poetisk følelse.

"Der, min herre," sagde han, idet han skød flasken hen til mig, "Fanden tage mig, De behager mig! De er en mand efter mit hoved. Jeg gør ellers ikke så let nye bekendtskaber. Jeg og

mine lige må være noget varsomme. Men når jeg finder en mand af Deres slags, så flyver mit hele hjerte ham Fanden tage mig i møde. Det er min mening. Der, Jack Straws skål! den vil man dog vel nu kunne drikke, uden at begå landsforræderi!"

"Af ganske hjerte," sagde jeg glad; "og Dick Turpins skål med!"

"Ja," sagde de grønne mand; "det er folk for digterne. Newgates forbryderliste, min herre, Newgates forbryderliste, det er en lekture for Dem!"

Vi fandt så meget behag i hinanden, at vi blev sammen til sent ud på aftenen. Jeg påstod at ville betale regningen, for mit hjerte og min pung var lige fulde, og han skulle så ved vor næste sammenkomst betale fortæringen. Da alle kareterne, der kører imellem London og Hampstead, allerede var kørt, så måtte vi gå til fods tilbage til vort hjem. Han var så henrykt over planen for mit digt, at han ikke talte om andet. Jeg måtte fremsige alle de steder for ham, som jeg kunne erindre, og skønt jeg gjorde det på en meget ufuldkommen måde, da jeg har en slet hukommelse, så var han dog ude af sig selv.

Nu og da foredrog han et sted fra det, som han rigtignok ganske forvanskede, men gned sig i hænderne og råbte: "Ved Jupiter, det er skønt, det er ypperligt. Fanden tage mig, herre, om jeg begriber, hvorledes De er kommet på de tanker!"

Jeg må tilstå, at den måde, han gentog stederne på, og hvorved det ind imellem blev til rent sludder, ikke just behagede mig synderligt; men hvilken forfatter bryder sig imidlertid om småting, når han bliver rost?

Jeg havde aldrig tilbragt en herligere aften. Tiden gik, uden at jeg vidste hvordan. Jeg kunne slet ikke skilles fra ham igen, men gik arm i arm videre med ham, forbi min bopæl, igennem

Camden Town og tværs over Crackskull Common, og talte hele tiden om mit digt.

Da vi var over den halve eng, afbrød han mig midt i et sted, som jeg anførte, for at sige mig, at dette sted havde været berygtet for røvere; at de endnu tid efter anden lod sig se, og at en mand, der ville forsvare sig, for ikke længe siden var blevet skudt her. "Det var ret en nar!" råbte jeg, "det er en dumhed, at ville sætte sit liv på spil for at redde en elendig pung. Det er derimod ganske anderledes ved en tvekamp, hvor æren står på spil. Jeg for min del," føjede jeg til, "ville ikke på nogen måde tænke på, at give disse vovehalse modstand."

"Virkelig?" råbte min grønne ven, idet han pludselig vendte sig imod mig og satte mig en pistol for brystet; "nu da, det gælder, knægt. Giv hid, gør dig let, pak ud!"

Kort sagt, jeg fandt, at musen atter havde spillet mig en streg, og overleveret mig til en røver. Her var nu ikke længere tid til diskussion; jeg måtte vende mine lommer, og da han i nogen afstand hørte fodtrin, tog han alt imellem hinanden, penge, ur og hvad han fandt, gav mig et slag over min ulykkelige hjerne, der strakte mig til jorden, og smurte haser med sit bytte.

Jeg så en lang tid intet til min grønne ven, indtil jeg efter to års forløb så hans poetiske ansigt midt imellem en hob forbrydere med svære lænker, der skulle deporteres. Han genkendte mig straks, nikkede til mig på en højst uforskammet måde, og spurgte mig, hvor langt jeg var kommet med historien om Jack Straws slot.

Begivenheden på Crackscull Common gjorde ende på mine sommerfelttog. Jeg var helbredt for min poetiske begejstring

for oprørere, stimænd og stratenrøvere. Mit emne var mig modbydeligt, og, hvad som værre var, jeg var blevet af med min pung, hvori næsten alt hvad jeg ejede i verden, havde befundet sig. Således opgav jeg da i fortvivlelse sir Richard Steeles hus, og flyttede ind i et rigtignok mindre berømt, men ikke mindre digterisk og lystig bolig på et tagkammer i staden.

Nu besluttede jeg at opsøge litteraternes selskab, og at begive mig til forfatternes broderskab. Åndernes stadige gnidning, tænkte jeg, er årsagen til, at geniets gnister sprudler frem fra forfatterne, og fremavler de herlige opfindelser hos dem. Poesien er tydeligvis en smitsom sygdom. Jeg vil omgås med digtere, og hvem ved, måske overfalder den også mig, ligesom det er sket for andre!

Det faldt mig ikke vanskeligt at komme i en kreds af lærde bekendte, da jeg ikke led af alt for stor fremgang; ja mit digt slette udfald var ligefrem en slags anbefaling for mig. Mine venner henhørte rigtignok ikke til litteraturens mest glimrende syn, men efter deres tale var, som profeterne i gamle dage, verden dem aldeles uværdig, og deres navn ville endnu leve til sene tider, når nutidens yndlinge alle for længst ville være glemt.

Dog opdagede jeg snart, at jo mere jeg hengav mig til de lærdes selskab, jo mindre følte jeg mig duelig til at skrive, at poesien ikke så let meddelte sig, som jeg troede, og at der ofte ikke findes noget mindre digterisk i den daglige husholdning end en digter.

I øvrigt manglede det mig også på *esprit de corps* for at høste nogen nytte af disse litterære selskaber. Jeg kunne ikke få mig selv til at slutte mig til nogen særlig sekt: noget behagede mig

hos enhver af dem; men jeg fandt, at dette ikke hjalp mig; men at den stiltiende betingelse, under hvilken man bliver optaget i en af disse sekter, er, at man skal skælde ud på alle de øvrige.

Jeg bemærkede, at der fandtes små grupper af forfattere, der levede med, for og ved hinanden. Disse anså sig selv for Jordens salt. De nærede og opretholdt et vist fælles gods af tanker og udtryk, ja endog af indfald over ethvert emne, og ophøjede hinanden indtil skyerne. Hver sekt havde sin egen trosbekendelse, betragtede visse forfattere som fuldkomne, og faldt på knæ og tilbad dem, og anså enhver, der enten slet ikke tilbad dem eller tilbad en anden, for kættere og vantro.

Når disse folk talte om dagens forfattere, så hørte jeg dem hver gang ophøje navne, jeg sjældent eller aldrig havde hørt om, men derimod nedsætte andre, der var publikums særdeles yndlinge. Nævnte jeg et nyt værk af en forfatter af første rang, så havde de ikke læst det. De havde ikke tid til at læse alt det, som pressen frembragte. Han skrev for meget til at skrive godt, og så blev de henrykte over en hr. Timson, Tomson eller Jackson, hvis værker rigtignok lige nu blev tilsidesatte, men som efterverdenen ville beundre og fryde sig over. Ak, hvilken tung byrde læsser ikke denne ringeagtende verden hver dag på *efterverdenens* skuldre!

Særdeles opbyggeligt var det derimod at høre, med hvilken ringeagt de talte om de store. I guder! hvor uendeligt bliver dog de store foragtet af denne litteraturens usle yngel! Det er sandt, at de af og til gjorde en undtagelse med denne eller hin adelsmand, der tilfældigvis ved et valg havde trykket dem i hånden, eller havde klinket med dem ved et offentligt måltid, og om hvem de nu sagde, at han er dog *en forbandet god karl* og

ingen *svindler*, men som regel var det tilstrækkeligt, når nogen havde en titel, at blive til genstand for deres dybe foragt, og man har intet begreb om, hvor poetisk og filosofisk de talte om adelen.

På mig gjorde dette kun ringe indtryk, for skønt jeg ikke nærede nogen forbitrelse mod de store, og ikke tænkte slettere om nogen, fordi han uheldigvis allerede ved fødslen havde fået adelskab, så følte jeg dog intet kald til at hævne den forhånelse, som de mindre ånder udøste over dem. Tværtimod var fjendtligheder imod nutidens store forfattere ganske imod min tilbøjelighed. Jeg kunne ikke indlade mig i slige fejder, eller tage del i disse fjendtligheder. Jeg var selv ikke forfatter nok til at hade andre forfattere. Jeg fandt endnu stedse stort behag i alle nyheder, der forlod trykpressen, og kunne meget godt bringe det over mit hjerte, at rose en samtidig, selv når han havde succes. Jeg havde virkelig en mangesidig smag, og kunne ikke indskrænke den på nogen tidsalder eller nogen slags forfatter. Jeg kunne med fornøjelse gå over fra Byrons glidende strofer til Popes kolde og fine spot, og efter at jeg havde vandret omkring i det Tabte Paradis' hellige lunde, kunne jeg overlade mig til en vellystig glemsel i Lalla Rookhs fortryllede løvhytter.

"Jeg ser gerne," sagde jeg, "lige så megen mangfoldighed blandt mine forfattere som blandt mine vine, og selv om de stærke og spirituøse kildrer min gane, bør de skummende og opmuntrende ikke foragtes. Port og sherry er fortræffelige grundpiller, således også madeira eller bordeaux; bourgogne kan man, uden at gøre sin gane til skam, drikke nu og da, og champagne er en drik, der ingenlunde er at foragte"

Denne tale holdt jeg en dag i den litterære klub, da jeg netop var blevet noget opvakt af ale. – Jeg holdt den også med eftertryk, for jeg anså min lignelse for meget åndrig. Ulykkeligvis bestod mine tilhørere af folk, der drak øl og hadede Pope; min figurlige fremstilling af vinen havde altså intet at betyde, og min kritiske overbærenhed blev anset for et afgjort kætteri. Med andre ord, jeg blev snart, som en fritænker i religionen, udstødt af alle sekter og et bytte for alle og enhver. Dette er de sørgelige følger, når man ikke kan hade inden for litteraturen.

Men jeg ser, at De snart begynder at blive trætte af denne sag, og derfor vil jeg fatte mig kort med den øvrige del af min litterære løbebane. Jeg vil ikke opholde Dem med de nærmere efterretning om mine forskellige forsøg på at bestige Pegasus, heller ikke med de digte, som jeg har skrevet og som aldrig er blevet trykt; med de skuespil, som jeg har indrettet og som aldrig er blevet opført; med de afhandlinger, som jeg har udgivet, og som aldrig er blevet solgt. Det lod til, at boghandlere, skuespildirektører og publikum havde sammensvoret sig for at bringe mig til at dø af sult. Alligevel kunne jeg ikke undlade at gøre forsøg, og jeg kunne ikke opgive de drømme om berømmelse, som jeg havde næret. Hvorledes havde jeg nogensinde kunnet se den litterære kreds i min fødeby i øjnene, når jeg så aldeles havde gjort deres spådomme til løgn? Jeg vedblev derfor endnu nogen tid at skrive for berømmelse og førte desuden naturligvis det allermest elendige liv, for ikke at tale om den stadige fare for at dø af sult. Jeg opstablede hele ladninger af lærde skatte på mine boghylder, ladninger, som skulle blive til skatte for efterverdenen; men ak!

det kom der ikke en skilling i min pung af. Hvortil nyttede mig altså denne hele rigdom i min nuværende trang? Jeg kunne ikke lappe mine albuer med en ode, eller stille min hunger med rimfrie vers. Kan en mand fylde sin mave med østenvind? siger ordsproget. Lige så lidt lader dette sig gøre med poesi. – Ofte er jeg gået sørgmodig, med beklemt hjerte og tom mave omkring henimod klokken fem, og har tankefuldt igennem køkkenvinduerne i kældrene i den vestlige del af staden set ilden blusse, stegene dreje sig på spiddene og saften dryppe ned af dem, kokkepigerne slå en budding sammen eller plukke en kalkunsk hane, og i et sådant øjeblik har jeg følt, at hvis jeg blot kunne få adgang til et af disse køkkener, da måtte Apollo og muserne gerne for mig beholde af Parnassets tørre bakker. O, min herre! man taler stedse om meditationer blandt gravene – de er langt fra så vemodige, som en fattig djævels betragtninger, som ikke har en skilling i lommen og som ved middagstid går forbi en række køkkenvinduer!

Endelig, da jeg var nær ved sultedød og fortvivlelse, kom på en gang den tanke mig i sinde, at jeg dog måske ikke var så klog en karl, som landsbyen og jeg selv havde troet. Dette reddede mig. I det øjeblik, denne tanke faldt mig ind, bragte den også overbevisning og trøst. Jeg vågnede op som af en drøm, jeg overlod udødeligheden til dem, som kunne leve af luft, begyndte at skrive for brød, og har siden befundet mig ret vel ved det. Ingen skribent har det så godt, som den, der intet navn har at erhverve eller tabe. I begyndelsen måtte jeg vænne mig til det og stække mine vinger; for ellers havde disse imod min vilje hævet mig til poesi. Jeg besluttede derfor at begynde fra den

anden kant, opgav håndværkets højere egne, steg lige ned i den allerlaveste, og blev en kryber. –

"En kryber! hvad et da det?" sagde jeg.

"O, jeg ser, De kender endnu ikke håndværkssproget; en kryber er en mand, som leverer artikler til aviserne, for så og så meget linjen, som opsnuser alle slags ulykker, går på politikammeret og i retterne, som besøger alle de øvrige ulykkens og forbrydelsernes huler. Vi får en penny for hver linje, og da vi kan sælge den samme artikel til næsten alle aviser; så har vi undertiden en ganske anstændig indtægt om dagen. Nu og da er musen unådig, eller det går en dag usædvanlig roligt til, og da lider vi rigtignok næsten sult; undertiden beskærer de samvittighedsløse udgivere også vore artikler, når de er lidt for ordrige, og afkorter os med et snit to eller tre pence. Meget ofte har jeg således ligefrem tabt mit krus porter til mit middagsmåltid og har måttet spise med tør mund. Imidlertid kan jeg ikke klage. Jeg er efterhånden steget fra håndværkets lavere trin, og er nu efter min mening i litteraturens behageligste region."

"Nå," sagde jeg, "hvad er De da nu?"

"Nu," sagde han, "er jeg en regulær arbejdsskribent, og beskæftiger mig med alt. Jeg omarbejder andres skrifter for så og så meget arket, laver oversættelser, skriver artikler af anden klasse for at udfylde huller i tidsskrifter og journaler, sammendrager land- og sørejsebeskrivelser og leverer teaterrecensioner for de offentlige blade. Dette hele forfattervæsen driver jeg naturligvis uden mit navns nævnelse, det forskaffer mig ingen berømmelse, undtagen hos boghandlerne, hos hvem jeg er bekendt som en skribent, man

kan bruge til alt, og jeg er altid vis på at få beskæftigelse. Dette er den eneste berømmelse, jeg vil have. Jeg sover roligt uden frygt for kreditorer og kritikere og overlader dem den udødelige berømmelse, der bryder sig om den og har lyst til at kæmpe for den. Stol kun på dette: den eneste lykkelige skribent i Verden er den, der ikke bryder sig om berømmelse."

Berømmelighed

Da vi atter var dukket op af den ærlige Dribbles litterære rede, lykkeligt havde overstået farerne ved Breakneck Stairs og fundet ud af Fleet Market's labyrint, gjorde Buckthorne endnu en del bemærkninger over det indblik i det litterære liv, han havde ladt mig få.

Jeg tilkendegav min forundring over, at jeg havde fundet denne verden så aldeles forskellig fra det, som jeg havde tænkt mig. "Sådan er det altid med det fremmede," sagde han. "Litteraturens rige viser sig for dem, der betragter det i det fjerne, som et trylleri; men som det går med alle landskaber, således går det også her, trylleriet forsvinder, når man kommer nærmere, og tornene og tidslerne kommer til syne. De lærdes republik er den mest oprørske og mest uenige af alle republikker såvel fra ældre som nyere tider."

"Imidlertid," sagde jeg smilende, "vil De dog vel ikke have, at jeg skal lade den ærlige Dribbles erfaringer gælde for en fuldstændig udsigt over dette land. Han er ikke andet end en ugle, der fanger mus, blot en grundling. Vi ville sikkert få en ganske anden sang at høre af en af de lykkelige forfattere, som vi ser svæve rundt i modens salige regioner, ligesom svalerne i en sommerdags blå himmel."

"Det kunne være muligt," svarede han, "men jeg tvivler på det. Jeg tvivler meget, om De ikke, hvis en – selv af de mest yndede – ville ytre sine sande følelser, ville finde sandheden af vor ven Dribbles filosofi med hensyn til berømmelse bekræftet. De ville finde, hvorledes en ser udvortes ret munter ud, mens en høg af en kritiker gnaver på hans indvolde. En anden, der har

været enfoldig nok til at anse et modelune for berømmelse, iagttager ansigter og snapper efter indbydelser, da han langt mere stræber efter at glimre i *beau-monden* end i den litterære verden, og da en ulærd pairs eller en ødsel hertugindes tilsidesættelse kan gøre ham fuldkommen ulykkelig. Dem, der begynder at blive berømte, plager, som De vil finde, en begærlighed efter stedse at stige højere, og de, der har nået toppen, føler bestandig frygt for at måtte stige ned igen.

Selv dem, der er ligegyldige for berømmelsens larm og modens sæbeboble, går det ikke meget bedre, da de uophørligt forstyrres af besværlige besøg og afbrydes i deres beskæftigelser; for en skribent må, hvad han end må tænke om det, give sig så længe til pris, indtil dagens ørkesløse nysgerrighed er stillet og man skyder ham til side for at gøre plads for en ny grille. I det hele ved jeg ikke, om ikke den er lykkeligst, der af æresyge, hvor meget den end må plage ham, styrter sig i hvirvlen, da det er dobbelt besværligt al tage del i spillet, uden at have sat noget ind.

Modeverden forlanger stedse noget nyt; alle syv dage må også have deres syv undere, hvad det så end er. Snart er det en skribent, snart en ildæder, snart en komponist, en indiansk gøgler eller en indiansk høvding, en mand fra Nordpolen eller fra pyramiderne; enhver glimrer i sin berømmelses korte tid og gør så plads for et nyt under. De må vide, at vi blandt vore damer af stand har elskerinder af sjældenheder, der søger at samle alt muligt mærkværdigt om sig, spillemænd, stadsmænd, sangere, krigere, kunstnere, filosoffer og digtere, kort sagt alt, hvad der blot har noget særegent ved sig, så at deres store

selskaber er ligesom maskeradeballer, hvor alle viser sig i karaktermasker.

Det har været mig særdeles underholdende, når jeg i disse selskaber har lagt mærke til, hvorledes enhver med flid søgte at spille sin rolle og trådte ganske ud af sit naturlige væsen. Der gives ingen skønnere leg af "fordi og hvorfor" Note 7) end de lærdes og de stores omgang med hinanden. Den fornemme mand vil altid gerne anses for et vittigt hoved og det vittige hoved for en fornem mand.

Jeg har ofte bemærket, hvorledes en lord gjorde sig umage for at se ret klog ud og at tale lærd med en lærd, der gav sig anseelse af en herre på moden og søgte at antage en mands tone, der er kommet meget i stadens selskaber. Pairen nævnte tyve eller tredive forfattere for at give sig anseelse af at stå på en fortrolig fod med dem, mens skribenten talte om en sir John og en sir Harry, og roste den bourgogne, han havde drukket hos lord den og den. Begge syntes at glemme, at de alene kunne behage hinanden i deres sande karakter. Havde pairen ikke haft andet end sin lærdom, da ville skribenten vist aldrig have hørt på hans kedsommelige snak, havde skribenten været bekendt med hofkalenderens hele adel, da ville dette ikke have gjort ham det mindste tiltrækkende i pairens øjne

Således har jeg også hørt en fornem dame af udmærket skønhed kede en filosof med ussel metafysik, mens filosoffen meget klodset ville give sig et skin af galanteri, legede med hendes vifte og sludrede om operaen. Jeg har hørt en følsom digter tale meget dumt med statsmænd om nationalgælden, og da jeg sluttede mig til en kreds gamle lærde herrer, der talte sammen i en krog og ventede at høre tale om en eller anden

vigtig opdagelse, fandt jeg, at de morede sig med en smudsig historie.

Den praktiske filosof

De anekdoter, jeg havde hørt af Buckthornes skolekammerat, i forening med en mængde ejendommeligheder, som jeg havde mærket hos ham selv, vakte hos mig en stor nysgerrighed efter også at vide noget af hans historie. Jeg er en rejsende af den gamle skole og holder meget af den skik, vi læser om i bøger, hvorefter de rejsende, når de træffer på hinanden, sætter sig hen og fortæller hinanden deres egne historier og begivenheder. Denne Buckthorne var også en mand ganske efter min smag; han havde set sig om i verden, havde blandet sig med mange samfundslag og havde desuagtet beholdt en mands ejendommeligheder, der har været meget ene. Han havde en vis utvungen godmodighed ved sig, der behagede mig særdeles, og fra tid til anden blandede et egent anstrøg af tungsindighed sig i hans muntre lune og gav det et ekstra krydderi. Han kunne tabe sig i vidtløftige betragtninger over det menneskelige samfund og fordybe sig i besynderlige anskuelser over den menneskelige natur; men der lå intet ondt i hans satire. Den havde mere menneskenes dårskaber end deres laster til mål, og selv sine medmenneskers dårskaber handlede han med en mands lemfældighed, der er sig sin egen skrøbelighed bevidst. Lykken havde åbenbart behandlet ham noget koldt og kastet ham omkring, uden at det derfor havde gjort ham bitter, ligesom mange frugter bliver mere møre og behagelige i smagen, når de er blevet stødte og frosne.

Jeg har altid fundet meget behag i at tale med den slags filosoffer, som har draget nytte af "genvordighedernes sødme", uden at antage noget af deres bitterhed, som har lært at

bedømme verden rigtigt, men med godmodighed, og som, idet de erkender sandheden af det ordsprog, at "alt er forfængelighed", gør dette uden at ærgre sig over det.

Buckthorne var en mand af den slags. Han var som oftest en leende filosof, og selv om en tungsindståge undertiden formørkede hans pande, så var den kun forbigående, ligesom en sommersky, der snart trækker forbi og forfrisker og opliver de marker, den farer over.

En dag spadserede jeg med ham i Kensington Gardens – for han var en erfaren kender af alle billige fornøjelser og landlige smuthuller inden for hovedstadens område. Det var en herlig, varm forårsmorgen og han var i en idyllisk borgers lykkelige lune, der kan more sig i græsset og i solskinnet. Han havde betragtet en lærke, der steg op fra et bed tusindskøn og morgenfruer, og hævede sig syngende op mod en glitrende snehvid sky, der svævede midt på den blå himmel.

"Hvis jeg skulle være en fugl," sagde han, "da ville jeg helst være en lærke. Den frådser i dagens skønneste tid, i den herligste årstid, på friske enge og udspringene blomsterkroner, og svinger sig, når den har mættet sig på jordens fedme, op til himlen, som om den ville bade sig i morgenstjernens harmoni. Hør kun denne sang: hvorledes den sitrer i øret! Hvilken strøm af musik, og som node på node toner i det herligste crescendo. Hvem vil bryde sig om operaer og koncerter, når han kan vandre omkring på markerne og ganske gratis høre en sådan musik? Dette er de nydelser, imod hvilke ingen rigdom kommer i betragtning og som gøre selv den fattige uafhængig. Min herre, naturens værker indeholder prædikener, der opvejer al skolernes visdom, når vi kun ret forstår at læse dem; og en af de

behageligste lærdomme, som jeg har modtaget i genvordighedens dage, var den, der lå i en lærkes toner."

Jeg benyttede denne åbenhjertige stemning til at ytre Buckthorne mit ønske om at erfare noget om hans livs begivenheder, som jeg mente måtte have været temmelig begivenhedsrigt.

Han smilede, da jeg tilkendegav mit ønske.

"Jeg har ikke nogen stor historie at fortælle," sagde han, "intet uden et væv af vildfarelser og dårskaber. Hvorledes det nu end er gået mig i livet, så skal De dog få et afsnit af det at høre, som De kan bedømme det hele på."

Og så fortalte han mig, uden videre indledning, følgende af hans tidligere livs eventyr:

Buckthorne, eller, Den unge mand med store forventninger

Jeg var født meget fattig, men med store udsigter – måske en af de største ulykker, der kan tilstøde en ved fødslen. Min fader var en landadelsmand, den sidste af en meget gammel og hæderlig, men sunken familie, og boede i et gammelt jagtslot i Warwickshire. Han var en ivrig jæger og brugte ganske sine mådelige indkomster, så at jeg fra dén side havde meget lidt at vente; men jeg havde en rig onkel på mødrene side, en gerrig, karrig gnier, der, som man tillidsfuldt troede, ville indsætte mig til sin arving, da han var en gammel ungkarl og jeg bar hans navn; og så fordi han hadede hele verden, undtagen mig.

Han var i sandhed en hårdnakket menneskehader, der gniede selv med sit had og holdt fast på et nag, som på en guinea. Således havde han, skønt min moder var hans eneste søster, aldrig tilgivet hende hendes giftermål med min fader, som han gærede en kold, stille, ubetvingelig modvilje imod, der, ligesom en sten i en brønd, havde ligget på bunden af hans hjerte fra den tid af, da de gik i samme skole. Min moder betragtede imidlertid mig som det mæglende væsen, der igen skulle forsone alt, for hun anså mig for et under. – Guds velsignelse over hende! Mit hjerte flyder over, når jeg mindes hendes ømhed. Hun var den fortræffeligste, mest overbærende af alle mødre. Jeg var hendes eneste bar; det var skade, at hun ikke havde flere, for hun besad en fylde af kærlighed i sit hjerte, der havde rakt til at kunne opdrage et dusin.

Jeg blev allerede tidligt, ganske imod min moders vilje, sendt i en skole; min fader havde påstået, at det var den eneste måde

at hærde drenge på. Skoleholderen var en samvittighedsfuld tilhænger af det gamle system, som gjorde sin skyldighed med de hans tugt undergivne drenge, det vil sige, som ret ordentligt gennempryglede os, når vi ikke kunne vore lektier. Vi blev inddelt i klasser, og således blokkevis pryglet afsted langs kundskabens stier, omtrent ligesom kvæg drives til marked, hvor det, der har en tung gang eller korte ben, må lide for de øvriges større behændighed eller længere lemmer.

Jeg for min del var, som jeg til min skam må tilstå, en uforbederlig dovenkrop. Jeg har stedse haft en poetisk følelse, det vil sige, jeg har altid været et dovent menneske, og har haft den største hang til at være landstryger. Jeg plejede, så ofte jeg kunne komme til det, at forlade mine bøger og skolen, og sværme omkring på marker og skove. Jeg var omgivet af alle slags forførelser for en sådan sindsbeskaffenhed. Skolehuset var en gammel, hvidtet bygning af træ og kalk, der stod ved enden af en skøn landsby; tæt derved lå en ærværdig kirke med et højt gotisk tårn; foran denne udbredte en yndig, grøn dal sig, i hvilken en lille flod slyngede sig igennem et krat af piletræer, og en række små høje, som begrænsede landskabet, opvakte så mangen sommerdagsdrøm om det trylleland, der lå bag dem.

På trods af alle de slag, som jeg måtte tåle i denne skole, for at jeg skulle få min bog kær, kan jeg dog ikke andet end se med fornøjelse tilbage på dette sted. Jeg anså også denne evige tampen som menneskehedens almindelige lod, og som den sædvanlige måde, hvorpå lærde uddannes.

Min gode moder plejede af hjertet at beklage mig, når jeg fortalte hende de hårde prøvelser, jeg måtte tåle for lærdommens skyld; men min fader havde kun døve øren for

hendes beklagelser; han var på samme måde blevet pryglet i skolen og svor på, at der ikke gaves nogen anden vej, hvorpå man kunne gøre én til en mand af talent, skønt min fader, det være sagt med al ærefrygt, ikke just var noget stort eksempel på denne teoris fortræffelighed, for man holdt ham for et indskrænket hoved.

Mit poetiske temperament udviklede sig allerede meget tidligt. I landsbykirken indfandt sig hver søndag en nærboende squire, godsherren, hvis marker strakte sig tæt op til landsbyen og hvis rummelige landsæde syntes at tage kirken under sine vinger; ja, man skulle næsten have troet, at kirken var indviet til ham og ikke guddommen. Klokkeren bøjede sig dybt for ham, og kirkebetjentene bukkede sig i støvet i hans nærværelse. Han kom altid noget for sent og med nogen støj ind i kirken, stødte sin spanskrørsstok med eftertryk i gulvet, bevægede sin hat i hånden og så stolt til højre og venstre, når han gik ned ad sidegangen, og præsten, som hver søndag spiste hos ham, begyndte aldrig på gudstjenesten, førend han kom. Han sad med sin familie i en stor kirkestol, der var prægtigt betrukket, nedlod sig ydmygt på fløjlshynder og læste læren om blidhed og ydmyghed af smukke salmebøger i forgyldt maroquinsbind. Så ofte præsten talte om, hvor vanskeligt det var for en rig at komme i Himlen, hæftede menighedens øjne sig på "den store stol" og det forekom mig hver gang, som om squiren ikke fandt mishag i denne anvendelse.

Denne kirkestols pragt og familiens aristokratiske væsen gjorde et forunderligt indtryk på min fantasi, og jeg forelskede mig dødeligt i en af squirens små døtre, der omtrent kunne være tolv år gammel. Denne grille fjernede mig mere end

nogensinde fra mine studeringer. Jeg sværmede omkring squirens mark og lurede i nærheden af huset for at få et glimt af den lille pige ved vinduet, eller se hende, når hun legede på græsplænen eller spadserede med sin guvernante.

Jeg var ikke rask eller uforskammet nok til at komme frem af mit skjul; jeg var omtrent til mode som en slem vildttyv, indtil jeg læste et par af Ovids "Forvandlinger". Da forekom jeg mig selv som en eller anden skovgud og tænkte mig *hende* som en frygtsom skovnymfe, som jeg forfulgte. Der ligger noget særdeles behageligt i denne den ømme tilbøjeligheds første opvågnen. Jeg føler endnu i dette øjeblik min ungdommelige barms banken, som dengang, når jeg så hendes hvide klædning flagre i krattet. Jeg bar ved mit bryst et bind af Waller, som jeg havde taget af min moders bibliotek og anvendte på min lille skønhed alle de smigrerier, som dér bliver ødslet på Sacharissa.

Endelig dansede jeg med hende på et skolebal. Jeg var sådan et klodset fårehoved, at jeg næppe vovede at tiltale hende. I hendes nærværelse overmandede frygt og forlegenhed mig; men jeg blev så begejstret, at min poetiske stemning på en gang udgød sig i vers, og jeg nedskrev nogle glødende linjer, hvori jeg besang den lille dame under yndlingsnavnet Sacharissa. Den næste søndag, da hun kom ud af kirken, trykkede jeg hende, skælvende og rødmende, versene i hånden. Den lille knibske tøs gav dem til sin moder, denne igen til squiren, denne, der ingen følelse havde for poesi, sendte dem, fuld af forbitrelse, til skolemestren, og skolemestren pryglede mig med et barbari, der var de mørke århundreder værdigt, ret drøjt og på en særdeles ydmygende måde, fordi jeg uopfordret havde vovet mig op på Parnasset. Dette var en slem begyndelse for en

musernes tilbeder, og den havde vel skullet helbrede mig for min lidenskab for poesien, men den bestyrkede mig kun i den, for jeg følte nu martyrånden vågne hos mig. Hvad der dog måske var lige så godt, den helbredte mig for min lidenskab for den unge dame; jeg følte en så stor forbitrelse over den ydmygende straf, jeg havde lidt, fordi jeg havde lovprist hendes ynde, at jeg sad i kirken med nedbøjet hoved. Til alt held for min sårede selvfølelse kom hundedags-ferien og jeg rejste hjem. Min moder udspurgte mig som sædvanlig om alle mine skoleanliggender, mine små glæder, sorger og smerter; for drengealderen har de første såvel som de sidste. Jeg sagde hende alt, og hun var højst opbragt over den behandling, jeg havde gennemgået. Hun gerådede i vrede over squirens selvrådighed og datterens knibskhed, og hvad skolemestren angik, da ytrede hun, at hun aldeles ikke vidste, hvad man skulle med skolemestre, og hvorfor drengene ikke lige så godt kunne blive hjemme og opdrages dér af huslærere under mødrenes øjne. Hun forlangte at se de vers, jeg havde skrevet, og var henrykt over dem, for hun havde virkelig en meget god smag for poesi. Hun viste dem endog til præstens kone, som fandt dem allerkæreste og præstens tre døtre ville hver have en afskrift af dem.

Alt dette var særdeles velgørende, og jeg fandt mig endnu mere trøstet og opmuntret, da de unge damer, som var de lærde på egnen og havde læst dr. Johnsons levnedsbeskrivelser af forskellige digtere fra ende til anden, forsikrede min moder, at store genier aldrig studerede, men altid var ledige, hvoraf jeg begyndte at indse, at jeg måtte være noget ud over det sædvanlige. Min fader var derimod af en ganske anden mening,

for da min moder i sit hjertes fylde viste ham mine vers, kastede han dem ud af vinduet og spurgte hende, om hun ville gøre drengen til en rimsmed? Han var imidlertid en ligegyldig, almindeligt-tænkende natur, og jeg kan ikke sige, at jeg nogensinde har haft ham meget kær; min moder besad hele min barnlige kærlighed.

Man plejede altid i ferierne at sende mig en kort tid på besøg til min onkel, hvis arving jeg engang skulle være, fordi man troede, at dette skulle holde mig i hans erindring og gøre mig yndet af ham. Han var en sammenskrumpet, gammel mand af ængsteligt udseende, der boede på et forfaldent, gammelt landsæde, som han af bare gerrighed lod ganske gå til grunde. Han havde kun en tjener, som i mange år havde været, eller måske mere havde sultet hos ham. Intet kvindeligt væsen måtte sove i huset. Den gamle tjeners datter boede ved porten i en hytte, der fordum havde været et portnerhus, og måtte daglig komme omtrent en time i huset for at rede sengene og tilberede lidt mad. Parken omkring huset var et fuldkomment vildnis. Træerne havde tabt deres symmetri, vandet rådnede i dammen, urnerne og billedstøtterne var faldet ned af deres fodstøtter og lå begravede i det høje græs. Harerne og fasanerne blev kun lidt forstyrret, undtagen af krybskytter, så at de havde formeret sig meget og gik omkring på de forvoksede græsplæner og de med ukrudt dækkede alleer. For at bevogte gården og holde røvere borte, som min onkel var bange for, og besøg, som han nærede næsten lige så stor frygt for, holdt han to-tre store bulbidere, som stadig støvede rundt omkring huset og var en skræk for nabofolkene på egnen. De var magre og halvt udhungrede, og syntes af sult at ville opsluge hvem som helst, og således afholdt

de sikkert enhver fremmed fra at nærme sig dette fordømte slot.

Således var min onkels hus beskaffent, som jeg nu og da plejede at besøge i ferierne. Jeg var, som jeg allerede ovenfor har omtalt, den gamle mands yndling, det vil sige, han hadede mig mindre end resten af verden. Man havde skildret mig hans tænkemåde og pålagt mig at erhverve mig hans yndest; men jeg var for ung og for ubesindig til at agere hofmand og jeg har i sandhed aldrig tænkt nok på min egen fordel, til at jeg skulle have underordnet mine følelser den. Vi kom imidlertid ganske godt ud af det sammen og da mine besøg næsten ikke kostede ham noget, så syntes de heller ikke at være ham alt for uvelkomne. Jeg medbragte mine fiskeredskaber og hentede det halve af, hvad vi fortærede, op af fiskedammen.

Vore måltider var ensomme og uselskabelige. Min onkel talte sjældent; han pegede på, hvad han ville have, og betjenten forstod ham fuldkomment. Tjeneren John, eller som man kaldte ham der på egnen Jern-John, var et fuldkomment modstykke til sin herre. Han var en stor, knoklet, gammel fyr, med en stor paryk, der syntes at være fremstillet af en kohale og med et læderansigt, der så ud som om det var skåret ud af en kohud. Han bar som regel et langt, lappet liberi, som tilhørte husets garderobe, det hang løst på ham og havde øjensynlig tilhørt en federe forgænger fra ejendommens gavmildere dage. Ved den lange tavshed syntes hans kæbeben at være ganske sammenrustede, og det kostede ham lige så megen møje at få dem fra hinanden og frembringe en tålelig talemåde, som det ville have været nødvendigt for at åbne parkens jerndøre og køre den gamle familievogn ud, der rådnede i vognskuret.

Jeg må dog tilstå, at min onkels særheder morede mig en tid. Selv det skumle ved stedet havde noget ved sig, der beskæftigede min fantasi. Når vejret var godt, plejede jeg ganske ene at fornøje mig med at slentre omkring i parken og jage som et føl over græsplænerne. Harerne og fasanerne syntes da at blive ganske ubevægelige af forbavselse over at se et menneskeligt væsen ved højlys dag vandre omkring på de forbudte områder. Undertiden morede jeg mig med at kaste sten eller skyde med bue og pil efter fuglene, for at bruge en bøsse ville have været højforræderi. Nu og da mødte jeg en lille rødhåret, pjaltet dreng, en søn af konen i portnerhuset, som løb vild omkring på gården. Jeg søgte at vinde hans fortrolighed og gøre ham til min selskabsbroder, men han syntes også at have antaget det besynderlige, uselskabelige væsen, som var særegent for alle omkring ham, og holdt sig stedse på afstand, og derfor behandlede jeg ham som en anden Orson, og gjorde mig en fornøjelse af at skyde efter ham, med min bue; han trak så sine bukser op med den ene hånd og sprang afsted som en hjort.

Just i dette øde og vilde lå noget, som tiltrak mig i en høj grad. De store, tomme, halvrådne stalde med navnene på livhestene over de tomme krybber, de med mursten blændede eller med brædder fornaglede vinduer, de forfaldne tage, der var besat med ravne og alliker; alt dette havde et ejendommeligt, forsømt udseende, og man ville have anset huset for aldeles ubeboet, hvis ikke en tynd sky af blå røg havde været, der nu og da, som en proptrækker, steg op af en af de store skorstene, under hvilken min onkels sultekost blev tillavet.

Min onkels værelse var i en afsides krog af bygningen, meget omhyggeligt forvaret og som regel tillåset. Mig gav man aldrig adgang til dette bolværk, hvor den gamle mand plejede at opholde sig det meste af tiden, ligesom en edderkop i sit vævs fæstning. Den øvrige del af huset stod derimod åben for mig, og jeg vandrede frit omkring i det. Fugtigheden og regnen, som trængte ind igennem de ituslåede vinduer, gjorde, at tapeterne rådnede fra væggene, malerierne mugnede og møblerne efterhånden blev ødelagt. I slet vejr strejfede jeg gerne igennem de store rummelige værelser og hørte på vindens hylen og på vinduernes og vinduesskoddernes klapren. Jeg fandt behag i tanken om, hvorledes jeg, når jeg engang fik godset, ville opfriske alt, og lade den gamle bygning genlyde så længe af jubel, at den begyndte at undre sig over sin egen lystighed.

Det kammer, jeg boede i, var det samme, som min moder havde haft som pige. Her stod endnu det toiletbord, som hun selv havde pyntet, de landskaber, som hun selv havde tegnet. Hun havde ikke set dette værelse siden hun blev gift, og spurgte mig ofte, om endnu alt var således som forhen. Alt var virkelig endnu således, for jeg holdt af dette kammer for hendes skyld og havde gjort mig umage for at bringe alt i orden og istandsætte alle revnerne i vinduerne med egen hånd. Jeg forudså i ånden den tid, da jeg kunne byde hende velkommen i hendes forfædres hus og lade hende komme ind i hendes barndoms skueplads.

Endelig indgav den onde ånd, eller, hvad der måske er det samme, min muse mig det forsæt, at digte vers igen. Min onkel, som aldrig gik i kirke, plejede om søndagen at forelæse nogle kapitler af Bibelen, og Jern-John, konen fra portnerhuset og jeg

udgjorde da hans menighed. – Alt, hvad han læste, syntes ham lige godt, når det bare var Bibelen; således valgte han undertiden Salomons Højsang, og denne fortørrede benrad læste da, "at han skulle vederkvæges med blomster og læskes med æbler, thi han var syg af kærlighed". Undertiden kæmpede han sig med brillerne på næsen igennem hele kapitler af vanskelige navne i Anden Mosebog, ved hvilke konen da sukkede og stønnede, som om hun var forskrækkelig rørt. Men hans yndlingsbog var *The Pilgrim's Progress*, og når han kom til det kapitel, hvor talen er om *Vantroens Slot* og *Fortvivlelsens Kæmpe*, da tænkte jeg altid på hans mørke, gamle landsæde. Denne tanke morede mig så meget, at jeg begyndte at skrive over den under træerne i parken og efter nogle dages forløb var nået temmelig langt frem i mit digt, hvori jeg havde givet en beskrivelse over stedet under navn af *Vantroens Slot* og fremstillede min onkel som *Fortvivlelsens Kæmpe*.

Jeg tabte mit digt et sted i huset og faldt snart på den tanke, at min onkel havde fundet det, da han temmelig groft betydede mig, at jeg nu kunne rejse hjem og ikke behøvede at komme igen og besøge ham, førend han lod mig hente.

På denne tid døde min moder. – Jeg kan ikke dvæle længe ved denne begivenhed. Mit hjerte, så let og lunefuldt det end er, brister ved enhver erindring om det. Hendes død var en begivenhed, der måske gav min hele tilkommende skæbne en anden retning. Med hende døde alt, hvad der havde givet mit hjem noget værd for mig. Der gaves nu ingen mere, jeg gerne ville gøre fornøjelser, eller som jeg ikke så gerne ville forårsage sorg. Min fader var en god mand på sin måde, men han havde ved sin opdragelse forkastelige grundsætninger og med hensyn

til væsentlige punkter tænkte vi ikke ens. Det gør en stor forskel med hensyn til meningen om risets nytte, hvilken ende der bliver en til del. Jeg kunne aldrig antage min faders mening angående denne genstand.

Det behagede mig derfor ikke synderligt mere i skolen, hvor jeg ofte blev pryglet for ting, som ikke behagede mig. Jeg længtes efter afveksling, især da jeg ikke mere kunne rejse til min onkel for at ombytte skolens ensformighed med et landsædes øde.

Jeg var nu næsten sytten år gammel, temmelig stor for min alder og fuld af ørkesløse tanker. Jeg havde en ustadig, ubetvingelig lyst efter at lære forskellige måder at leve på og forskellige stænder, og denne lyst til omstrejfen havde Tom Dribble, den bedste elev og skolens store geni, der besad al en digters urolighed, næret hos mig.

Således sad jeg da en skøn sommerdag ved min pult i skolen og så, i stedet for at studere i bogen, som lå åben foran mig, igennem vinduet på de grønne marker og de blå bjerge. Hvor misundte jeg ikke de lykkelige, som sad oven på postkareten, og som sludrede, spøgte og lo, mens de på vejen til hovedstaden fløj forbi skolehuset! Selv fragtformændene, når de gik ved siden af deres tunge vogne og trak igennem landet fra den ene ende til den anden, var genstanden for min misundelse; jeg tænkte mig, hvilke eventyr de vel måtte opleve og til hvilke mærkelige begivenheder de måtte blive vidner. Alt dette forestillede uden tvivl mit digteriske gemyt mig og førte mig ind i en selvskabt verden, som jeg holdt for den, vi lever i.

Så længe min moder endnu levede, holdt hjemmets stærkere tiltrækningskraft og kærlighedens mægtige bånd ligevægt med

denne hang til omstrejfen; men nu, da hun ikke var mere, havde den tiltrækningskraft ophørt og båndene var sønderrevne. Jeg havde ingen fast grund, hvori mit hjerte kunne fæste rod, men var overladt til enhver ubestemt sindsbevægelse. Kun de snævre grænser, min fader satte for mig, og den deraf følgende tomhed i min pung afholdt mig fra, også at sætte mig ovenpå en postkaret og begive mig ud på livets store hav.

På denne tid blev vor by i en eller to dage sat i bevægelse ved adskillige folks gennemrejse, der førte vilde dyr og andre seværdigheder til et stort marked, der hvert år holdtes i en nærliggende stad.

Jeg havde endnu aldrig set et stort marked, og min nysgerrighed blev heftigt opvakt ved disse forberedelser. Jeg betragtede med ærefrygt og beundring de omdragende folk, der ledsagede disse seværdigheder. Jeg slentrede omkring landsbykroen og hørte fuld af nysgerrighed og henrykkelse på disse folks sære gloser og folkelige spøgefuldheder, og jeg følte en levende attrå efter at komme til markedet, som min fantasi fremstillede mig som noget overordentlig skønt.

Der kom en fridag, på hvilken jeg kunne være fraværende fra middag til aften. En vogn gik fra vor by til markedet, jeg kunne ikke modstå fristelsen og Tom Dribbles veltalenhed, som af hjertens lyst skulkede af skole. Vi bestilte pladser og rejste afsted, fulde af ungdommelig forventning. Jeg foresatte mig, kun at kaste et blik i forjættelsens land og at være tilbage, inden man kunne opdage min fraværelse.

O himmel! hvor lykkelig var jeg, da jeg kom til markedet. Hvor fortryllede denne verden mig, fuld af lyst og pragt. Harlekins løjer, beriderens kunster, hekse- og

taskenspillerkunster. Men hvad der især tiltrak sig min opmærksomhed, var et omrejsende teater, hvor der blev opført – i en halv time efter hinanden – et sørgespil, en pantomime og et lystspil, og hvor der omkom flere personer, end der omkommer på en hel aften i Drury Lane eller Covent Garden. Jeg har efter den tid set flere skuespil opført af de fortrinligste skuespillere i verden, men jeg har aldrig følt så megen fornøjelse ved det, som ved denne første forestilling.

Der forekom her en rasende tyran med en hat, der så ud som en omvendt terrin, og med en dragt af rødt bay, der var prægtigt besat med forgyldt læder; hans ansigt var desuden beskygget af en så frygtelig bakkenbart, øjenbrynene så hvælvede og forstørrede med brændt kork, så at mit hjerte bævede, når han skred over det lille teaters scene. Således fortrylledes jeg også af den overjordiske ynde hos en ulykkelig skønhed i afbleget rosenrødt silke og skiddenhvid netteldug, som han holdt i grusomt fangenskab for at vinde hendes kærlighed, og som græd ned fra et uovervindeligt tårn af en hatteæskes størrelse, vred hænderne og lod et sønderrevent hvidt lommetørklæde vaje fra tårnets top.

Endog efter at skuespillet var forbi, kunne jeg ikke rive mig løs fra stedet, men dvælede endnu, skuede fuld af beundring derhen og lo af skuespillerne, der gjorde deres narrestreger eller dansede på et stillads foran boden, for at lokke en ny hob tilskuere til.

Det hele havde gjort mig så forvirret og jeg var så hensunken i de følelsers rus, der stormede ind på mig, at jeg var som fortryllet. Jeg tabte min kammerat, Tom Dribble, i en tummel og et håndgemæng, som udbrød i nærheden af en af boderne,

men mit sind var alt for meget beskæftiget, til at jeg længe skulle have tænkt på ham. Jeg drev omkring til tusmørket, da markedet blev oplyst, og et nyt tryllesyn åbnede sig for mig. Teltenes og bodernes belysning, den glimrende virkning af det med lamper prydede teater med de dramatiske grupper, der gøglede omkring i deres brogede klæder, stak skarpt af mod nattens dunkelhed, mens trommernes, trompeternes, violinernes, oboernes og klokkernes larm forenede sig med seværdigheds-ejernes taler, Harlekins kvækken og mængdens skrig og latter, for at gøre den rus fuldstændig, hvori jeg befandt mig.

Tiden forløb, uden at jeg mærkede det. Da jeg kom til mig selv og tænkte på skolen, skyndte jeg mig for at tiltræde tilbagerejsen. Jeg spurgte efter vognen, som jeg var kommet med – den var allerede taget bort for flere timer siden! Jeg spurgte, hvad klokken var; det var næsten midnat! En pludselig skælven overfaldt mig. Hvorledes skulle jeg nå tilbage til skolen? Jeg var alt for træt til at gøre rejsen til fods, og jeg vidste ikke, hvorledes jeg skulle finde en lejlighed til at komme hjem. Og selv om jeg havde fundet en, turde jeg vove, så sent ved midnatstid, at forårsage uro i skolehuset? at vække den sovende løve, dørvogteren, af sin ro? – Dette var en alt for frygtelig tanke for en skoledreng, der havde overtrådt sin pligt. Alle tilbagekomstens rædsler overfaldt mig. Min fraværelse måtte allerede længe være blevet bemærket – og at udeblive en hel nat! Dette var en mørkets gerning, der ikke let kunne forsones. Lærerens ris udbredte sig i tifold skrækkelighed for min opvakte fantasi. Jeg foremalede mig tugtelse og ydmygelse i de mangfoldigste skikkelser og mit hjerte sank ved dette billede.

Ak, hvor ofte er dog drengealderens små onder lige så frygtelige for vore svage gemytter, som den mandlige alders større ulykker for vore stærkere sjæle!

Jeg vandrede omkring mellem boderne, og jeg kunne meget vel have kunnet uddrage en lære om, hvor meget denne verdens fornøjelser kommer an på os selv; for jeg så nu ikke mere noget muntert eller morsomt i sværmen omkring mig. Endelig lagde jeg mig ned, udmattet og forvirret, bag et af de store telte, dækkede mig med kanten af teltdugen for at beskytte mig mod nattekulden, og sov ind.

Jeg havde endnu ikke sovet længe, da jeg blev vækket af en munter støj fra en af de nærliggende boder. Den kom fra det af brædder og lærred sammenbankede, omrejsende teater. Jeg kiggede igennem en åbning og så nu samtlige personer fra sørgespillet, lystspillet og pantomimen gøre sig til gode, efter at de sidste tilskuere var gået. De var lystige og vel til mode, og det lette teater genlød af deres latter. Jeg blev forbavset ved nu at se tyrannen i sørgespillet i rødt bay med sine frygtelige bakkenbarter, der havde bragt mit hjerte til at bæve, da han skred om på brædderne, forvandlet til en fed, godmodig mand; han havde lagt den glimrende terrin fra sig, og hans leende ansigt var renset for alt det rædselsfulde, som det brændte kork havde givet ham. Jeg var også glad over at se den ulykkelige skønne i den afblegede silkekjole og det smudsige netteldug, som havde vansmægtet under hans tyranni og bedrøvet mig så meget ved sine lidelser, sidde ganske fortrolig på hans knæ og drikke af samme krus med ham. Harlekin lå på en bænk og sov, og munke, satyrer og vestalinder sad i broget blanding sammen

og lo umådeligt af en drøj historie, som en ulykkelig greve fortalte, der i sørgespillet var blevet grusomt myrdet.

Dette var i sandhed ganske nyt for mig. Det kom mig for, som om jeg på en gang var blevet hensat på en anden planet. Jeg så og hørte til med spændt nysgerrighed og stor fornøjelse. Folkene fortalte hinanden tusinde sære historier og morsomheder fra dagens begivenheder, gjorde mange lystige beskrivelser over tilskuerne, som havde beundret dem, og abede dem efter. Deres samtale var fuld af hentydninger til deres eventyr på de forskellige steder, hvor de havde spillet, de folk, de havde mødt i de forskellige byer, og på de mærkværdige forlegenheder, de undertiden havde været indblandet i. Disse letsindige skabninger vidste nu at tage alle tidligere sorger og møjsommeligheder fra den latterlige side, og derved forhøje øjeblikkets munterhed. De havde trukket rundt i landet fra marked til marked og ville næste morgen bryde op og drage videre til London. Min beslutning var fattet. Jeg kom frem af mit skjul, krøb igennem en hæk og kom således ud på en nærliggende mark, hvor jeg nu forvandlede mig til en laset dreng. Jeg sønderrev mine klæder, tilsmudsede dem, besmurte mit ansigt og mine hænder, krøb hen til en af boderne, borttog der en gammel hat og efterlod min nye i stedet. Det var et ærligt tyveri og jeg tror, at det engang i den næste verden ikke vil blive mig tilregnet.

Jeg trådte nu nærmere til den muntre skueplads, forestillede mig for det dramatiske selskab og tilbød min tjeneste som frivillig. Jeg var meget ængstelig og frygtsom til mode ved det, for jeg havde endnu aldrig været i en sådan forsamling. Jeg havde henvendt mine ord til selskabets direktør. Han var en før

mand, iført smudsighvide klæder og bar et rødt, med flitterguld besat bælte om livet, hans ansigt var bemalet med sminke, og en majestætisk fjer vajede ned fra en gammel sort hue, forsynet med flitterstads. Han var denne Olymps *Jupiter tonans* og omgivet af alle sit hofs underordnede guddomme af begge køn. Han sad på enden af en bænk, ved et bord, med den ene hånd i siden, i den anden havde han et krus, som han satte langsomt fra sig, idet han betragtede mig fra hoved til fod. Det var et øjeblik, fuld af frygtelig prøvelse og jeg troede at se alle grupperne stå omkring i tavs forventning og afvente herskerens vink.

Han spurgte mig, hvem jeg var, hvad jeg forstod og hvilke mine betingelser var. Jeg udgav mig for en afskediget betjent hos en herskabelig familie, og da man lykkeligvis ikke behøver nogen særlig anbefaling for at blive optaget i slet selskab, så var spørgsmålene om dette emne snart besvaret. Hvad min duelighed angik, da kunne jeg fremsige vers og kunne flere optrin af skuespil udenad, som jeg havde lært ved skoleeksaminer, jeg kunne danse – det var tilstrækkeligt. Man stillede ikke flere spørgsmål om mine færdigheder; man behøvede netop et sådant menneske, som jeg var, og da jeg ikke forlangte nogen løn, men kun mad og drikke og sikkert lejde igennem verden, så var handelen sluttet på et øjeblik.

Således var jeg da på en gang forvandlet fra en ung studerende til en dansende Hans Wurst, for dette var den rolle, jeg optrådte i. Jeg var en af dem, der dannede grupperne i skuespillene og blev fortrinligt brugt på stilladset foran boden til at tiltrække tilskuere. Man havde udstafferet mig som satyr i en klædning af brunt bay, fremstillet efter mit mål, med en stor

leende maske, som havde vældige øren og korte horn. Denne forklædning var mig meget behagelig, fordi den befriede mig fra den fare at blive opdaget, så længe vi befandt os i denne by, og da jeg kun behøvede at danse og lave narrestreger, så var denne rolle meget fordelagtig for en begyndende skuespiller, og kan omtrent sammenlignes med Simon Smugs løverolle, hvor han kun behøver at brøle.

Jeg kan ikke beskrive, hvor lykkelig denne pludselige forandring i min stilling gjorde mig. Jeg følte mig ikke nedværdiget, for jeg havde set for lidt af det menneskelige selskab til tit tænke på forskel i rang, og et ungt menneske på seksten år er sjældent en stor aristokrat. Jeg havde ikke løsrevet mig fra nogen pårørende, for ingen i verden syntes at bryde sig mere om mig, siden min stakkels moder var død; jeg havde ikke ofret nogen fornøjelse, for jeg fandt fornøjelse i at strejfe omkring og overlade mig til en digterisk fantasis indtryk, og dette nød jeg nu i sit hele omfang. Der gives intet så sandt poetisk liv, som en dansende Hans Wursts.

Man vil måske sige, at alt dette pegede hen mod et hang til det gemene. Jeg tror det ikke. Jeg vil egentlig ikke retfærdiggøre mig meget, jeg ved for vel, hvilket naragtigt væsen jeg er. Men i dette tilfælde var det ikke lyst til slet selskab, heller ikke hang til at tjene nedrige laster, der forførte mig. Jeg har altid foragtet det groft gemene og altid haft en afsky for lasten såvel i det lavere som højere liv. En pludselig, ubetænksom opbrusen havde bemægtiget sig mig. Jeg tænkte slet ikke på at gribe denne håndtering til mit livs ophold eller at slutte mig til disse folk som den selskabsklasse, hvori jeg for fremtiden ville leve. Jeg havde kun søgt en øjeblikkelig tilfredsstillelse af min

nysgerrighed og villet give efter for min grille. Jeg havde allerede en afgjort forkærlighed for teatrets ejendommeligheder og har altid fundet meget behag i livets skuespil og har gerne villet forfølge det igennem alle dets optrin.

Imens jeg altså blandede mig mellem gøglere og narre, beskyttede netop den levende indbildningskraft mig, der havde ført mig blandt dem. Jeg bevægede mig omkring, ligesom omgivet af et mig beskærmende blændværk, som min fantasi omgav mig med. Jeg sluttede mig til disse folk kun for så vidt, som de gjorde et digterisk indtryk på mig: deres lunefulde væsen og noget vist malerisk i deres levemåde var det kun, som morede mig; jeg fandt hverken behag i deres laster, heller ikke fordærvede de mig. Kort sagt, jeg blandede mig med dem, ligesom prins Hal blandede sig mellem sine forvorpne selskabsbrødre, kun for at tilfredsstille mit lune.

Dengang efterforskede jeg ikke mine bevæggrunde så nøje, for jeg var for ubesindig til at anstille betragtninger over sagen; men jeg gør det nu, da jeg med bæven ser tilbage på den ildprøve, som jeg dengang så ubesindigt udsatte mig for, og på den måde, hvorpå jeg udstod den. Jeg er fast overbevist om, at kun den poetiske retning, der bragte mig i denne forlegenhed, bragte mig ud af den igen, uden at jeg blev en slem landstryger.

Fuld af øjeblikkets nydelse, svimlende af den dyriske kraft, der er så stærk hos en dreng, sprang jeg, dansede jeg, gjorde tusinde vilde streger på teatret i de byer, hvor vi spillede, og blev almindeligt afholdt som den behageligste skælm, man nogensinde havde set på egnen. Min forsvinden fra skolen havde vakt min faders bekymring; for jeg hørte en dag en

beskrivelse af mig udråbe foran den samme bod, hvori jeg spillede, samtidig med at man tillige lovede en belønning, hvis man kunne give efterretning om mig. Jeg følte ikke noget samvittighedsnag over at min fader var noget urolig for min skyld: dette var straffen for hans tidligere ligegyldighed mod mig og kunne bidrage til, at han holdt mig mere i ære, når han fandt mig igen.

Jeg har ofte undret mig over, at mine kammerater ikke i mig genkendte det tabte får, som blev udråbt; men de var sandsynligvis alle beskæftiget med deres egne anliggender. De arbejdede alle med megen anstrengelse i deres narre-roller, for dårskaben var hos de fleste blot et håndværk, og de lo og sprang ofte med tungt hjerte. Hos mig var derimod alting virkelighed. Jeg spillede med lyst, larmede og lo i mit sinds ubetvingelige munterhed. Det er vel sandt, at jeg nu og da fo'r op og så meget alvorlig ud, når jeg midt i mine spring fik et pludseligt slag af Harlekins pisk, da dette mindede mig om min skolemesters birkeris. Men jeg vænnede mig snart til det og fandt mig i alle slag og stød og kasten omkuld, der udgør de omrejsende pantomimers praktiske vid, med en godmodighed, der gjorde mig til alles store yndling.

Truppens sommerfelttog var snart til ende, og vi brød nu op til hovedstaden for at spille på de markeder, der holdtes i dens nærhed. Den større del af vor teatralske ejendom blev sendt den lige vej derhen for at være i beredskab ved markedernes begyndelse, mens en afdeling af truppen rejste langsomt efter og gik på græs i landsbyerne. Det ustadige, flygtige liv, som vi førte, morede mig særdeles; i dag her, i morgen der, undertiden svirede vi i ølhusene, undertiden delikaterede vi os under

hækkene på de grønne marker. Når vi havde talrige tilhørere og håndteringen gik godt, så levede vi også godt; hvis ikke, da behjalp vi os kummerligt, trøstede hinanden og søgte at holde os skadesløse ved håbet om et lykkeligt udfald næste dag.

Endelig forkyndte det tiltagende antal vogne, som belæssede med rejsende ilede os forbi, den voksende mængde ekvipager, karrer, lastvogne, gigger, drifter af kvæg og får, som dækkede landevejen, de nette små landhuse med deres nydelige blomsterhaver af tolv fod i kvadrat og deres tolv fod høje træer, alle dækkede med støv, de utallige skoler for unge damer og herrer, der lå ved landevejen, for at eleverne kunne nyde landluften og den landlige ensomhed; – alt dette forkyndte, at det vældige London var nær. Virksomheden og folkemængden, forvirringen, larmen og støvet tog til, jo videre vi kom, indtil jeg så den store røgsky hænge i luften, ligesom en pragtbaldakin over denne stædernes dronning.

Således drog jeg da ind i hovedstaden, som en omtrækkende landstryger, oven på en skuespillertrups vogn med en hob landstrygere omkring mig. Jeg var imidlertid lykkelig som en fyrste, for jeg følte mig, ligesom prins Hal, hævet over min stilling, og vidste, at jeg til enhver tid kunne forandre den og igen optræde i den mig tilkommende sfære.

Hvor funklede mine øjne, da vi kørte ind ad Hyde Park Corner, og jeg så glimrende ekvipager med pudrede tjenere bag på, i guldbesatte liberier med skønne blomsterkoste og stokke med guldknapper, og elskværdige damer i dem, som var så prægtigt klædte og så overordentlig skønne. Jeg har altid været meget følsom for kvindelig skønhed, her så jeg den i dens hele trylleri, for man kan sige mig, hvad man vil om den "upyntede

skønhed", der ligger noget næsten almægtigt i den kvindelige elskværdighed, når den hæves af juveler. Svanehalsen omgivet med diamanter, ravnelokkerne, hvori perler pranger, rubinen, der glimrer på den snehvide barm, er genstande, som jeg aldrig har kunnet betragte uden bevægelse, og en blændende hvid arm, omgivet af armbånd, og nydelige små fingre besat med smukke ringe, er for mig uimodståelige.

Det gjorde ondt i mine øjne, da jeg så på de ophøjede og fornemme skønheder, der kom forbi mig. Det overgik alt hvad min fantasi havde foremalet mig om det kvindelige køn. Jeg forgik et øjeblik af skam over det selskab, hvori jeg befandt mig, og sørgede over den vældige kløft, der syntes at ligge mellem mig og disse herlige væsener.

Jeg vil ikke indlade mig i en nøjagtig beskrivelse over det lykkelige liv, som jeg førte i hovedstadens omegn, hvor jeg spillede på de forskellige markeder, som holdtes der i forårets sidste halvdel og i begyndelsen af sommeren. Denne uafbrudte skiften af et sted og en skueplads med en anden gav stedse min fantasi nyt stof og holdt mine livsånder i en bestandig opvakt tilstand. Da jeg var meget stor for min alder, så påtog jeg mig engang at fremstille helte i sørgespil; men direktøren erklærede efter to eller tre forsøg, at jeg aldeles ikke var at bruge på det område, og vor fremmeste tragedie-skuespillerinde som var en vældig dame og hadede alle små helte, bifaldt hans dom.

Den sande årsag var, at jeg havde søgt at give et sprog betydning, som ingen havde, og bringe natur i optrin, hvori der ingen var. Man sagde, at jeg ikke udfyldte min rolle og man havde ret. Rollerne var lavet for en ganske anden slags mænd. Vor første tragiske helt var et korpulent, kraftigt menneske med

en uhyre stemme, som bankede og slog sig for brystet, indtil hans paryk bævede ved det, og som udbrølede og fremgøede sit bombast, indtil hver frase trængte ind i øret som et paukeslag. Jeg ville med lige så lidt held have kunnet udfylde hans klæder, som jeg udfyldte hans roller. Når vi havde en samtale med hinanden, så forsvandt jeg med min svage stemme og min betonende måde ganske for ham. Jeg kunne lige så godt have afparerert en knippel med en galanterikårde. Når han fandt, at jeg begyndte at hæve mig over ham, da tog han tilflugt til sin mægtige stemme, og slyngede sine toner efter mig som en torden, indtil disse igen forsvandt i tilhørernes endnu mere tordnende bifald.

For at sige sandheden, så tror jeg, at man ikke gik ganske ærligt til værks imod mig, og at en kabale lå i baggrunden; for, uden at være forfængelig, jeg var en bedre skuespiller, end han. Da jeg ikke havde begyndt et landstrygerliv af ærgerrighed, så var jeg heller ikke fortrædelig over min ringe befordring, men det gik mig nær at se, hvorledes der også i et landstrygerliv gives sorger og bekymringer, og at intriger og naragtig ærgerrighed hersker selv blandt landstrygere.

Jo fortroligere jeg blev med min stilling, og jo mere fantasiens blændværk forsvandt, jo mere fandt jeg i det hele taget, at mine kammerater ikke var de lykkelige, sorgfrie skabninger, som jeg i begyndelsen havde tænkt mig. De var indbyrdes skinsyge over deres talenter, skændtes om dragter, og der fandtes en kjole af gul silke med rød besætning, og et hovedtøj med tre knækkede strudsfjer, der vakte stadig tvist blandt truppens damer. Selv de, der havde nået den højeste ære, var derfor ikke lykkeligere, end de øvrige, for hr. Flimsey selv,

vor første tragiker, en efter anseelse munter, lystig mand, tilstod mig en dag, da hans hjerte var fuldt, at han følte sig højst ulykkelig. Han havde en svoger (ingen blodsforvandt, men besvogret med ham ved ægteskab) som var teaterdirektør i en lille by på landet. Denne broder, "noget mere end beslægtet, men mindre end besvogret," så med ringeagt ned på ham, og behandlede ham foragteligt – fordi han kun var en omrejsende skuespiller. Jeg søgte at opmuntre ham ved at forestille ham, hvor stort bifald han dagligt indhøstede, men alt var forgæves. Han sagde, at dette aldeles ikke gjorde ham nogen fornøjelse, og at han ikke ville blive lykkelig, førend navnet Flimsey stod på et trin med navnet Crimp.

Hvor lidet aner de, der sidder foran kulisserne, hvad der sker bag dem. Hvor lidt kan de af skuespillernes miner bedømme, hvad der foregår i deres hjerter! Jeg har set en elsker skændes bag kulissen med sin elskerinde, som hund og kat, og i næste øjeblik må de flyve i hinandens arme. Når vor Belvidera gav sin elsker afskedskysset, var jeg ofte bange for, at hun skulle bide ham et stykke af kinden. Vor første tragiker var udenfor teatret en plump spasmager og vor første komiker det vrantneste menneske, man kunne se. Den sidste plejede at gå skændende og brummende omkring, og var desuden så sminket, at hans ansigt så højst komisk ud, og jeg kan forsikre Dem, at hvad man end kan sige om en abes alvorlighed eller en forliebt kats sørgmodighed, så gives der dog ikke nogen sørgeligere skabning, end en komiker, når han ikke er på brædderne.

Det eneste, samtlige skuespillere var enige om, var at tale ilde om direktøren bag hans ryg, og sætte sig op imod hans anordninger. Dette er imidlertid, som jeg siden har fundet, et

træk, der ligger dybt i den menneskelige natur og findes igen i alle samfundslag. I alle de livets forhold, som jeg har betragtet nøjere, har jeg fundet menneskerne inddelt i to store halvdele: dem, der rider og dem der rides. Den store kamp i det menneskelige liv synes at gå ud på, hvem der kan holde sig i sadlen. Dette forekommer mig at være hovedgrundsætningen i politikken, såvel i det højere som i det lavere liv. Jeg vil ikke moralisere – men man kan ikke altid lade denne filosoferen fare.

Men jeg vender tilbage til mig selv. Da det, som jeg allerede har omtalt, var afgjort, at jeg ikke passede for sørgespillet, og da man, fordi jeg på grund af min slette hukommelse ikke lærte mine roller ordentligt, også erklærede mig uduelig til at optræde i lystspil, og da elskerens fag desuden allerede var taget i beslag af en skuespiller, med hvem jeg ikke med føje kunne indlade mig i en kapløb, da han næsten allerede i et halvt århundrede havde spillet i det, så steg jeg ned igen til pantomimen. Ved direktørindens forbøn, der havde fundet behag i mig, kom det imidlertid så vidt, at jeg blev befordret fra satyrens til elskerens rolle, og trådte frem med et sminket ansigt, fuldt af skønhedspletter, med et forskrækkeligt halsbind af papir, en hat som et kirketårn og en himmelblå kjole med lange skøder, forvandlet til Colombines elsker. Min rolle krævede ikke megen ømhed og følsomhed. Jeg havde intet andet at gøre, end forfølge den skønne, nu og da lade en dør slå i for min næse, undertiden løbe med hovedet imod en stolpe, rave omkring og valse om med Pantalon og Bajazzo, og tåle de hårde slag af Harlekins briks.

Ulykken ville imidlertid, at min poetiske stemning igen begyndte at vågne hos mig og forårsagede mig ny uro. Den antændelige luft i den store hovedstad, forenet med de landlige egne, hvor markederne holdtes, for eksempel parken ved Greenwich, skoven ved Epping og den yndige dal ved Westend, – alt dette havde en mægtig indflydelse på mig. I parken ved Greenwich var jeg vidne til de gamle højtidslege, hvor man løber ned af højen og kysser rundt [Note 8)] Hertil kom det firmament af blomstrende ansigter, og blå øjne, der var fæstnede på mig, når jeg lavede mine narrestreger på teatret; alt dette bragte mit unge blod og min poetiske åre i fuld bevægelse. Kort, jeg spillede min rolle efter naturen og forelskede mig ganske for alvor i Columbine. Dette var en nydelig, smukt bygget, tillokkende pige med et skælmskt ansigt med smilehuller og skønne kastanjebrune hår, som bølgede i lokker omkring det. Så snart jeg havde virkelig forelsket mig, var det ude med min fremstilling. Jeg var en skabning af så megen indbildningskraft og følelse, at jeg ikke kunne hykle nogen påtaget følelse, så snart en virkelig bevægede mig heftigt. Jeg kunne ikke drive spøg med noget, som nærmede sig sandheden så meget. Hvilken stilling for en elsker! Jeg var blot en halvvoksen knægt og hun drev sit spil med min lidenskab, for pigerne plejer i disse ting snart at få mere færdighed og indsigt end de klodsede unge mandfolk. Hvilken sjæleangst følte jeg ikke! Så ofte hun dansede foran boden og så rigeligt blottede sine yndigheder, led jeg alle dødens kvaler. For at gøre mig fuldkommen ulykkelig, havde jeg en virkelig rival i Harlekin, en behændig, kraftig, fiffig ung mand på seks og tyve

år. Hvad havde en klodset uerfaren knægt, som jeg var, at håbe med en sådan rival. –

Imidlertid havde jeg dog også nogle fordele på min side. Uagtet forandringen i mit kald, beholdt jeg dog endnu dette ubeskrivelige, hvorpå man stedse kender en mand af opdragelse, det, der ligger i hans forhold og ikke i hans klæder, kort sagt det, som for en mand af opdragelse vil være lige så vanskeligt at aflægge, som for et almindeligt menneske at antage. Truppen følte også dette meget vel og plejede at kalde mig Jack, den lille gentleman. Pigen følte det også, og trods hendes forkærlighed for min vældige rival så hun dog gerne, at jeg gjorde kur til hende. Dette bragte mig imidlertid i en endnu værre stilling, idet min lidenskab blev endnu heftigere ved, at hun vakte den brogede elskers skinsyge.

Tænk Dem nu, hvad jeg led, når jeg hele pantomimer igennem forgæves måtte jage efter min Columbine, når jeg måtte se på, hvorledes hun blev båret bort i den lykkelige Harlekins kraftige arme, og jeg nu, i stedet for at kunne rive hende fra ham, måtte tumle omkring med Pantalon og Bajazzo, og desuden tåle de sataniske og ydmygende slag af min rivals trævåben, som den skurk, Satan annamme ham! (undskyld min hidsighed) tildelte mig med ondskabsfuldt eftertryk; ja jeg kunne tydeligt høre ham fnise og le bag hans fordømte maske! Undskyld, hvis jeg ved min fortælling lader mig opflamme noget – jeg ville gerne forblive kold, men disse erindringer bringer mig dog undertiden i bevægelse. Jeg har hørt tale om mange fortvivlede og beklagelsesværdige stillinger, hvori elskere har befundet sig, men aldrig, tror jeg, om en sådan

situation, hvor en trofast kærlighed måtte tåle en så hård og ejendommelig prøvelse.

Dette kunne ikke vedvare længe; kød og blod, i det mindste sådant kød og blod som mit, kunne ikke udholde dette. Jeg havde hyppige drillerier og skænderier med min rival, hvorved han behandlede mig med den krænkende overbærenhed, som en mand iagttager imod et barn. Havde han villet skændes ligefremt med mig, så havde jeg kunnet tåle det, eller i det mindste havde jeg da vidst, hvad jeg havde at gøre; men i min elskedes nærvær, når jeg følte den vordende mands hele væsen opvågne hos mig, at behandles med sådan ringeagt og som et barn – I guder! det var ikke til at udholde.

Endelig spillede vi en dag på markedet i Westend, et sted, som dengang var meget på mode, og hvor man ofte så en mængde glimrende ekvipager fra staden forsamlet. Blandt de tilskuere, som en eftermiddag sad i den forreste række i vort lille lærreds-teater, hvor jeg trådte frem i en pantomime, var også en del unge damer fra kostskolen tillige med deres guvernante. Forestil Dem min forvirring, da jeg midt i mine narrestreger så min fordums elskede iblandt dem; den samme, som jeg i skolen havde besunget i vers, hende, hvis yndigheder havde pådraget mig en så hård tugtelse, den grusomme Sacharissa! Men hvad der var endnu værre, jeg troede at bemærke, at hun havde genkendt mig og at hun fortalte historien om min ydmygende hudfletning; for jeg så, hvorledes hun hviskede noget til sine veninder og sin guvernante; jeg tabte al bevidsthed om den rolle, jeg spillede, og om det sted, hvor jeg befandt mig. Jeg følte mig så lille, at jeg kunne have ønsket at krybe i et musehul, men ulykkeligvis var der intet

åbent til at modtage mig. Inden jeg endnu kunne komme ud af min forvirring, var jeg allerede løbet overende af Pantalon og Bajazzo og følte Harlekins briks, på en for min værdighed højst fornedrende måde, på min ryg.

Himmel og jord! skulle jeg atter på denne vanærende måde, med vidende og selv for denne skønneste, men også stolteste af alle skønnes øjne, blive til martyr? Min hele, længe undertrykte vrede flammede nu på engang op, den slumrende følelse af at være en mand af opdragelse vågnede hos mig, opvakt ved denne utålelige beskæmmelse. På et øjeblik var jeg på benene, sprang som en ung tiger løs på Harlekin, rev masken af ham, slog ham i ansigtet, og udgød snart mere blod på teatret, end der havde flydt i et helt tragisk felttog af slag og mord.

Så snart Harlekin var kommet til sig selv af sin forbavselse, gengældte han mig mit angreb med renter; jeg var en fjer i hans hænder. Jeg gav nok modstand, for jeg var en mand af opdragelse, men han havde den gemene fordel af stærkere knogler og muskler. Jeg følte at jeg kunne slås med ham på liv og død, og dertil kunne det let være kommet, for han hamrede på mit hoved, som om han ville gøre det til en pandekage, da den smukke Columbine ilede frem til min bistand. Gud velsigne fruentimmerne, de holder altid med de svage og undertrykte.

Kampen blev nu almindelig; skuespillets handlende personer tog hver sit parti. Forgæves søgte direktøren at forlige sagen; forgæves så man hans med flitterstads besatte sorte hue og hans stolte hvide fjer strejfe omkring, vippende og bølgende i den tykkeste sværm. Krigere, damer, præster, satyrer, konger, dronninger, guder og gudinder, alt tog del i skærmydslen, og måske havde man ikke siden den trojanske krig set en så broget

kamp af guder og mennesker. Tilskuerne klappede deres bifald, damerne skreg og flygtede ud af teatret, og der opstod en forvirring, der oversteg al beskrivelse.

Kun fredsbetjentens mellemkomst kunne oprette orden igen. Den ødelæggelse, der var anrettet blandt garderoben og dekorationerne gjorde ende på alle forestillinger for den dag. Efter at slaget var forbi, begyndte man at erkyndige sig om, hvad der havde givet anledning til det, et spørgsmål, som politikere som regel stiller efter en blodig og unyttig krig, og som ikke altid lader sig så let besvare. Man kom imidlertid snart til mig og til mit uforklarlige udbrud af raseri, som man blot kunne tilskrive den omstændighed, at jeg pludselig havde fået bersærkergang. Direktøren var både dommer, jury og anklager, og i sådanne tilfælde tager justitien en meget hurtig gang. Han kom ud af fægtningen som et lige så stolt vrag som *Santissima Trinidada*, det spanske admiralskib, som Nelson tilredte så ilde i slaget ved Trafalgar. Hans pragtfulde fjer, der engang ragede så højt op, hang ham nu om hovedet, hans stadsklædning hang i laser ned af hans ryg og dækkede kun med møje de ødelæggelser, som han havde lidt bagtil. Under slaget havde han fra alle sider fået stød og slag, for alle havde benyttet lejligheden til at hævne et eller andet skjult nag på hans fede krop. Han var en klog mand, og holdt det ikke for rådeligt at erklære hele sin trup krig, og så svor han på, at jeg havde givet ham alle disse stød og hug; og jeg lod ham blive i troen. Han havde imidlertid nogle sår, som uimodsigeligt vidnede om kvindeangreb, for hans fede rødmossede kinder bar spor af blodige furer, som skulle have sin oprindelse fra min uforfærdede og hengivne Columbines negle. Monarkens vrede

lod sig ikke formilde, han havde lidt både på kroppen og på pungen, hans værdighed var også blevet krænket og det gjaldt noget; for jo mindre regenten er, desto mere føler han sin værdighed. Han afkølede altså sin vrede på stridens ophavsmænd, og Columbine og jeg fik uden videre vor afsked fra truppen.

Forestil Dem altså mig, en knægt på omtrent seksten år, af god opdragelse, en landstryger af profession, udstødt i verden, hvorledes han nu baner sig en vej igennem folkemængden på markedet i Westend. Min klovnejakke hang i pjalter omkring mig, den grædende Columbine hang ved min arm i glimrende, men sønderrevet dragt, mens hendes tårer løb strømmevis ned af hendes ansigt, bortskyllede al sminken og i bogstavelig forstand ødelagde hendes rosenkinder.

Mængden gjorde plads for os, da vi gik igennem den, og lo højt ad os. Jeg følte det latterlige i min stilling, men jeg besad for meget galanteri til at forlade den skønne, som havde ofret alt for mig. Da vi havde markedet bag os, betrådte vi, som Adam og Eva, ubekendte egne og "havde verden for os, for at vælge os en plads deri". Der har vel aldrig været et trøstesløsere par i den yndige dal ved Westend. Den ulykkelige Columbine kastede mangt et længselsfuldt blik tilbage på markedet, der syntes at glimre i mere end sædvanlig glans. Teltene, boderne og de brogede sværme glimrede i solskinnet og tindrede ved træerne, og de lyse flag og vimpler flagrede i den lette sommervind. Med et tungt suk støttede hun sig på min arm og gik videre. Jeg kunne hverken give hende håb eller trøst, men hun havde bundet sig til min skæbne, og hun var alt for meget kvinde, til at hun skulle have forladt mig.

Tankefulde og tavse vandrede vi igennem de skønne marker, som ligger på den af Hampstead, og gik videre, indtil violinen og oboen og skrigene og latteren blev opslugt af den store trommes dybe toner, og selv disse tabte sig i en ubetydelig banken. Vi gik ned af den behagelige, afsides Nightingale Lane. Hvilket sted kunne synes venligere for et elskende par? Men hvilket elskende par var dette? Ingen nattergal istemte sin sang for at dysse os i slummer; selv sigøjnere, som i markedstiden havde opslået deres lejr her, tilbød sig ikke med at spå et så ulykkeligt par, hvis skæbne jeg tror de tydeligt kunne se skrevet på vore pander, og sigøjnernes børn krøb ind i deres hytter og så frygtsomt på os, mens vi gik forbi. Et øjeblik blev jeg stående og følte mig næsten fristet til at blive sigøjner, men min poetiske følelse var nu fuldkommen afkølet, og jeg fortsatte videre frem. Således vandrede vi videre og videre, som en prins og prinsesse i et ammestueeventyr, indtil vi havde lagt en del af heden ved Hampstead bag os og befandt os i nærheden af Jack Straws slot. Her satte vi os trætte og modløse ned ved foden af højen, tæt ved milepælen, hvor Whittington engang hørte domkirkens klokke forkynde ham hans tilkommende storhed. Ak! os opfordrede ingen klokke, da vi trøstesløse skuede hen til den fjerne stad. Gamle London syntes at indhylle sig uselskabelig i sin mantel af brun røg og ikke at ville yde et så pjaltet par nogen opmuntring.

Denne gang havde pantomimen fået en anden udgang end sædvanlig; Harlekin var bedraget og elskeren havde for ramme alvor bortført Columbine. Men hvad skulle jeg stille op med hende? Jeg kunne ikke tage hende under min beskyttelse, vende tilbage til min fader, kaste mig for hans fødder, bede om hans

tilgivelse og om hans velsignelse. Hundene ville have jaget en så pjaltet skønhed ud af gården.

Midt i denne min bekymring slog nogen mig på skulderen, og da jeg så mig om, stod et par håndfaste karle af råt udseende bag mig. Da jeg ikke vidste, hvad jeg skulle svare, så sprang jeg op og gjorde mig klar til at begynde en ny kamp; men jeg så mig på et øjeblik kastet til jorden og bundet.

"Rolig, rolig, unge herre," sagde en af disse folk i en rå, men godmodig tone, "ikke disse narrestreger. Jeg tænker, at De for denne gang har haft bevægelse nok. Det er nu på høje tid at lade harlekinaderne fare og vende tilbage til Deres fader."

Jeg var faldet i hænderne på ubarmhjertige folk. Den grusomme Sacharissa havde fortalt, hvem jeg var og at man offentligt havde tilbudt en belønning, hvis man kunne få efterretning om mig, og disse folk havde læst en beskrivelse over min person, som var indrykket i de offentlige blade. Disse harpyer var altså af ren vindesyge fast bestemte på at levere mig tilbage i min faders hænder og i min skolemesters kløer.

Forgæves svor jeg, at jeg aldrig ville lade min tro og bedrøvede Columbine i stikken, forgæves rev jeg mig løs fra dem, fløj hen til hende, forsikrede hende, at jeg ville beskytte hende, aftørrede tårerne af hendes kinder, og samtidig en rødme, som i glans kunne kappes med nellikens. Mine forfølgere var ubarmhjertige, ja de syntes endog at glæde sig over vor ulykke og at godte sig over denne teatralske blanding af smuds, pynt og nød. Man bar mig bort i fortvivlelse og jeg måtte lade min Columbine hjælpeløs tilbage i den vide verden; men jeg tilkastede hende endnu mange sorgfulde blikke, da hun, skuende bedrøvet efter mig, stod ved foden af Hampstead

Hill, da forladt og dog så tillokkende, så pjaltet, så smudsig, og dog så skøn.

Således endte min første udflugt i Verden. Jeg kom tilbage til mit hjem, rig på unyttige erfaringer, og fuld af frygt for den belønning, jeg ville få for min uddannelse. Men min modtagelse var ganske forskellig fra den, jeg havde ventet mig. Min fader var heller ikke fri for anfægtelser, og syntes ikke at holde mindre af mig for mine galskabers skyld, som han kaldte "at løbe mine horn af mig". Han havde netop den dag, da jeg kom hjem, nogle af sine jagtvenner til bords; jeg måtte fortælle nogle af mine eventyr, og de lo hjerteligt af dem.

En gammel mand med en overvættes rød næse syntes at være forskrækkelig indtaget af mig. Jeg hørte, hvorledes han hviskede til min fader, at jeg var en knægt, der stak noget i og at der kunne gøres noget ordentligt af mig, hvortil min fader svarede, at jeg havde gode sider, men at jeg endnu var en slet dresseret hund, hos hvem pisken først måtte gøre sit. Måske bidrog denne samtale til at bibringe ham en bedre mening om mig, for jeg fandt, at den rødnæsede gamle herre var en gammel rævejæger fra nabolaget, for hvis dom min fader havde stor agtelse. Jeg tror også, at han før ville have tilgivet mig alt andet end poesi, som han kaldte en fordømt, krybende, sygelig, hjemmesiddende beskæftigelse og en gift for al kraftig manddom. Han svor, at den var uværdig for en ung mand af mine udsigter, som en dag skulle arve et stort gods og være i stand til at holde hunde og heste, og leje digtere oven i købet til at lave sange til sig.

Jeg havde nu for nogen tid tilfredsstillet min lyst til at strejfe om. Jeg havde aldeles tabt den poetiske følelse. Min lyst til

teatralske forestillinger var blevet voldsomt uddrevet. Jeg følte mig ydmyget ved det, der var vederfaret mig så offentligt, og ville gerne en tidlang have skjult mit hoved et eller andet sted, for ikke mere at være udsat for Verdens spot, for jeg fandt på ingen måde folk udenfor mit hjem så overbærende, som de havde været ved min faders bord. Jeg kunne ikke blive hjemme: mit hjem havde noget ubeskrivelig sørgeligt for mig, siden min moder ikke længere var der og kærtegnede mig. Alt omkring mig mindede mig smerteligt om hende. Den lille blomsterhave, som havde fornøjet hende så meget, var ganske i uorden og overgroet med ukrudt. Jeg gjorde mig en eller to dage umage for at bringe den i orden igen, men mit hjerte blev stedse tungere, jo længere jeg arbejdede. Enhver falmet blomst, som hun så omhyggeligt havde opelsket, syntes med stum veltalenhed at tale til mine følelser. Der var blandt andre en yndlingskaprifolium, som hun ofte med opmærksomhed havde plejet, og om hvilken jeg havde hørt hende sige, at den skulle blive hendes haves stolthed. Jeg fandt den liggende midt på jorden, så, hvorledes den snoede sig om ethvert ukrudt, og troede i den at se et billede af mig selv, da den, ligesom jeg, en blot landstryger, voksede så vildt og unyttigt. Jeg kunne ikke længere arbejde i haven.

Min fader sendte mig på besøg til min onkel for at minde den gamle herre om mig. Jeg blev som sædvanlig modtaget uden noget tegn på misfornøjelse, hvilket jeg altid plejede at anse som et hjerteligt velkommen. Om han havde hørt noget om min udflugt, kunne jeg ikke erfare, da såvel han som hans tjener var så ordknappe. En eller to dage strejfede jeg om i den øde bolig og i den vilde park, og følte engang igen et anstød af poesi, for

jeg havde stor lyst til at drukne mig i en fiskedam; men jeg kæmpede med den onde ånd, og den veg fra mig. Jeg fandt den rødhårede dreng, der som før løb vild omkring i parken, men jeg følte nu ingen lyst til at jage ham. Tværtimod søgte jeg at lokke ham til mig og at forsone ham med mig, men den unge vilde var utæmmelig.

Da jeg var vendt tilbage fra min onkel, blev jeg endnu en tid lang hjemme, for min fader havde, som han sagde, i sinde at gøre en mand af mig. Han tog mig med på jagt og jeg blev den rødnæsede squires store yndling, for jeg red efter alt, jeg var ikke bange for det dristigste spring med hesten og var altid til stede, når vildtet blev fældet. Imidlertid fornærmede jeg ofte min fader meget ved jagtmåltiderne, fordi jeg holdt med det forkerte parti i politik. Min fader var overordentlig uvidende, i sandhed så uvidende, at han ikke engang vidste, at han intet vidste. Han holdt imidlertid fast ved kirke og konge og var fuld af gammeldags politik. Jeg havde nu, mens jeg drog omkring med de rejsende skuespillere, fået nogen kundskab om politik og religion, og anså mig derfor for klog nok til at kunne lære ham noget bedre med hensyn til mange af hans forældede begreber. Jeg holdt det for min pligt at gøre dette; vi plejede således at være af forskellig mening ved de politiske diskussioner, som undertiden opstod ved jagtmåltiderne.

Jeg var i den alder, da en mand ved mindst og er mest stolt af sin viden, og forsvarer på det mest hårdnakkede sin mening om emner, han ikke forstår noget af. Det var vanskeligt at stride med min fader om hvad som helst, for han vidste aldrig, når han var bleven gendrevet. Undertiden fik jeg ham i nogen grad overbevist, men så tog han sin tilflugt til en grund, som hver

gang afgjorde sagen: han truede mig nemlig med at slå mig til jorden. Jeg tror, at han til sidst blev træt af at skændes med mig, fordi jeg altid modsagde ham og tog forspringet fra ham. Den rødnæsede squire blev også til sidst træt af mig, fordi jeg en dag på jagten, da han og hans hest lå og væltede i skarnet, sprang over ham, og således kom jeg i unåde hos hele Verden, og ville til sidst være blevet vred på mig selv, hvis ikke præstens tre døtre stedse havde holdt mig i en temmelig god mening om mig selv.

Det var de samme, der ved en tidligere lejlighed havde beundret mit digt, da det havde bragt mig i unåde i skolen, og jeg havde fra den tid af bestandig næret en meget høj mening om deres dømmekraft. Det var virkelig også unge damer, som ikke blot havde smag, men besad virkelige kundskaber. Deres moder, som var en lærd dame, havde forestået deres opdragelse. De kunne så meget af botanikken, at de kendte de latinske navne på alle blomsterne i haven og deres hemmelige gode egenskaber med. De forstod også musik, og ikke blot den sædvanlige, men de kendte Rossini og Mozart, og sang Moores irske viser ganske fortræffeligt. De havde meget nydelige små arbejdsborde, som var dækkede med allehånde sjældne ting. Lavastykker og bemalede æg, og arbejdsæsker, som de selv havde malet og lakeret. De besad særdeles færdighed i fletten og filéren, malede med vandfarve, lavede vifter af fjer og kaminskærme, arbejdede i silke og uld, talte fransk og italiensk og kunne Shakespeare udenad. De forstod endog noget af geologi og mineralogi, og gik rundt på egnen og slog sten itu, til landmændenes forundring og forbavselse.

Jeg er måske blevet noget for vidtløftig i beskrivelsen over deres fuldkommenheder; men jeg vil kun bevise Dem, at det ikke var almindelige unge damer, men at de gjorde større fordringer. Det var i det mindste en trøst for mig at have fundet nåde for sådanne øjne. De havde i sandhed altid holdt mig for et geni og betragtede min sidste gale streg for et nyt bevis for denne kendsgerning. De gjorde den bemærkning, at Shakespeare selv i sin ungdom ikke havde været andet end en Pickle [Note 9)], og at han havde stjålet vildt, som alle og enhver vidste, at han havde søgt slette selskaber og plejet omgang med skuespillere, og således fandt jeg en ikke ringe trøst i den tanke, at have en så afgjort Shakespearesk retning i min karakter.

Den yngste af de tre søstre var imidlertid min største trøst. Hun var et blegt, følsomt barn med lange hyacint-lokker, der hang om hendes hoved. Hun digtede selv vers, og vi førte en poetisk brevveksling med hinanden. Hun havde også smag for dramaet, og jeg lærte hende at spille flere optrin af Romeo og Julie. Jeg plejede at fremsige havescenen under hendes gittervindue, som imellem skovranker og kaprifolium vendte ud mod kirkegården. Jeg begyndte at holde hende for ualmindelig smuk og klog, og jeg tror, at jeg til sidst ville have forelsket mig i hende, hvis ikke hendes fader havde opdaget vore teatralske studier. Han var en arbejdsom mand, der som regel var alt for meget fordybet i sine lærde og religiøse arbejder og måske alt for meget blændet af faderkærlighed til at kunne lægge mærke til sine døtres små svagheder; men han stak en dag, midt i et optrin, ganske uforvarende hovedet ud af studerekammeret og gjorde en ende på vore prøver. Han besad særdeles meget af den prosaiske, sunde forstand, som jeg på

min poetiske bane stedse løb panden imod. Den gode mand havde ikke set min udflugt fra den poetiske side, som tilfældet havde været med hans døtre. Han tog sine lignelser fra en ganske anden kilde, betragtede mig som den forlorne søn, og tvivlede meget på at jeg nogensinde ville komme til den lykkelige vending med fede kalven.

Jeg formoder, at man havde givet min fader et vink om dette nye udbrud af mine poetiske tilbøjeligheder, for han betydede mig pludselig, at det nu var på høje tid at forberede mig til universitetet. Jeg var bange for igen at vende tilbage til den skole, hvorfra jeg var løbet bort. Mine medskolarers spot og øjekastene fra squirens stol ville have været værre end døden for mig. Men lykkeligvis skånede man mig for denne ydmygelse. Min fader sendte mig i kost hos en gejstlig, som endnu havde tre eller fire andre drenge under sin opsigt. Jeg begav mig med glæde til ham, for jeg havde ofte hørt min moder omtale ham med stor agtelse. Han havde i sine yngre dage været en af hendes beundrere, endskønt hans formuesomstændigheder havde været for indskrænkede og hans fordringer for beskedne til at han skulle have gjort regning på hendes hånd; men han havde stedse beholdt en øm agtelse for hende. Han var en god mand; et værdigt eksempel på den agtværdige klasse blandt vore gejstlige, der stiltiende og uden stor ståhej gør en mængde godt, er ligesom indvævet i landlivets hele system og indvirker på dette med den milde fromheds og den dannede forstands vedholdende og dog umærkelige indflydelse. Han boede i en landsby, ikke langt fra Warwick, en af de lidet talrige menigheder, hvor den lille hjord på en måde ligger ved hyrdens barm. Den ærværdige kirke med dens græsbegroede kirkegård,

var et af de landlige templer, der er strøet omkring i vort fædreland, som om landet derved skulle helliges.

Jeg ser i dette øjeblik den værdige præst for mig, med hans milde, velvillige åsyn, der blev endnu ærværdigere ved hans sølvhår. Jeg ser ham, som dengang, ved min ankomst siddende i hans lille præsteboligs løvomkransede dør, med blomsterhaven foran, og hans plejesønner, ligesom hans børn, forsamlet omkring ham. Jeg vil aldrig glemme hans modtagelse, for jeg tror, han tænkte på min stakkels moder, og hans hjerte slog hendes barn i møde. Hans øjne strålede, da han modtog mig ved døren, og han sluttede mig i sine arme, som sit hjertes plejebarn. Endnu aldrig havde jeg været så godt anbragt. Han var en af de fortræffelige medlemmer af vor kirke, der søgte at komme deres ringe løn til hjælp ved at undervise nogle sønner af anstændige forældre. Jeg er overbevist om, at disse små undervisningsanstalter hører til talentets og dydens bedste planteskoler. Såvel hjertet som forstanden bliver her hævet og dannet. Læreren er sine elevers staldbroder og ven. Hans hellige kald giver ham værdighed i deres øjne, hans alvorlige pligter giver ham den sindsopløftelse og den sindige fremfærd, der er nødvendige for dem, der skal lære ungdommen at tænke og handle med værdighed.

Jeg taler her efter min egen flygtige iagttagelse, men jeg tror ikke, at jeg har uret. Det være som det vil, så har jeg den korte tid, jeg tilbragte under denne brave mands opsigt, at takke for særdeles meget af det gode som måtte findes i mit væsens uligeartede blanding. Han gik ind i alle sine plejesønners sorger, beskæftigelser og fornøjelser, vandt vor fortrolighed, og

studerede meget flittigere i vore hjerter og gemytter, end vi i vore bøger.

Han fandt snart grundvolden for min karakter. Jeg var, som jeg allerede ovenfor har bemærket, blevet noget fritænkende i mine anskuelser, og filosoferede gerne såvel over politik som over religion, da jeg havde set mig noget om blandt mennesker og i verden, og havde lært af mine medfilosoffer, de omvandrende skuespillere, at foragte alle almindelige fordomme. Han søgte ikke at kvæle min lille æresyge eller at bekæmpe rigtigheden af mine anskuelser af tingene, men han bibragte mig efterhånden en vigtigere kundskab om disse genstande, på en rolig og fordringsløs måde, der ikke i mindste måde krænkede min egenkærlighed. Jeg forbavsedes ved at bemærke, hvilken forandring en ringe sagkundskab er i stand til at frembringe i ens anskuelse af tingene, og hvor forskellig en sag danner sig, når man eftertænker den eller når man blot snakker om den. Jeg fik en stor ærbødighed for min lærer, og begyndte at stræbe efter at bibringe ham en god mening om mig. I min iver for at gøre et godt indtryk på ham, gav jeg ham et helt bundt af mine digte. Han læste dem med opmærksomhed igennem, smilede og trykkede mig i hånden, da han gav mig dem tilbage, men han sagde ikke noget. Dagen efter lod han mig begynde på matematik.

Jeg ved ikke, hvorledes det gik til – men denne læren syntes hos ham at have tabt al sin strenghed. Jeg bemærkede ikke, at han var trådt i vejen for nogen af mine tilbøjeligheder eller havde modsat sig nogle af mine ønsker, men jeg følte, at mine tilbøjeligheder forandrede sig ganske. Jeg begyndte at få lyst til studering og en iver efter at uddanne mig. Jeg gjorde temmelig

store fremskridt i de videnskaber, som jeg indtil da havde anset for uudgrundelige for mig, og undrede mig selv over mine stigende kundskaber. Det forekom mig, som om min lærer også syntes at undre sig over det, for jeg lagde ofte mærke til, hvorledes hans øjne hvilede på mig med et særegent udtryk; men jeg har bagefter formodet, at han søgte i mit ansigt at finde mit moders træk.

Han delte ikke opdragelsen ud i enkelte opgaver, og gjorde den trykkende for lærlingen, som da kun med glæde ser det øjeblik i møde, da læsetimen er til ende. Vi havde ganske vist vore bestemte tider, hvor vi var beskæftigede, for at vænne os til metode og til en inddeling af tiden; men disse var højst behagelige for os og vore følelser var altid engagerede i sagen. Når læretimerne var forbi, så vedvarede dog opdragelsen. Den gennemtrængte alle vore fornøjelser. Uddannelsen gik sin stadige, faste gang. En stor del af sin undervisning meddelte han os på behagelige spadsereture eller når vi sad ved Avons bred; kundskaber, som man får på denne måde, gør ofte et dybere indtryk, end når man skal erhverve dem ved at ruge over bøger. Mange af de rene og hjertegribende lærdomme, som udgik af hans mund, har forbundet sig i mit sind med yndige naturgenstande, og dette gør erindringen om dem ubeskrivelig behagelig for mig.

Jeg vil slet ikke påstå, at der foregik et under med mig. Efter alt, hvad jeg har sagt, blev jeg dog stedse en svag elev. Den poetiske stemning levede endnu stedse i mig, kæmpede hårdnakket med visdommen, og beholdt, som jeg frygter, overhånd. Jeg fandt, at matematikken i smukt vejr var et meget slemt studium. Meget ofte glemte jeg mine problemer, for at

iagttage fuglene, som hoppede om ved vinduerne eller bierne, som surrede omkring kaprifolierne, og så snart jeg blot kunne snige mig bort, vandrede jeg omkring ved Avons græsrige bred, og undskyldte denne lyst til at skulke af skole med den tanke, at jeg vandrede på den klassiske grund, som Shakespeare havde betrådt. Hvor har jeg ikke frådset i min dovenskab, når jeg lå under træerne og betragtede de sølverne bølger, der plaskede igennem den ødelagte bros buer og vandede Warwick Castles klippegrund, og hvor ofte har jeg ikke da tænkt på den herlige Shakespeare, og i min ungdommelige begejstring kysset de bølger, som havde vandet hans fødeby!

Min gode lærer ledsagede mig ofte på disse spadsereture. Han søgte at bemægtige sig denne lyst til omstrejfen, som lå i mig, og give den en nyttig retning. Han søgte at bringe mig til at sætte tanker i forbindelse med følelserne, at anstille betragtninger over genstandene omkring mig og at benytte naturens skønheder til forstandens og hjertets uddannelse. Han søgte at henvende min indbildningskraft på højere og ædle genstande og opfylde den med ophøjede billeder. Med ét ord, han gjorde alt for at give min poetiske stemning den bedste retning, og at arbejde imod det, der var blevet fordærvet hos mig ved mine store udsigter.

Hvis jeg var kommet før i denne gode præsts hænder, eller hvis jeg var blevet længere hos ham, da tror jeg virkelig, at han ville have fået noget ud af mig. Han havde allerede bragt meget af det i orden, som man havde pryglet ind i mig, og udluget meget af den unyttige visdom, som var skudt frem under mit landstrygerliv. Jeg begyndte allerede at indse, at uagtet alt mit geni kunne dog et vist studium ikke være mig helt unyttigt, og

jeg tvivlede allerede en smule på, at jeg, uagtet min tilbøjelighed til omstrejfen, var en anden Shakespeare.

Just da jeg gjorde disse store opdagelser, døde den gode præst. Hans dødsdag var en sorgens dag for den hele egn. Han samlede sin lille hob elever, sine børn, som han plejede at kalde os, om sig i sine sidste øjeblikke og gav os, da han skulle forlade os og vi skulle skilles ad og sprede os i verden, en faders afskedslærdomme. Mig tog han ved hånden, talte hjertegribende og kærligt til mig, mindede mig om min moder, og tog hendes navn til hjælp, for at give sine sidste formaninger større eftertryk, for jeg tror, at han anså mig for den mest vildfarende og letsindigste i sin hele hjord. Han holdt min hånd i sin, endnu længe efter at han var holdt op med at tale, og hæftede sine øjne på mig med et udtryk af ømhed, ja næsten af medlidenhed; hans læber bevægede sig, som om han i stilhed bad for mig, og således henslumrede han, mens han endnu stadig holdt min hånd.

Intet øje i kirken var tørt, da ligtalen over ham blev holdt fra den samme talerstol, hvorfra han så ofte havde prædiket. Da man overgav legemet til jorden, samlede vor lille hob sig omkring det, og så efter ligkisten, da den blev nedsænket i graven. Sognefolkene betragtede os med deltagelse, for vor sorg udtalte sig ikke blot ved vore klæder, men kom også fra hjertet. Vi opholdt os endnu nogen tid ved graven, vi blev hos hinanden, grædende og målløse, og skiltes da, ligesom børn, der forlader den faderlige arne, for aldrig mere at samles ved den.

Hvor havde denne gode mands kærlige væsen gjort vore gemytter bløde og sammenknyttet vore unge hjerter med de fasteste bånd! Jeg har stedse følt en glad bevægelse, når jeg har

truffet på en gammel skolekammerat, selv når det var en af min skulkekammerater; men så snart jeg i mit livs bane har mødt en af den lille hjord, med hvilken jeg græssede ved Avons bred, da har det frembragt hos mig en overstrømmende følelse af kærlighed og en tilskyndelse til dyd, der for øjeblikket har gjort mig til et meget bedre menneske.

Man sendte mig nu til Oxford og blev voldsomt imponeret, da jeg første gang som student betrådte det. Lærdommen viser sig her i sin hele majestæt, bor i paladser, bliver forherliget ved religionens hellige højtideligheder, og er omgivet med en pragt og en bekvemmelighed, der gør et stærkt indtryk på fantasien. I denne skikkelse viste den sig i det mindste for mig, så letsindig jeg end var. Mine tidligere studier hos den værdige præst havde lært mig at betragte den med ærbødighed og ærefrygt. Han var blevet opdragen her og talte stedse om universitetet med barnlig kærlighed og klassisk højagtelse. Da jeg så tårnene og spirene i denne prægtigste af alle stæder, hilste jeg dem i min begejstring som det diadem, hvormed nationen havde smykket videnskaberne.

En tid tilbød det gamle Oxford mig en mængde nydelser. Der lå et vist trylleri i dens munkebygninger, dens groteske, gotiske firkanter, dens højtidelige haller og dens mørke korsgange. Jeg fandt stor fornøjelse i om aftenen at postere mig på et sted, hvor jeg ene og alene var omgivet af kollegier og hvor øjet ikke så nogen af de nyere bygninger, for der at se professorerne og studenterne skride frem i mørket i deres gammeldags baretter og gevandter. Jeg troede nogle øjeblikke at være hensat blandt folk og bygninger fra gammel tid. Således besøgte jeg også ofte aftengudstjenesten i New College, for at høre det skønne orgel

og koret og høre en kirkemusik i denne pragtfulde bygning, som maleri, musik og bygningskunst forherligede til et så beundringsværdigt hele.

Et af mine yndlingssteder var også den skønne, af høje elmetræer beskyggede spadseregang ved floden bag Magdalene-kollegiets grå mure, som er bekendt under navn af Addisson's Walk, fordi den var hans yndlingssted, da han studerede i Oxford. Jeg plejede også at indfinde mig på det bodleyanske bibliotek og se på mange bøger, skønt jeg ikke kan sige, at jeg studerede dem, og jeg begyndte i sandhed også nu, da jeg ikke mere stod under opsigt, efterhånden at overlade mig til min fantasi igen. Dette ville imidlertid have været ganske behageligt og uskyldigt, og jeg ville måske være opvågnet af en blot litterær drøm til noget bedre. Omstændighederne var gunstige for det, for universitetets turbulente tider var forbi. Den stærke drikken var ikke mere på mode. De gamle stridigheder mellem byen og kapperne, var ligesom borgerkrigene imellem den røde og hvide rose, var udslukte, og student og borger sov roligt og med helt skind, uden at frygte for om natten at blive kaldt ud til blodig strid. Det var blevet mode på universitetet at studere, og jeg plejede altid gerne at rette mig efter moden. Men ulykkeligvis kom jeg i selskab med nogle unge mennesker af megen livlighed og vittighed, der tid efter anden havde levet i hovedstaden og var indviede i det daværende modeliv. De erklærede studering for noget, hvormed kun langsomme ånder plagede sig og hvormed disse langsomt arbejdede sig op ad bjerget, mens geniet nåede toppen i et spring. Jeg skammede mig ved at agere ugle blandt

sådanne lystige fugle, og jeg kastede derfor mine bøger bort og blev en mand af ånd.

Da min fader, uagtet hans ringe indkomster, havde udsat en temmelig stor sum til mig, i betragtning af mine store udsigter, så kunne jeg lad mig se meget ud til min fordel blandt mine kammerater. Jeg deltog i alle mulige slags fornøjelser og legemlige bevægelser. Jeg var en af de mest erfarne styrmænd på Isis [Note 10)]. Jeg boksede, fægtede, skød og jagede og mine værelser i kollegiet var altid pyntet med alle slags piske, med sporer, fuglebøsser, medestænger, rapiers og boksehandsker. Af læderbukserne hang et ben ud af den halvåbne kommodeskuffe og på gulvene lå der tomme flasker rundt omkring.

Min fader kom og besøgte mig i kollegiet, just som jeg var på det højeste af min akademiske løbebane. Han spurgte mig, hvorledes det gik med mine studeringer, og hvad der var for jagt der på egnen. Han undersøgte mine forskellige jagtredskaber med prøvende mine, ville vide om nogle af professorerne var rævejægere, og om de overhovedet var gode skytter, for han mente, at den megen studeren dog måtte skade synet. Vi gik en dag på jagt med hinanden; min færdighed fornøjede ham meget, mine lærde undersøgelser over hesteracerne og over den berømte bøssemager Mantons bøsser satte ham i forbavselse, og han rejste bort igen, højlig tilfreds med de fremskridt, jeg havde gjort på universitetet.

Jeg ved ikke, hvorledes det går til, men jeg kan ikke gå længe ledig uden at forelske mig. Jeg havde derfor endnu ikke været en mand af ånd ret længe, førend jeg forelskede mig dødeligt i en kræmmers datter i High Street, som i sandhed blev tilbedt af mange studenter. Jeg skrev flere sonetter til hendes pris og

brugte det halve af mine lommepenge i boden for at købe ting, jeg ikke brugte, blot for at få lejlighed til at tale med hende. Hendes fader, en streng gammel mand, som bar glimrende sølvspænder og paryk med krusede lokker, havde et vågent øje med hende, hvilket i det hele taget altid er tilfældet med fædre i Oxford med hensyn til deres døtre, og hvortil de også havde fuldkommen god grund. Jeg søgte at indsmigre mig hos ham og erhverve mig hans tillid, men forgæves. Jeg sagde flere ganske gode ting i hans bod, uden at han lo en eneste gang; han havde ingen følelse for vid og lune. Han var en af de tørre gamle mænd, der forstår at holde unge mennesker i behørig afstand. Han havde allerede haft to eller tre voksne døtre, og kendte studenterne måder. Han var så listig og betænksom som en gammel grå grævling, man ofte har jaget efter. Når man om søndagen så ham skride frem så stiv og stram i sin smukke dragt, så var dette tilstrækkeligt til at afskrække alle ugudelige unge mennesker fra at nærme sig.

Uagtet hans årvågenhed vidste jeg dog at indrette det således, at jeg flere gange underholdt mig med datteren, mens jeg købslog om noget i boden. Jeg trak min handel forskrækkelig langt ud og beså genstandene ganske nøje, inden jeg købte. Imidlertid plejede jeg at skyde en sonet eller et akrostikon under et stykke kammerdug eller stikke dem ind i et par strømper, hviskede hende alle slags forliebt dårskab i øret, mens jeg forhandlede om prisen og trykkede hendes hånd ømt, når jeg fik min half-pence tilbage, indviklet i et stykke lysebrunt papir [Note 11)]. Dette må tjene til advarsel for alle kræmmere, der lader deres smukke døtre stå i boden og har unge studenter til kunder. Jeg ved ikke, om mine ord og blikke var meget

veltalende, men min poesi var uimodståelig, for pigen havde, sandt at sige, nogen smag for litteratur og hun havde næsten altid en bog fra lejebiblioteket ved hånden.

Ved poesiens guddommelige magt, som formår så meget hos det smukke køn, sejrede jeg altså over denne skønne lille kræmmerdatters hjerte. Vi førte en tid lang en følsom brevveksling over disken, og jeg leverede hende hele strømper fulde af vers. Endelig formåede jeg hende til at tilstede mig et stævnemøde. Men hvorledes iværksætte den? Hendes fader lod hende aldrig komme sig af syne; hun gik aldrig ud alene og huset blev tillåset i samme øjeblik, boden blev lukket. Alle disse vanskeligheder tjente imidlertid kun til at give eventyret en endnu højere ynde. Jeg foreslog hende, at vort møde skulle ske i hendes eget værelse, til hvis vindue jeg ville klatre op om natten. Denne plan var slet ikke til at modstå – en grusom fader, en hemmelig elsker og en lønlig sammenkomst! Alt hvad den lille pige havde læst fra lejebiblioteket, syntes nu at ville blive til virkelighed.

Men hvad var *min* hensigt med dette stævnemøde?

Det ved jeg sandelig ikke. Jeg havde ingen onde hensigter, men jeg kan heller ikke sige, at jeg havde gode. Jeg kunne godt lide pigen og ønskede at se hende længere, og således blev stævnemødet, ligesom jeg havde båret mig ad med så mange andre ting, aftalt letsindigt og uden overlæg. Efter at jeg havde truffet alle anstalter, forelagde jeg mig selv nogle spørgsmål, men svarene var meget utilfredsstillende. "Skal jeg forføre den stakkels, uerfarne pige?" sagde jeg til mig selv. "Nej!" svarede jeg hastigt og med forfærdelse. "Skal jeg løbe bort med hende?" – "Hvorhen og i hvad hensigt?" – "Nu da, skal jeg ægte hende?" –

"En ung mand med mine udsigter ægte en kræmmerdatter!" – "Hvad skal jeg da tage mig for med hende?" – "Hm – ja – når jeg først er på hendes kammer, da vil jeg overlægge det," og dermed endte min selv-eksaminering.

Og nu, som sagt så gjort; jeg sneg mig, begunstiget af mørket, til min Dulcineas bolig. Alt var roligt. På det aftalte tegn blev hendes vindue sagte åbnet. Det var netop lige over hendes faders udragende butiksvindue, og dette lettede mig opstigningen. Huset var lavt og fæstningen var derfor ikke meget vanskelig at klatre op til. Jeg krøb op med bankende hjerte, nåede vinduet, bøjede mig halvt ind i værelset og blev – ikke modtaget med en omfavnelse af den mig ventende skønne, men holdt fast af den vrantne gamle fader i den krusede paryk.

Jeg sled mig løs af hans kløer og søgte at undslippe, men hans skrig: "Tyve! Røvere!" gjorde mig ganske forvirret, lige så besværlig var hans søndagsstok mig, der susede mig om hovedet, da jeg steg ned, og imod hvilken min hat kun lidet beskyttede mig. Jeg havde aldrig haft noget begreb om smidigheden i en gammel mands arm og om en elfenbens stokkeknaps hårdhed. I denne skynding og forvirring så jeg ikke, hvor jeg trådte og faldt lige ned på stenbroen. Øjeblikkelig så jeg mig omgivet af den gamles myrmidoner, som uden tvivl havde stået på lur efter mig. Jeg var imidlertid aldeles ude af stand til at undslippe, for jeg havde i faldet vredet foden af led og kunne ikke stå på benene. Man bemægtigede sig mig som en indbrudstyv og for at befri mig fra en større forbrydelse, måtte jeg anklage mig selv for en mindre. Jeg tilstod altså hvem jeg var og hvad der havde bragt mig derhen. Ak! De gavtyve vidste det allerede og morede sig kun på min bekostning. Min troløse

muse havde spillet mig en af sine underfundigste streger. Den gamle bjørn af en fader havde fundet mine sonetter og akrostika i krogene i sin butik; han fandt ingen smag i poesi som hans datter, og havde iagttaget os skarpt, men i stilhed. Han havde opfanget vore breve, opdaget vore planer og forberedt alt til min modtagelse. Således var jeg da en gang bestemt til stadig at lokkes i snaren af min muse. Lad dog aldrig igen nogen mand udføre en kærlighedshandel på vers!

Den gamle mands vrede var blevet noget formildet derved, at han havde haft lejlighed til dygtigt at banke mit hoved og at jeg havde forvredet min fod, og derfor slog han mig ikke straks på stedet ihjel. Han var endog menneskelig nok til at udlåne en vinduesskodde, på hvilken jeg, som en såret kriger, blev båret tilbage til kollegiet. Dørvogteren måtte vækkes for at lukke mig ind; kollegiets port blev åbnet for at bære mig ind. Den næste morgen talte alle og enhver om sagen, og den blev til en satire for kollegiet lige fra spisekammeret til spisesalen.

I flere uger, hvori jeg måtte holde mig inde for min forvredne fod, havde jeg tid til anger, og tilbragte dem med at oversætte Boëtius' "Filosofiens Trøst". Jeg fik et meget ømt og uorthografisk skrevet brev fra min elskede, som man havde sendt til en slægtning i Coventry. Hun forsikrede mig deri, at hun var uskyldig i mit uheld, og lovede at være mig tro "tel døeden". Jeg brød mig ikke videre om brevet, for jeg var for øjeblikket helbredet såvel for kærlighed, som for poesi. Fruentimmer er imidlertid bestandigere i deres tilbøjeligheder end mændene, hvad end filosofien må påstå om det modsatte. Jeg er vis på, at hun virkelig i flere måneder forblev sit løfte tro, men hun havde med en grusom fader at bestille, hvis hjerte var

lige så hårdt som hans stokkeknap. Han lod sig hverken bevæge ved tårer, eller ved poesi, men tvang hende uden videre til at ægte en agtbar ung købmand, som, til trods for hende selv og for alle romanskikke, gjorde hende meget lykkelig, og, hvad der endnu var mere, gjorde hende til moder til flere børn. De lever begge den dag i dag som et lykkeligt par og har en smuk butik i Coventry.

Jeg vil ikke længere udmatte Dem med flere træk af mit studenterliv i Oxford, skønt de ikke altid var så tragiske, som dette; jeg betalte heller ikke hver gang så store lærepenge. Kort sagt, jeg vedblev at leve på min sædvanlige forvildede måde og erholdt lidt efter lidt kundskab om godt og ondt, indtil jeg havde nået mit en og tyvende år. Jeg var næppe blevet myndig, da jeg erholdt efterretning om min faders pludselige død. Dette var et hårdt slag for mig; selv om han aldrig havde behandlet mig med stor kærlighed, så var han dog stedse min fader, og jeg følte mig ved hans død alene og forladt i verden.

Jeg vendte tilbage til mit hjem og var nu ene herre i mit fædrene hus. En mængde mørke tanker trængte sig ind på mig. Dette sted havde altid gjort mig rolig og bragt mig til eftertanke, og især nu, da det så så forladt og sørgeligt ud. Jeg trådte ind i det lille frokostværelse. Der hang min faders pisk og hans sporer, ved siden af kaminen lå opdrætterbogen, jagtmagasinet og væddeløbskalenderen, de eneste bøger, han læste. Han yndlings-spaniel lå på tæppet foran kaminen. Det stakkels dyr, som ellers aldrig havde bekymret sig om mig, kom nu smigrende hen til mig, slikkede min hånd, så sig rundt omkring i værelset, klynkede, logrede lidt med halen, og så derpå tankefuldt op på mig.

Jeg følte den hele kraft i denne tiltale. "Stakkels Dash," sagde jeg, "vi er begge alene i verden og har ingen, der sørger for os, og derfor vil vi da sørge for os selv." – Hunden har siden aldrig forladt mig.

Jeg kunne ikke betræde min moders værelse – mit hjerte brast, når jeg blot så døren. Hendes billede hang i dagligstuen lige over den plads, hvor hun plejede at sidde. Da jeg kastede mine øjne på det, troede jeg at det så mildt på mig. Jeg brast i tårer. Jeg var vel et letsindigt menneske, og måske noget forhærdet derved, at jeg var blevet opdraget i offentlige skoler og kastet rundt blandt fremmede, som ikke gjorde noget af mig; men erindringen om min moders ømhed overmandede mig dog.

Det lå hverken i min alder eller i min karakter at være længe nedslået. Der gaves i mit hele system en refleksvirkning, der efter ethvert tryk hævede mig igen, og min ånd havde aldrig mere spændkraft, end efter at den en tid havde været nedtrykt. Jeg bragte alt, hvad der angik godset, i orden så snart som muligt, gjorde min ejendom, som ikke var meget betydelig, men som forekom mig meget anselig, da jeg besad et digterisk øje, der ser alt større, end det virkelig er, i penge, og besluttede, da jeg efter nogle måneders forløb var fri for alle andre forretninger og for al tvang, at rejse til London og der ganske overlade mig til at nyde livet. Hvorfor skulle jeg ikke også gøre det? – Jeg var ung, levende og munter, havde for den nærværende nydelse penge i massevis og udsigt til min onkels gods. Lad, tænkte jeg ved mig selv, alle dem i kollegiet drømme og sidde over bøgerne, der endnu vil gøre deres lykke i verden:

dette ville derimod være en latterlig plage for en ung mand af mine udsigter.

Således rullede jeg da i en tandem Note 12) til London med den faste beslutning, at gøre mig ret lystig i verden. Jeg kom igennem flere af de byer, hvor jeg endnu for få år siden havde spillet Harlekin, og besøgte skuepladserne for mange af mine eventyr og dårskaber, blot for den vemodige fornøjelses skyld, hvormed vi træder i en tidligere tilværelses fodspor, selv når disse har ført igennem ukrudt og torne. I det sidste afsnit af min rejse gjorde jeg en omvej for at besøge Westend og Hampstead, skuepladserne for min sidste dramatiske heltegerning og for slaget i fjælleboden. Da jeg kørte forbi bakken ved Hampstead og Jack Straws slot, holdt jeg stille ved det sted, hvor Columbine og jeg havde siddet så trøstesløse i vor pjaltede stads, og så bedrøvet skuet hen mod London. Jeg ventede næsten igen at se hende stå ved siden af bakken, ligesom Niobe, hensmeltet i tårer – bedrøvet, som Babylon i ruiner.

"Arme Columbine," sagde jeg med et dybt suk, "du var en brav, højmodig pige, en ægte kvinde, tro imod de betrængte og beredt til at opofre dig for de uværdige mænds sag."

Jeg søgte at udslette erindringen om hende hos mig, for den var altid forbundet med en bebrejdelse mod mig selv. Jeg kørte muntert hen ad landevejen og morede mig over staldkarlenes og stalddrengenes forbavselse over, hvorledes jeg styrede mine heste med så stor færdighed ned ad den stejle vej ved Hampstead, da en af linerne på forløberen gik løs just ved enden af byen. Jeg holdt stille, og da hesten var urolig og min tjener ikke vidste at hjælpe sig, kaldte jeg på den kraftige vært i

et bekvemt ale-hus, der stod foran sin husdør med et krus i hånden. Han kom straks for at stå mig bi, ledsaget af sin kone med halvåben barm, som bar et barn på armen og havde to andre bag ved sig. Jeg stirrede et øjeblik på dem, som om jeg ikke troede mine øjne. Jeg tog ikke fejl: i ale-husets fede, af øl mæskede vært genkendte jeg min gamle rival, Harlekin, og i hans sjuskede kone den engang så nydelige Columbine med smilehullerne i kinderne.

Forandringen i mit udvortes ved overgangen fra ynglinge- til mandsårene, ligesom forandringen i mine udvortes forhold gjorde, at de ikke kendte mig. De kunne sikkert ikke ane, at den unge, moderne klædte mand, som kørte i sin egen vogn ikke var nogen anden end den sminkede elsker med hans gamle spidse hat, og hans lange, vide, himmelblå kjole. Mit hjerte var endnu fuldt af velvilje for Columbine, og jeg glædede mig over at se, at hendes værtshus blomstrede. Så snart hestenes seletøj var bragt i orden igen, kastede jeg en pung med nogle guldstykker i den store barm, og lod derpå, som om jeg ville give mine heste et dygtigt lag med pisken, snerten peb om den tidligere Harlekins fede lænder. Hestene fløj afsted som et lyn, og jeg var dem ude af syne, førend hverken manden eller konen kunne komme sig af deres forbavselse over min gavmilde foræring. Jeg har stedse anset denne begivenhed for et af de stærkeste beviser på mit poetiske geni. Det kan man kalde at håndhæve poetisk retfærdighed i dens hele udstrækning.

Jeg betrådte nu London som *cavalier* og blev snart en af hovedstadens fremmeste udhalere. Jeg lejede mig en moderne bolig i den vestlige del af staden, antog den fornemste skrædder, besøgte de moderne forsamlingssteder, spillede en

smule, tabte mine penge med anstand, og gjorde en mængde unyttige modebekendtskaber. Jeg erhvervede mig også ry som en mand af videnskabelig dannelse, da jeg allerede i løbet af mine studeringer i Oxford var blevet en særdeles habil bokser. Jeg begyndte derfor snart at spille en rolle blandt denne kunsts elskere, blev en intim ven af visse fornemme boksere og genstand for almindelig beundring i Fives Court, hvor den offentlige boksesal er. Men denne videnskabelige dannelse kan undertiden bringe en gentleman i slemme forlegenheder, for han lader sig derved alt for let forlede til at agere vandrende ridder og søge klammeri, som mindre videnskabeligt dannede folk roligt ville undsige. Således påtog jeg mig en dag at tugte en lastdrager for hans uforskammethed. Det var en sand Herkules af et menneske, men jeg var så vis på min videnskabelige overlegenhed! Naturligvis gik jeg af med sejren. Lastdrageren stak ganske roligt skammen i lommen, forbandt sit forslåede hoved og fortsatte sin forretning så roligt, som om intet var forefaldet, imens jeg med min sejr måtte lægge mig til sengs og ikke vovede i fjorten dage at lade mig se med mit forslåede ansigt, hvoraf jeg lærte, at en mand af dannelse meget vel kan komme til kort ved en sådan fægtning, selv om han er blevet sejrherre.

Jeg er af natur en filosof og ingen kan anstille bedre betragtninger, end jeg, når en ulykke engang er sket. Således lå jeg da på min seng og gjorde mine betragtninger over denne sørgelige ærgerrighed, hvorved en gentleman kommer til at stå på samme trin som den udannede mand. Jeg ved, at flere vise mænd, som nøje har gennemtænkt disse ting, er af den mening, at den ædle bokse-lidenskab opretholder folkets

bulbider-mod, og det være langt fra mig, at ville sige noget imod de store fordele ved at blive til et folk af bulbidere; men det blev mig nu ganske klart, at deres hensigt egentlig er, ikke at lade de engelske bokseres slægt dø ud.

"Hvad er da nu," sagde jeg til mig selv, da jeg ikke uden ubekvemmelighed vendte mig om i sengen, "Fives Court andet, end et universitet for uslinge, hvor enhver klopfægter i landet kan blive student? Hvad er bokseamatørernes kunstsprog andet end noget uforståeligt fjolleri, hvormed narre og skælme holder omgang med hinanden og forstår hinanden, og udøver en slags overmagt over de uindviede? Hvad er det at bokse andet, end et møde på en offentlig kampplads, hvor de fornemme og dannede kommer i fortrolig berørelse med foragtelige og gemene folk? Hvad er i grunden hele denne tilbøjelighed andet end en forbindelseskæde, som går ned fra pairen til lommetyven og hvorved manden af stand kan komme til den overbevisning, at han ved tre angreb har rystet den morders hånd, som nu hænger i galgen Note 13)."

"Nok!" råbte jeg, fuldkommen overbevist ved styrken af mine filosofiske grunde og ved den smerte, som mine sår forårsagede mig – "jeg vil ikke have mere at bestille med denne sport!" Så snart jeg altså var helbredet efter mine sår, henvendte jeg min opmærksomhed på mildere genstande og blev nu damernes ivrige beundrer. Havde jeg besiddet mere fremdrift og ærgerrighed i mig, så havde jeg, ligesom jeg havde set mange arbejdsomme gentlemen gøre, også nok kunnet arbejde mig op på modens højeste tinde. Men dette er et møjsommeligt, ængsteligt, ulykkeligt liv; der gives ingen, der tilbringer søvnløsere nætter og føler sig elendigere, end den, der hylder

modedamernes smil. Jeg lod mig nøje med den slags selskab, som ligger tæt ved grænsen af den egentlige modeverden, og hvortil man let kan få adgang. Jeg fandt her en løs, tilgængelig, taknemmelig jordbund. Jeg behøvede kun at gå rundt og udstrø visitkort for straks at få en hel høst af indbydelser. Mit udseende og min opførsel var mig på ingen måde i vejen. Dernæst gik der det rygte imellem de unge damer, at jeg var forskrækkeligt klog og digtede vers, og de gamle damer havde snart fundet ud af, at jeg var en ung mand af god familie, anselig formue og "store udsigter".

Jeg lod mig nu henrive af adspredelsernes strøm, som er så berusende for en ung mand, og hvori et menneske af poetisk gemyt, når han først smager dem, finder så meget behag, denne hurtige afveksling af indtryk, denne hvirvel af glimrende genstande, denne række af tillokkende fornøjelser! Jeg havde ingen tid til at tænke, jeg følte kun. Jeg tænkte ikke på at gøre vers; min hele poesi syntes at have opløst sig i livet. Alt var som en poetisk drøm, der omgav mig. Et almindeligt sanseligt menneske ved intet af en glimrende hovedstads herligheder; han lever i en evig kreds af dyriske nydelser og hjerteløse vaner. For en ung mand af poetisk følelse er den derimod en ideel verden, et rige af trylleri og blændværk; hans indbildningskraft er bestandig vakt og giver enhver fornøjelse en åndrig ynde.

Et halvårigt liv i staden bragte mig imidlertid til nogen besindelse, eller jeg blev snarere alvorligere ved en af mine gamle sygdomme – jeg forelskede mig. Dette hændtes mig med en meget fortryllende, men særdeles stolt skønhed, som var kommet til London under en gammel jomfrus, hendes tantes opsigt, for at nyde hovedstadens fornøjelser og – gifte sig. Det

forstod sig, at hun kun havde at vælge blandt sine tilbedere, for hun havde længe været den største skønhed i en lille stad, hvori der var en katedralkirke, og en af stedets digtere havde endog besunget hendes yndigheder i latinske vers. Hendes venner havde det allerhøjeste begreb om det indtryk, som hun ville frembringe. Nogle frygtede for at hun skulle forhaste sig i sit valg og ægte en eller anden mand af underordnet rang. Tanten havde imidlertid besluttet, at hun ikke skulle blive nogen ringere end en lord til del.

Men ak! med alle sine yndigheder manglede den unge dame noget meget nødvendigt – penge. Hun ventede da forgæves på en hertug, marquis eller greve, der skulle kaste sig for hendes fødder. Ligesom modeårstiden hengik, visnede også damens forventninger, da jeg just hen imod slutningen trådte frem.

Såvel den unge dame som tanten modtog mig meget forekommende. Det er vel sandt, jeg havde ingen rang, men så store udsigter! Man indrømmede mig snart en afgjort forrang for to medbejlere, den yngre søn af en fattig baronet og en dragonkaptajn på halv sold.

Jeg rykkede ikke ligefrem i marken, for jeg havde besluttet ikke at overile mig; men jeg kørte hyppigt i min ekvipage igennem den gade, hvor hun boede, og vidste altid, at jeg ville finde hende ved vinduet med en bog i hånden. Jeg tog atter mine rimerier frem og sendte hende et langt digt, naturligvis uden navn, men hun kendte min hånd. Både tanten og niecen fremviste imidlertid den morsomste uvidenhed om sagen. Den unge dame viste mig versene, kunne aldeles ikke gætte, af hvem de var skrevet, og ytrede, at hun ikke holdt så meget af noget i verden som af poesi, mens tanten satte briller på næsen og

oplæste digtet med utallige fejl i mening og betoning, som var en sand kval for forfatterens øren, samtidig med, at hun forsikrede, at der ikke gaves noget lignende i hele *Elegant Extracts* Note 14)

Modeårstiden forløb, uden at jeg havde dristet mig til at erklære mig, skønt jeg på alle måder blev opmuntret til det. Jeg var endnu ikke ganske overbevist om, at jeg havde slået fast rod i den unge dames hjerte, og sandt at sige, tanten lagde i sin rolle for tykt på og så mig alt for iøjnefaldende gerne. Jeg vidste, at gamle tanter ikke så let indtages af de blotte personlige fortjenester hos deres niecers beundrere, og derfor ønskede jeg nøje at vide, hvor meget af denne yndest jeg skyldte den omstændighed, at jeg havde egen ekvipage og store udsigter.

Man havde giver mig flere vink om, hvor ualmindelig yndig hendes fødeby var om sommeren, hvilket behageligt selskab man havde der, hvilke skønne udflugter man kunne tage på i omegnen. De havde derfor ikke været hjemme i lang tid, førend jeg viste mig i smuk stil, kørende hen ad hovedgaden. Morgenen efter var jeg til stede ved gudstjenesten og sad i samme stol som byens skønhed. Efter gudstjenesten hørte man dem overalt i sidegangene hviske til hinanden: "Hvem er det?" og "hvad er han?" og svaret var som sædvanlig: "En ung mand af god familie og formue og af store udsigter".

Den højærværdige lille stads ejendommeligheder gjorde et stort indtryk på mig. En katedralkirke med alle dertil hørende personer og institutioner giver et billede fra en anden tid og af en ganske forskellig tingenes orden. Det er en ærværdig levning fra en poetisk tidsalder. Klostrets stilhed og højtidelighed svæver endnu stadig omkring den. I nærværende tilfælde, da

katedralkirken var stor og staden lille, trådte dens indflydelse endnu mere frem. Gudstjenestens højtidelige pragt, som daglig blev holdt to gange, med orglets høje toner og kordrengenes stemmer, som tonede i den prægtige bygning, udbredte ligesom en stedsevarende sabbat over stedet. Denne bestandige gudsdyrkelse, der således varer ved, som om den var aldeles uafhængig af verden, dette daglige offer af vellyd og pris, der ligesom virak opstiger fra alteret, havde en mægtig virkning på min fantasi.

Tanten indførte mig i sit koteri, som var sammensat af familier, der stod i forbindelse med katedralkirken, og af andre, der vel befandt sig i mådelige omstændigheder, men var meget agtværdige, og som havde givet sig under katedralkirkens vinger, for med mådelige omkostninger at leve i godt selskab. Det var en forskrækkelig aristokratisk lille cirkel, som var meget særegen i sine forbindelser med andre, og var meget forsigtig med ikke at tilstede noget simpelt eller berygtet adgang.

Det syntes, som om den gamle skoles høflighed her havde søgt sig et tilflugtssted. Der fandt en vedvarende udveksling sted af artigheder, af små foræringer, bestående af frugt og lækkerbiskener, og af kompliment-billetter, skrevet med ravnefjer, for i en rolig, velopdragen kreds, som denne var, plejer små skyldigheder og små fornøjelser og små høfligheder at udfylde dagen. Jeg har på en varm dag set en fed, pudret tjener træde ud af et prægtigt hus, og med en meget vigtig mine bære en lille tærte på en stor sølv-præsentérbakke midt igennem den lille stad.

Disse folks aftenunderholdninger var fordringsløse og efter gammel skik. Man forsamledes i en ledig time; de unge damer

musicerede, de gamle spillede whist og man gik tidligt hjem. Ved disse selskabelige sammenkomster herskede ingen pragt. To eller tre gamle portechaiser var i bestandig bevægelse, mens den større del af selskabet, når de gik bort, tog træsko eller galocher på, og lod tjeneren eller tjenestepigen bære en lygte foran dem, og endnu før midnat forkyndte galochernes klapren og lygternes skin i den rolige, lille stad, at aftenselskabet var gået hver til sit.

Med alt dette følte jeg mig dog ikke så behageligt stemt her, som jeg med hensyn til stedets lidenhed havde forestillet mig. Jeg fandt denne stad meget forskellig fra andre landsteder, og at det ikke var så let at vække opsigt der. Jeg arme synder kunne ikke engang lide den lille kreds' værdighed og anstand! Jeg var bange for, at min tidligere ladhed og dårskab skulle komme for dagen og vidne imod mig. Jeg frygtede for katedralkirkens højærværdige embedsmænd, som jeg så tage del i selskaberne. Denne frygt blev til en nervesvaghed hos mig. En domherres knirkende sko, som genlød fra den ene ende af den rolige gade til den anden, opfyldte mig med skræk, og synet af en gejstlig hat var tilstrækkelig til at standse mig midt i min højeste poetiske flugt.

Den gode tante kunne heller ikke forholde sig rolig, men ville absolut have mig anset for et geni, og hævede mine digte til skyerne. Så længe hun kun gjorde dette gældende hos fruentimmerne, gik det ganske godt, for disse var i stand til at forstå og skatte digte af den nye romantiske skole. Men den gode dame var ikke tilfreds, førend hun havde forelæst mine vers for en domherre, som i lang tid havde været stedets anerkendte kritiker. Dette var en mager, behændig gammel

herre, med en mild, fin opførsel, som sad i klassisk lærdom til op over begge øren, og ikke så let lod sig bringe i hede ved nutidens vældige poesi. Han hørte på mine kraftigste tanker og mest glidende ord uden den ringeste bevægelse, rystede smilende på hovedet og fordømte det, fordi det ikke var gjort efter Horats' regler, og altså ikke var lovlig poesi.

Flere gamle damer, som indtil da havde været mine beundrere, rystede på hovedet, da de hørte denne dom. Det var umuligt at rose digte, som ikke var affattet efter Horats' regler, og alt ulovligt kunne man umuligt tåle i godt selskab. Jeg havde imidlertid, takket være min gode stjerne, ungdommens og nyhedens tillokkelse på min side; de unge damer vedblev altså at beundre mine digte, til trods for Horats og ulovligheden.

Jeg trøstede mig med de unge damers gode mening, som jeg stedse havde fundet var de bedste dommere over digte. Hvad disse gamle lærde angår, sagde jeg, da er de blevet ganske kolde ved at dykke ned i klassikernes kølige kilde. Imidlertid følte jeg dog, at jeg tabte i anseelse og at det var nødvendigt at afgøre sagen. Netop på denne tid var der et offentligt bal, hvor stedets bedste selskab og de mere ansete i nabolaget skulle samles; jeg gjorde mig ved denne lejlighed megen umage med mit toilette og havde aldrig set bedre ud. Jeg besluttede den aften at foretage et hovedangreb på den unge dames hjerte, bestorme det af al magt, og næste morgen ligefrem opfordre det til overgivelse.

Som sædvanlig opstod der en hvisken og en bevægelse, da jeg trådte ind i balsalen jeg var i meget godt lune, for jeg havde, sandt at sige, ved denne lejlighed opmuntret mig med et glas vin. Jeg snakkede og sludrede, og sagde en mængde

tåbeligheder imellem hinanden, med den mands fulde selvtillid, der kender sine tilhørere – og alt frembragte den behørige virkning.

Midt i min triumf så jeg ved den øverste ende af salen en lille kreds danne sig, der lidt efter lidt blev større. En latter tonede ud af den, man kastede blikke hen på mig og fnisede så igen på ny. Nogle af de unge damer ilede rundt i salen og hviskede noget til deres veninder, og hvorhen de kom, begyndte de at småle og se hen på mig. Jeg vidste slet ikke, hvad jeg skulle mene om alt dette. Jeg beså mig selv fra hoved til fod, så mig bag til i et spejl, om der var noget påfaldende at bemærke hos mig; nej – alt var i orden – jeg var en fuldkommen Adonis! Nu var jeg overbevist om, at det var et udmærket indfald af mig, som blev udbredt i denne kreds af muntre skønheder, og jeg forberedte mig allerede på at nyde en af mine skønne tanker, efter at den var gået rundt blandt dem alle. Jeg skred derfor langsomt op i salen, smilede til enhver dame, som jeg gik forbi, og alle smilede og fnisede tilbage. Jeg nærmede mig gruppen, smilede og tog mig til hagen, som en, der er fuld af selvbehag og er vis på at blive godt optaget. De små skønne åbnede kredsen, da jeg trådte nærmere.

Himmel og jord! Hvem så jeg i deres midte – min tidlige og grusomme kærlighed, hin evige Sacharissa! Hun stod udsprungen i den kvindelige skønheds fulde blomster, men forrådte ved sin højst fornærmende spotske mine, at hun fuldt ud erindrede mig og de latterlige tugtelser, som hun to gange havde givet anledning til.

Jeg så på en gang latterlighedens nedslående magt, der truede mig. Mit mod sank. Kærlighedens lue udsluktes

pludselig i min barm eller kvaltes af skammens stærkere følelse. Hvorledes jeg kom igennem salen, ved jeg ikke – jeg troede at høre enhver le ad mig. Just i det øjeblik, da jeg nåede døren, så jeg min elskede og hendes tante opmærksomt høre på det, Sacharissa hviskede til dem, så, hvorledes den gamle dame hævede sine hænder og øjne, og troede at læse i den yngres ansigt en usigelig hån. Jeg ville intet se mere, men var i to spring nede af trappen. Næste morgen tiltrådte jeg før Solens opgang mit tilbagetog og følte ikke rødmen forsvinde fra mine glødende kinder, førend jeg havde tabt katedralkirkens gamle tårne af syne.

Tankefuld og modløs vendte jeg tilbage til hovedstaden. Mine penge var næsten opbrugte, for jeg havde levet meget godt og uden at anstille beregninger. Kærlighedens drøm var forbi og fornøjelsens rige til ende. Jeg besluttede, at indskrænke mig, så længe jeg endnu havde noget til overs, solgte min ekvipage og mine heste for deres halve værdi, stak roligt pengene i lommen, og gik til fods. Jeg nærede ingen tvivl om, at jeg jo ved mine store udsigter til enhver tid kunne få penge enten af ågerkarle eller af venner, men jeg var indtaget mod begge dele og besluttede ved streng sparsommelighed at leve så længe af min svage pung, indtil min onkel ville opgive sin ånd, eller meget mere, besiddelsen af sit gods. Jeg blev altså hjemme, læste og ville have skrevet, hvis jeg ikke havde lidt for meget ved mine poetiske frembringelser, der som oftest havde bragt mig i en beskæmmende forlegenhed. Lidt efter lidt fik jeg et luvslidt, kummerligt pengelåner-udseende, som havde til følge, at man gik af vejen for mig. Jeg har aldrig haft anledning til at være forbitret på verden over dens forhold imod mig, for den har

altid behandlet mig meget godt. Når jeg har levet flot og fornøjet, og når jeg har været tilbøjelig til selskabelighed, da har den kærtegnet mig; har jeg derimod været i trange omstændigheder, og når jeg da har ønsket at være i fred, da har den – ladet mig i fred; hvad kan et menneske forlange mere? Forlad De Dem på mit ord, denne verden er langt venligere, end man sædvanligvis fremstiller den.

Midt i min indskrænkning, tilbagetrukkenhed og mine studeringer, fik jeg efterretning om, at min onkel var farligt syg. Jeg ilede på arvekærlighedens vinger for at modtage hans sidste åndedræt og hans testamente. Jeg fandt hans tro tjener John, den kone, som undertiden arbejdede i huset og den rødhårede knægt, den lille Orson, som jeg undertiden havde jaget omkring i parken, hos ham. John hostede mig en slags astmatisk hilsen i møde, da jeg trådte ind i værelset, og modtog mig med en slags smil, som næsten havde lighed med et velkommen. Konen sad hylende ved foden af sengen, og den rødhårede Orson, som nu var opvokset til en lang lømmel, stod på afstand og så til i stump åndstomhed.

Min onkel lå i sengen. Der var ingen ild i kaminen, heller ikke en eneste af et sygeværelses bekvemmeligheder. Spindelvæv hang ned fra loftet, sengehimlen var dækket med støv og forhænget sønderrevet. Under sengen kiggede den ene ende af hans pengeskrin frem. På væggen hang forrustede muskedonnere, kavaleripistoler og et tveægget sværd, våben, som han havde i sit værelse for at forsvare sit liv og sine skatte. Han havde i sin sygdom ikke haft nogen læge, og syntes, efter de kummerlige levninger på bordet at dømme, næsten også at have nægtet sig kokkepigens tjeneste.

Da jeg trådte ind i værelset, lå han uden bevægelse med stive øjne og åben mund, så at jeg i første øjeblik anså ham for død. Den støj, jeg forårsagede ved min indtræden, gjorde, at han vendte hovedet om. Da han opdagede mig, fløj et spøgelsesagtigt smil over hans ansigt, og hans matte øjne funklede af fornøjelse. Det var det eneste smil, han nogensinde havde skænket mig, og det gik mig til hjertet. Stakkels gamle mand, tænkte jeg, hvorfor har du tvunget mig til at lade dig så ene, da jeg dog ser, at min nærværelse formår at opmuntre dig. –

"Søstersøn," sagde han efter flere forsøg på at tale, og med en sagte, stønnende stemme, "jeg glæder mig over, at du er kommet, nu dør jeg tilfreds." – "Se," sagde han, idet han hævede sin visne hånd og pegede med den, "se, skrinet der på bordet; du vil finde, at jeg ikke har glemt dig."

Jeg trykkede hans hånd til mit hjerte og tårerne kom mig i øjnene. Jeg satte mig ved hans seng og betragtede ham, men han talte ikke mere. Min nærværelse gjorde ham øjensynlig fornøjelse, for nu og da fløj, når han så på mig, et svagt smil over hans ansigt, og han pegede med en mat gebærde på det forseglede skrin, som stod på bordet. Da dagen svandt, syntes også hans liv at svinde. Henimod solens nedgang sank hans hånd ned på sengen og blev liggende ubevægelig, hans øje brast, hans mund blev åben og således døde han.

Min sidste slægtnings død gjorde et dybt indtryk på mig. Jeg fældede en tåre af oprigtig sorg ved den gamle mands leje, som havde gemt sit mest velvillige smil til sin sygeseng, ligesom aftensolen efter en mørk dag endnu engang skinner og derpå

går ned i mørke. Jeg overlod tyendet omhuen for liget og begav mig til hvile.

Det var en stormfuld nat. Vinden syntes at istemme et Requiem for min onkel og hans bolig, og hundene tudede, som om de vidste, at deres gamle herre var død. John undte mig næsten ikke det tællelys, som brændte i mit værelse og oplyste dets øde mørke, så vant var han til den sultne sparsomhed. Jeg kunne ikke sove. Erindringen om min onkels sidste øjeblikke og de frygtelige toner omkring huset, rystede mit sind. Dertil kom de planer, som jeg gjorde for fremtiden, og således lå jeg da den største del af natten søvnløs, og overlod jeg mig til den poetiske forudfølelse, hvor snart jeg ville disse gamle mure tone af glad lystighed og hvorledes jeg ville lade mine mødrene-aners gæstfrihed komme til live igen.

Min onkels begravelse var anstændig, men uden opsigt. Jeg vidste, at ingen ærede hans minde og ønskede ikke, at, at nogen skulle smile ved hans jordefærd og være glad ved hans grav. Han blev bisat i den nærliggende landsbykirke, selv om det ikke var hans familiebegravelse, men han havde udtrykkeligt forordnet, at man ikke skulle begrave hans familie. Han havde i levende live haft strid med de fleste af dens medlemmer, og han tog sin forbitrelse med i graven.

Jeg bestred begravelsesomkostningerne af min egen pung, for på en gang at komme ud af bedemandens og ligbærernes hænder og for at blive disse uheldsspående fugle kvit. Jeg indbød sognepræsten og landsbyjuristen til at indfinde sig næste morgen i huset og overvære testamentets åbning. Jeg satte en fortræffelig frokost for dem, en ødselhed, som man i mange år ikke havde set i dette hus. Så snart frokosten var taget

bort, lod jeg John, konen og drengen komme ind, for jeg ønskede, at alle skulle være nærværende og alt skulle gå til i behørig orden. Skrinet blev sat på bordet – der herskede en almindelig stilhed – jeg løste seglet – tog låget af, og så – intet testamente – men mit fordømte digt om "Vantroens Slot og Fortvivlelsens Kæmpe".

Hvem havde kunnet formode, at denne gamle udlevede mand, som var så ordknap og efter sit udseende så afstumpet, i hele år ville opbevare en drengs ubesindige spøg for at straffe ham for det med en så beregnet grusomhed? Nu kunne jeg forklare mig hans sidste smil, det eneste, han nogensinde havde tildelt mig. Han havde sit hele liv igennem været meget alvorlig, og det var besynderligt, at han døde med en spøg, og hårdt, at han døde med en spøg på min bekostning.

Juristen og præsten syntes ikke at kunne begribe sagen. "Her må være en vildfarelse," sagde juristen, "der er intet testamente."

"O!" sagde John, idet han oplukkede sine forrustne kæbeben, "søger De et testamente, det kan jeg skaffe."

Han gik ud med det samme særegne smil, hvormed han havde hilst mig ved ankomsten, og som jeg måtte frygte for ikke betød noget godt for mig. Efter en kort stund kom han tilbage med et i alle punkter fuldkommen korrekt, behørigt underskrevet og forseglet, af vidner bekræftet og med frygtelig nøjagtighed affattet testamente, hvori min onkel efterlod John og hans datter store legater, men sin hele øvrige formue til den rødhårede dreng, der til min store forundring var en søn af ham og denne kone, som han hemmeligt havde ægtet, blot, som jeg tror, for at få en arving og således berøve min fader og hans

efterkommere arven. I en lille klausul sagde han, at, da han havde fundet, at hans søstersøn havde så store anlæg for poesi, havde han forudsat, at han ikke trængte til rigdomme; han anbefalede ham dog til sin arving og ønskede, at han uden betaling måtte få et loftsrum i Vantroens Slot.

Alvorlige bemærkninger af én, der var skuffet i sine forventninger

Hr. Buckthorne havde standset efter fortællingen om hans onkel død og om tilintetgørelsen af hans store udsigter, hvilke begivenheder, som han sagde, dannede et afsnit i hans historie, og tog først efter nogen tid og i en meget alvorlig stemning atter fat på sin brogede fortælling:

Efter at jeg, sagde han, havde forladt min onkels dødelige levninger, følte jeg mig, da porten imellem mig og det, som engang skulle have været mit, lukkedes, ligesom nøgen udstødt i verden, og aldeles overladt til skæbnen. Hvad skulle der blive af mig? Jeg var ikke blevet opdraget til andet, end til mine store udsigter, og disse var alle tilintetgjorte. Jeg havde ingen beslægtede, af hvem jeg kunne have fået råd eller bistand. Den ene slægtskabsbølge efter den anden var faldet tilbage, og jeg blev liggende som et vrag på strandbredden. Jeg lader mig ellers ikke så let nedslå, men denne gang følte jeg mig dog noget modløs. Jeg kunne hverken vedblive at leve i min nærværende stilling, heller ikke havde jeg overhovedet noget begreb om, hvorledes jeg skulle komme videre frem. Jeg måtte nu se at drive nogle penge op. Denne tanke var ny og fremmed for mig. Det var for mig, som om man havde opfordret mig til at opdage de vises sten. Jeg havde aldrig tænkt anderledes på penge, end at stikke hånden i lommen og tage dem op, eller vente, hvis der ingen var i den, indtil jeg fik et nyt forskud hjemme fra. Jeg havde ikke anset livet for andet end et tidsrum, som man måtte udfylde med nydelser; men at se det dele sig i lange, møjsommelige timer og dage, kun for at erhverve brød og

samle nye kræfter for atter at plage sig – at arbejde for at forlænge et liv fuldt af arbejde, var mig en ny og frygtelig tanke. Dette kan for de fleste synes for ganske almindeligt, men enhver stakkels stymper i min stilling, der har haft den ulykke at være født til store udsigter, vil forstå mig.

Jeg tilbragte flere dage med at vanke omkring i den egn, hvor jeg havde tilbragt mine børneår, dels fordi jeg slet ikke vidste, hvad jeg skulle begynde på, og dels, fordi jeg ikke vidste, om jeg nogensinde skulle se den igen. Jeg hang ved den, som en hænger sig ved et vrag, skønt han meget vel ved, at han til sidst må rive sig løs og svømme, for at redde sit liv. Jeg satte mig ned på en lille høj overfor mit fædrenehus, men vovede ikke at nærme mig det, for jeg følte bitter anger over det letsind, jeg havde sat min formue til med. Kan man vel dadle mig, når jeg havde haft udsigter til de rige besiddelser, som min gamle gnier af en onkel ejede?

Den nye godsejer foretog store forandringer med det. Huset var næsten ganske nyopbygget. Træerne, som stod omkring det, var hugget ned, min moders blomsterhave forvandlet til en græsplæne – alt var forandret. – Sukkende vendte jeg mig bort fra det og gik videre.

Hvor eftertænksom gør ikke en smule ulykke! Jeg så den skole, hvor jeg så ofte var blevet pryglet for visdommens skyld, men hvem ville vel have genkendt den dovne dreng, der endnu for få år siden så letsindigt var smuttet bort fra dens mure? Jeg lænede mig op til gærdet ved legepladsen, iagttog eleverne ved deres lege og så, om jeg ikke kunne finde en knægt af samme slags, som jeg engang var, fuld af muntre drømme om livet og verden, legepladsen forekom mig nu mindre end på den tid, da

jeg plejede at lege på den. Huset og parken, som tilhørte den nærboende squire, faderen til den grusomme Sacharissa, var også skrumpet sammen og mindre prægtige end tidligere. De fraliggende høje forekom mig ikke mere så langt borte, og opvakte, ak! ikke mere nogen tanke om det eventyrland, der lå bag ved dem!

Da jeg således tankefuld gik over en nærliggende eng, på hvilken jeg mangen gang havde plukket kodrivere, mødte jeg netop den skolemester, der havde været mine børneårs tyran og skræk. Ofte når jeg måtte føle slagene af hans ris, har jeg lovet ved mig selv, at jeg engang skulle hævne mig på ham, når jeg var blevet mand. Tiden var kommet, men jeg var nu ikke stemt til at holde mit løfte. De få år, hvori jeg var modnet til en kraftfuld mand, havde gjort ham gammel og skrøbelig. Han syntes have været ramt af et apoplektisk tilfælde. Jeg betragtede ham, og undrede mig nu over, hvorledes denne stakkels hjælpeløse dødelige nogensinde havde kunnet være min skræk og rædsel, hvorledes jeg så ængsteligt havde kunnet bevogte dette matte øje, eller frygte kraften af denne skælvende hånd. Han ravede kraftløs hen ad godsstien, og havde besvær med at stige over gærdet. Jeg ilede til, og hjalp ham over. Han så med forbavselse på mig, men genkendte mig ikke, gjorde et dybt, ærbødigt buk for mig, og takkede. Den umage, han havde gjort sig, og de smerter, han havde forårsaget mig, havde været lige virkningsløse. Hans gentagne spådomme var bogstaveligt gået i opfyldelse, og jeg følte meget vel, at den lille Jack Buckthorne, den dovne dreng, var blevet en mand, der slet ikke duede til noget som helst.

Alt dette er såre ubetydelige småting; men da jeg nu engang har fortalt Dem mine dårskaber, så må jeg dog også sige Dem, hvorledes jeg blev tugtet for dem. Også den letsindigste dødelige har af og til sine mørke dage, hvor han bliver tvunget til eftertanke.

Jeg var ved denne lejlighed til mode, som om jeg havde en slags bod at gøre, og derfor tiltrådte jeg, som udsoning for mit tidligere letsind, en pilgrimsrejse. Efter at jeg havde tilbragt en nat i Leamington, valgte jeg en sti, der fører op ad en høj, igennem et krat og over stille marker, indtil jeg kom til den lille landsby Lenington. Jeg gik til landsbykirken. Det var en gammel, lav bygning af grå sten ved skrænten af en lille høj, hvorfra man har en udsigt over frugtbare marker til det sted, hvor Warwick Castles stolte tårne hæver sig ved den fjerne horisont.

En del af kirkegården beskygges af store træer. Under et af disse var min moder begravet. De har uden tvivl holdt mig for en letsindig, hjerteløs skabning, jeg anså mig selv for at være det, men der gives øjeblikke af modgang, der lader os skue ind i nogle af vor naturs følelser, der ellers ville være os evigt fremmede.

Jeg opsøgte min moders grav; ukrudtet var allerede groet sammen over den, og ligstenen skjult under nælder. Jeg ryddede dem bort, og de brændte mig, men jeg agtede ikke smerten, for mit hjerte blødte for meget. Jeg satte mig på stenen og læste gravskriften flere gange.

Den var simpel – men sand. Jeg havde selv lavet den. Jeg ville først have affattet den på vers, men forgæves; mine følelser ville ikke lade sig tvinge i rim. Mit hjerte var efterhånden svulmet

under min ensomme vandring, det var nu så fuldt, at det var nær ved at flyde over, og det flød over. Jeg sank ned på stedet, skjulte mit ansigt i det høje græs, og græd som et barn. – Ja, jeg græd som mand ved graven, ligesom jeg som barn havde grædt ved min moders barm. Ak, hvor lidet skatter vi dog en moders ømhed, så længe hun lever! hvor lidet agter vi i ungdommen på al hendes omhu og kærlighed til os! Dog, når hun er død og borte, når verdens sorger og kulde virker isnende på vort hjerte, når vi erkender, hvor vanskeligt det er at finde sand deltagelse, hvor få folk, der elsker os for vor egen skyld, hvor få, der i ulykken tager sig af os – da først tænker vi på moderen, vi har tabt. Jeg havde ganske vist stedse elsket min moder, selv i mine letsindigste dage, men jeg følte, hvor lidet betænksom og rosværdig min kærlighed havde været. Mit hjerte brast, når jeg tænkte tilbage på mine barndoms dage, da jeg blev ledet ved moders hånd, vuggedes i søvn på moders arm og ikke kendte sorger eller smerter. "O, min moder!" råbte jeg, idet jeg atter skjulte mit ansigt i gravens græs; "var jeg kun engang igen ved din side, og sov, for aldrig mere at vågne til denne verdens sorg og møje!"

Jeg har af naturen intet sygeligt kvindeligt gemyt, og min bevægelses heftighed udtømte sig lidt efter lidt. Det var en oprigtig, redelig, naturlig udgydelse af sorg, som efterhånden havde samlet sig i mig, og som nu forunderligt lettede mig. Jeg rejste mig fra graven, som om jeg havde bragt et offer, og med den følelse, at dette offer var blevet modtaget.

Jeg satte mig atter ned i græsset og rev ukrudtet stykkevis op af gravhøjen. Tårerne rullede langsommere ned af mine kinder, og ophørte at være bitre. Den tanke, at min modet var død,

inden sorg og armod var kommet over hendes barn, og alle hans store udsigter var tilintetgjort, tjente mig til trøst.

Jeg støttede mit hoved på min hånd, og skuede ud over egnen. Dens stille skønhed beroligede mig. En bondes fløjten fra en nærliggende mark tonede opmuntrende for mit øre. Det forekom mig, som om jeg åndede i den frie luft, der susede igennem bladene, legede med mit hår, og tørrede tårerne på mine kinder. En lærke, der fra marken steg op foran mig, og i sin opstigen ligesom efterlod sig en strøm af sang, hævede min fantasi op med sig. Den svævede i luften, just over det sted, hvor Warwicks tårne betegnede horisonten, og syntes ligesom at være opfyldt af fornøjelse over sin egen sang. Ja, tænkte jeg, hvis der gives en sjælevandring, så må denne have været en digter, der måske for længst er bortsvævet fra Jorden, men endnu fryder sig ved sang, og flyver over frugtbare marker og prægtige tårne.

I dette øjeblik opblussede atter i mig den længe kvalte følelse for poesi. Der kom mig på en gang en tanke i sinde. – "Jeg vil blive forfatter!" sagde jeg ved mig selv. "Jeg har hidtil hengivet mig til digtekunsten, som til en fornøjelse, og den har kun forårsaget mig sorg; så vil jeg da forsøge, hvad der vil ske, når jeg forfølger den ivrigt og som et kald."

Denne beslutning, der så pludselig opstod hos mig, tog en centnertung byrde fra min sjæl. Jeg følte på det sted, hvor den opstod hos mig, en vis tillid. Det forekom mig, som om min moders ånd fra hendes grav tilhviskede mig den. "Så vil jeg dog," sagde jeg til mig selv, "bestræbe mig for at blive alt det, som hun allerede i sin kærlighed troede at se i mig. Jeg vil handle således, som var hun vidne til alle mine handlinger, jeg

vil søge at opføre mig på en sådan måde, at, når jeg atter besøger hendes grav, der i det mindste ingen angertårer skal flyde fra mit øje."

Jeg bukkede mig og kyssede den grønne grav som bekræftelse på mit højtidelige løfte. Jeg plukkede nogle blomster, der voksede der, og lagde dem ved mit hjerte. Jeg forlod kirkegården med opmuntret sind, og begav mig for tredje gang på vej til London, og det for at betræde staden som forfatter.

Her standsede min ven, og jeg forblev i spændt forventning, da jeg håbede at se en hel verden af litterært liv udfoldet for mig. Imidlertid syntes han at være hensunken i stille eftertanke, og sagde smilende, da jeg efter nogen tid ved et eller to spørgsmål om hans litterære løbebane, søgte at vække ham af den:

"Nej, over denne del af min historie ønsker jeg at drage et slør. Håndværkets hemmeligheder skal ikke blive forrådte ved mig. Lad dem, der aldrig har vovet sig ind i de lærdes republik, blive ved at betragte den som et eventyrland. Lad dem tro, at forfatteren er det væsen, som de tænker sig ham efter hans værker – jeg vil ikke forstyrre dette blændværk. Jeg vil aldrig, når nogen beundrer Persiens silkevæv, fortælle nogen, at den er kommet af en ussel orms indvolde."

"Nu vel," sagde jeg, "når De altså ikke vil fortælle mig noget om deres litterære historie, så lad mig i det mindste vide, om De nogensinde har hørt mere om Vantroens Slot."

"Med fornøjelse," svarede han; "skønt jeg kun har lidet at meddele."

Den dumme squire

Der gik nogen tid, sagde Buckthorne, uden at jeg havde haft den mindste efterretning om min fætter og hans gods; desuden følte jeg mig ved dette emne så ubehageligt berørt, at jeg søgte om muligt at bandlyse det af mine tanker. Tilfældet førte mig omsider til den del af provinsen, og jeg kunne ikke bare mig for at anstille nogle forespørgsler.

Jeg erfarede, at min fætter var blevet et uvidende, egenrådigt og tølperagtigt menneske. Hans uvidenhed og bondeagtighed havde forhindret, at han havde stiftet bekendtskab med de omkringboende godsejere; uagtet hans store formue var hans bejlen til præstens datter blevet afvist, og han havde til sidst trukket sig tilbage indenfor grænserne af det selskab, som en mand, der ikke besidder andet end rigdom, kan samle omkring sig på landet.

Han holdt heste og hunde, havde et meget larmende taffel, ved hvilket egnens lystige brødre og de trængende honoratiores fra en naboby forsamlede sig. Når han ikke kunne opstøve andet selskab, så plejede han at drikke og ryge med sine egne tjenere, der skiftevis bedrog ham og gjorde sig lystige over ham. Men ved al hans tilsyneladende ødselhed stak dog noget af den gamle mands surdej i ham, hvoraf man så, at han var dennes ægte søn. Han fortærede aldrig sine indkomster, var gement ødsel i sine udgifter, og derimod gnieragtig, hvor en gentleman ville have været gavmild. Hans tjenestetyende måtte af og til forrette daglejerarbejde på hans gods, og en del af blomsterhaven blev pløjet op og benyttet til afgrøder.

Hans bord var, skønt rigeligt forsynet, såre almindeligt, hans vine stærke og i hans værtskab blev forbrugt mere ale og whisky end god vin. Han var højrøstet og påstående ved sit eget bord, og fordrede af sine gemene og underdanige gæster alle de æresbevisninger, som en rig mand gør krav på.

John, hans bedstefader, var snart blevet træt af den vældige hånd, hvormed hans dattersøn ville herske over ham, og havde, kort efter at denne havde overtaget godset, brudt med ham. Den gamle mand trak sig tilbage til den nærliggende landsby, hvor han i et lille bondehus levede af det, hans afdøde herre havde testamenteret ham, og ligesom en rotte lod han sig sjældent se om dagen udenfor sit hul.

Den unge bjørn syntes, ligesom Caliban, at have en medfødt kærlighed til sin moder. Hun boede hos ham, men opførte sig af gammel vane mere som et tjenestetyende end som en husmoder, for hun påtog sig alle de besværlige huslige forretninger, og var oftere at finde i køkkenet end i dagligstuen. Disse var de efterretninger, jeg fik om min rival og fætter, der så uventet havde stillet sig i vejen for mine skønne udsigter.

Nu følte jeg en uovervindelig længsel efter atter at besøge denne mine børneårs skueplads, og for et øjeblik at være vidne til det sælsomme liv, der blev ført i min moders fædrenehus. Jeg besluttede forklædt at iagttage det. Min tølperagtige fætter havde ikke set mig ofte nok til nøje at kunne kende mine træk, og nogle få år frembringer en stor forandring mellem ynglingens og mandens udseende. Jeg hørte at han var kvægavler og at han var stolt af sine hjorde; jeg klædte mig derfor som en velhavende forpagter, og ved hjælp af en rød

stribe, der gik ned over panden, omskabte jeg fuldkommen mit hele ansigt.

Klokken var over tre, da jeg nåede indgangen til parken, og jeg blev indladt af en gammel kone, der var beskæftiget med at vaske i en forfalden bygning, der engang havde været en portnerbolig. Jeg gik imellem levningerne af en prægtig allé, i hvilken mangen en stamme var blevet hugget ned og solgt som gavntømmer. I det hele taget syntes godset ikke at være i meget bedre tilstand, end i min onkels levetid. Græsset var ganske overgroet af ukrudt, og træerne skulle have været beskåret og renset for udgåede grene. Kvæget græssede på grønningen, og gæs og ænder svømmede i dammene. Kørevejen op til gården forrådte kun få spor af vognhjul, da min fætter kun så sådanne besøg hos sig, som enten gik til fods eller kom ridende, og selv havde han ingen vogn. En eneste gang, sagde man mig, havde han ladet den gamle familiekaret trække frem af det støvede vognskur, ladet den rense for spindelvæv og polere og var kørt med sin moder til landsbykirken for at tage sin kirkestol formelt i besiddelse; men man havde leet således af dem, da de kørte igennem landsbyen, og fniset og gjort spotske bemærkninger ved kirkedøren, at pragttoget aldrig mere havde ladet sig se.

Da jeg nærmede mig huset, styrtede en hoben unge hunde frem, der bjæffede ad mig, og med hvis bjæffen forenedes to gamle jagthundes dumpe gøen eller meget mere hylen, i hvilke jeg genkendte min onkels gamle vægtere. Gården havde endnu stedse et forvildet, forsømt udsende, omend den siden mit sidste besøg allerede havde forbedret sig. Flere vinduer var slået ind og fornaglet med brædder, og andre tilmuret, for at spare

afgiften. Jeg så imidlertid røgen stige op af skorstenen, et syn, der kun sjældent var forekommet i den gamle husholdning. Da jeg gik forbi den del af huset, hvor spisestuen lå, hørte jeg støjen af larmende munterhed; tre eller fire stemmer talte på en gang, og eder og latter blandede sig på en frygtelig måde.

Hundenes støjen havde fremlokket en tjener, der kom til døren, en stor ubehøvlet bondeknold, der bar liberi, og dertil en tærskers underklæder. Jeg forlangte at tale med herren i huset, men fik det svar, at han sad til bords med nogle herrer fra nabolaget. Jeg sagde mit ærinde, og sendte tjeneren ind for at spørge, om jeg kunne tale med herren om hans kvæg, for jeg havde stor lyst til at se ham ved hans orgier.

Man bragte mig det svar, at han havde selskab, og ikke i øjeblikket kunne indlade sig i forretninger, men at jeg var velkommen, hvis jeg ville komme ind og drikke noget. Jeg trådte altså ind i forstuen, hvor der på et egebord lå piske og hatte af alle slags; to eller tre tølperagtigt udseende tjenere drev omkring derinde. Alt bar præg af uorden og forsømmelighed.

Værelserne, jeg gik igennem, havde det samme udseende af forsvunden fornemhed og slet husholdning. De fordums så prægtige vinduesgardiner var falmede og støvede, møblerne smudsige og beskadigede. Da jeg trådte ind i spisesalen, fandt jeg en del sælsomme, bondeagtige gæster af et gement udvortes, der sad rundt omkring et bord, på hvilket man så grønne og hvide flasker, krus, piber og tobak. Flere hunde lå rundt om i salen, eller sad og så på deres herre, og en gnavede under et sidebord på et ben. Festens herre, der sad ved den øverste ende af bordet, havde forandret sig meget. Han var blevet plump og opsvulmet og havde ildrødt hår. Der lå en

besynderlig blanding af dumhed, anmasselse og indbildskhed i hans ansigt. Han var fint, men vulgært klædt, bar skindbukser, en rød vest og grøn kjole, og var, ligesom hans gæster, noget ophidset af drik. Hele selskabet stirrede med et besynderligt forvirret blik på mig, ligesom folk, hvis sanser snarere er omtågede af øl end af vin.

Min fætter, (navnet bliver mig, Gud forlade mig, næsten siddende i struben) bød mig med en vis plump høflighed, eller – hvilket var hans egentlige hensigt – nedladenhed, at sætte mig til bords og drikke. Vi talte, som man plejer, om vejret, om høsten, om politik og slette tider. Min fætter var en meget højrøstet politiker, og åbenbart vant til ved sit bord at tale uden modsigelse. Han var forfærdelig vel stemt for det bestående, og talte hele tiden om, at forsvare tronen indtil sin sidste guinea, således som enhver rig mand burde gøre. Toldbetjenten i landsbyen, der allerede var halvsøvnig, kunne kun til alt hvad han sagde, lade et "meget vel" høre. Samtalen drejede sig nu over på kvæg, squiren roste sin avl, sin måde at fodre på og i det hele taget forvaltningen af sit gods.

Uheldigvis kom også stedets og familiens historie på bane, og han talte om min afdøde onkel med den største mangel på ærbødighed, hvilket jeg gerne tilgav ham. Han nævnte mit navn, og mit blod begyndte at koge. Han fortalte om mine hyppige besøg hos min onkel, da jeg endnu var en ung mand, og jeg fandt, at skælmen allerede på den tid, skønt han endnu var et barn, vidste, at *han* skulle arve godset. Han beskrev optrinnet ved min onkels død og testamentets åbning med en slags lavkomisk lune, som jeg ikke havde tiltroet ham, og så forstemt jeg end var, så kunne jeg dog ikke lade være at le med,

for jeg har altid fundet behag i spøg, selv når den var på min bekostning. Han talte nu om mine forskellige beskæftigelser, om min kærlighed til omstrejfen; det var lidt ubehageligt for mig; endelig begyndte han også at tale om mine forældre. Han gjorde min fader latterlig; jeg slugte også det, omend med megen møje. Han nævnte min moder med et foragteligt smil, og nu lå han på et øjeblik strakt for mine fødder.

Nu opstod der en forfærdelig forvirring; bordet blev næsten stødt omkuld, flasker, glas og krus rullede klingrende og klaprende omkring på gulvet. Selskabet holdt fast på os begge for at forhindre al videre ulykke. Jeg søgte at slide mig løs, for jeg skummede af raseri. Min fætter udfordrede mig til at bokse med ham på græsplænen, jeg modtog udfordringen; for jeg følte en kæmpes styrke i mig, og havde den største lyst til dygtigt at gennembanke ham.

Man slæbte os ud til plænen. Kredsen blev sluttet, og jeg erholdt efter behørig boksemanér, min sekundant. Min fætter sagde, idet han trådte frem for at begynde kampen, noget om sin højmodighed, at han, efter at jeg så ganske uden al anledning havde angrebet ham ved hans eget bord, ville give mig satisfaktion.

"Holdt," råbte jeg i højeste raseri, "uden al anledning? Vid, at jeg er John Buckthorne, og at du har beskæmmet min moders minde."

Knægten blev ligesom slået ned ved det jeg sagde; han trådte tilbage og overlagde et øjeblik.

"Nej," sagde han, "det er Fanden ta'e mig for meget – det er noget ganske andet – jeg har selv en moder – og ingen skal vove at tale ilde om hende, så slem hun end er."

Han standsede atter; naturen syntes at have en hård kamp i hans rå bryst.

"Fanden ta'e mig, fætter," råbte han, "det gør mig ondt, at have sagt det. Du har gjort meget ret i at kaste mig til jorden, og du er mig derfor desto kærere. Her er min hånd, kom og bo hos mig, og Fanden skal tage mig, om jeg ikke skal give dig det bedste værelse i mit hus, og den bedste hest i min stald."

Jeg må tilstå, at den måde, hvorpå naturen brød sig en vej igennem en sådan kødklump, bevægede mig overordentligt. Jeg tilgav mennesket i dette øjeblik begge hans store forbrydelser: at være ægtefødt og at have arvet mit gods, rystede den mig tilbudte hånd for at overbevise ham om, at jeg ikke længere bar noget nag til ham, trængte mig så igennem den gabende hob spytslikkere, og sagde min onkels ejendom farvel for evigt. – Dette er det sidste, jeg har hørt om min fætter, eller om de huslige anliggender i Vantroens Slot.

Den vandrende skuespildirektør

Da jeg en morgen spadserede med Buckthorne i nærheden af et af de større teatre, gjorde han mig opmærksom på en gruppe af disse tvetydige væsner, som man ofte ser drive omkring udenfor skuespilhusenes døre. De så meget fordægtige ud i deres påklædning, og havde frakker tilknappet helt op til hagen; desuden bar de hattene rask på den ene side, og havde en vis vidende, smudsigt-gentlemanlike attitude, som er egen for alle mindre personligheder indenfor dramaet. Buckthorne kendte dem udmærket fra tidligere erfaringer.

"Disse," sagde han, "er afdøde kongers og heltes ånder, folk, der fører scepter og sværd, der befaler over kongeriger og hære, og, efter at de om aftenen har bortgivet hele lande og skatte, ejer de om morgenen næppe en skilling til at betale deres morgenmad med. Og desuagtet har de den sande landstrygers modbydelighed for alle nyttige håndværksbeskæftigelser; de har også deres fornøjelser, af hvilke iblandt andre en består i, at de under prøverne, netop på denne måde vandrer omkring i solskinnet ved teaterdøren og udgyder deres fortærskede teatervittigheder over alle de forbipasserende. Intet lever mere i tradition og retmæssig arv end teatret. Gamle dekorationer, gamle klæder, gamle følelser, gammel støj og gamle vittigheder går fra en slægt til slægt, og dette vil sandsynligvis vare lige så længe som selve tiden. Enhver, der har at bestille med teatret, bliver allerede ved arv en skalk, og praler i ølhusene og six-pence-klubberne med de morsomheder fra direktionsværelset."

Mens vi morede os med at betragte disse grupper, var en mand os især påfaldende, der syntes at være deres orakel. Det

var en forfalden veteran, som tid og øl havde givet et brunligt skær, og som sandsynligvis var blevet grå i røveres, kardinalers, romerske senatorers og stumme adelsmænds roller.

"Der ligger noget," sagde Buckthorne, "i den måde han bærer hatten på, og noget i hans mine, som allerede er mig bekendt." Han betragtede ham noget nøjere. "Jeg tager ikke fejl," lagde han til, "det må være min gamle våbenbroder Flimsey, den omvandrende trups tragiske helt."

Det var virkelig ham. Man kunne tydeligt se det på den stakkels fyr, at det ikke gik ham synderlig godt; for han var både anstændigt og fattigt klædt. Hans kjole, der var meget luvslidt, havde endnu snittet fra lord Townleys Note 15) tid, med én lang rad knapper, og som fortil næppe kunne nå sammen, da hans legeme ved lang fortrolig omgang med ølfadet havde antaget sammes form og omfang. Han bar et par smudsig-hvide lange benklæder af trikot, det ikke uden besvær nåede op til vesten, et meget tykt, smudsigt halsbind, og et par gamle rødkridtsfarvede tragediestøvler.

Da hans staldbrødre var gået fra hinanden, trak Buckthorne ham hen til siden, og gav sig til kende for ham. Tragediens veteran kendte ham i begyndelsen ikke, og ville slet ikke tro, at han virkelig var hans gamle selskabsbroder, den lille "Gentleman Jack". Buckthorne indbød ham til at følge med til et nærliggende kaffehus, for der at snakke om gamle dage, og det varede ikke længe, så havde vi i al korthed hørt hans historie.

Han havde endnu, efter at Buckthorne havde forladt den vandrende trup, eller måske mere: så pludseligt var blevet udstødt af den, vedblevet at spille helteroller. Men til sidst døde direktøren, og truppen kom i uorden. Enhver stræbte efter

tronen, enhver ville føre regimentet, og direktørens enke erklærede, skønt hun var en dronning i tragedien, og en satan desuden, at det var aldeles umuligt for en kone at holde en sådan hob lumpne karle under kontrol.

"Jeg talte på dette vink," sagde Flimsey. "Jeg trådte frem og tilbød mine tjenester på den virksomste måde. De blev antaget. Efter en uges forløb ægtede jeg enken og besteg tronen, "stegen fra hans gravøl blev igen sat kold på brudebordet," som Hamlet siger. Men min forgængers ånd korn mig ikke til syne, og jeg arvede kroner, scepter, skåle, dolke og alt øvrigt teaterkram og pjalter, enken inklusive, uden mindste uro.

Jeg førte nu et ganske lystigt liv: vort selskab var temmelig stærkt og tiltrækkende, og da min kone og jeg overtog de store scener i sørgespillene, så sparede kassen meget. Vi vandt prisen på markederne frem for alt andet seværdigt, og jeg forsikrer Dem, at vi selv på St. Bartholomæusmarkedet, det store hestemarked i London, havde fuldt hus, skønt vi måtte kappes med Astleys beridertrup, den irske kæmpe og "Nelsons Død" i voksfigurkabinettet.

Imidlertid begyndte jeg snart at føle herskerens sorger. Jeg så, at der opstod intriger i selskabet, anstiftet af Bajazzo, en, som De vel erindrer, meget knarvorn, surmulende karl, der altid var i dårligt humør. Jeg havde stor lyst til uden videre at jage ham bort, men jeg kunne ikke undvære ham, for der fandtes ingen pudsigere knægt på brædderne. Allerede hans udvortes var højst komisk, for han behøvede blot at vende tilskuerne ryggen, så døde damerne næsten af latter. Han følte sin vigtighed, og benyttede den. Han holdt tilskuerne i en bestandig latter, men så snart han kom bag kulisserne, så

skændte og støjede han, og det var, som om han var besat af Djævelen. Jeg så imidlertid gennem fingre med meget hos ham, for jeg ved, at komiske skuespillere i almindelighed lider af denne temperamentsfejl. Men et andet anliggende, som lå mig mere på hjertet, jeg havde at kæmpe med, var min kones kærlighed. Uheldigvis havde hun sat sig i hovedet at have mig overmåde kær, og blev utåleligt skinsyg. Jeg kunne ikke beholde nogen smuk pige ved truppen, og vovede næppe at omfavne en hæslig, selv når min rolle fordrede det: Jeg har set hende rive en smuk dame "i laser" som Hamlet siger, og således tilintetgøre en af de bedste klædninger fra vor garderobe, blot fordi hun så mig kysse hende i kulisserne, endskønt jeg kan give Dem mit æresord på, at jeg kun ville prøve.

Dette var dobbelt ubehageligt, fordi jeg har en naturlig forkærlighed for smukke ansigter, og gerne ser dem omkring mig, og fordi de er uundgåeligt nødvendige for et selskab på et marked, hvor man må strides om rangen med så mange andre teatre. Men når en skinsyg kone engang sætter sig sådan dårskab i hovedet, så hjælper det ikke, hvad enten man taler om fordel eller om andre ting. Ja, mine herrer, jeg har mere end en gang bævet, når noget sådant var forefaldet og hun spillede i en tragedie, og svingede sin tindolk på teatret, af frygt for, at hun måtte give efter for sin lidenskab, og for ramme alvor stikke en forment rivalinde ihjel.

Imidlertid gik det mig bedre, end jeg havde ventet af mit eget køds svagelighed og min kones hæslighed; det gik mig ikke værre end den gamle Jupiter, hvis kone bestandig udspejdede en ny intrige, og gjorde ham Himmelen næsten for hed til at opholde sig i.

Til alt held for mig, som jeg troede, hørte jeg engang, da vi spillede på et landsbymarked, at teatret i en nærliggende by var til fals. Jeg havde altid ønsket at finde udkomme ved en stående trup, og mit højeste ønske var, at stå på samme trin som min svoger, der var direktør for et rigtigt teater, og som hidtil havde set mig over hovedet. Dette var en lejlighed, som jeg ikke kunne lade mig undslippe. Jeg sluttede en overenskomst med ejerne, og åbnede teatret efter få dages forløb med stor pragt.

Nu havde jeg nået toppen af min ærgerrighed, "min glædes bramsejlsstang," som Romeo siger. Jeg var ikke længere en omvandrende stammes høvding, men en monark, der sidder på en retmæssig trone, og en ligemand med de store potentater i Covent Garden og Drury Lane. Uden tvivl tror De, at jeg nu var fuldkommen lykkelig. Ak, mine herrer! Jeg var en af de allersørgeligste skabninger på Jorden. Ingen, der ikke har forsøgt det, kender en skuespildirektørs lidelser, og i særdeleshed en skuespildirektør i provinserne. Ingen kan gøre sig et begreb om stridighederne og skænderierne i dets indre, og trængslerne og plagerne udefra. Alle stadens spradebasser og lediggængere belejrede mit direktionsværelse, og søgte at gøre sig ærinder hos mine skuespillerinder, og at blive af med dem var umuligt. Såfremt jeg havde fornærmet dem, havde min undergang været vis, for skønt de som venner var meget besværlige, så ville de dog have været farlige som fjender. Så var der også landsbyrecensenter og landsbyliebhavere, der uophørligt plagede mig med deres gode råd, og blev vrede, når jeg ikke fulgte dem, i særdeleshed landsbylægen og landsbyadvokaten, der begge engang havde været i London, og vidste, hvorledes man skulle spille.

Desforuden havde jeg sådan en hob rakkerpak at regere, som nogensinde har været at finde samlet indenfor et teaters mure. Jeg havde været nødt til at forene min oprindelige trup med resterne af det gamle teater, folk, der var publikums yndlinge. Dette var en blanding, der befandt sig i en bestandig gæring. Enten lå de i hårene på hinanden, eller de jublede med hinanden, og jeg ved ikke hvilken stemning, der var mest ubehagelig. Når de skændtes, gik alting forkert; var de gode venner, så spillede de mig bestandig dette eller hint puds, for uheldigvis gjaldt jeg for en føjelig, godmodig mand – det sletteste rygte, en skuespildirektør kan have.

Deres morsomheder gjorde mig undertiden næsten gal, for der er intet mere utåleligt end en gammel trup teatralske landstrygeres fortærskede narrestreger, puds og løjer. Så længe jeg kun var et medlem af selskabet, behagede de mig meget, som direktør fandt jeg dem utålelige. De bragte uophørligt, ved deres sviren på værtshuse og de streger, som de udøvede i den lille købstad, skam over teatret. Alle mine prædikener over nødvendigheden af at opretholde standens værdighed og selskabets gode rygte, var forgæves. De skurke kendte ikke den delikatesse, som en mand, der står i spidsen, har. Ja, de drev spøg med selve skuespillets alvor. Jeg har midt i et stykke måttet lade holde inde, og lade et fuldt hus på mindst fem og tyve punds indtægt vente, fordi skuespillerne havde skjult Rosalindes benklæder, og har set Hamlet træde højtideligt frem for at holde sin monolog, hvor man havde fæstet en karklud på hans kappe. Dette er de sørgelige følger, når en skuespildirektør har ry for at være en god mand.

Også det var højst utåleligt for mig, når Londons store stjerneskuespillere kom ned for, som man kaldte det, "at lyse". Af alle slemme ting vil jeg dog kun altid ønske at være forskånet for dem, en London-stjerne medfører. En stor skuespillerinde, der turnerer på provinsteatrene, er lige så slem som en flammende komet, der drager hen over himmelen og nedryster ild og pest og tvedragt af sin hale.

Så snart et af disse himmellegemer viste sig ved min horisont, var jeg også i største angst. Da blev mit teater oversvømmet med provinsens spradebasser, der altid anser det for en ære at befinde sig i følge med en skuespillerinde fra hovedstaden, og gerne vil få folk til at tro, at de står på en meget god fod med hende. En sand vederkvægelse var det for mig, når en omstrejfende ung adelsmand gik efter lokkemaden, og holdt denne satansyngel på afstand. Jeg har altid stået mig bedre med en adelsmand end med en spradebasse fra provinsbyen.

Og nu de krænkelser, som jeg, når de store londoner-skuespillere besøgte os, måtte lide i min personlige værdighed og anseelse, som direktør! I sandhed, jeg var ikke mere herre på min egen trone. Jeg blev på mit eget direktionsværelse overfuset og korrekset, og på mit eget teater blev jeg anset som et nul. Der gives ingen tyran, der er så uindskrænket og så lunefuld, som en London-stjerne på et provinsteater. Blot synet af den frygtede jeg, og dog måtte jeg vente, hvis jeg ikke modtog den, at se publikum komme i oprør imod mig. De trak rigtignok fulde huse og syntes at gøre min lykke, men alle indtægter blev opslugt af deres umådelige fordringer. De var mit lille teaters bændelorme; jo mere det fik ind, desto fattigere blev det. Når de endelig drog bort, så havde jeg et udmattet publikum,

tomme bænke, og et eller to dusin fornærmelser, som var opstået købstadsbeboerne imellem i anledning af hvilke pladser, man måtte indtage, at gøre gode igen.

Men det allerværste, jeg på min direktør-løbebane havde at kæmpe imod, var protektion. Ak, min herre! Alt andet end de fornemmes protektion i en provinsby! De må vide, at der i denne by, skønt den kun var lille, dog var en mængde fejder og partier og store folk, da det var en meget driftig lille handels- og manufakturstad. Men ulykken var, at deres storhed og anseelse ikke beroede på hofkalenderen eller herolds-embedet, og man følgelig ikke kan tænke sig nogen højhed, der var vanskeligere at tilfredsstille, end denne. De smiler, men jeg kan forsikre Dem, at der ikke gives mere rasende fejder end de grænsekrige, der forefalder på dette fornemhedens stridige territorium. Den heftigste strid, jeg nogensinde har set i de højere stænder, var en der forefaldt i en provinsby, og angik den forrang, om hvilken en knappenåle- og en synåle-magers respektive koner havde over hinanden.

I den by jeg var, var der bestandig stridigheder af den slags. Den første manufaktur-ejers kone, for eksempel, stod i et højst spændt forhold med den første detailhandlers kone, og begge var for rige, og havde for mange venner, til at man kunne tage let på det. Lægernes og advokaternes fruer bar hovederne endnu højere, men måtte selv bøje sig for en bankiers frue, der holdt heste og vogn; mens en mandhaftig enke af tvetydigt rygte og med en noget forældet garderobe, beboede et stort hus, og på en eller anden måde stod i forbindelse med adelen, så alle over hovedet. Hendes adfærd var ikke ligefrem særlig dannet, ejheller var hendes formue særlig stor, men hendes æt – hendes

æt opvejede alt dette; en kone med sådant blod i årerne kunne man intet nægte.

Imidlertid blev hendes fordringer på høje forbindelser draget meget i tvivl, og hun måtte meget ofte på baller og assembléer kæmpe en kamp om forrangen med hæderlige damer af nabolaget, der støttede sig på deres rigdom og dyd, men hun havde to elegante døtre, der klædte sig så smukt som dukker, havde lige så fornemt blod som moderen og ved enhver lejlighed understøttede hende; således satte de med deres hovmod alt igennem, og alle hadede, frygtede og bagtalte den Fantadlin'ske familie.

Således stod det til med modeverdenen i denne selvglade lille by. Uheldigvis var jeg ikke så nøje bekendt med dens indre politik, som jeg vel burde have været. Jeg havde følt mig fremmed og forlegen i hele den første sæson; jeg besluttede altså at give mig under et stort navns beskyttelse og på den måde åbne felttoget med en gunstig mening hos publikum. I dette øjemed så jeg mig altså i tankerne omkring, og i en ulykkelig time faldt mine øjne på mrs. Fantadlin. Ingen forekom mig at nyde et mere uindskrænket herredømme i den fashionable verden. Jeg havde altid bemærket at hendes logedør blev slået stærkest i, at hendes døtre trådte ligesom stormvinden ind med en pragt af røde sjaler og fjer, at de havde de fleste tilbedere, at de under forestillingen talte og lo, og ikke havde lorgnetterne fra øjnene. Da jeg altså igen åbnede mit teater, så stod der den første aften på plakaten med store bogstaver, at dette skete under den "højstærede mrs. Fantadlins protektion".

Hele staden, min herre, kom under våben! at ville tage teatret under sin protektion! Utåleligt! og jeg understå mig i, at kalde hende "den højstærede!" Og hvilke fordringer havde hun vel på denne titel! Længe havde den fashionable verden sukket under den Fantadlin'ske families tyranni, og var glad over, at kunne gøre fælles sag imod dette nye bevis på anmasselse. Alle småfejder blev glemte. Doktorens og advokatens koner sås igen, Manufakturejerens og detailhandlerens koner kyssedes, og alle, med bankierens frue i spidsen, erklærede, at teatret var kedsommeligt, og besluttede fra nu af kun at protegere de indiske jonglører og hr. Walkers eidouranion [Note 16)].

Det var den klippe, jeg strandede på. Jeg kunne ikke komme mig igen efter familien Fantadlins beskyttelse. Mit hus blev tomt, mine skuespillere blev misfornøjede, fordi de blev dårligt betalt, min dør var i stadig bevægelse af alle egnens retsbetjente, og min hustru blev stedse mere genstridig og trættekær, jo mere jeg trængte til trøst.

En tid forsøgte jeg at tage min tilflugt til alle plagede og underkuede mænds sædvanlige trøst, til flasken, og ville drikke min sorg bort, men forgæves. Jeg vil dermed ikke sige noget imod flasken; den er et fortræffeligt middel i mange tilfælde, men mig hjalp den ikke. Min stemme tabte ved det, min næse blev kobberrød, men hverken min kone eller mine anliggender blev bedre. Mit hele foretagende blev en skueplads for forvirring og underslæb. Man anså mig for en ruineret mand, og altså en, som man roligt kan plukke, således som enhver plyndrer et synkende skib. Hver dag listede en af truppen sig bort, og tog, ligesom en desertør, sine våben og sin kostumer med. På denne måde kom hele min garderobe i bevægelse,

mine skønne sager spillede rundt omkring i landet, mine sværd og dolke blinkede i enhver gade, indtil min skrædder til sidst gjorde "et skrækkeligt greb", og medtog to stadskjoler, et halvt dusin trøjer og nitten par kødfarvede lange benklæder. Dette var enden på enden af min lykke. Jeg var nu ikke længere i tvivl om, hvad jeg skulle gøre. Nå, tænkte jeg, da tyveri nu engang hører med til dagens orden, så vil jeg også stjæle, og så samlede jeg da hemmeligt juvelerne og min garderobe sammen med en heltedragt i mit lommetørklæde, stak det på et sværd, der hørte til et sørgespil, og listede mig ved nattetid bort, "netop da klokken slog ét", og overlod mit rige og min dronning til mine oprørske undersåtter og mine ubarmhjertige fjender, retsbetjentene.

Dette var "enden på min højhed". Jeg var fuldkommen helbredet for min lidenskab for at regere, og vendte atter tilbage i de meniges rækker. En tid førte jeg det sædvanlige skuespillerlevned, spillede på forskellige provinsteatre på markeder og i lader, var stundom stærkt i knibe, stundom igen velbeslået, indtil jeg ved en lejlighed, på et hår nær, havde gjort min lykke, og var blevet til århundredets vidunder.

Jeg spillede Richard den tredje i en landsbylade og i min bedste manér, for jeg var, sandt at sige, noget beskænket, og vort selskabs recensenter bemærkede stedse, at jeg spillede mest udmærket, når jeg havde fået et glas for meget. Det genlød af støjende bifald, da jeg kom til det sted, hvor Richard siger: "En hest, en hest!" Her gjorde min brudte stemme et forunderligt indtryk; det var ligesom to stemmer, der flød ind i hinanden; man skulle have troet, at to stemmer råbte efter en hest, eller Richard efter to heste, og når jeg tilråbte Richmond:

"Den Richard, der så ofte har fordret dig, er hæs," så troede jeg at laden ville styrte sammen ved tilhørernes grænseløse bifald.

Straks næste morgen kom én til mig i min bopæl. Jeg så straks på den fremmedes påklædning, at det var en mand af stand, for han bar en stor brystnål, svære ringe på fingrene, og brugte lorgnet. Jeg fandt også, at det var en mand af stand, for det viste sig snart, at han var en lønnet forfatter, eller en slags litterær skrædder ved et af Londons store teatre, en mand, der arbejdede lige under direktøren, der beskar og forskar skuespil, lappede og udstafferede dem, gav dem et nyt anstrøg og vendte det udvendige indad, kort sagt, han var en af dagens hurtigste og største forfattere.

Han var nu på en udflugt efter bytte, for at opsøge noget, som man kunne fremvise som et vidunder. Teatret var, som det syntes, i en såre fortvivlet stilling – kun et under kunne redde det. Han havde aftenen før set mig spille Richard, og udkåret mig til dette under. Jeg havde en vis heftighed i mit foredrag, og et vist højtravende i min gang, og var vist nok forskellig fra alle de øvrige af scenens helte. Den befuldmægtigede kom altså på den tanke, at fremstille mig som et teatralsk vidunder, som den naturlige og ægte fremstillings genføder, som den eneste, der kunne forstå og fremstille Shakespeare rigtigt.

Da han meddelte mig sin plan veg jeg tilbage for den med sømmelig beskedenhed, for hvor god end den mening var, jeg havde om mig selv, så tvivlede jeg dog på, at jeg ville være et sådant foretagende voksen.

Jeg gjorde ham opmærksom på min ufuldkomne viden om Shakespeare, da jeg kun havde spillet rollerne i hans skuespil efter lemlæstede eksemplarer, hvori jeg havde indflikket en hel

mængde af mine egne opfindelser for at komme min hukommelse til hjælp eller forstærke virkningen.

"Så meget desto bedre," råbte herren med ringene på fingrene, "så meget desto bedre! – nye læsemåder! nye læsemåder! Lær ikke en eneste linje – giv os Shakespeare ganske efter Deres måde."

"Men min stemme er brudt; den vil ikke kunne udfylde et londonsk teater."

"Så meget desto bedre! Publikum er allerede trætte af intonationen – det *ore rotundo* er igen ude af mode. Nej min herre, Deres brudte stemme er det netop, som vi kan bruge; De må gerne spøge og buldre, snappe efter vejret, og gøre en fandens larm på teatret. Det er netop det, som kan gøre vor lykke."

"Men," sagde jeg, og kunne ikke undlade, mens jeg sagde dette, at rødme lige ud til næsetippen, men jeg havde nu engang besluttet at være ganske oprigtig – "der er," føjede jeg til, "endnu en slem omstændighed; jeg har en ulykkelig vane – mit uheld og de krænkelser, som man fra tid til anden er udsat for i lader og på landet, har nødet mig til, nu og da at tage en – en – en slurk af noget styrkende – og da – og da –"

"Hvorledes! De drikker?" sagde den befuldmægtigede ivrigt.

Jeg nikkede rødmende et ja.

"Så meget desto bedre! Geniets uregelmæssigheder! At være ædru er almindeligt; publikum kan godt lide de skuespillere, der drikker. Deres hånd min herre, De er den sande mand, med hvem man kan vække opsigt."

Jeg trak mig endnu stadig fuld af dvælende mistillid tilbage, og erklærede, at jeg ikke fortjente sådan ros.

"For Fanden," råbte han, "om ros er her slet ikke tale, De vil dog vel ikke tro, at jeg holder Dem for et vidunder, intet er lettere, end at føre publikum bag lyset, når man blot lover et vidunder. Det sædvanlige talent kan enhver udmåle, om end og kun med den sædvanlige målestok; men et vidunder står vel over alle regler og mål?"

Disse ord åbnede straks mine øjne. Nu forstod vi hinanden; rigtignok følte min forfængelighed sig mindre smigret, men så meget desto mere tilfredsstillende var erklæringen for min forstand.

Vi kom overens om, at jeg skulle fremtræde for et londonsk publikum som en dramatisk sol, der træder frem bag skyerne, og som må bandlyse alle ringere lys og falske blus fra scenen.

Der skulle gøres alle mulige foranstaltninger for at tage publikums stemning fangen fra alle sider. Parterret skulle opfyldes med dygtige klappere, bladene skulle tages i beslag for mægtige lovtaler, ethvert teatralsk forsamlingssted oversvømmes med lejede lovtalere. Kort sagt alle det teatralske blændværks maskiner skulle sættes i bevægelse. Når jeg gjorde det anderledes end andre skuespillere, så skulle der påstås, at jeg havde gjort det rigtigt og de andre urigtigt. Larmede jeg, skulle det hedde, at det var ren lidenskab; blev det gement, skulle det udgives for et fortroligt træk af naturen; gjorde jeg en eller anden slem fejl, skulle det gælde for en ny læsemåde. Når min stemme sprang over, eller jeg glemte min rolle, så skulle jeg blot gøre et spring, og grine og brøle mod tilhørerne, eller gøre en hvilken som helst græsselig grimasse, ligesom det faldt mig ind, og da skulle mine beundrere kalde det et "grandiost træk", synke tilbage og råbe og skrige af henrykkelse.

"Kort sagt," sagde herren med lorgnetten: "smør kun tykt på, det kommer slet ikke an på, hvorledes og hvad De gør, bare det er ret sælsomt og besynderligt. Når De bare slipper første aften igennem, uden at blive bombarderet med æbler, så er Deres og teatrets lykke gjort."

Jeg rejste altså, fuld af nye planer og nye forhåbninger, med forfatteren til London. Jeg skulle blive Shakespeares, naturens og det ægte dramas genføder; min kække gang skulle være heroisk, og min brudte stemme deklamationens sande højdepunkt. Men ak, mit sædvanlige uheld forfulgte mig også denne gang; inden jeg kom til hovedstaden, var allerede et andet vidunder kommet for lyset, en kone, der dansede på en slap line, og som kunne gå midt igennem et fyrværkeri fra scenen lige til galleriet. Direktøren tog hende begærligt i beslag. Hun reddede det store nationalteater for denne sæson. Man talte om intet andet end madame Saquis fyrværkerier og kødfarvede benklæder, – og natur, Shakespeare, det ægte drama og den stakkels Pillgarlick blev ladt i stikken.

Da madam Saquis forestillinger begyndte at blive noget gammelt, kom turen til andre vidundere, heste, harlekinader og alle slags maskerader, indtil der blev bragt et andet dramatisk mirakel på scenen, for netop at gøre det kunststykke, hvortil man havde bestemt mig. Jeg begav mig til den lønnede forfatter, for at høre, hvad han havde at sige; men han var netop meget sysselsat med at skrive et nyt melodrama eller en pantomime, og blev meget ærgerlig, da man afbrød ham i sine studier. Men da teatret på en måde havde forpligtet sig til at sørge for mig, så bar direktøren sig ad efter den sædvanlige frase, "som en mand af ære" og jeg fik en ansættelse ved

truppen. Det beroede på et terningkast, om jeg skulle blive Alexander den Store, eller kobbersmeden Alexander – og det sidste blev jeg. Da jeg ikke kunne sættes i spidsen af dramaet, så som jeg til enden. Med andre ord, jeg blev ansat ved de såkaldte "nyttige folk'," iblandt dem, der spiller soldater, senatorer og Banquos genfærd. Jeg var fuldkommen tilfreds med min lod, for der har altid været noget filosofisk ved mig. Var min lod end ikke glimrende, så var den dog sikker, og jeg har set et halvt dusin mirakelmænd komme til syne, blænde, briste som sæbebobler og forsvinde, mens jeg ret behageligt, umisundt og uangrebet står her på kunstens laveste trin.

Nå, nå, smil De kun, men jeg forsikrer Dem, at vi "nyttige folk" er de eneste lykkelige folk på scenen. Vi er sikre for hyssen, og tør ikke håbe på bifald. Vi frygter ikke for vores rivalers lykke og vi er ikke bange for recensentens pen. Når vi blot får ordene i vore roller, og disse er som oftest få, så bryder vi os ikke om resten. Vi har vore egne fornøjelser, vore egne venner og beundrere – for enhver skuespiller fra den højeste til den laveste har sine venner og beundrere. Den store skuespiller spiser til middag med de fornemme velyndere, og underholder et modetaffel med stumper og sange og teatersladder. Skuespillerne af anden klasse har også deres venner og beundrere af anden klasse, hos hvem de ligeledes fremsiger steder fra tragedier og sladrer, – og således går det lige ned til os, der har vore venner og beundrere imellem sirlige handelsbetjente og håbefulde læredrenge, der stundom giver os et middagsmåltid, og som på tiende hånd får netop de stumper, sange og den sladder at høre, som vore lykkeligere brødre har opvartet med ved de stores tafler.

For første gang føler jeg nu i min teatralske løbebane, hvad sand fornøjelse er. Jeg har for nøje lært berømmelse at kende, til at misunde de stakkels djævle, der kaldes publikums yndlinge. Jeg gad hellere være en kat, som bæres på armen af et forkælet barn, som det ene øjeblik bliver klappet og madet, og i det næste får et slag på hovedet med skeen. Jeg må smile, når jeg ser vore største skuespillere fortæres af misundelse og nid over den jammerlige ros, der desuden i sin art er højst fordægtig, og hvis vedholdenhed er så højst usikker. Jeg ler også, men naturligvis i skægget, over vor direktørs virksomhed og vigtighed, møje og forlegenhed, der kvæler sig til døde med forgæves at stræbe efter at gøre enhver tilpas.

Jeg har iblandt mine med-underskuespillere fundet to eller tre fordums direktører, der, som jeg, på provinsteatre har ført scepteret, og vi gør os mange gange ret hjerteligt lystige på direktørens og publikums bekostning. Stundom taler vi vel også som afsatte og fordrevne konger om vore forskellige regimenters begivenheder, anstiller ved et krus ale moralske betragtninger, og ler over det blændværk, som forestiller den store og lille verden, og det er, efter min formening, den sande praktiske filosofi.

Hermed er Buckthornes og hans venners anekdoter til ende. Det gør mig meget ondt, at jeg ikke kunne erfare mere om hans historie, ikke mindst om den del, der har tildraget sig i hovedstaden. Han vidste åbenbart såre meget om det litterære liv, og da han aldrig har udmærket sig i den videnskabelige verden, og dog var fuldkommen fri for al forbitrelse eller skuffede forventninger, så havde jeg håbet af ham at kunne få

nogle upartiske efterretninger om hans samtidige; en så ærlig fortællers vidnesbyrd ville have haft fortrinlig værdi på nærværende tid, da det ved pressens overordentlige frugtbarhed og de tusinde anekdoter, kritikker og biografiske skitser, der dagligt kommer for dagen om vigtige mænd, bliver overordentlig vanskeligt at erfare sandheden om dem.

Imidlertid var han stedse overordentlig tilbageholden og tavs på dette punkt, hvilket jeg undredes såre over, da forfattere dog almindeligvis syntes at holde hinanden for lovlige ofre, og ikke tager i betænkning til publikums morskab at stille hinanden i gabestokken.

Få morgener, efter at jeg havde hørt direktørens historie, overraskede Buckthorne mig med et besøg, da jeg endnu lå i sengen. Han var i rejseklæder.

"Ønsk mig til lykke! Ønsk mig til lykke!" sagde han, idet han i største glæde gned sine hænder: "mine store udsigter er gået i opfyldelse!"

Jeg så med et forundret og spørgende blik på ham.

"Min dumme fætter er død!" råbte han: "Fred med hans aske! Ved et fald af hesten knækkede han på en rævejagt næsten halsen, og heldigvis levede han længe nok til at gøre testamente. Han har indsat mig til sin arving, dels af en sælsom følelse af – gengældende retfærdighed, dels fordi, som han sagde, ingen af hans familie ville forstå at nyde et sådant gods. Jeg er i begreb med at tage på landet og tage min ejendom i besiddelse. Jeg har sagt forfatterskabet farvel. – Så meget for recensenterne!" sagde han, idet han knipsede med fingrene. "Kom, så snart jeg er indrettet, ned til Vantroens Slot, så skal De

sandelig få et fuldt bæger." Ved disse ord rystede han hjerteligt min hånd, og sprang glad afsted.

En lang tid gik hen, inden jeg atter hørte noget fra ham. Først for nylig fik jeg et brev fra ham, der var skrevet i den lykkeligste stemning. Han begynder at bringe sit gods i orden; alting går efter hans ønske, og, hvad som er endnu mere, han har giftet sig med Sacharissa, der, som det synes, stedse har haft en inderlig, skønt hemmelig tilbøjelighed til ham, hvilket han heldigvis har opdaget, kort efter at han var kommet i besiddelse af sit gods.

"Jeg finder," skriver han: "at De er noget hengiven til forfatterskabets synd, som jeg har frasagt mig; hvis De anekdoter af min historie, som jeg har fortalt Dem, har nogen interesse for Dem, så må De gerne afbenytte dem. Men kom ned til Vantroens Slot, og jeg skal ved et selskabeligt glas vin fortælle Dem mit hele londonske liv; det skal blive en dygtig historie om forfattere og recensenter."

Hvis jeg nogensinde kommer til Vantroens Slot og hører den historie, som han har lovet mig, da kan publikum forlade sig på, at jeg skal fortælle den videre til det.

3. afdeling

De italienske banditter

Værtshuset ved Terracina

Klidsk, klask! Klidsk, kladsk!

"Der kommet stafetten fra Neapel," sagde værten i værtshuset ved Terracina, "bring hesten ud!" –

Stafetten kom, som sædvanlig, i galop hen ad vejen, og rytteren svingede over sit hoved en pisk med kort skaft og lang snert fuld af knuder, som ved hvert slag knaldede som en pistol. Det var et undersætsigt, firskårent ungt menneske i den sædvanlige uniform. Denne bestod af en net blå kjole med opslag og guldtresser, men bagtil så kort, at den knap nåede ham over bæltestedet, hvor den var afstumpet omtrent som en gærdesmuttes hale, af en trekantet hat med guldtresser, et par stive rytterstøvler; men i stedet for de sædvanlige læderbukser havde han kun et brudstykke af et par underbukser på, som næppe var tilstrækkelige til at dække hans nøgenhed.

Stafetten sprængte hen til døren og sprang af hesten.

"Et glas rosoglio, en frisk hest og et par bukser," sagde han, "og det hurtigt *per amor di Dio!* Jeg er blevet over tiden og må videre!"

"San Gennaro!" svarede værten, "sig mig, hvor er dine bukser blevet af?"

"Hos røverne, på denne side Fondi."

"Hvad, plyndre en stafet? Nej, noget så galt har jeg dog endnu ikke hørt. Hvad kunne de da vente at få af dig?"

"Mine læderbukser!" svarede stafetten. "De var splinternye, skinnede som guld og stak kaptajnen i øjnene –"

"Nej, i sandhed, de karle bliver da stadig værre. Anfalde en stafet! og det blot for et par læderbukser!"

At en stafet var plyndret syntes at sætte værten mere i forbavselse end en hvilken som helst anden grusom gerning, der var blevet udøvet på landevejen, og det var virkelig første gang, at et så ubesindigt røveri var blevet begået, da røverne i almindelighed tager sig vel i agt for at befatte sig med noget, der har med regeringen at gøre.

Stafetten havde imidlertid sat sig i behørig stand, for han havde ikke, mens han talte, spildt tiden, men sørget for alt. Hesten var der, rosoglioen var drukket; han greb efter tømmer og stigbøjle.

"Bestod banden af mange røvere?" sagde en smuk, sortsmudsket ung mand, som trådte ud af værtshusdøren.

"En så frygtelig bande har jeg endnu aldrig set," sagde stafetten, idet han svingede sig i sadlen.

"Er de meget grusomme imod de rejsende?" sagde en skøn, ung venetiansk dame, som havde hængt sig ved den unge mands arm.

"Grusomme, signora?" svarede karlen, idet han kastede et blik på damen, mens han gav sin hest af sporerne. "*Corpo di Bacco!* Alle mandfolk stikker de ned! og fruentimmerne – " Klidsk, kladsk! Klidsk, kladsk! De sidste ord tabte sig i piskens knalden og stafetten sprængte afsted hen ad landevejen mod de pontinske sumpe.

"Hellige jomfru!" råbte den skønne venetianerinde, "hvad vil der blive af os!"

Det værtshus, som vi her taler om, ligger tæt ved Terracinas mure, ved en høj klippe, på hvis top ruinerne af et af goteren Theodorichs slotte ligger. Terracinas beliggenhed er ejendommelig. Det er en lille, gammel, søvnig italiensk by på

grænsen af det romerske gebet. I alt, hvad der hører til stedet, synes der at ligge en vis ladhed. Middelhavet – dette have uden ebbe og flod – udbreder sig foran den. I haven ser man ikke et eneste sejl, undtagen når en ensom bark udskiber sin hellige ladning af stokfisk, denne magre kost til fastetiden. Indvånerne ser ud til at være et fortrædeligt, efterladent folk, således som folk plejer at være under et mildt, solrigt klima; men under dette passive, dorske udvortes skal der ligge farlige egenskaber skjult. Mange anser dem ikke for stort bedre, end banditterne i de nærliggende bjerge, og tror, at de står i hemmelig forbindelse med dem. De enkelte vagttårne, som er bygget hist og her på kysten, vidner om, at sørøvere og korsarer sværmer omkring ved disse kyster, mens de lave hytter, som ligger ved landevejen, der går igennem en olivenskov, giver til kende, at fare truer den rejsende i denne bjergegn og at banditten dér let kan drive sit spil. Imellem denne by og Fondi bliver landevejen til Neapel for det meste gjort usikker af røvere. Der findes flere ensomme steder og bugtninger på den, hvor røvere fra toppen af en høj eller fra en bakke langt borte kan øjne den rejsende og lure på ham i afsides og vilde hulveje.

De italienske røvere er en forvoven klasse mennesker, som næsten ligefrem danner en særlig stand i det menneskelige samfund. De bærer en slags uniform eller snarere en bestemt drag, som tydeligt betegner deres håndværk. Dette sker åbenbart for at gøre det lurende og lovløse i deres håndværk mindre påfaldende, og giver dem i den almindelige mands øjne en slags militært udseende; eller måske for ved udvortes glans og pragt at vække lyst hos de unge mennesker i landsbyerne og på den måde skaffe sig rekrutter. Deres klædning er ofte meget

rig og malerisk. De bærer jakker og benklæder med lyse farver, som undertiden er rigt broderede; deres bryst er dækket af medaljer og relikvier, deres hatte har en bred bræmme, en kegleformet puld og er smykket med fjer og brogede bånd; deres hår er undertiden indhyllet i et silkenet; de bærer en slags sandaler af klæde eller læder, som er fæstet om benene med remme og er særdeles bøjelige, så at de let og hurtigt kan klatre rundt med dem på bjergene; et bredt bælte af klæde eller af silkenet er fuldt af pistoler og dolke; over ryggen hænger en karabin; og en stor mørk kappe, der tjener dem til leje på deres nattevagter i bjergene, hænger skødesløst om dem.

De strejfer om på en stor strækning af udyrket land, som ligger i Appenninerne og grænser til flere gebeter; de kender alle de vanskelige pas, de nærmeste veje til tilbagetog og de uigennemtrængelige skove på bjergenes top, hvorhen ingen bevæbnet vagt vover at følge dem. De er sikre på indbyggernes velvilje i disse egne, en fattig og halvvild stamme, som de aldrig foruroliger og ofte beriger. Ja, man anser dem i bjergbyerne og i mangen grænsestad, hvor de omsætter deres rov i penge, for en slags halvægte helte. Således begunstigede og beskyttede af deres bjergkløfter har røverne stedse trodset de italienske staters svage politi. Forgæves slår man deres navne og beskrivelsen over deres personer op på landsbykirkedøren og tilbyder belønninger, hvis man leverer dem levende eller døde; landsbybeboerne afholdes enten ved de frygtelige eksempler på hævn, som røverne har taget over forrædere, eller også står de på en alt for god fod med dem, til at de skulle forråde dem. Ganske vist bliver de undertiden ligesom rovdyr jaget og nedskudt af gendarmerne, deres hovedet lagt i jernbure og

fæstede på pæle ved landevejene, eller deres lemmer ophængt i træerne i nærheden af den egn, hvor de har øvet deres gruelige gerninger; men disse græsselige skuespil tjener kun til at indjage de rejsende skræk uden at afskrække banditterne.

På den tid, da stafetten så pludselig næsten kom *in puris naturalibus*, som man siger, havde røvernes dristighed nået en højde, der ikke tidligere var set. De havde brandskattet villaer, sendt bud i landstæderne til købmænd og rige borgere, forlangt penge, klædningsstykker, ja selv luksusartikler, og i tilfælde af et afslag havde de truet med hævn; de havde deres spioner og hjælpere i enhver stad og landsby og i ethvert værtshus ved hovedlandevejene, så at de straks kunne få efterretning om de rejsendes bevægelser og beskaffenhed. De havde plyndret spisevogne, slæbt folk af rang og formue ind i bjergene, tvunget dem til derfra at skrive, at man skulle betale store løsepenge for dem, og øvet vold mod fruentimmer, der var faldet dem i hænderne.

Således stod det sig med røverne, eller snarere: sådanne rygter var i omløb om dem, da dette optrin fandt sted i værtshuset ved Terracina. Den smukke unge mand og den venetianske dame, som vi har omtalt, var ankommet tidligt om eftermiddagen i deres egen vogn, som var trukket af muldyr, ledsaget af en eneste tjener. De havde for kort siden ægtet hinanden, ville i hvedebrødsdagene foretage en rejse gennem denne herlige egn og nu besøge en rig tante, som den unge kone havde i Neapel.

Damen var ung, øm og frygtsom. De fortællinger, som de havde hørt på vejen, havde opfyldt hende med bekymringer såvel for sig selv som for sin mand, for skønt hun allerede havde

været gift næsten en måned, elskede hun ham dog endnu næsten til afguderi. Da de nåede Terracina, havde rygterne tiltaget til en skrækindjagende frygtelighed, og synet af to røverkranier, som på begge sider af stadens gamle port grinede dem i møde fra jernbure, havde gjort hende aldeles forfærdet. Forgæves bestræbte hendes mand sig for at berolige hende; hun havde dvælet hele eftermiddagen i værtshuset, indtil det var blevet for sent at tænke på at rejse videre den aften, og stafettens sidste ord øgede kun hendes skræk til det højeste.

"Lad os vende tilbage til Rom," sagde hun, idet hun lagde sin arm på sin mands og snoede sig ind til ham, som om han skulle beskytte hende, "lad os vende tilbage til Rom og opgive rejsen til Neapel."

"Og besøget hos din tante ligeledes?" sagde manden.

"Ja – for hvad bryder jeg mig om tanten, når det gælder din sikkerhed?" sagde hun, idet hun så ømt op til ham.

Der lå noget i hendes tone og i hendes væsen, som tydeligt viste, at hun i dette øjeblik var mere bekymret for sin mands sikkerhed end for sin egen, og da hun først for nylig var blevet gift og ægteskabet var indgået af ren kærlighed, så er det meget muligt, at hun virkelig følte hvad hun sagde; i det mindste troede hendes mand det. Ingen, der kun engang har hørt en venetiansk stemmes søde, melodiske klang, følt en venetiansk ytrings smeltende ømhed, og et venetiansk øjes milde trylleri, vil heller undre sig over, at manden troede på det, som alt dette udsagde.

Han greb den hvide hånd, som havde ligget i hans, fattede med sin arm om hendes slanke liv, trak hende ømt til sit bryst og sagde: "Så vil vi da i det mindste i nat blive i Terracina."

Klidsk, kladsk! Klidsk, kladsk! Et nyt syn på landevejen, som tiltrak sig værtens og gæsternes opmærksomhed. Fra egnen om de pontinske sumpe kom en vogn med seks heste med stor hast, og postillonerne knaldede med piskene, som om de var gale, således som de altid plejer at gøre, når de ved, hvor fornem den er, som de kører med, eller også er sikre på hans rundhåndethed. Det var en landauer, og en tjener sad på sædet bag ved. Vognens faste, meget sirlige og desuden både stolte og simple bygning, den mængde nette, vel anbragte kufferter og tasker, den bunke af kavajer, der lå på tjenersædet, herrens sunde, fyldige, barske ansigt i vinduet, og den rødkindede, rundhovedede tjener med kort afklippet hår, kort kjole, gulbrune benklæder og gamacher; alt dette gav straks til kende, at det var en englænder, der her kom kørende.

"Heste til Fondi," sagde englænderen, da værten dybt bukkende trådte hen til vogndøren.

"Vil Deres Excellence ikke stige ud og nyde nogle forfriskninger?"

"Nej." Han ville ikke spise, førend han var kommet til Fondi.

"Men det vil vare nogen tid, inden hestene kommer."

"Ja, sådan går det hele tiden, intet andet end forsinkelse i dette fordømte land."

"Hvis Deres Excellence blot vil træde ind i huset."

"Nej, nej, nej! Jeg siger Dem nej! Jeg vil ikke have andet end heste, og det så hurtigt som muligt! John, sørg for at hestene snart kommer, og at vi ikke bliver opholdt her i flere timer. Sig ham, at jeg, hvis han lader os vente over tiden, vil indklage ham for postmesteren."

John tog til hatten og gik hen for at udrette sin herres befalinger med en engelsk tjeners tavse lydighed.

Englænderen var imidlertid steget ud af vognen, gik frem og tilbage uden for værtshuset med hænderne i lommerne, og bekymrede sig ikke det allermindste om den sværm af lediggængere, der gloede på ham og hans vogn. Han var høj, svær og velbygget, net klædt og bar en peberkagefarvet rejsehue. Der lå et vist ulykkeligt træk om hans mundvige, dels fordi han ikke havde spist til middag, dels også, fordi han ikke havde kunnet tilbagelægge mere end syv engelske mil i timen, uden at han dog havde anden grund til at skynde sig end en englænders sædvanlige begærlighed efter at nå enden på sin rejse, "at komme videre", som englænderne siger. Måske var han også noget ærgerlig over, at han var blevet flået på hver eneste station undervejs.

Efter nogen tid kom tjeneren med et noget forlegent blik ud af stalden.

"Er hestene der, John?"

"Nej, sir – sådan et sted har jeg i mine livsskabte dage ikke set. Her kan man ikke bringe noget i stand. – Deres Nåde skulle hellere gå ind i værtshuset og få noget at spise, for det vil endnu vare længe, inden vi kommer til Fondi."

"Gid Fanden havde værtshuset – de anstille dem kun således – jeg vil ikke spise, om det så også kun er for at ærgre dem," sagde englænderen, endnu mere fortrydelig, fordi han nu skulle vente længere, før han kunne få noget at spise.

"Folkene siger, at Deres Nåde ikke vil gøre vel i at rejse videre så sent," sagde John. "Vejen skal være fuld af røvere."

"Lutter snak, for at få gæster."

"Den stafet, som rejste forbi os, er blevet overfaldet af en hel bande," sagde John, idet han ved hver ny underretning lagde større eftertryk på sine ord.

"Jeg tror ikke et ord af det."

"De havde taget benklæderne fra ham," sagde John, idet han holdt fast på sine egne.

"Sikke noget pjat."

I dette øjeblik trådte den unge mand nærmere, tiltalte englænderen meget høfligt på gebrokkent engelsk og indbød ham til at tage del i et måltid, som han netop nu havde i sinde at indtage.

"Jeg takker Dem," sagde englænderen, idet han stak sine hænder dybere i lommerne og kastede et flygtigt, mistænkeligt sideblik på den unge mand, som om han, på grund af dennes høflighed, troede, at han havde hensigter i retning af hans pengepung.

"Vi ville være os meget lykkelige, hvis De vil gøre os den fornøjelse," sagde damen i sin bløde venetianske dialekt. Der lå en sødme i hendes stemme, som var højst overtalende. Englænderen kastede et blik på hendes ansigt; hendes skønhed var endnu mere veltalende. Hans træk tabte straks deres stivhed. Han gjorde et forbindtligt buk.

"Med stor fornøjelse, signora," sagde han.

Kort sagt, lysten til "at komme videre" havde pludselig lagt sig; hans beslutning om at lunte til Fondi for at afstraffe værten, var opgivet; John udsøgte et kammer i værtshuset til sin herre og der blev gjort anstalter til at blive der til næste morgen. Alt, hvad der for denne nat var uundværligt, blev pakket af vognen. Den sædvanlige mængde af kufferter, skrivepulte, mapper og

toiletskrin og alle øvrige besværlige bekvemmeligheder, som en velhavende mand belemrer sig med, fandtes også her. De skulende lediggængere ved døren, indhyllede i deres store snavsede mantler, af hvilke kun falkeøjet stak frem, gjorde mange bemærkninger over denne masse af sager, som syntes at være tilstrækkelige for en hel hær. Og tjenerne i værtshuset talte med forundring om det store, glimrende toiletskrin med dets tilbehør af guld og sølv, der var lagt ud på toiletbordet og om den guldpung, der klingrede så voldsomt, da den blev taget ud af kufferten. Hele Terracina underholdt sig den hele aften kun om den fremmede *milor*s rigdom og om de skatte, han førte med sig.

Det varede nogen tid, inden englænderen havde vasket sig og klædt sig på; efter betydelig møje og anstrengelse for at sætte sig i behørig stand kom han endelig med stift hvidt halsbind, uden det mindst støvgran på klæderne, og i enhver henseende omhyggeligt udhalet. Han gjorde, da han trådte ind, på den engelske skødesløse måde, et meget høfligt buk, som den skønne venetianerinde, der var vant til fastlandets sirlige hilsner, dog fandt meget koldt.

Aftensmaden, som italieneren, eller middagsmaden, som englænderen kaldte det, blev nu båret frem. Himmel og jord og vandene under jorden var sat i bevægelse for at bidrage til måltidet, for her var både fugle fra luften, dyr fra landjorden og fisk fra havet. Englænderens tjener havde også, i sin iver for at lave en beefsteak til sin herre, vendt op og ned på køkkenet: han kom belæsset med ketchup og soya og cayennepeber og Harvey's Sauce og en flaske portvin, som han havde hentet fra det magasin, vognen, hvori hans herre syntes at ville føre

England med sig omkring i verden. Måltidet var virkelig også en af disse italienske blandinger, der trænger til en forædling. Suppen var et sort hav med lever og lemmer og brudstykker af alle mulige fugle og andre dyr, der ligesom vrag svømmede rundt i terrinen. Et magert stykke fjerkræ, som værten kaldte en fortræffelig høne, var tydeligvis død af tæring. Makaronierne var røgede. Bøffen var sejt bøffelkød. Desforuden kom der en ret henbagte ål på bordet, hvoraf englænderen spiste med megen appetit, men han havde nær givet det hele fra sig igen, da han erfarede, at det var en slags snoge, som man fanger i klipperne ved Terracina og holder for store lækkerbiskener.

Der gives imidlertid intet, som er i stand til hurtigere at sejre over en rejsendes mismod, end det at spise, hvorledes maden end er tillavet, og intet forsoner ham hurtigere med hans selskab, end når han spiser med det. Englænderen var derfor endnu ikke halvt igennem sit måltid og havde ikke tømt den halve flaske, før venetianeren forekom ham af en fremmed at være var et ganske tåleligt menneske, og hans kone syntes ham næsten smuk nok til at kunne være en englænderinde.

Under måltidet blev de sædvanlige genstande for rejsendes samtaler bragt på bane og blandt andre også de rygter om røverne, som særdeles foruroligede den skønne venetianerinde. Værten og opvarteren blandede sig med den fortrolighed, som man tilsteder på fastlandet og opvartede med lige så mange græsselige historier, som med retter, så at appetitten næsten aldeles forlod den stakkels dame.

Englænderen, som havde en medfødt afsky for alt, som man med et teknisk udtryk kalder for "humbug", hørte disse fortællinger med et træk om munden, som forrådte hans

vantro. Således kom den velbekendte historie på tale om skolen i Terracina, som blev taget til fange af røverne, ved hvilken lejlighed et af de unge mennesker med koldt blod skulle være blevet ombragt for at de øvriges forældre skulle beslutte sig til at betale løsepenge for dem. En anden historie var den om en herre i Rom, som erholdt et af sin søns øren i et brev med den meddelelse, at man således ville tilstille ham sønnen afdelingsvis, indtil han betalte de forlangte løsepenge.

Den skønne venetianerinde gyste, da hun hørte disse fortællinger, men værten fordoblede, som en erfaren fortæller af skrækkelige historier, sin dosis, da han så, hvorledes den virkede. Han ville netop til at foredrage en stor engelsk lords og hans families sørgelige skæbne, da englænderen, træt af hans tungefærdighed, afbrød ham, og erklærede alle disse fortællinger for lutter vandrehistorier, for overdrivelser af uvidende bønder og listige kroværter. Værten blev meget fortrædelig ved den tvivl, som man nærede overfor hans historier og ved hentydningen til hans stand, og anførte, for at bestyrke hvad han havde sagt, et halvt dusin endnu skrækkeligere historier.

"Jeg tror ikke ord af alt dette," sagde englænderen.

"Men røverne er dømte og henrettede."

"Narrestreger."

"Men deres hoveder er sat op ved landevejen."

"Gamle pandeskaller, som man i løbet af et århundrede har samlet sammen."

Værten brummede hen for sig, idet han gik ud af døren: "*San Gennaro, quanto sono singolari questi Inglesi!* Note 17)."

En ny larm udenfor gæstgivergården forkyndte flere rejsendes ankomst og at dømme efter de mange stemmer, eller måske mere af den megen skrigen, hestetrampen, rullen af hjul og af den almindelige tummel inden og udenfor, syntes et talrigt selskab at være ankommet.

Det var *procaccio* med sin eskorte, en slags karavane, som rejser på visse dage for at bringe varer fra et sted til et andet og som har en eskorte af soldater hos sig for at forsvare sig mod røverne. Rejsende betjener sig ofte af denne lejlighed til at blive beskyttet og sædvanligvis slutter en lang række vogne sig til den.

Der forløb en rum tid, inden såvel værten som opvarteren vendte tilbage, da de i denne storm af larm og tummel, som altid hersker i en italiensk gæstgivergård, så snart der kommer en betydelig tilvækst af fremmede, måtte ile rundt overalt, snart hist, snart her. Da værten atter trådte ind, lå et vist triumferende smil i hans mine.

"Måske," sagde han, idet han tog af bordet, "har signor ikke hørt, hvad der er sket."

"Hvilket?" sagde englænderen tørt.

"Nå, procaccioen har medbragt efterretninger om nye bedrifter af røverne."

"Snak."

"Der er også kommet nye efterretninger om den engelske lord og hans familie," sagde værten hoverende.

"Om en engelsk lord? Om hvilken engelsk lord?"

"Mylord Popkin."

"'Lord Popkin? Den familie har jeg aldrig i mit liv hørt tale om!"

"*O sicuro!* En fornem adelsmand, som for kort tid siden er taget her igennem med milady og døtre. En *magnifico*, en af de store rådsmedlemmer i London, en *almanno*!"

"*Almanno – almanno?* – hm – det skal vel betyde *alderman*?"

"*Sicuro – aldermanno* Popkin og *principessa* Popkin og *signorini* Popkin!" sagde værten triumferende.

Han satte sig nu i positur og ville have indladt sig i en nøjere fortælling af omstændighederne, hvis ikke englænderen, der syntes at have foresat sig, hverken at fæste lid til hans historier eller lade ham fortælle dem, var kommet ham i forkøbet, og ganske kort betydede ham, at han skulle tage af bordet.

En italieners tunge lader sig imidlertid ikke så let holde i tømme. Værten blev med tiltagende hurtighed ved at snakke, mens han bar levningerne af måltidet ud af værelset, og de sidste toner af hans stemme, som man kunne skelne, da de tabte sig på gangen, var hans yndlingsord Popkin – Popkin – pop – pop – pop.

Procaccioens ankomst havde fyldt huset lige så meget med historier som med gæster. Englænderen og hans bordfæller gik efter aftensmåltidet op og ned i den store sal eller fællesstue, som gik midt igennem bygningen. Det var rummeligt og noget smudsigt, og der stod borde rundt om, hvor der sad grupper af rejsende, imens andre gik rundt og ventede med spiselysten utålmodighed på aftensmaden.

Det var en uligeartet blanding af folk af alle stænder og lande, som var kommet i alle mulige slags vogne. Selv om de bestod af enkelte rejseselskaber, så havde dog rejsen sammen under fælles eskorte bragt dem på vejen til et vist fællesskab; rejsende på fastlandet er også altid meget fortrolige indbyrdes, og der

gives intet så broget, som de grupper, der tilfældigt i selskabelig underholdning træffer sammen i værtshusenes fællesstuer.

Det store antal folk ved procaccioen og den store eskorte havde forhindret ethvert angreb af banditterne; imidlertid vidste ethvert rejseselskab at fortælle sin egen underfulde historie og de rejsende i en vogn kappedes med dem i en anden om at opregne påstande og formodninger. Man havde set vilde, skæggede ansigter skue ud over klipperne, karabiner og stiletter blinke fra buskene, man havde bemærket karle af fordægtigt udseende med nedslåede hatte og mørke blikke, som undertiden havde holdt øje med en vogn, når den sakkede bagud, men var straks forsvundne, så snart de fik øje på eskorten.

Den skønne venetianerinde lyttede til alle disse fortællinger med den opmærksomhed, hvormed man stedse plejer at nære foruroligende følelser, og selv englænderen følte sig tiltrukket af det almindelige samtaleemne og syntes at ville indhente nærmere efterretninger end de blotte flyvende rygter var. Han gjorde sig derfor umage for at blive herre over den undselighed, som får en englænder til altid at stå ensom selv midt i en stor mængde, og nærmede sig til en af grupperne, hvis orakel var en høj, tynd irlænder med en lang ørnenæse, høj pande og levende, fremstående øjne, der lynede frem under en grøn fløjls-rejsehue med guldtresse. Han var fra Rom, sårlæge af profession, digter af tilbøjelighed og lidt af en improvisator.

I dette øjeblik talte han imidlertid i prosa, men med den hurtighed, hvormed den taler, der taler godt og gerne øver sit talent. Et eller to spørgsmål, som englænderen stillede, havde ordrige svar til følge; for en englænder, der slutter sig til

fremmede, bliver på fastlandet anset som et forunderligt syn og behandles for sjældenhedens skyld altid med opmærksomhed. Improvisatoren gav omtrent samme underretning om banditterne, som den jeg allerede har meddelt.

"Men hvorfor sætter politiet sig ikke i bevægelse og udrydder dem?" spurgte englænderen.

"Fordi politiet er for svagt og banditterne for stærke," svarede han. "At udrydde dem turde vel være en vanskeligere opgave, end De tror. De står i nøje forbindelse med bjergbeboerne og landsbyfolkene, ja de er på en måde ét med dem. De talrige bander er i forståelse med hinanden og med omegnen. Ingen gendarmer kan nærme sig uden at de straks opdager det. De har overalt deres spioner, som driver rundt i byerne, landsbyerne og på værtshusene, blander sig i enhver folkemængde og indfinder sig ved alle forsamlingssteder. Det ville aldeles ikke forundre mig, om en af dem i dette øjeblik lyttede til vor samtale."

Den skønne venetianerinde så sig frygtsomt om og blegnede.

Her blev improvisatoren afbrudt af en livlig neapolitansk advokat.

"Her falder mig," sagde han, "et lident eventyr ind, som tildrog sig med en lærd doktor, en af mine venner, her på egnen, ikke langt fra ruinerne af Theodorichs borg, som ligger på de høje klipper lige udenfor byen."

Naturligvis ønskede alle straks at høre doktorens eventyr, med undtagelse af improvisatoren, som, da han gerne talte og gerne hørte sig tale, og desuden var vant til at tale uden at blive afbrudt, gjorde en noget fortrædelig mine over, at han så pludselig blev afbrudt, da han netop var i fuld gang.

Neapolitaneren lod imidlertid, som om han slet ikke mærkede hans ærgrelse, men fortalte følgende anekdote:

Den lille oldgranskers eventyr

Min ven, doktoren, var ene og alene oldgransker, en lille forrusten, skimlet gammel karl, som altid rodede rundt blandt ruiner. Han vurderede en bygning, som englændere vurderer ost – jo mere forældet og beskadiget den var, desto mere var det efter hans smag. Væggene af et gammelt, navnløst tempel, eller et ødelagt amfiteaters revnede mure kunne sætte ham i henrykkelse, og han fandt større fornøjelse i disse brokker og levninger fra oldtiden end i de bedst vedligeholdte nye paladser.

Dernæst var han møntsamler, og havde for nylig vundet en tilvækst af rigdom, der næsten gjorde ham ganske forvirret. Han havde blandt andre fået fat på flere romerske konsularmønter, en halv romersk as og to puniske mønter, der uden al tvivl havde tilhørt Hannibals soldater, da de var fundet på selvsamme sted, hvor disse engang havde slået lejr i Appenninerne. Således ejede han også en samnitisk mønt, der var slået efter forbundsfællekrigen, og en fra Philistis tid, en dronning, der aldrig har eksisteret; men ganske særdeles stolt var han af en mønt, hvis værd ingen, som ikke var dybere indviet i disse ting, kunne værdsætte. Den havde på den ene side et kors og på den anden en pegasus, og den lille mand mente, efter hans antikvariske logik, at det var et historisk mindesmærke om kristendommens udbredelse.

Alle disse kostbare mønter bar han hos sig i en skindpung, der lå dybest nede i lommen på hans små sorte bukser.

Den sidste grille, han havde sat sig i hovedet, var at efterspore pelasgernes gamle byer, som endnu skal findes i Abruzzer-bjergene, men som der hviler en særegen dunkelhed

over. Han havde med hensyn til dette gjort flere opdagelser, og indført en stor mængde an- og bemærkninger over dette emne i en tyk bog, som han altid førte med sig, enten for deraf at kunne hente råd, eller af frygt for, at dette kostbare mindesmærke skulle falde en anden oldgransker i hænderne. Han havde derfor en stor lomme i et af sine kjoleskøder, hvori han bar dette uvurderlige bind, som hele tiden slog ham på bagdelen, mens han gik.

Således svært betynget med oldtidens frugter besteg den gode lille mand under sit ophold i Terracina de klipper, som hænger over byen for at besøge Theodorichs slot. Han rodede hen imod solnedgang rundt i ruinerne, ganske fordybet i sine betragtninger, og uden al tvivl vandrede han i tanken omkring blandt romerne og goterne, da han på engang hørte fodtrin bag ved sig. Han vendte sig om, og fik øje på fem eller seks unge mænd af råt, plumpt væsen, som var ganske besynderligt klædt, halvt som bønder, halvt som jægere, og havde karabiner i hænderne. Deres hele adfærd og udvortes lod ham ikke være i nogen tvivl om, i hvilket selskab han var kommet.

Doktoren var en lille svag mand, der så fattig ud og var endnu fattigere. Han havde kun lidt guld og sølv hos sig, som man kunne røve fra ham, men så havde han de mærkværdige gamle mønter i bukselommen. Foruden disse havde han endnu nogle andre sager af værdi, for eksempel et gammelt sølvur, tykt som en kålrabi, med tal, der var store nok til at stå på et taffelur, og nogle signeter, der hang ved en stålkæde, der dinglede ham næsten ned til knæene. Alle disse sager holdt han meget af, da de var familierelikvier. Således havde han også en signetring, en ægte gammel udskåren sten, der dækkede hans

halve hånd. Det var en Venus, som den gamle mand næsten tilbad med en vellystnings inderlighed. Men det, som han satte højest pris på, var hans uvurderlige samling af notater over de pelasgiske byer, og han havde i dette øjeblik gerne givet de penge, han havde i lommen, hvis han havde vidst dem sikre i sin kuffert i Terracina.

Han tog imidlertid mod til sig, i det mindste så meget som han var i stand til, da han tænkte, at han dog kun var en ubetydelig lille mand. Således ønskede han da jægerne et "*buon giorno*". Mændene besvarede hans hilsen, og gav den gamle mand et fortroligt slag på ryggen, så at hjertet sprang ham op i halsen.

De kom i snak, og gik en tid rundt imellem højene, mens doktoren ønskede dem alle på bunden af Vesuvs krater. Omsider kom de til et lille værtshus i bjergene, og jægerne foreslog at gå derind og drikke et bæger vin sammen, hvilket doktoren også samtykkede i, skønt han ligeså gerne havde drukket skarntyde.

En af banden blev sat som skildvagt ved døren, de øvrige gik støjende ind i huset, satte deres geværer i et hjørne af værelset, og hver af dem trak en pistol eller en dolk frem af bæltet, som han lagde på bordet. Alle trak nu bænke hen til bordet, råbte muntert på vin, hilste doktoren, som om han var en af deres gamle fæller, og insisterede på, at han skulle sætte sig ned og more sig ligesom dem.

Den værdige mand adlød med en noget påtvungen god mine, men tillige med frygt og bæven, sad uroligt på kanten af stolen, så betænkelig på pistolerne med de sorte løb og de kolde, blanke dolke, og fik hjertekvababbelse ved hver dråbe vin, han drak.

Imidlertid lod hans nye kammerater flasken gå flittigt rundt i kredsen og skålede ivrigt med ham; de sang og lo, fortalte fortræffelige historier om deres røverier og fægtninger, sammenblandede med mangen en skurkestreg, og den lille doktor måtte le af alle deres morderiske løjer, skønt hjertet sank i livet på ham.

Efter deres udsagn, var de unge mænd fra den nærliggende landsby, der for nylig af ungdomsovermod havde grebet til denne levemåde. De talte om deres drabsgerninger som en jæger om sine jagtfornøjelser, og at nedskyde en rejsende syntes dem at være lige så stor en ubetydelighed, som at fælde en hare. De talte med henrykkelse om det herlige, omstrejfende liv, som de førte, frie som fuglen i luften; i dag der, i morgen her, at gennemstrejfe skovene, klatre op ad klipperne, og at gennemspejde dalene; verden var deres ejendom, hvor de blot kunne komme i besiddelse af den; fulde punge, lystige kammerater og smukke kvinder. Den lille oldgransker blev beruset af deres taler og deres vin, for de lod det ikke mangle på fulde bægre. Han glemte næsten sin frygt, sin signetring og sit familielommeur; selv afhandlingen om de pelasgiske byer, der begyndte at blive varm under ham, forsvandt for en tid ganske af hans hukommelse, over de levende beskrivelser, de gav ham. Han har selv fortalt, at han nu ikke længere undrede sig over den udbredte sygdom, det var i bjergene, at blive røver, for han havde i dette øjeblik følt, at havde han været en ung og kraftig mand, og galejerne ikke havde ligget truende i baggrunden, så havde han næsten været fristet til selv at blive bandit.

Omsider nærmede afskedstimen sig. Doktoren kom pludselig tilbage til sig selv og hans frygt vågnede på ny, da han

så røverne atter gribe til deres våben. Han bævede nu for sine kostbarheder, og frem for alt for sin antikvariske afhandling. Imidlertid søgte han at lade kold og utvungen, og trak af sin dybe lomme en lang, slatten skindpose frem, der allerede var meget udtæret, og på hvis bund nogle få guldstykker klingrede, da han med bævende hånd greb ned i den.

Flokkens anfører så hans bevægelse, lagde hånden på oldgranskerens skuldre og sagde: "Hør engang, signor dottore! Vi har som venner og kammerater drukket sammen, så lad os også skilles ad som sådanne. Vi ved, hvad De vil, vi ved også, hvem og hvad De er, for vi ved, hvem enhver er, det bliver natten over i Terracina, eller sætter sin fod på landevejen. De er en rig mand, men De bærer al Deres rigdom i hovedet; vi kan ikke få den, og vi ville, selv om vi kunne, ikke vide, hvad vi skulle gøre med den. Jeg ser, De er bekymret for Deres ring; det skal De ikke være, den er ikke umagen værd at tage; De tror, det er en antikvitet, men den er eftergjort – det er en uægte tingest."

Her svulmede oldgranskerens vrede; doktoren forglemte sig i sin iver for sin rings ægthed. Himmel og jord! hans Venus uægte? Havde de sagt, at hans hjertes kvinde var en umoralsk tøjte, så kunne det ikke have opbragt ham mere. Han begyndte på en varm forsvarstale for sin sten.

"Nå, nå," fortsatte røveren: "vi have ikke tid til at stride med Dem om det, sæt De blot så høj en pris på den, som De lyster. Kom nu, De er en rar lille, gammel signor – endnu et bæger vin, og så vil vi betale fortæringen. Ingen komplimenter – De skal ikke bidrage en skilling til det – De har været vor gæst – således vil jeg have det. Så – se nu til, at De kommer tilbage til Terracina, det er allerede sent, *buon viaggio!* Og hør, se Dem lidt

bedre for her i bjergene – De sommer måske ikke altid i så godt selskab en anden gang."

De kastede deres geværer på skuldrene, sprang muntert op ad klipperne, og den lille doktor hinkede tilbage til Terracina, fuld af glæde over, at røverne havde ladet ham beholde hans ur, hans mønter og hans afhandling, men dog endnu fuld af vrede over, at de havde holdt hans Venus for uægte.

Improvisatoren havde under denne fortælling vist flere tegn på utålmodighed. Han så, at han stod i fare for at miste selskabets opmærksomhed, hvilket altid er en ubehagelighed for enhver, der holder af at snakke, men ligefrem en ulykke for en improvisator. Tilmed var det en neapolitaner, der havde stjålet hans publikum, og beboerne af de forskellige italienske stater har en uforsonlig skinsyge imod hinanden i alle ting, om de så er betydelige eller ubetydelige. Han benyttede derfor den første pause, som neapolitaneren holdt, til igen at gribe samtalens tråd.

"Som jeg tidligere har bemærket," sagde han, "strejfer banditterne så vidt omkring, de er så nøje forbundet med hinanden, og så nøje knyttet til de forskellige stænder i samfundet –"

"Hvad det angår," sagde neapolitaneren, "så har jeg hørt, at Deres regering skal stå i et vist forhold til disse folk, eller i det mindste se igennem fingre med deres forbrydelser."

"Min regering?" sagde romeren hidsigt.

"Ja, man siger, at kardinal Gonsalvi –"

"Stille!" sagde romeren, idet han hævede fingeren og lod sine store øjne strejfe rundt i værelset.

"Nå ja, jeg gentager kun hvad jeg hørte mange steder i Rom," sagde neapolitaneren dristigt. "Man siger ganske offentligt, at kardinalen har været i bjergene, og har haft en sammenkomst med nogle af hovedmændene. Og man har desuden sagt mig, at mens brave folk har stået sig trætte i kardinalens forgemak, og den ene time efter den anden ventet på audiens, har en af disse mænd af disse knivstikkere arbejdet sig igennem mængden, og er uden videre gået ind i kardinalens værelse."

"Jeg ved," sagde improvisatoren, "at man har udbredt slige rygter, og det er ikke umuligt, at regeringen til visse tider har benyttet sig af disse folk; for eksempel da De havde sat Deres mislykkede revolution i værk og Deres *carbonari* havde så travlt over hele landet. De efterretninger, som folk af den slags kunne skaffe, folk, som ikke alene var bekendte med klostrene og de skjulte byer i bjergene, men også med de mørke og farlige smuthuller; – der kendte enhver fordægtig person og alle hans bevægelser og skjulesteder, kort sagt, alt, hvad der spillede en rolle i den forbryderiske verden; – disse folks nytte var alt for iøjnefaldende til at blive overset, og kardinal Gonsalvi kan vel, som politisk statsmand, have gjort brug af dem. Desuden vidste han, at røverne med alle deres afskyelige gerninger, dog altid var meget ærbødige overfor kirken og meget religiøse."

"Religiøse! religiøse?" gentog englænderen.

"Ja, religiøse," gentog romeren. "De har alle hver deres skytshelgen. De korser sig og fremsiger deres bønner, så snart de i deres skjul i bjergene hører lyden af fro- eller Ave Maria-klokken i dalene og kommer endog ofte frem af deres

smuthuller, og udsætter sig for åbenlys fare, for at besøge et eller andet særlig tilbedt helgenbillede. Jeg mindes selv et sådant eksempel.

Jeg var en aften i landsbyen Frascati, der ligger ved den skønne høj, der tæt under Abruzzerne hæver sig fra Campagnen. Alle folk var ud at spadsere i det fri, sådan som det i vore italienske landsbyer sædvanligvis er tilfældet i de skønne aftener, og stod og i grupper og snakkede på byens offentlige plads. Mens jeg talte med nogle venner, så jeg en lang, i en stor kappe indhyllet mand gå tværs over pladsen, samtidig med at han forsigtigt sneg sig hen mod mørket, som om han ønskede at unddrage sig fra at blive set. Folkene trådte tilbage, mens han gik forbi. Man hviskede til hinanden, at det var en berygtet bandit."

"Men hvorfor fængslede man ham ikke på stedet?" sagde englænderen.

"Fordi det ikke kom nogen ved – fordi ingen ville udsætte sig for hans kammeraters hævn – fordi der ikke var gendarmer nok i nærheden til at sikre sig imod de vovehalse, som han kunne have ved hånden – fordi gendarmerne i dette tilfælde måske ikke havde nogen særlig forholdsordre, og måske ikke havde lyst til, uden en bestemt befaling at indlade sig i en tvivlsom kamp. Kort sagt, jeg kunne give Dem tusinde grunde, der udspringer af vor regerings tilstand og vore skikke, og hvoraf måske ikke en eneste ville synes Dem tilfredsstillende."

Englænderen trak med en mine fuld af foragt på skuldrene.

"Man har sagt mig," tilføjede romeren temmelig hurtigt, "at der selv i Deres hovedstad London om middagen vandrer berygtede tyve omkring i gaderne for at gå på jagt efter bytte,

der er politiet meget vel bekendte, uden at man besværer dem, når de da ikke gribes på fersk gerning i et tyveri."

Englænderen trak igen på skuldrene, men med et andet udtryk.

"Nu vel, jeg rettede altså mine øjne mod denne dristige ulv, der således sneg sig igennem hjorden, og så ham træde ind i en kirke. Jeg var nysgerrig efter at være vidne til hans andagt. De kender jo vore rummelige, pragtfulde kirker. Den, han gik ind i, var særdeles stor, og indhyllet i aftenskumringen. For enden af de lange sidegange tindrede svagt et par vokslys på hovedalteret. I et sidekapel brændte et indviet lys foran et helgenbillede. For dette billede havde røveren kastet sig ned. Mens han knælede, var hans kappe faldet noget ned fra skuldrene, og hans herkuliske legeme blev synligt, en dolk og en pistol glimtede i hans bælte, og den lysning, der faldt på hans ansigt, belyste træk, som ikke var hæslige, men stærke og lidenskabelige. Idet han bad, blev han voldsomt bevæget, hans læber bævede, suk og mumlen, næsten en sagte hulken steg frem af hans bryst; han slog sig heftigt for brystet, foldede så sine hænder, og vred dem krampagtigt, mens han strakte dem op mod billedet. Aldrig har jeg nogensinde set et så frygteligt billede på samvittighedsnag. Jeg frygtede for, at han skulle bemærke mig, og jeg bortfjernede mig. Kort efter så jeg ham indhyllet i sin kappe komme ud af kirken. Han gik atter over pladsen og vendte uden tvivl med lettet samvittighed tilbage til bjergene for at begynde en ny serie af forbrydelser."

Her gjorde neapolitaneren sig klar til at overtage underholdningen, og havde netop ytret den ominøse bemærkning: "dette erindrer mig om en begivenhed ..." da

improvisatoren, der var for snedig til atter at lade sig fortrænge, lod som om han intet havde hørt af afbrydelsen, og fortsatte:

"Til de mange omstændigheder, der har hensyn til banditterne, som foruroliger den rejsende og lader ham frygte for sin sikkerhed, henhører også den forståelse, de ofte har med gæstgiverne rundt om. Mange af de enligt beliggende værtshuse i det romerske herredømmes ensomme egne, og navnlig i bjergene, er berygtede for at være farlige og usikre. Det er de steder, hvorfra banditterne indhenter deres efterretninger og hvor den ubekymrede rejsende, langt væk fra alle dem, der kan høre ham eller hjælpe ham, falder under den natlige morders dolk. Ved de røverier, der begås i slige gæstgivergårde, forefalder ofte de grueligste mord, for kun deres offers fuldkomne tilintetgørelse kan beskytte morderne mod opdagelse. Jeg mindes et eventyr –" føjede han til "- der tildrog sig i et af disse bjergværtshuse, og som, da De alle synes at være stemt til at høre røver-anekdoter, måske ikke turde være ganske uden interesse for Dem."

Efter at han havde sikret sig de omkringståendes opmærksomhed og vakt deres nysgerrighed, standsede han et øjeblik, rullede med øjnene, som improvisatorer plejer at gøre, når de søger at tilbagekalde sig det, som de på stående fod vil foredrage, og fortalte så med stor dramatisk virkning følgende historie, som han, uden tvivl, havde forberedt sig grundigt på, og behørigt tilrettelagt.

De forsinkede rejsende

Det var allerede sent på aftenen, da en med mulæsler forspændt karet møjsommeligt snoede sig igennem et pas i Appenninerne. Det var en af de vildeste hulveje, hvor man kun tid efter anden så en enlig landsby, der hang på spidsen af en klippe, eller et klosters hvide tårne, der kiggede frem af et tykt bjergkrat. Kareten var af gammeldags og svær bygningsmåde. Dens afblegede udsmykning forrådte en tidligere glans; men de skrøbelige fjedre og aksler viste tydeligt ved deres knirken, at den nu var forfalden. Inden i den sad, i en slags militærisk rejsehabit og en med foerværk besat felthue, en høj, mager, gammel herre, hvis grå lokker, der stak frem under samme, tydeligt forrådte, at hans krigerske dage var forbi. Ved siden af ham sad en bleg, smuk pige på atten år, i en slags nordisk eller polsk klædning. En tjener sad foran, en gammel karl, der så vranten ud, med en skramme over hele ansigtet, og en gulbrun knebelsbart, der stak frem under næsen; hans hele udseende fortalte, at han var en gammel soldat.

Denne ekvipage tilhørte en polsk adelsmand, et levn af de fyrstelige familier, der før i tiden næsten havde levet med østerlandsk pragt, men nu på grund af de ulykkestilfælde, der havde ramt Polen, var nedbøjede og forarmede. Greven var, som mange andre opvakte ånder, blevet fundet skyldig i den forbrydelse at have kærlighed til sit fædreland, og levede på en måde i landsforvisning. Han havde nogen tid opholdt sig i Italiens største byer, for der at fuldende sin datters opdragelse, der for tiden var den eneste genstand for hans omhu og glæde. Han havde indført hende i de store selskaber, hvor hendes

skønhed og talenter havde forskaffet hende mange beundrere, og havde hun ikke været en datter af en fattig, ødelagt polsk adelsmand, så er det mere end sandsynligt, at mange friere ville have gjort hinanden besiddelsen af hendes hånd stridig. Imidlertid var hendes helbred pludselig begyndt at vakle, hendes munterhed var flygtet med hendes kinders roser, og tavshed og afkræftelse havde bemægtiget sig hende. Den gamle greve mærkede med en faders bekymring denne forandring.

"Vi må søge et andet klima og et andet sted," sagde han, og få dage derefter rumlede den gamle familiekaret op i Appenninerne.

Deres eneste ledsager var den gamle Kaspar, der var født i familien og blevet grå i dens tjeneste. Han havde fulgt sin herre overalt, fægtet ved hans side, dækket ham med sit legeme i det slag, hvor han var faldet til jorden, og derved modtog det sabelhug, der gav hans ansigt sit forfærdelige udseende. Han var nu hans kammertjener, hans hushovmester, hans kældermester, hans faktotum. Det eneste væsen, den gamle hang ved med næsten lige så megen kærlighed, som ved sin herre, var hans unge herskerinde; hun var opvokset under hans opsyn, han havde ledet hende ved hånden, da hun var barn, og nu betragtede han hende med faderlig ømhed, ja han tog sig endog den frihed at sige hende, ligesom en fader, sin mening rent ud om de ting, som han troede, var til hendes bedste, og følte en faderlig forfængelighed, når han så, at hun vakte almindelig opmærksomhed og beundring.

Aftenen nærmede sig med stærke skridt; de rejsende havde allerede i nogen tid kørt igennem snævre bjergdale ved bredden af en rivende bjergstrøm. Egnen var ensom og vild, klipperne

ragede ofte hen over vejen, og hjorde af hvide geder græssede ved skrænten og så ned på de rejsende. De havde endnu to-tre mil tilbage, inden de nåede en landsby; men mulæseldriveren Pietro, en gammel drukkenbolt, der på den sidste station havde vederkvæget sig med en mere end almindelig mængde vin, sad og skiftevis sang og talte til sine muldyr, og lod disse, på trods af grevens hyppige bønner og den gamle Kaspars eder, gå i sneglefart.

Skyerne begyndte i svære masser at samle sig over bjergene, og indhyllede deres toppe. Også luften blev i denne højde fugtig og kold. Omsider sejrede grevens bekymring for sin datter over hans sædvanlige tålmodighed. Han bøjede sig ud af karetdøren, og råbte i en vred tone til den gamle Pietro:

"Få fart på! Det bliver jo midnat inden vi når værtshuset!"

"Der er den allerede, signor!" sagde driveren.

"Hvor da?" spurgte greven.

"Dér," sagde Pietro, idet han pegede hen mod en forfalden bygning, der lå hen ved et par kilometer derfra.

"Skal det være den? – det ligner jo mere en ruin end et værtshus. Jeg troede, vi skulle tilbringe natten i en hyggelig landsby?"

Nu udstødte Pietro en mængde klagende udråb og forsikringer, således som en efterladen mulæseldriver altid har dem på tungen: Sådanne veje! og sådanne bjerge! at hans stakkels dyr var så trætte og afkræftede, så lamme, at de ikke ville være i stand til at nå landsbyen. I øvrigt kunne Hans Excellence ikke ønske sig noget bedre sted end dette værtshus: det var et sandt *castello e palazzo* – og hvilke folk! og hvilket

spisekammer! og hvilke senge! Hans Excellence kunne leve her så herligt og sove så roligt, som en prins!

Greven var let at overtale, for han ønskede hurtigst muligt at bringe sin datter ud af natteluften, og således raslede og klaprede da den gamle karet snart ind ad værtshusets port.

Bygningen svarede i visse henseender til driverens beskrivelse. Den var stor nok til at gøre påstand på navnet af et slot eller palads, af stærk, men simpel og rå bygningsmåde, og havde en mængde unyttig plads. Det havde virkelig engang været en eller anden italiensk fyrstes jagtslot, og havde indenfor sine mure og sine sidebygninger tilstrækkelig plads til at kunne herbergere en hel lille hær.

Nu syntes den mørke bygning kun at tjene til bopæl for en sparsommelig husholdning. De ansigter, der ved de rejsendes ankomst viste sig, var smudsige og så mørke ud. Men alle kendte den gamle Pietro og bød ham velkommen, da han kørte syngende og sludrende og næsten jublende ind ad porten.

Værtinden kom selv for at anvise greven og hans datter værelserne. De blev ført igennem en lang, mørk gang, og derpå igennem en række gemakker, der stod i forbindelse med hinanden, var meget høje og havde lofter med lange bjælker. Alting havde imidlertid et usselt og smudsigt udseende. Væggene var fugtige og nøgne; kun hist og her hang et stort billede, der efter sin størrelse havde passet sig til et alterbillede, og som var så sort, at man slet ikke kunne se, hvad det skulle forestille. –

De fremmede valgte to soveværelser, der stod i forbindelse med hinanden, det bageste for datteren, Sengestederne var store og plumpe, og da man undersøgte de af Pietro så meget

roste senge, fandt man, at de var stoppet med hamp, der havde sammendynget sig i store klumper. Greven trak på skuldrene, her var intet andet valg.

Kulden trængte til marv og ben, og de rejsende var glade over at vende tilbage til et fælles værelse eller sal, hvor der i en stor hule, som man fejlagtigt kaldte en kamin, brændte en mægtig ild. Man havde netop kastet en hel dragt grønt brænde på, hvilket udbredte store skyer af røg. Dette værelse passede til de øvrige i huset. Gulvet var belagt med sten og temmelig smudsigt; i midten af rummet stod et stort egebord, hvis størrelse og vægt gjorde det umuligt at flytte.

Det eneste der stod i modsætning til det fremherskende udseende af nødtørftighed var værtindens påklædning. Hun var naturligvis meget sjusket; imidlertid var hendes klæder, skønt de var smudsige og skødesløst ordnet, af kostbare stoffer. Hun bar flere ringe af stor værdi på fingrene, juveler i ørene, og en kæde af store perler om halsen, ved hvilken der hang et glimrende krucifiks. Hendes ansigt forrådte endnu spor af skønhed, men der lå noget i hendes træk, der indgød den unge dame en ejendommelig modbydelighed. Hun var tjenstvillig og underdanig, når hun opvartede dem, og såvel greven som hans datter følte sig lettere, da hun havde overdraget omsorgen for dem til en sortladen, mørktudseende kokkepige, og gik ud for at besørge aftensmaden.

Kaspar var yderst opbragt på mulæseldriveren, der enten af skødesløshed eller forsætligt havde bragt hans herre og hans herskerinde i et sådant kvarter, og svor ved sin knebelsbart at tage hævn over den gamle skælm, så snart de blot var ude af bjergene. Han skændtes hele tiden med den mørke kokkepige,

hvilket bidrog til at forstærke det uheldsvangre udtryk, hvormed hun under sine mørke, stærke øjenbryn, betragtede de rejsende.

Greven var en rejsende af godt lune, der tålmodigt fandt sig i alt. Måske havde ulykken dæmpet hans mod og lært ham at tåle de små onder, der gøre folk i lykkeligere kår ulykkelige. Han rykkede en stor sønderbrudt lænestol hen til kaminen til sin datter, en anden til sig selv, tog derpå en uhyre stor ildtang i hånden, og søgte at lægge brændet således, at det igen kunne brænde. Imidlertid forårsagede hans bestræbelser kun endnu stærkere røgskyer, som den gode herre næsten tabte tålmodigheden over. Han gik altså derfra, kastede et blik på sin skrøbelige datter, og et på det uvenlige, smudsige værelse, trak på skuldrene, og begyndte atter at rode op i ilden.

Blandt alle en ubekvem gæstgivergårds besværligheder gives ingen større end en uvillig opvartning; den gode greve tålte røgen en tid i tavshed, blot for ikke at være nødt til at tiltale den surt udseende tjenestepige. Omsider blev han dog nødt til at forlange tørt brænde, pigen gik brummende bort. Da hun snart efter hastigt trådte ind i værelset med en dragt kvas, gled hun, faldt, slog hovedet imod kanten af en stol, og fik et betydeligt sår i tindingen. Stødet bedøvede hende i nogen tid, og såret blødte stærkt. Da hun fik sin samling igen, fandt hun, at grevens datter så til hendes sår, og forbandt det med sit eget lommetørklæde. Dette var en tjeneste, som ethvert fruentimmer med sædvanlige følelser ville have påtaget sig; men måske lå der noget i synet af det yndige væsen, der bøjede sig hen over hende, eller i tonen af hendes stemme, der rørte pigens hjerte, der ikke var vant til at se sig plejet af sådanne

hænder. Kort sagt, hun var heftigt bevæget. Hun greb den polske dames spæde hånd, trykkede den inderligt til sine læber, og råbte: "Gid den hellige Franciscus må bevare Dem, signora!"

Nye fremmedes ankomst afbrød værtshusets stilhed. Det var en spansk prinsesse med et talrigt følge. Hele gården i værtshuset kom i oprør, og hele huset i bevægelse. Værtinden ilede for at modtage sådanne fornemme gæster, og den stakkels greve, hans datter og aftensmaden blev for et øjeblik glemt. Den gamle Kaspar brummede så mange polske eder, at et italiensk øre kunne have fortvivlet over det; imidlertid var det umuligt at overbevise værtinden om, at den gamle herre og hans unge herskerinde var fornemmere end hele den spanske adel.

Den tummel, som de fremmedes ankomst forårsagede, havde draget datterens blik til vinduet for et øjeblik, da de nyankomne steg ud. En ung kavaler sprang ud af vognen, og hjalp prinsessen ud. Det var en lille gammel sammenkrympet dame, med et pergamentsansigt og funklende sorte øjne; hun var rigt og pragtfuldt klædt, og støttede sig til en stok med guldknap, der var lige så høj som hun selv. Den unge mand var høj og velskabt. Den unge grevinde fo'r forskrækket tilbage, da hun så ham, uagtet det brede vindue skjulte hende. Hun udstødte et dybt suk, idet hun lukkede vinduet. Hvad det suk betød, kan jeg ikke sige. Måske var kontrasten imellem prinsessens glimrende ekvipage og hendes faders skrøbelige, gamle køretøj, som stod ved siden af og så ud som om det havde gigt, årsagen. Men hvad endog anledningen kunne have været, så lukkede den unge dame vinduet med et suk. Hun vendte tilbage til sin stol; en sagte gysen fo'r over hendes spæde

legeme, hun støttede albuerne på rygstødet af stolen, lagde sin blege kind i hånden, og så sørgmodigt ind i ilden.

Greven troede at bemærke, at hun så blegere ud, end sædvanlig.

"Er der noget i vejen, mit barn?" sagde han.

"Intet, min dyrebare fader!" svarede hun, idet hun lagde sin hånd i hans og så ham smilende i ansigtet; men idet hun sagde det, steg en forræderisk tåre pludselig op i hendes øje, og hun vendte hovedet bort.

"Luften ved vinduet har forkølet dig," sagde greven kærligt; "en rolig nat vil nok gøre alting godt igen."

Omsider blev bordet dækket til aftensmaden, og der skulle netop til at rettes an, da værtinden trådte ind, og undskyldte med sin sædvanlige underdanighed, at hun måtte lade de nysankomne fremmede komme ind til dem; men natteluften var så kold, og de havde ikke noget andet værelse i huset, hvor der var en kamin. – Hun havde næppe forebragt sin undskyldning, da prinsessen, støttet ved den unge mands arm, trådte ind i værelset.

Greven genkendte hende straks som en dame, han hyppigt havde truffet i selskaber, såvel i Rom som i Neapel, og til hvis selskaber han regelmæssigt havde været indbudt. Kavaleren var hendes nevø og arving, der såvel for sine udmærkede egenskabers som for sine store udsigters skyld havde gjort meget indtryk, og som engang, med greven og hans datter, en tid havde været på besøg i en fornem mands villa, ikke langt fra Neapel. Ifølge rygtet havde han for nylig forlovet sig med en rig spansk arving.

Denne sammenkomst var såvel for greven som for prinsessen meget behagelig. Den første var endnu af den gamle skole, og overdrevent høflig. Prinsessen havde i sin ungdom været en skønhed, sit hele liv igennem været en modedame, og yndede meget, at man gjorde kur til hende.

Den unge mand nærmede sig datteren, og begyndte på en slags høflig bemærkning, men hele hans udtryk var forlegent, og hans kompliment tabte sig i en utydelig mumlen, mens den unge dame nejede uden at se i vejret, bevægede læberne uden at frembringe et eneste ord, og sank atter tilbage i sin stol, hvor hun blev siddende og stirrede hen på ilden, mens tusinde forskellige følelser afmalede sig i hendes træk.

De gamle, der i den tid havde været beskæftiget med deres gensidige velkomsthilsener, bemærkede ikke de unge folks besynderlige hilsen. Det blev afgjort, at de ville spise til aften sammen, og da prinsessen havde sin egen kok med, så kom der snart et tåleligt aftensmåltid på bordet, hvortil der desuden kom udsøgte vine, likører og bagværk, som blev hentet fra en af hendes vogne; for prinsessen var en lækkermund, og havde en fin gane for de gode ting, der findes her i Italien. Hun var virkelig en livlig lille gammel dame, i hvem verdensdamen forenede sig med den gudfrygtige. Hun var på en rejse til Loretto for at afsone et langt liv fuldt af galanterier og småsynder ved en rig gave til det helligt alter. Hun var ganske vist en temmelig yppig bodfærdig, og stak meget af imod de oprindelige pilgrimme med madpose og stav; men det ville være besynderligt, hvis man ville vente en sådan selvfornægtelse af modefolk; man kunne dog vel heller ikke

tvivle om virkningen af det rige krucifiks, de gyldne kar, og juvelsmykker, som hun bragte den hellige jomfru.

Greven og prinsessen snakkede ved måltidet meget om de store selskaber og begivenheder, som de havde taget del i, og mærkede ikke at de var alene om at føre underholdningen. De unge folk var tavse og forlegne. Den unge dame nød intet, uagtet prinsessens forbindtlige nøden, som idelig opfordrede hende til, snart at prøve denne og snart af hin lækkerbisken. Greven rystede på hovedet.

"Hun er ikke vel i aften," sagde han. "Jeg troede næsten, hun var besvimet, da hun så ud af vinduet, da Deres vogn kom." En høj rødme dækkede datterens kinder, men hun bøjede sig hen over sin tallerken, og hendes lokker kastede en skygge over hendes ansigt.

Da måltidet var til ende, trak alle deres stole hen til den store kamin. Flammer og røg var forbi, og en bunke gloende aske udbredte en behagelig varme. En guitar, som man havde bragt fra grevens vogn, stod op ad væggen. Prinsessen bemærkede den og spurgte: "Måske kunne nå at høre lidt musik, inden vi skilles?"

Greven var stolt af sin datters talent, og understøttede anmodningen. Den unge mand, tog, for at være høflig, guitaren og rakte den, skønt med nogen forlegenhed, til den skønne tonekunstnerinde. Hun havde gerne undskyldt sig, men hun var for forvirret til at gøre det, og virkelig så nervøs og bevæget, at hun ikke tiltroede sin stemme kraft til at frembringe en undskyldning. Med sitrende hånd greb hun i instrumentet, og efter at hun havde spillet noget til indledning, akkompagnerede hun sig selv til flere polske sange. Hendes faders øjne funklede,

da han således sad og så på hende, selv den mørke Kaspar blev i værelset, dels af kærlighed til sit fædrelands musik, men mere endnu af stolthed over tonekunstnerinden. Den klangfulde stemme og det yndige spil var da også virkelig af den slags, at den ville have fortryllet selv mindre fine øren. Den lille prinsesse nikkede med hovedet, og slog med hånden takten til musikken, skønt ganske falsk, mens nevøen sad hensunken i dyb eftertanke over et sort maleri, som hang på væggen overfor ham.

"Men nu," sagde greven, idet han klappede sin datter på kinderne, "endnu en gunst. Syng prinsessen den lille spanske sang, som du ynder så meget. – De har ingen begreb om," føjede han til, "hvilke fremskridt hun har gjort i Deres sprog, skønt hun har været et uartigt barn og forsømt det i den senere tid."

En høj rødme trak sig over datterens kinder; hun dvælede og mumlede noget, men samlede sig pludselig, greb dristigt i guitaren, og begyndte. Det var en spansk romance, hvori talen var om elskov og sorg. Hun sang de første strofer med meget udtryk, for hendes stemmes bævende, smeltende toner trængte til sjælen; men efterhånden blev hendes udtale utydeligere, hendes læber bævede, sangen døde i hendes mund, og hun brød ud i en strøm af tårer.

Greven sluttede hende ømt i sine arme. "Du er ikke vel, mit barn," sagde han, "og jeg plager dig! Gå ind i dit værelse, og Gud velsigne dig." Hun nejede, uden at hæve blikket, for de tilstedeværende, og svævede ud af værelset.

Greven rystede på hovedet, da døren lukkedes. "Barnet," sagde han, "fejler noget, som jeg ikke kan gætte. Hun har i løbet

af kort tid tabt al sundhed og munterhed. Hun var altid en sart blomst, og jeg havde megen møje med at opelske den. – Undskyld," vedblev han, "en faders svaghed, men jeg har haft megen sorg i min familie. Dette stakkels barn er det eneste, der blev mig tilbage; hun plejede at være munter –"

"Måske er hun forelsket!" sagde prinsessen med et betydende nik med hovedet.

"Umuligt!" svarede den gode greve. "Hun har aldrig sagt mig et ord om noget sådant."

Hvor lidet drømte den gode herre om de tusinde sorger og bekymringer og kærlighedsanliggender, der sætter et jomfrueligt hjerte i bevægelse, og som en undselig pige næppe vover at tilstå sig selv!

Prinsessens nevø rejste sig pludselig og gik frem og tilbage i værelset.

Da den unge dame var alene på sit værelse, gav de længe tilbageholdte følelser sig luft. Hun åbnede vinduet, for at den kølende vind kunne vifte på hendes bankende puls. Måske lå der noget krænket stolthed til grund for hendes bevægelser, skønt hendes blide gemyt ikke syntes at tilstede en sådan lidenskab plads.

"Han så mig græde!" sagde hun, og en pludselig rødme trak sig over hendes kinder, og hendes stemme døde – "men lige meget, lige meget!"

Og med disse ord greb hun med sin hvide arm om vindueskarmen, skjulte sit ansigt i sine hænder, og udgød en strøm af tårer. Således sad hun hensunken i tanker, indtil hun af hendes faders og Kaspars stemmer i sideværelset kunne mærke, at selskabet var gået fra hinanden for at begive sig til

hvile. Lyset, der sås fra et vindue til et andet, viste, at man førte prinsessen til hendes værelse, der lå i den anden fløj af gæstgivergården, og ganske tydeligt kendte hun nevøens skikkelse, da denne gik forbi et af vinduerne.

Hun udstødte et dybt suk, og skulle til at lukke vinduet, da hendes opmærksomhed blev vakt ved en samtale, der førtes af to personer, der i samme øjeblik bøjede omkring hjørnet af bygningen.

"Men hvad skal der blive af den stakkels unge dame?" sagde en stemme, hun genkendte som tjenestepigens.

"Å! hun må også til det!" svarede den gamle Pietro.

"Men kan hun da ikke få lov at leve?" spurgte den anden bønligt; "hun er så god."

"*Cospetto*, hvad er der faret dig i hovedet?" sagde den gamle fortrydeligt; "vil du have, at vi skal ødelægge det hele for en tosset piges skyld?" – Imidlertid havde de talende fjernet sig så langt fra vinduet, at damen ikke kunne høre noget videre.

I dette brudstykke af en samtale lå noget meget foruroligende. Havde det noget at gøre med til hende? – og var det tilfældet, hvad var det for en fare, man skulle lade hende undgå? Hun var flere gange ved at banke på sin faders dør for at sige ham, hvad hun havde hørt; men hun kunne have taget fejl, hun kunne have misforstået dem; samtalen kunne have handlet om en anden, og var i alle tilfælde for ubestemt til at føre til noget sikkert. Mens hun endnu befandt sig i denne ubestemte tilstand, blev hun forskrækket af en sagte banken på panelet i et hjørne af værelset. Da hun holdt lyset i vejret, så hun en lille dør, som hun før ikke havde bemærket. Denne var tillåset indefra. Hun trådte nærmere, spurgte, hvem det var, og hørte

tjenestepigen svare. Da hun åbnede, stod pigen bleg og åndeløs for hende. Hun var trådt sagte ind, og lagde fingeren på munden til tegn på forsigtighed og tavshed. "Flygt," sagde hun, "forlad øjeblikkelig dette hus, ellers er De fortabt!"

Den unge dame forlangte, rystende af skræk, en forklaring.

"Jeg har ikke tid," svarede pigen, "jeg tør ikke – man vil savne mig, hvis jeg bliver her længere, men flygt øjeblikkelig, ellers er De fortabt."

"Og jeg skal lade min fader blive tilbage?"

"Hvor er han?"

"I værelset ved siden af."

"Så kald ham ind, men spild ingen tid!"

Den unge dame bankede på faderens dør. Han var endnu ikke gået til sengs. Hun styrtede ind i hans værelse, og fortalte ham, hvilken frygtelig advarsel hun netop havde fået. Greven kom, ledsaget af Kaspar, ind i hendes værelse. Det lykkedes snart ved hans spørgsmål at finde frem til sandheden af pigens forlegne svar. Gæstgivergården var omringet af røvere. Disse skulle indlades efter midnat, når prinsessens ledsagere og alle øvrige rejsende sov, og da måtte blive et let bytte.

"Men vi kan spærre gæstgivergården af og forsvare os," sagde greven.

"Hvorledes? Når folkene her i gæstgivergården er i ledtog med banditterne?"

"Men hvorledes skal vi komme væk? Kan vi ikke lade kareten spænde for og køre bort?"

"San Francesco, hvad skulle det hjælpe? Så man kunne se, at planen var forrådt? Det ville gøre røverne rasende, og få dem til

straks at overfalde os. De ved, hvilket rigt bytte der venter dem i gæstgivergården, og vil ikke så let lade det gå fra sig."

"Men hvorledes skal vi ellers komme bort?"

"Bag ved gæstgivergården står en hest," sagde pigen, "som nylig er blevet brugt af en, der red hen for at hente flere af banden, der har slået lejr noget herfra."

"En hest? og vi er tre!" sagde greven.

"Og den spanske prinsesse!" råbte datteren ængsteligt – "hvorledes kan man frelse hende ud af faren?"

"*Diavolo!* Hvad kommer *hun* mig ved?" sagde pigen i pludselig ophidselse. "*Dem* ville jeg redde, og De vil forråde mig, og så er vi alle fortabte! – Hør!" vedblev hun, "man kalder på mig – man vil opdage mig – kun et ord endnu. Denne dør fører til en trappe ned til gården. Under taget, for enden af gården, er en lille dør, der fører ud til marken. Der vil De finde en hest; sæt Dem op på den, tag en omvej langs med skyggen af bjerget, som De der vil se; rid forsigtigt og roligt, indtil De er kommet over en bæk, og finder en vej der, hvor der er naglet tre hvide kors til et træ. Giv så deres hest af sporen og søg så snart som muligt at nå landsbyen – men betænk, at mit liv er i Deres hænder – sig intet af det, De har hørt eller set, hvad der end må foregå i denne gæstgivergård."

Pigen ilede bort. En kort og ivrig rådslagning fandt sted imellem greven, hans datter og den gamle Kaspar. Den unge dame syntes at have tabt al bekymring for sit eget liv af omsorg for prinsessens sikkerhed. Med egennyttig tavshed at flygte, og lade hende myrde! Allerede ved tanken fo'r en gysen igennem hende. Også grevens retskaffenhed modsatte sig denne tanke.

Han kunne ikke bestemme sig til at lade en hob hjælpeløse rejsende i stikken og i uvished om den fare, der truede dem.

"Men hvad skal der da blive af vor unge pige," sagde Kaspar, "hvis vi laver støj, og hele gæstgivergården kommer i bevægelse? Hvad kan der ikke vederfares hende i håndgemænget?"

Denne ytring bragte grevens faderfølelse i bevægelse; han så på sit yndige, hjælpeløse barn, og bævede ved tanken om, at hun kunne falde i røvernes hænder.

Datteren tænkte imidlertid slet ikke på sig selv. "Prinsessen! Prinsessen! må underrettes om den fare, hun svæver i. Jeg er beredt til at dele skæbne med hende."

Kaspar gjorde, med en tro tjeners iver, udslaget. Der var ingen tid at spilde. – Det første var at rive den unge dame ud af faren. "Sæt Dem på hesten," sagde han til greven; "tag hende bag ved Dem og flygt. Il til landsbyen, bring beboerne i bevægelse, og send os hjælp. Jeg skal blive her, og vække prinsessen og hendes folk. Jeg er en gammel soldat, og tænker nok at vi skal holde belejringen ud, indtil De sender os hjælp."

Datteren ville atter påstå at blive hos prinsessen.

"Hvad skulle det tjene til?" sagde den gamle Kaspar barsk. "De kan dog ikke hjælpe os, og ville stå i vejen for os. Vi måtte da kun tænke på Dem, i stedet for at kunne sørge for os selv."

Imod disse grunde var det intet at indvende. Greven tog sine pistoler, gav sin datter armen, og gik hen til trappen. Den unge dame nølede, trådte tilbage og sagde med stammende, bevæget stemme: – "Der er en ung kavaler hos prinsessen – hendes nevø – han kunne måske –"

"Jeg forstår, nådige frøken," svarede den gamle Kaspar med et betydende nik; "med min gode vilje skal der ikke røres et hår på

hans hoved!"

Den unge dame rødmede stærkere end nogensinde; hun havde ikke troet, at den jævne gamle tjener ville forstå hende således.

"Det er ikke det, jeg mener," sagde hun tøvende. Hun ville have tilføjet endnu mere, eller begyndt på en forklaring, men tiden var for kostbar, og hendes fader trak hende bort.

De gik over gården til en lille port, hvor hesten stod; den var bundet til en ring i muren. Greven steg op, tog sin datter bag ved sig, og således red de så stille som muligt i den retning, som pigen havde anvist dem. Datteren kastede endnu mangt et bekymret og ængsteligt blik tilbage på den mørke bygning. Lysene, som blinkede svagt igennem de støvdækkede vinduer, tabte sig efterhånden, et bevis på, at alle i huset efterhånden havde begivet sig til hvile, og hun bævede af angst over, at hjælpen først ville komme, når denne rolighed allerede var afbrudt på en så frygtelig måde.

Tavse og velbeholdne rede de langs bjerget, hvis skygge unddrog dem ethvert spejdende blik. De red over bækken, og kom til det sted, hvor de tre hvide, til træet fast naglede kors betegnede et mord, der engang var begået her. Netop da de havde nået dette sted, så de flere folk komme frem af en mørk bjergkløft. "Hvem der?" råbte en stemme. Greven gav sin hest af sporen, men en af folkene sprang frem, og greb hesten ved tøjlen. Denne blev urolig, trådte tilbage og stejlede, og den unge dame var blevet kastet af, hvis hun ikke havde holdt sig fast ved sin fader. Greven bøjede sig frem ad, holdt røveren en pistol tæt for hovedet og trykkede løs. røveren faldt død ned. Hesten gjorde et spring fremad; to eller tre skud faldt, så at kuglerne

peb de flygtende om ørene, og drev dem til at påskynde deres flugt. Velbeholdne nåede de til sidst landsbyen.

Helt landsbyen var snart i bevægelse, men frygten for banditterne var så stor, at indbyggerne ikke ville vove at modsætte sig dem. En fortvivlet bande havde på nogen tid gjort bjergpasset usikkert, og man havde allerede længe næret den mistanke, at gæstgivergården var et af den slags frygtelige steder, hvor man lokkede de rejsende hen for at skaffe dem sporløst af vejen. Det kostbare smykke, som den sjuskede værtinde bar, havde vakt stærk mistanke. Der havde allerede været flere tilfælde, hvor små selskaber af rejsende på denne vej var forsvundet på en hemmelighedsfuld måde, og man havde troet, at røverne havde slæbet dem bort for at afpresse dem løsepenge, uden at man nogensinde siden hørte noget fra dem. Disse var de efterretninger, som greven hørte af enkelte landsbybeboere, da han ville opmuntre dem til at redde prinsessen og hendes følge fra deres farlige stilling. Datteren understøttede sin faders bestræbelser med sine bønners, sine tårers og sin skønheds hele veltalenhed. Hvert minut, der gik, forhøjede hendes angst, indtil den blev fortvivlelse. Heldigvis var den en trop gendarmer indkvarteret i byen. Et antal unge folk i byen tilbød at gøre fælles sag med disse, og således satte en lille hær sig omsider i bevægelse. Da greven havde bragt sin datter i sikkerhed, følte han soldaten vågne så meget i sig, at han ikke kunne undlade at ile til farens sted. Den unge dames bekymring, mens hun ventede på udfaldet, lader sig ikke beskrive.

Man nåede netop i rette tid gæstgivergården. Røverne havde, da de fandt, at deres planer var blevet opdaget, og de rejsende

var beredt på at modtage dem, angrebet åbenlyst med største raseri. Prinsessens folk havde forskanset sig i en række værelser, og fra døre og vinduer værget sig mod røverne. Ved denne lejlighed havde Kaspar lagt en gråhærdet krigers erfarenhed, og prinsessens nevø en ung soldats glimrende tapperhed for dagen. Imidlertid var deres ammunition næsten brugt op, og det ville have været vanskeligt for dem at klare sig meget længere, hvis ikke gendarmernes ild i samme øjeblik havde bragt dem det lykkelige budskab om hjælpetroppernes ankomst.

Der opstod nu en hårdnakket fægtning, for en del af røverne blev overrasket i selve gæstgivergården, og måtte nu selv udholde en belejring, mens deres kammerater gjorde fortvivlede forsøg på at yde dem bistand under beskyttelse af klipper og buskadser i nærheden.

Jeg kan ikke give Dem nogen ganske nøje beretning om fægtningen, da jeg har hørt den fortælle på forskellige måder. Nok er det, at røverne blev slået, flere af dem dræbt, endnu flere taget til fange, og disse sidste, ligesom folkene i gæstgivergården, enten henrettede eller sendt på galejerne.

Jeg fik alle disse efterretninger under en rejse, som jeg nogen tid efter at denne begivenhed havde tildraget sig, var på i denne egn. Jeg kom selv forbi gæstgivergården. Den var revet ned på nær en enkelt fløj nær, hvor en trop gendarmer var indkvarterede. Disse viste mig hullerne fra kuglerne, som endnu sås i vinduesrammerne, murene og dørfyldingerne. En mængde indtørrede menneskelige lemmer hang ned fra grenene på et nærtstående træ og blev sorte i luften; man sagde mig, at det var de røveres lemmer, der var blevet tilbage, og de

forbryderes, som var blevet henrettet. Hele egnen havde et sørgeligt, vildt, øde udseende."

"Faldt nogen af prinsessens folk?" spurgte englænderen.

"Så vidt jeg mindes, to eller tre."

"Men vel ikke nevøen?" spurgte den skønne venetianerinde.

"O nej: han ilede sammen med greven for at mildne datterens angst med efterretningen om sejren. Den unge dames voldsomme følelser havde holdt hende oprejst. I det øjeblik, da hun så sin fader ledsaget af prinsessens nevø vende velbeholden tilbage, udstødte hun et henrykkelsesskrig, og faldt i afmagt. Men lykkeligvis kom hun sig dog snart igen, ja hvad der er endnu mere, hun giftede sig kort efter med den unge kavaler, og hele selskabet ledsagede prinsessen på hendes pilgrimsrejse til Loretto, hvor man i Santa Casas skatkammer endnu kan se hendes offergave."

Det ville være trættende at forfølge underholdningen i dens uregelmæssige løb, således som den snoede sig igennem en labyrint af historier af denne slags, indtil den blev optaget af to andre rejsende, der var kommet under procaccioens dækning. Hr. Hobbs og hr. Dobbs, der var henholdsvis lærreds- og en viktualiehandler, var netop vendt tilbage fra en rejse igennem Grækenland og Palæstina. De var endnu helt opfyldte af alderman Popkins' historie. De var forbavsede over, at røverne kunne vove på at forulempe en mand, der betød så meget på Børsen, som var en betydelig handelsmand fra Trogmorton Street og oven i købet medlem af magistraten. Men historien om Popkins' familie var imidlertid kun alt for sand. For mange af de tilstedeværende bekræftede den, til at man skulle kunne

tvivle, og englænderen kunne af de dels modsigende, dels overensstemmende udsagn fra et halvt dusin personer, af hvilke enhver var lige begærlig efter at fortælle den – hvorfor alle talte på en gang – omtrent få følgende resultat:

Familien Popkins' eventyr

Kun for få dage siden var alderman Popkins' vogn kørt forbi gæstgivergården i Terracina. Den, der på fastlandet har set en engelsk familiekaret, vil også vide, hvilken opsigt, den vækker. Den er et miniaturebillede af England, et lille stykke af den gamle ø, der ruller afsted igennem Verden. Alting på den er fast, net, propert og fuldendt. Hjulene bevæger sig uden knirken om deres patentaksler. Vognen hænger fortræffeligt i fjedre, der giver efter for enhver af dens bevægelser, og beskytter den mod ethvert hårdt stød; blomstrende ansigter ser ud af karetvinduerne, der tilhører snart en stadselig borger, en omfangsrig gammel dame, af og til også en smuk, frisk ung pige, der netop har forladt kostskolen. Og bagsædet er besat med velklædte, af oksekød velnærede, mutte tjenere, som ser med foragt ned fra deres højde på hele Verden, ikke ved det mindste om landet eller folket, hvor de er, og er fast overbeviste om, at alt, hvad der ikke er engelsk, må være slet.

Således så alderman Popkins' vogn ud, da den kørte ind i Terracina. Kureren, der var kommet i forvejen for at bestille heste, og som var en neapolitaner, havde fortalt forunderlige ting om hans herres rigdom og storhed, og med en italieners levende fantasi løbet grundigt rundt i alderman'ens titler og værdigheder; dertil havde værten tilføjet sin sædvanlige tilgift af overdrivelser, således, at da alderman'en kørte ind, var han blevet til en *milor – magnifico – principe* og Gud ved, hvad mere endnu!

Man rådede alderman'en til at tage en eskorte til Fondi og Itri, men det ville han ikke. Det skulle koste den livet, der

berøvede ham på landevejen: han ville klage over det til gesandten i Neapel, han skulle gøre sagen til et nationalt anliggende. Popkins' *principessa*, en frisk dame i matrone-alderen, lod til at føle sig fuldstændig sikker under sin ægtefælles beskyttelse, der jo var en så almægtig mand i City. *I signorini* Popkins, to smukke, sunde piger, forlod sig på deres broder Tom, der havde nydt undervisning i kunsten at bokse, og den unge spradebasse bandede på, at ingen nar af en italiensk røver ville vove på at måle sig med en engelsk gentleman. Værten trak på skuldrene, holdt med en sand italiensk mine den flade hånd i vejret, og *milor* Popkins' vogn rullede afsted.

De kom igennem flere steder af såre fordægtigt udseende, uden at der dog skete dem noget. Misserne Popkins, der var meget romantiske, og havde lært at tegne med vandfarve, var henrykte over den vilde egn; den havde så megen lighed med det, de havde læst i mrs. Radcliffes Note 18) romaner, og de havde gerne villet afmale nogle udsigter. Omsider kom vognen til et sted, hvor vejen hævede sig omkring en lang høj. Mrs. Popkins var faldet i søvn, de unge damer var ganske hensunket i Thomas Moores digt *Englenes Kærlighed*, og spradebassen sad på karetbukken og plagede postillonen. Alderman'en steg ud, for, som han sagde, at rette sine ben lidt og stige op på højen. Det var en lang, krum skråning, han måtte nu og da blive stående for at få vejret og tørre sveden af panden, hvorved han lod høre mangt et "pyh" og "puh", da han var noget trangbrystet og stakåndet. Da vognen imidlertid endnu var langt bagefter ham, og kun langsomt bevægede sig fremad under mængden af

velfyldte kufferter og velmættede rejsende, så havde han tid nok til sin spadseretur.

På en klippespids, der ragede ud over vejen på toppen af højen, netop der, hvor vejen begyndte at gå nedad, så han en mand sidde, der syntes at vogte geder. Alderman Popkins hørte til dens slags rejsende, som gerne sørger for at skaffe sig alskens efterretninger om dette og hint på landevejen, og derfor begyndte han at klatre op til den ærlige mand for at sludre lidt med ham, for at høre nyheder, og for at tage en lektion i det italienske. Da han kom nærmere på manden, syntes han imidlertid slet ikke om det, han så. Manden havde støttet sig til bjerget og var indhyllet i den sædvanlige lange kappe, så at man, i forening med det, som den nedslåede hat skjulte, kun kunne se en del af det sortsmudsede ansigt, et tindrende, sort øje, de buskede øjenbryn og en vældig knebelsbart. Han havde også flere gange fløjtet efter sin hund, der løb omkring ved skråningen af højen. Da alderman'en nærmede sig, rejste han sig og hilste ham, og da han således stod oprejst, syntes han, i det mindste for alderman'ens syn, at have kæmpestørrelse; da alderman'en imidlertid selv kun var lille, kunne han dog udmærket tage fejl.

Han havde gerne igen været nede i vognen, eller snarere på Londons Børs, for det selskab, han befandt sig i, behagede ham bestemt slet ikke. Han besluttede imidlertid at holde gode miner, og begyndte netop på en samtale om vejrliget, den slette høst og om prisen på geder i den del af landet, da han hørte et voldsomt skrig. Han løb hen til kanten af bjerget, så ud over den, og så sin vogn omgivet af røvere. En holdt fast på den fede tjener, en anden havde fat på spradebassens halsbind og holdt

ham en pistol for hovedet, en gennemrodede en kuffert, en *principessa* Popkins' lommer, begge miss Popkins'erne skreg ud af begge karetvinduerne, og deres kammerjomfru jamrede sig fra bagsædet.

Alderman Popkins følte en faders og en magistratspersons hele vrede vågne hos sig. Han greb fastere om sit spanskrør, og skulle til at kravle ned af bjerget for enten at hugge ind på røverne eller at oplæse loven om oprør for dem, da han pludselig følte sig grebet ved armen. Det var hans ven, gedehyrden, hvis kappe i dette øjeblik faldt af ham, og lod et med pistoler og dolke spækket bælte komme til syne. Kort sagt, han befandt sig i kløerne på bandens høvding, som havde taget plads på bjerget for at se efter rejsende og underrette sine folk om dem.

Nu begyndte en skrækkelig plyndring. Kufferterne fik vendt bunden i vejret, og samtlige herligheder og familien Popkins' stadstøj spredt på landevejen. Her fandtes et kaos af venetianske koraller og romerske mosaikker og pariserkapper, der tilhørte de unge damer; desuden alderman'ens nathuer og bomuldsstrømper, og spradebassens hårbørster og snøreliv og stive halsbind.

Herrerne blev berøvet deres punge og ure, og damerne deres juveler, og røverne var ved at slæbe selskabet ind i bjergene, da synet af soldater noget derfra lykkeligvis nødte dem til at smøre haser med deres bytte, og overlade det til familien Popkins at samle levningerne af deres ejendom sammen og begive sig videre på vejen til Fondi.

Da de var ankommet der, holdt alderman'en et frygteligt hus på gæstgivergården, truede med at indsende klage til

gesandten i Neapel, og ville tugte hele landet med stokken. Spradebassen fortalte meget om sin kamp med røverne, der kun ved deres flertal havde overvundet ham. Misserne Popkins var derimod ganske henrykte over eventyret, og hele aftenen travlt optaget med at indføre det i deres dagbøger. De påstod, at høvdingen for banden var en højst romantisk mand, og mente, at han vist var en ulykkelig elsker eller en fredløs adelsmand, og flere af bande var meget smukke unge mænd – alt ret malerisk!"

"I sandhed," tilføjede værten i Terracina: "Man siger, at anføreren for banden skal være *un gallant uomo*."

"En tapper mand," sagde englænderen foragteligt: "Jeg ville lade Deres modige mand hænge som en hund!"

"At byde englændere noget sådant!" sagde hr. Hobbs.

"Og det en sådan familie som Popkins!" sagde hr. Dobbs.

"Grevskabet burde yde skadeserstatning!" sagde hr. Hobbs.

"Vor mand burde besvære sig hos den neapolitanske regering!" sagde hr. Dobbs.

"De skulle jage alle den slags kæltringer ud af landet!" sagde Hobbs.

"Og hvis de ikke gør det, så burde vi erklære dem krig!" sagde Dobbs.

"Hm! Humbug!" brummede englænderen ved sig selv, og gik.

Hele denne historie og hans landsmænds overdrevne iver begyndte at blive englænderen lidt for kedsommelig, og han var glad, da aftensmaden kom på bordet og befriede ham fra de øvrige rejsende. Han gik ud med sine venetianske venner og en ung franskmand af meget behageligt ydre, der i løbet af

samtalen havde sluttet sig til dem. De gik ned mod havet, der blev oplyst af den opstående måne.

Da de således vandrede ved strandbredden, kom de til et sted, hvor en deling soldater dannede en kreds. De bevogtede et antal galejslaver, der havde tilladelse til at forfriske sig i aftenbrisen, og tumle sig i sandet.

Franskmanden blev stående, og pegede på den flok elendige, der var beskæftiget med deres lege. "Det er vanskeligt," sagde han, "at tænke sig en frygteligere masse af forbrydelser, end man her ser for sig. Mange af disse folk har sandsynligvis været røvere, således som De har hørt dem beskrive. Det er kun alt for ofte forbryderes løbebane i dette land. Fader-, moder-, barnemorderne, misdædere af en hvilken som helst slags, undviger retfærdigheden og bliver bjergbandit. Er han ked af denne farefulde levemåde, så bliver han til forræder mod sine kammerater, overleverer dem til retfærdigheden, tilkøber sig på den måde en forandring af en dødsdom til galejerne, og er lykkelig ved nydelsen af den forret at turde vælte sig rundt her ved stranden en times tid i en tilstand af dyrisk nydelse."

Den skønne venetianerinde gøs, da hun kastede et blik på denne flok af elendige, det her var forsamlede ved deres aftenforlystelse.

"De forekom mig," sagde hun, "som slanger, der væltede sig imellem hinanden."

Og dog gjorde den tanke, at nogle af dem havde været røvere, disse frygtelige væsener, der evigt svævede for hendes fantasis øje, at hun kastede endnu et sky blik på dem, således som vi betragter et vældigt rovdyr med en vis frygt og skræk, selv når det er indespærret i et bur og ligger i lænker.

Underholdningen drejede sig atter hen på de fortællinger om banditter, som man havde hørt i gæstgivergården. Englænderen påstod, at nogle af dem var frit opfundet, andre derimod blot overdrivelser. Med hensyn til improvisatorens historie, erklærede han den ligefrem for en roman, der kun havde sit udspring i fortællerens hjerne.

"Og dog," sagde franskmanden, "ligger der noget romantisk i disse væseners virkelige liv, og i det land, som de gør usikkert, så at man ikke så nemt kan bestemme, hvad man skal forkaste som usandsynligt. Mig selv er der hændt et eventyr, der har givet mig lejlighed til at lære deres sæder og skikke noget nærmere at kende, og jeg har fundet dem aldeles udenfor den sædvanlige levemåde."

Der lå en blanding af åbenhed og beskedenhed i franskmandens forhold, der havde vundet ham hele selskabet for sig, selv englænderen. Alle syntes de begærlige efter at høre de nøjere omstændigheder ved den begivenhed, han tænkte på, og mens de langsomt gik frem og tilbage på strandbredden, fortalte han følgende eventyr:

Malerens eventyr

Jeg er historiemaler af profession, og levede en tid i en fremmed fyrstes familie i hans villa, der omtrent lå femten mile fra Rom i en af Italiens skønneste egne. Den ligger på det gamle Tusculums høje. I dens nærhed ser man ruinerne af Ciceros, Scyllas, Lucullus', Rufinus' og flere berømte romeres villaer, som her fra tid til anden efter deres anstrengelser søgte vederkvægelse i en behagelig og yppig fred. I midten af herlige løvgange, som den rene bjergluft afkøler, strejfer øjet hen over en romantisk egn, fuld af digteriske og historiske erindringer: de albanske bjerge, Tivoli, engang Horats og Mæcenas yndlingssæde; det store, øde, melankolske campagna med Tiberen, der snor sig igennem, og St. Peterskirken, der hæver sig midt i Rom, ligesom et mindesmærke på den gamle stads grav!

Jeg understøttede fyrsten ved de undersøgelser, som han anstillede blandt egnens klassiske ruiner. Hans bestræbelser faldt meget heldigt ud, mange levninger af beundringsværdige statuer og brudstykker af udmærkede billedhuggerarbejder blev udgravet, mindesmærker om den smag og pragt, som engang havde hersket i de gamle tusculaniske bosteder. Hans villa og dens omgivelser var prydet med statuer, relieffer, vaser og sarkofager, som man således havde frarevet jordens skød.

Den levemåde, man førte på villaen, var ualmindelig munter, hvor man tilbragte tiden med interessante sysler og lediggang i smagfulde omgivelser. Enhver tilbragte sin dag, således som det bedst passede med ham, og vi samlede os alle ved et muntert middagsmåltid ved solnedgang.

Det var den fjerde november, en herlig, munter dag, da vi ved middagsklokkens første slag havde forsamlet os i spisesalen. Fyrstens skriftefader var til familiens store overraskelse ikke til stede. Man ventede forgæves på ham, og satte sig omsider til bords. I begyndelsen tilskrev man hans udeblivelse den omstændighed, at han havde forlænget sin sædvanlige spadseretur, og begyndelsen af måltidet blev nydt uden bekymring. Men da desserten blev serveret, uden at han endnu var kommet, blev man virkelig urolig. Man frygtede for, at han kunne være blevet syg på en afsides sti i skoven, eller være faldet røverne i hænde. Ikke langt fra villaen, og kun adskilt derfra ved en lille dal, hævede Abruzzerne sig, banditternes smuthul; disse havde allerede i nogen tid gjort egnen usikker, og man havde meget ofte set Barbone, en berygtet banditleder, snige sig omkring Tusculums ensomme egne.

Disse skurkes forvovne foretagender var velkendte, og en genstand for deres begærlighed eller hævnlyst var ikke sikker, selv i sit eget palads. Hidtil var fyrstens besiddelser blevet forskånet, men den tanke, at der på egnen huserede så farlige væsener, var allerede tilstrækkelig til at vække uro.

Selskabets bekymring tiltog, da aftenen faldt på. Fyrsten befalede, at skovfogeder og tjenere skulle udstyres med fakler og anstille en eftersøgning efter skriftefaderen. De havde endnu ikke været længe borte, da man hørte en sagte rasten i nederste stokværk. Familien spiste på anden etage, og tjenestetyendet var beskæftiget med opvartningen. Der var i dette øjeblik ingen i nederste stokværk, andre end husholdersken, vaskerkonen, og tre arbejdsfolk, der hvilede sig og underholdt sig med fruentimmerne.

Jeg hørte larmen nede fra, og da jeg troede, at det kunne være forårsaget af de fraværendes tilbagekomst, så forlod jeg bordet og ilede ned ad trappen, for at indhente efterretning og derved bortjage fyrstens og fyrstindens bekymring. Næppe befandt jeg mig på det sidste trin, før jeg så et menneske, der var klædt som bandit, havde en karabin i hånden og bar en dolk og flere pistoler i bæltet, stå foran mig. I hans træk lå en blanding af vildskab og glæde; han sprang løs på mig og udråbte triumferende: *Ecco il Principe!* Note 19)

Jeg så straks, i hvis hænder jeg var kommet, men bestræbte mig for at beholde min åndsnærværelse og koldblodighed. Et blik ned til den nederste ende af gangen overbeviste mig om, at der stod flere skurke, som var klædte og bevæbnede på samme måde som den, der havde grebet mig. De bevogtede de to fruentimmer og markarbejderne. Den røver, der holdt mig fast ved kraven, spurgte mig gentagne gange, om jeg var fyrsten eller ikke; hans hensigt var åbenbar, nemlig at slæbe fyrsten bort og udpresse en uhyre løsesum. Han var rasende over, at han kun fik ubestemte svar, for jeg følte, hvor vigtigt det var at vildlede ham.

Pludselig fik jeg en idé til, hvorledes jeg kunne befri mig fra hans kløer. Jeg var rigtig nok ubevæbnet, men meget stærk. Hans kammerater var langt borte. Ved en pludselig anstrengelse kunne jeg rive mig løs fra ham og springe op ad trappen, hvor han ikke ville have vovet at følge mig alene. Næppe havde jeg fattet denne tanke, førend jeg allerede skred til udførelse af planen. Skurkens hals var blottet: med den højre hånd greb jeg fat på den, og med den venstre greb jeg den arme, han holdt karabinen med. Han var ikke forberedt på dette

pludselige angreb, og mit stærke greb lammede hans kræfter. Han rallede og tumlede omkuld. Jeg mærkede allerede, hvordan hans hånd slap, og skulle netop til med et spring at befri mig og flyve op ad trappen, inden han kunne komme til sig selv igen, da nogen pludselig greb mig bag fra.

Nu måtte jeg slippe min fangst. Banditten, som igen så sig befriet, faldt rasende over mig, og gav mig flere slag med sin karabinkolbe, af hvilke det ene sårede mig betydeligt på panden, så at jeg blev dækket med blod. Han benyttede min bedøvelse til at frarøve mig mit ur og hvad jeg ellers bar hos mig af værdier.

Da jeg igen var kommet mig af slaget, hørte jeg banditlederens stemme, som råbte: "*Quello e il Principe; siame contenti – andiamo* [Note 20)]!" Banden omringede mig straks, slæbte mig ud af paladset, og tog ligeledes de tre arbejdere med.

Jeg havde ingen hat på hovedet og blodet flød ud af mit sår, jeg søgte imidlertid ved hjælp af mit lommetørklæde, som jeg bandt omkring min pande, at standse det. Høvdingen for banden førte mig i triumf derfra, da han troede, jeg var fyrsten. Vi var allerede temmelig langt borte, da en af arbejderne underrettede ham om hans fejltagelse. Hans raseri var grænseløst. Det var for sent at vende tilbage til villaen og rette fejltagelsen, for nu måtte der allerede være slået alarm og alle ville være bevæbnet. Han kastede et rasende blik på mig – svor, at jeg havde bedraget ham og var skyld i, at han havde forfejlet sit kup – og befalede mig, at berede mig til døden. De øvrige røvere var lige så rasende. Jeg så, hvorledes de lagde hånden på deres dolke, og jeg vidste, at døden ikke var nogen tom trussel hos disse skurke. Arbejderne så den fare, deres oplysning havde

sat mig i, og forsikrede anføreren, at jeg var en mand, for hvem fyrsten gerne ville betale en stor løsesum. Dette fik dem til at holde inde. Jeg for min del kan ikke sige, at deres trusler havde forskrækket mig særligt; jeg vil ikke rose mig af mit mod, men jeg er siden de sidste uroligheder blevet så vant til uheld, og ved så mange farefulde og frygtelige optrin har set døden i øjnene, at jeg på en måde er blevet følelsesløs mod dens rædsler. Hyppig livsfare gør til sidst et menneske så ligegyldig ved det, som en spiller ved penge. På røvernes dødstrussel svarede jeg, at jo snarere den gik i opfyldelse, desto bedre ville det være. Dette svar syntes at sætte høvdingen i forbavselse, og udsigten til løsepenge, som arbejdsfolkene havde åbnet ham, havde uden tvivl gjort et endnu større indtryk på ham. Han tænkte et øjeblikover sagen, antog så et roligere væsen, og gav sine staldbrødre, der kun havde ventet på at høre min dødsdom, et tegn.

"Fremad," sagde han, "vi vil tænke over sagen!"

Nu red vi hurtigt ned ad vejen La Molara, der fører til Rocca Priori. Midt på denne vej ligger et ensomt gæstgiversted. Anføreren befalede flokken at gøre holdt i et pistolskuds afstand, og påbød dyb tavshed. Han nærmede sig døren med sagte trin; efter at han nøje havde undersøgt dens yderside, vendte han hurtigt tilbage og gav banden et tegn til, stiltiende at fortsætte videre. Det har siden vist sig, at dette var et af de skændige værtshuse, hvor banditterne hemmeligt traf sammen. Værten var i ledtog med høvdingen, og højst sandsynligt også med anførerne for de øvrige bander. Når der var patruljer eller gendarmer i hans hus, så fik støverne det at vide ved et aftalt

tegn uden på døren; fandtes et sådant tegn ikke, så kunne de komme sikkert ind og gøre regning på en god modtagelse.

Efter at vi havde fulgt vejen noget længere, drejede vi hen mod de skovrige bjerge, der omgiver Rocca Priori. Turen var lang og besværlig; vi gjorde mange omveje og sving; omsider klatrede vi op af en stejl skråning, der var dækket af en tæt skov, og da vi havde nået midten, fik jeg besked på, at jeg skulle sætte mig ned på jorden. Næppe havde jeg gjort det, før røverne på tegn fra høvdingen dannede en kreds om mig, holdt deres store kapper op mod hinanden, og på den måde dannede en slags telt, hvor deres legemer var søjlerne. Anføreren slog nu ild, og straks blev en fakkel tændt, kapperne var blevet udspændt, for at fakkelskinnet ikke skulle ses i skoven. Så betænkelig min stilling end var, så kunne jeg dog ikke se på denne skærm af mørkt stof – imod hvilket de glimrende farver på røvernes klæder, deres blinkende våben og deres stærkt markerede ansigters forskellighed, belyst af faklen, dannede en skarp kontrast – uden at beundre dette optrins maleriske virkning. Det var fuldstændig som i et teater.

Anføreren holdt nu et blækhus frem, gav mig pen og papir og befalede mig at skrive, hvad han ville diktere mig. Jeg adlød. Det var et krav, ganske i røverstil, om "at fyrsten skulle sende tre tusinde scudi i løsepenge for mig, og at enhver vægring ville have min død til følge."

Jeg kendte for godt disse folks desperate sindelag, til at jeg ikke skulle være overbevist om, at dette ikke var nogen tom trussel. Deres eneste måde at give deres fordringer vægt på, er den, at fuldbyrdelsen af deres trusler aldrig udebliver. Jeg så

imidlertid straks, at denne fordring var urimelig og affattet i et usømmeligt sprog.

Jeg sagde det til høvdingen, og forsikrede ham, at en så betydelig sum aldrig ville blive betalt. Heller ikke var jeg hverken en ven eller beslægtet af fyrsten, men blot en kunstner, som man brugte til at udføre visse malerier. Jeg kunne ikke byde andet som løsepenge end betalingen for mine arbejder; slog dette ikke til, så måtte de gerne tage mit liv; det var desuden noget, som jeg kun satte ringe pris på.

Jeg frygtede så meget mindre for at give et afgørende svar, da jeg så, at koldblodighed og beslutsomhed gjorde indtryk på røverne. Ganske vist lagde høvdingen, da jeg holdt op med at tale, hånden på dolken; men han tvang sig, greb efter brevet, lagde det sammen og befalede mig i en bydende tone at skrive adressen til fyrsten. Derpå sendte han en af arbejderne, som lovede at vende så snart som muligt tilbage, afsted til Tusculum.

Røverne belavede sig nu på at sove, og man sagde mig, at jeg kunne gøre det samme. De udbredte deres store kapper på jorden, og lagde sig rundt omkring mig. En af dem blev stående lidt på afstand som skildvagt, og blev hver anden time afløst. Det sælsomme og vilde i denne bjerglejr blandt disse gudsforgående folk, hvis hænder stedse syntes at være beredt til at gribe til dolken, og i hvis øjne livet var noget så almindeligt og usikkert, var allerede tilstrækkeligt til at bandlyse al hvile. Jordens og duggens kulde bidrog imidlertid endnu mere til at forstyrre min ro end disse sjælelige årsager. Tågerne, der stige op fra Middelhavet til disse bjerge, udbredte, efterhånden som natten rykkede frem, temmelig megen kulde. Der faldt mig

imidlertid et middel ind til at afhjælpe dette. Jeg kaldte på en af mine medfanger af arbejderne, og lod ham lægge sig ned ved mig. Så snart et af mine lemmer begyndte at blive koldt, lagde jeg det op til min nabos stærke lemmer og lånte lidt af hans varme. På denne måde var jeg i stand til at nyde nogen søvn.

Omsider brød dagen frem, og anførerens stemme vækkede mig af min slummer. Han bød mig rejse mig og følge ham. Jeg adlød. Da jeg opmærksomt betragtede hans ansigtstræk, syntes de mig at være blevet noget mildere. Han hjalp mig endog med at klatre op ad den stejle skovskrænt mellem klipper og brombærbuske. Vanen havde gjort ham til en behændig bjergklatrer; jeg derimod fandt det meget møjsommeligt at klatre op ad disse ujævne høje. Omsider nåede vi bjergspidsen.

Her følte jeg på engang hele min kunsts begejstring vågne, og glemte ved det pragtfulde skue af Solens opgang midt i Abruzzerne for et øjeblik alle mine farer og anstrengelser. Det var på disse høje, at Hannibal første gang slog lejr og viste sine ledsagere Rom. Herfra overskuer man en vid strækning af landet. Tusculums små bakker med deres slotte og hellige ruiner ligger nedenfor, og Sabinerhøjene og albanerbjergene strækker sig langs hen på begge sider; på den ene side af Tusculum og Frascati udbreder sig den uhyre campagna med dens rækker af grave, de ødelagte vandledninger, der hist og her går hen over den, og den evige stads tårne og kupler i midten.

Tænk Dem dette landskab oplyst af den opgående sols glans, og hvorledes den udbredte sig for mine øjne, da jeg så frem fra Abruzzernes majestætiske skove. Tænk Dem desuden den vilde forgrund, der blev vildere endnu ved grupper af banditter, der var klædt på deres vilde, maleriske måde, og De vil ikke længere

undre Dem over, at en malers begejstring for et øjeblik overvældede alle hans andre følelser.

Banditterne var forbavsede over den begejstring, jeg ytrede ved et syn, der i deres øjne ved den hyppige beskuelse var blevet dem til noget ganske almindeligt. Jeg benyttede den omstændighed, at de holdt stille her, trak en blok tegnepapir frem og begyndte at udkaste et flygtigt omrids af landskabet. Brinken, jeg sad på, var vild og ensom, og adskilt fra Tusculums bjergkæde ved en næsten tre mile bred dal, omend luftens klarhed fik afstanden til at synes mindre betydelig. Denne forhøjning var banditternes yndlingssmuthul, da man herfra kunne overse hele egnen, mens den tillige var tilgroet af skove og langt fjernet fra alle folkerige egne.

Mens jeg tegnede, blev min opmærksomhed fanget af fugleskrig og fårebrægen; jeg så mig omkring, men opdagede ingen af de dyr, denne lyd kom fra. De blev imidlertid gentaget, og syntes at komme fra træernes toppe. Da jeg så nøjere efter, bemærkede jeg seks af røverne sidde i toppen på egene, der voksede på bjergets luftige top, og fra hvilke man havde en milevid, fri udsigt. Herfra spejdede de omkring ligesom glenter, så dybt ned i dalen neden for os, og gav ved hjælp af tegn hinanden noget at forstå, eller aftalte noget med hinanden i toner, som de rejsende let kunne holde for falke- eller krageskrig, eller for brægen af bjerggeder. Efter at de havde gennemspejdet egnen omkring os og endt deres besynderlige underholdning, steg de ned fra deres luftige sæder til deres fanger. Høvdingen opstillede tre af sine folk som poster ved de tre nøgne sider af bjerget, mens han selv blev tilbage med en af dem, som han lod til at sætte mest lid til, for at bevogte os.

Jeg havde endnu min skitsebog i hånden; anføreren forlangte at se den, og ytrede, efter at han flygtigt havde gennembladet den, at han nu var overbevist om sandheden af, hvad jeg havde fortalt, at jeg var maler. Jeg troede at se et glimt af godt sindelag vågne hos ham, og besluttede at benytte det. Jeg ved, at selv de sletteste mennesker har deres gode egenskaber og sider, hvorfra man kan nærme sig dem, når man blot kan finde frem til dem. Virkelig ligger der en besynderlig blanding i den italienske røvers karakter. Ved siden af en hensynsløs vildskab forråder han ofte træk af velvilje og godt lune. Han er ikke altid fuldstændig slet, men har grebet sin levevis som følge af en uforsætlig brøde, en virkning af disse pludselige, lidenskabelige udbrud, som en italieners sindsstemning så let henfalder til. Derved bliver han nødt til at begive sig ud i bjergene, eller, som de selv kalder det: "*andare alla campagna*" – at begive sig ud på landet. Nu er han så blevet en røver af profession, men kan også ligesom en soldat, der ikke er i felten, aflægge sine våben og sin vildskab og fremtræde som andre mennesker.

Ved høvdingens bemærkninger over mine skitser greb jeg anledningen til at indlade mig i en samtale med ham. Jeg fandt ham selskabelig og snaksom. Efterhånden kom jeg til at stå på en ganske venskabelig fod med ham. Jeg troede at bemærke en vis egenkærlighed hos ham, som jeg besluttede at benytte mig af. Jeg antog en vis sorgløs frimodighed, og sagde til ham, at jeg som kunstner troede at kunne læse i ansigtstrækkene, og at det forekom mig, at jeg bemærkede noget i hans ansigt og hans adfærd, der havde været en bedre skæbne værdig – at han ikke var født til at drive den håndtering, som han havde hengivet sig til, at han besad talenter og egenskaber, der satte ham i stand til

en ædlere virksomhed, og hvis han forandrede sin levevis, ville han, ved det mod og de egenskaber, der nu gjorde ham til en genstand for skræk og rædsel, i en lovlig løbebane kunne vinde det menneskelige samfunds bifald og beundring.

Jeg havde ikke taget fejl af min mand; min tale havde rørt og bevæget ham. Han greb min hånd, trykkede den og svarede mig bevæget: "De har ramt sandheden; De har dømt rigtigt om mig." Han tav et øjeblik, og begyndte med en vis anstrengelse igen: "Jeg skal fortælle Dem noget af mit liv, og De vil snart se, at den forurettelse, jeg måtte lide af andre, mere drev mig til bjergene end mine forbrydelser. Jeg søgte at være til nytte for mine medmennesker, og de forfulgte mig kun."

Vi satte os i græsset, og røveren fortalte mig følgende af sin historie:

Røverhøvdingens historie

Jeg er født i byen Proffedi. Min fader var temmelig bemidlet, og vi levede roligt og uafhængigt af vore jorders dyrkning. Alting gik ganske godt, indtil der blev sendt en ny anfører for sbirrerne Note 21) til vor by. Det var et højst vilkårligt menneske, der ville blande sig i alting, og som ved udøvelsen af sit embede tillod sig alskens udsvævelser og undertrykkelser. Jeg var dengang atten år, og besad en naturlig kærlighed til retfærdighed og godt naboskab. Jeg havde også nydt en vis opdragelse, og kendte så meget til historien, at jeg nogenlunde kunne bedømme menneskene og deres handlinger. Dette indgød mig et had til denne landsbydespot. Desuden blev min familie genstand for hans mistanke og vrede, og måtte mere end en gang føle hans vilkårlige brug af sin magt. Alt dette ophidsede mit gemyt, og jeg tørstede efter hævn. Jeg havde altid en haft en heftig og kraftig karakter, og denne bestemte mig, da jeg var besjælet af kærlighed til retfærdighed, ved et slag at befri landet for tyrannen.

Opfyldt af min plan, stod jeg en dag op ved daggry, skjulte en dolk i min vest – her ser De den endnu (han trak en lang spids dolk frem), og lurede på ham i byens omegn. Jeg kendte alle hans veje, ligesom hans vane med at gøre en runde og lig ulven snige sig rundt i morgengryet. Omsider mødte jeg ham, og angreb ham rasende. Han var bevæbnet; men jeg kom bag på ham, og jeg var fuld af ungdommens kræfter. Jeg gav ham flere stik, for at være sikker i min sag, og strakte ham død for mine fødder.

Da jeg havde overbevist mig om, at jeg var færdig med ham, vendte jeg hastigt tilbage til landsbyen, men havde det uheld, da jeg var kommet tilbage, at møde to politibetjente. De tiltalte mig, og spurgte, om jeg ikke havde set deres anfører. Jeg antog en rolig mine og svarede nej. De gik videre og bragte efter nogle timers forløb liget tilbage til Proffedi. Da de allerede havde næret mistanke til mig, så blev jeg grebet og ført i arrest. Her sad jeg i flere uger, indtil fyrsten, der var herre til Proffedi, gav befaling til at sætte mig under tiltale. Jeg blev forhørt, og et vidne blev fremstillet, som påstod at have set mig flygte bort, ikke langt fra det blodige legeme; således blev jeg dømt til tredive år på galejerne.

"Forbandet være sådanne love!" råbte banditten fnysende af raseri! "Forbandet en sådan regering! og ti tusinde forbandelser over den fyrste, der lod mig dømme så strengt, mens så mange andre fyrster beskytter mordere, der er tusinde gange mere skyldige. Hvad havde jeg da forbrudt andet, end hvad kærlighed til retfærdighed og mit fædreland havde tilskyndet mig til? Hvorfor var min gerning en større brøde end Brutus', der ofrede Cæsar for friheden og retfærdighedens sag."

Der lå i røverhøvdingens pludselige udbrud, der stillede ham ved siden af et af de største navne fra oldtiden, noget, der var ophøjet og latterligt på en gang. Det beviste imidlertid, at han kendte de vigtigste tildragelser i sit fædrelands historie. Han blev nu mere rolig, og fortsatte sin fortælling.

Man bragte mig lænket til Civita Vecchia [Note 22)]. Jeg glødede af hævnlyst. For seks måneder siden havde jeg giftet mig med en pige, som jeg lidenskabeligt elskede og som nu var frugtsommelig. Min familie var fortvivlet. I lang tid forsøgte jeg

forgæves at bryde mine lænker. Omsider fandt jeg et stykke jern, som jeg omhyggeligt gemte, og af hvilket jeg, ved hjælp af en tilspidset flintesten, fremstillede en slags fil. Jeg benyttede natten til denne forretning, og da den var til ende, lykkedes det mig efter en rum tid at file en af lænkens ringe itu. Jeg havde held til at undslippe.

I flere uger vandrede jeg rundt i bjergene omkring Proffedi, og fandt lejlighed til at give min kone underretning om mit skjul. Hun kom ofte for at besøge mig. Jeg havde bestemt mig til at stille mig i spidsen for en bevæbnet bande. Hun søgte længe at bringe mig fra denne beslutning; men da hun fandt mig fast bestemt, indgik hun på min plan til hævn, og bragte mig selv min dolk. Ved hendes mellemkomst satte jeg mig i forbindelse med flere af nabolagets tapre drenge, som jeg vidste var beredte til at gå ud i bjergene og kun ventede på en lejlighed til at lade deres kække mod få luft. Der dannedes snart en forening, vi anskaffede os våben, og vi har allerede haft lejlighed nok til at hævne os for de afskyeligheder og krænkelser, man havde tilføjet de fleste af os. Alting er lykkedes hidtil for os, og havde vi ikke begået den fejl at holde Dem for fyrsten, så havde vor lykke været gjort.

Hermed endte røveren sin historie. Han var ved sin fortælling blevet fuldkommen forsonet med mig, og erklærede, at han, for den fejltagelses skyld, hvis uskyldige årsag jeg havde været, ikke nærede mindste nag mere til mig; ja, han syntes endog at vise en vis velvilje imod mig, og ønskede, at jeg ville blive hos dem for en tid. Han lovede at vise mig nogle grotter, som de beboede på den anden side af Velletri, og som de trak

sig tilbage til, når de ikke var ude på et eller andet togt. Han forsikrede mig, at de dér førte et lystigt liv, havde godt at spise og drikke, sov på mos, og blev opvartede af smukke unge piger, som jeg kunne bruge til modeller.

Jeg tilstår, at min nysgerrighed blev såre pirret ved beskrivelsen af grotterne og deres indbyggere, for derved blev de røverhistorier, som jeg altid havde anset som blotte fantasifostre, til virkelighed. Jeg havde gerne modtaget hans indbydelse og besøgt disse huler, hvis jeg blot havde troet mig sikker i dette selskab.

Netop nu begyndte jeg at sinde min stilling mindre pinefuld. Jeg havde åbenbart vundet høvdingen for mig, og håbede, at han, imod en mådelig løsesum, ville give mig min frihed. Imidlertid ventede mig en ny forskrækkelse. Mens anføreren med uro så det buds tilbagekomst i møde, som var sendt til fyrsten, kom den røver, der havde stået som skildvagt på den side af bjerget, der førte til La Molara, med største hast løbende imod os. "Vi er forrådt!" råbte han til os. "Frascatis politi er i hælene på os. En flok karabinieri har for ikke længe siden holdt uden for værtshuset under bjerget." Så lagde han hånden på sin dolk og svor, at, hvis soldaterne blot gjorde den mindste bevægelse imod bjerget, skulle jeg og mine ledsagere bøde med livet for det.

Anføreren antog hele sit tidligere, vilde væsen, billigede alt, hvad hans kammerat sagde; men så snart denne igen var vendt tilbage til sin post, vendte han sig på en mildere måde hen mod mig. "Jeg må," sagde han, "for at træde frem som høvding, rette mig noget efter mine farlige undergivne. Det er en lov hos os hellere at dræbe vore fanger end at tillade, at de bliver taget fra

os med magt. Frygt imidlertid intet. Skulle vi blive overfaldet, så hold Dem til mig. Flygt med os, og jeg indestår for Deres liv."

Denne ordning var imidlertid lidet trøsterig for mig, idet jeg derved blot ville komme i dobbeltild. Jeg vidste ikke, hvis det kom til flugt, hvad jeg mest havde at frygte: forfølgernes karabiner, eller de forfulgtes dolke. Jeg tav imidlertid og prøvede at lade rolig.

En hel time blev jeg i denne farens og angstens tilstand. Røverne som skjulte sig mellem løvet, holdt øje med soldaterne neden under som falke; så hvorledes disse slentrede omkring ved gæstgivergården, af og til nærmede sig døren, forsvandt nogle minutter, kom igen til syne, undersøgte deres våben, pegede i forskellige retninger, og tilsyneladende udspurgte folkene dernede om egnen. Ikke en eneste bevægelse, ingen gebærde undgik røvernes skarpe øjne. Omsider blev vi befriet for vore bekymringer, soldaterne greb, efter at de havde indtaget nogle forfriskninger, atter til deres våben, marcherede hen til landevejen, og lod bjergene bag sig. "Jeg er næsten overbevist om," sagde høvdingen, "at de ikke har været sendt ud efter os. De ved for godt, hvordan det går ved slige lejligheder med de fanger, der befinder sig i vore hænder. Vore love er i denne henseende jernhårde, og deres efterlevelse nødvendig for sikkerhed. Skulle vi engang afvige fra dem, så fik vi aldrig mere løsepenge."

Endnu var der intet at se til det forventede bud. Jeg belavede mig til atter at tage mine skitser frem, da anføreren tog et bundt papir op fra sin vadsæk. "Her," sagde han smilende, "De er en maler, tegn mit portræt. Bladene i Deres tegnebog er for små, tegn det på dette ark." Jeg indvilligede gerne, for det var en

model, som en maler kun sjældent har for sig. Jeg erindrede mig, at Salvator Rosa i sin ungdom nogen tid frivilligt havde opholdt sig blandt banditterne i Calabrien for at opfylde sin fantasi med den vilde egn og de vilde mennesker, som omgav ham. Ved denne tanke greb jeg med begejstring til min pensel. Anføreren var den føjeligste original, man kunne tænke sig, og efter at jeg flere gange havde ladet ham forandre stilling, fik jeg bragt ham til at sidde på en måde, der passede mig.

Tænk Dem en kraftig, muskuløs skikkelse i en bandits fantastiske klædedragt, med pistoler og dolke i bæltet, hans kødfulde hals blottet, et halstørklæde der er løst snoet omkring den, og de to ender foran gennemslynget med alle slags ringe, som er bytte fra de rejsende; på brystet relikvier og medaljer, hatten udsmykket med forskellige slags bånd, hans jakke og korte benklæder smukt broderede i levende farver, og benene forsynet med halvstøvler eller gamacher. Tænk Dem ham på en høj, imellem vilde bjerge og gamle ege, støttet på sin karabin, som om han tænkte over et eller andet foretagende, mens byer og villaer, skuepladserne for hans røverier ses i den dybe baggrund, og den vide campagna strækker sig utydeligt hen i det fjerne.

Skitsen behagede røveren, og han syntes at beundre sig selv på papiret. Næppe havde jeg fuldendt mit arbejde, da arbejdsmanden, der var udsendt efter mine løsepenge, kom tilbage. Han havde to timer efter midnat nået Tusculum, og bragte mig et brev fra fyrsten, som han havde fundet i sengen. Som jeg havde forudsagt det, behandlede denne røvernes krav som overdrevent, men bød dog fem hundrede scudi for min løsladelse. Da han i øjeblikket ikke havde penge hos sig, så

havde han sendt en veksel på beløbet, som skulle udbetales til den, der bragte mig sund og velbeholden til Rom. Jeg gav høvdingen vekslen; han tog den med et træk på skuldrene.

"Hvad nytte har vi af veksler?" sagde han; "hvem kan vi sende til Rom for at få dem udbetalt? Vi er alle mærkede folk: opslåede og beskrevne ved enhver port, enhver militærpost og kirkedør. Nej, vi må have guld og sølv; lad summen kontant udbetale, og De skal have Deres frihed."

Anføreren lagde atter et papir for mig, og bad mig om at meddele fyrsten hans beslutning. Da jeg havde endt brevet, og tog arket bort fra papirbundtet, fandt jeg på den anden halvdel billedet, som jeg netop havde tegnet. Jeg ville rive det af og give det til høvdingen.

"Holdt!" sagde han, "det kan følge med til Rom; folk derinde må gerne se, hvad for en karl jeg er. Måske fatter fyrsten og hans venner efter mit ansigt en lige så god mening om mig som De."

Dette sagde han i en spøgende tone; men det var klart, at en vis forfængelighed lå til grund for det. Selv denne forsigtige, mistroiske bandithøvding, glemte for dette ønske om at blive beundret nogle øjeblikke sin sædvanlige forsigtighed og omtanke. Han tænkte ikke på, hvor let man kunne benytte hans portræt til hans forfølgelse og dom.

Brevet blev lagt sammen og adresseret, og buddet gik atter til Tusculum. Det var om formiddagen klokken elleve, og jeg havde hidtil endnu ikke fået noget at spise. På trods af al min angst begyndte jeg nu at blive umådelig sulten. Jeg var derfor meget glad, da jeg hørte anføreren tale om, at man måtte se at spise noget. Han sagde, at de i tre dage havde drevet omkring i fjelde

og skove, beskæftiget med at forberede deres togt imod Tusculum, og i denne tid var hele deres forråd blevet fortæret. Han ville imidlertid nu se at skaffe nye forsyninger. Efter at han nu havde ladet mig blive tilbage under opsigt af sin kammerat, som han syntes at nære en ubetinget tillid til, bortfjernede han sig, og forsikrede mig, at vi om mindre end to timer skulle have en god middagsmad. Hvorfra den skulle komme, var en gåde for mig, skønt det var klart, at disse folk havde deres hemmelige venner og spejdere i hele landet.

Beboerne af disse bjerge og de dale, der omgiver dem, er et råt, halvvildt folk. Byerne og landsbyerne i Abruzzerne er afsondrede fra den øvrige verden, næsten ligesom vilde dyrs huler.

Det er forunderligt, at der findes så rå, så lidet kendte og besøgte opholdssteder midt i et af de mest berejste og mest dannede lande i Europa. I disse egne sniger røveren sig omkring, uden at nogen lægger ham den mindste hindring i vejen. Ingen bjergboer tager et øjeblik i betænkning at give ham husly og bistand i alt hemmelighed. Hyrderne, der vogter deres hjord i bjergene, er røvernes vigtigste medhjælpere, når de vil sende budskaber ned til dalene for at fordre løsepenge eller forlange levnedsmidler.

Hyrderne i Abruzzerne er så vilde som de egne, hvor de lever. De bærer et gevandt af brunt eller sort fåreskind, har høje, kegleformede hatte, og grove sandaler af lærred, som er bundet om benene med remme, ligesom røvernes. De bærer lange stave, som de plejer at støtte sig til, og udgør da et overordentlig malerisk punkt i landskabet; de er altid ledsaget af deres faste følgesvend, hunden. De er en besynderlig,

spørgelysten slags mennesker, der til enhver tid gerne afbryder deres livs ensformighed med en samtale med de forbipasserende, og hunden lytter da opmærksom til, og ser lige så klog og spørgelysten ud som sin herre.

Men jeg er kommet bort fra min historie. Jeg var nu alene med en af røverne, høvdingens fortroligste staldbroder. Han var den yngste og kraftigste i banden, og skønt der lå noget af den rå vildskab i hans ansigt, der syntes at være denne fortvivlede, ugudelige levevis egen, så kunne man dog ane spor af mandig skønhed på det. Som kunstner kunne jeg ikke undlade at beundre det. Han havde et vist træk af adspredthed og eftertanke, og fra tid til anden en bevægelse af en indre lidenskab og utålmodighed. Han sad på jorden, hvilende med albuen på knæene, hovedet imellem sine knyttede næver, og hans øjne hæftede til jorden med den sørgende og bitre eftertankes udtryk. Ved gentagne samtaler var jeg blevet fortrolig med ham, og havde fundet, at han åndeligt stod langt over den øvrige bande. Jeg var begærlig efter at gribe en lejlighed til nøjere at lære at dette besynderlige væsens følelser at kende. Jeg troede at læse spor i denne enes ansigtstræk af selvforbandelse og samvittighedsnag, og den lethed, jeg havde været i stand til at erhverve mig anførerens fortrolighed med, gav mig mod til at forsøge det samme hos hans kammerat.

Efter en kort indledende samtale vovede jeg at spørge ham, om han ikke følte fortrydelse over at have forladt sin familie og grebet til dette farlige håndværk. "Jeg føler," svarede han, "kun anger over én ting, og denne anger vil vare til min død." Idet han sagde dette, trykkede han sine knyttede næver imod sit bryst, bed tænderne fast sammen, og tilføjede så med dyb

bevægelse: "Her i det indre er noget, der kvæler mig, det er som et gloende jern, der fortærer mit hjerte. Jeg kunne fortælle Dem en sørgelig historie – men ikke nu – en anden gang."

Han faldt tilbage i sin tidligere stilling, sad med hovedet mellem hænderne, og mumlede enkelte, afbrudte sætninger for sig selv, der syntes at klinge som eder og forbandelser. Jeg så, at han var i en stemning, hvori man ikke turde forstyrre ham, og overlod ham derfor til sig selv. Efter et lille ophold gjorde den udmattelse, som udbruddet af hans følelser havde frembragt, og sandsynligvis også de anstrengelser, han havde haft under dette togt, at han begyndte at blive søvnig. En tid kæmpede han imod denne trang, men middagens varme og stilhed gjorde den uimodståelig, og omsider strakte han sig hen i græsset og sov ind.

Nu tilbød sig en lejlighed til at undvige. Min vogter lå foran mig, i min magt. Hans kraftige lemmer var slappede ved søvnen – hans bryst frit til stødet – hans karabin faldet fra hans afmægtige hånd og liggende ved siden af ham – hans dolk ragede halvt frem af hans lomme, hvor han sædvanligvis bar den. Men to af hans kammerater var endnu i sigte, skønt langt borte, og deres opmærksomhed ganske henvendt på at iagttage, hvad der foregik på sletten. Igennem den mellemliggende skov og ved foden af en stejl skråning øjnede jeg landsbyen Rocca Priori. At bemægtige den sig sovende røvers karabin, gribe hans dolk og bore den i hans hjerte, – havde været et øjebliks værk. Var han død uden støj, så havde jeg kunnet løbe igennem skoven og ned ad Rocca Priori til, inden man havde opdaget min flugt. Og selv om der skulle blive slået alarm, så havde jeg

dog et betydeligt forspring for røverne, og det var muligt, at jeg snart havde været uden for deres skudvidde.

Her var altså lejlighed til flugt og til hævn tillige, hvilken rigtig nok var farlig, men temmelig fristende. Havde min stilling været mere betænkelig, end den virkelig var, ville jeg ikke have modstået den. Jeg betænkte mig imidlertid et øjeblik. Mit forsøg ville, hvis det lykkedes for mig, ufejlbarligt have draget mine to medfangers død efter sig. De sov begge to trygt, og jeg ville ikke kunne nå at vække dem for at flygte med mig. Den arbejdsmand, der var gået efter løsepengene, var måske ligeledes blevet et offer for røvernes hævn, uden at pengene, som han bragte, af den grund havde været reddet. Desuden lod høvdingens adfærd imod mig vente en hurtig befrielse. Disse betragtninger vandt sejr over den første stærke tilskyndelse, og den stormende bevægelse, den havde til følge, lagde sig.

Jeg tog atter fat på mine tegnematerialer, og fordrev tiden med at optage den prægtige udsigt. Nu var det næsten middag, og alting hvilede, ligesom banditten, der sovende lå henstrakt for mig. Middagsstilheden, der var på disse bjerge, det vide landskab dybt under mig, hvori de fjerntliggende byer glimtede, og var oversåede med enkelte huse og andre spor på liv, men som også var begravet i dyb stilhed, gjorde et stærkt indtryk på mig. Også dalene, der ligger mellem bjergene, har et besynderligt anstrøg af ensomhed. Man hører ved middagstid kun få lyde, der afbryder den almindelige stilhed.

Af og til hører man den ensomme muldyrdrivers fløjten, der med sine dovne dyr drager afsted langs vejen, der går midt igennem dalen, stundom en hyrdefløjtes svage tone fra bjergets skråning, eller lyden af klokken på et æsel, der skrider langsomt

frem, og som følges af en barbenet munk med glinsende raget hoved, der bringer levnedsmidler til sit kloster.

Jeg havde i nogen tid siddet og tegnet blandt mine sovende fæller, da jeg omsider så høvdingen for banden nærme sig, ledsaget af en bonde, der førte et mulæsel, som var belæsset med en velfyldt sæk. Jeg frygtede i begyndelsen, at dette var et nyt bytte, som var faldet røverne i hænderne, men bondens sorgfri blik beroligede mig snart, og jeg glædede mig ved at høre, at dette var det måltid, vi var blevet lovet. Nu kom røverne løbende til fra alle tre sider af bjerget, og syntes at have glentens skarpe lugtesans. Alle var i gang med at aflæsse muldyret, og befri sækken fra sit indhold.

Det første, der kom til syne, var en uhyre stor skinke, af en farve og en drøjhed, der ville have begejstret en Teniers' pensel. Denne fulgtes af en stor ost, en pose kogte kastanjer, et lille fad vin og et forråd af hjemmebagt brød. Alt blev i slags orden bredt ud på græsset, og anføreren, der tilbød mig sin kniv, opfordrede mig til at tage fat. Vi satte os alle omkring madvarerne, og i lang tid hørte man intet andet end lyden af kæbernes bevægelse, eller vinens løben fra fadet, som gik flittigt rundt i kredsen. Den lange fasten, bjergluften og bevægelsen havde i høj grad vakt min madlyst, og aldrig har et måltid forekommet mig mere fortræffeligt og samtidig mere malerisk.

Tid efter anden blev en af banden sendt ud for at kaste et spejdende blik ud over sletten. Der var imidlertid ingen fjende at se, og vi kunne uforstyrret nyde vort måltid. Bonden fik næsten den tredobbelte betaling for sine levnedsmidler, og begav sig såre tilfreds med sin handel ned fra bjerget igen. Jeg følte mig ved det drøje måltid, jeg således havde holdt, styrket

på ny, og skønt såret, som jeg havde fået aftenen før, endnu smertede mig, så interesserede og fornøjede hele det forunderlige skue omkring mig; alting ved disse vilde skabninger og deres lejr var emner for et maleri. Deres natteleje, deres grupper på post, deres dovne middagshvile på bjerget, deres utvungne måltid på græsset imellem bjerge og træer, alt dette frembød studier for en maler. Men allerhøjest steg min begejstring senere om aftenen.

Den nedgående sol, der forsvandt bag ved den vide campagna, kastede sine kraftige gyldne stråler på Abruzzernes skovfulde toppe. Flere snedækkede bjergspidser glimtede i det fjerne, og deres glans dannede en stærk kontrast imod andre, der lå indhyllet i skygge og sås i mørke purpurrøde og violette nuancer. Da aftenen rykkede længere frem, antog røverflokken en mere alvorlig karakter. Den umådelige ensomhed rundt omkring, de vilde bjerge, med deres tinder og afgrunde, blandet med store ege-, kork- og kastanjetræer og banditgrupperne i forgrunden mindede mig om Salvator Rosas vilde billeder.

For at forkorte tiden, foreslog høvdingen at vise mig forskellige juveler og ægte stene, da jeg sandsynligvis var en kender af slige genstande, og ville være i stand til at vurdere dem. Han foregik dem med sit eksempel, de andre fulgte ham, og i løbet af få minutter så jeg græsset tindre af smykker og ædle stene, der ville have sat en oldgransker eller en modedame i henrykkelse.

Blandt disse fandtes nogle kostbare stene, ligeledes gamle intaglios af stor værdi, som sandsynligvis engang havde tilhørt rejsende af høj stand. Jeg hørte, at røverne plejede at sælge

deres rov i grænsebyerne: men da disse som regel kun er svagt befolkede, og der kun kommer få rejsende dertil, så kunne slige kostbare genstande for smag og pragt ikke finde afsætning. Jeg gjorde dem derimod opmærksom på, at de sandsynligvis ville kunne opnå en betydelig betaling for disse kostbarheder af de rige rejsende, som opholdt sig i Rom.

Det indtryk, som dette gjorde på deres havesyge gemytter, blev straks synligt. En af banden, en ung mand, som var den mindst kendte af dem, bad høvdingen om tilladelse til at næste dag at gå forklædt til Rom for at prøve at få dem afsat, og gav ham sit æresord som røver – en hellig ed iblandt dem – at han om to dage ville indfinde sig på et hvilket som helst sted, han måtte bestemme. Høvdingen gav sit samtykke, og nu tildrog sig et besynderligt optrin: røverne trængte sig ivrigt om den unge mand, og alle overlod ham de kostbarheder, som han ønskede at sælge og fortalte ham, hvor meget han skulle fordre for det. Der var megen forhandling, tusken og sælgen af kostbarheder, og jeg så, hvorledes den unge røverhandelsmand for tres scudi købte mit ur, som havde en kæde og forskellige signeter af en vis værdi, af den skurk, der havde plyndret mig. Dette gav mig et svagt håb om, at jeg, når jeg kom til Rom, på en eller anden måde igen kunne komme i besiddelse det.

(Kunstnerens håb skuffede ham ikke. Røveren blev anholdt ved en af Roms porte, for der lå noget i hans blik og adfærd, som vakte mistanke. Man gennemsøgte ham, og de kostbarheder, der fandtes på ham, viste snart hans håndtering. Kunstneren henvendte sig til politiet, og fik således sit ur tilbage.)

Efterhånden gik dagen imidlertid på hæld, og intet bud fra Tusculum lod sig se. Tanken om at måtte tilbringe endnu en

dag i skovene var overordentlig nedslående, for jeg havde allerede nok af det, jeg havde set af røverlivet. Høvdingen befalede sine folk at følge sig, for at han kunne sætte dem på deres forskellige poster, og tilføjede, at hvis sendebuddet ikke indtraf inden natten faldt på, blev de nødt til at opslå deres lejr et andet sted.

Nu blev jeg atter alene med den unge bandit, der tidligere havde bevogtet mig. Jeg bemærkede endnu det samme mørke udtryk, og det vilde blik hos ham, mens der af og til fo'r et bittert, sardonisk smil blev over hans træk. Jeg havde besluttet at sondere dette sårede hjerte, og mindede ham derfor om det løfte, som han havde givet mig, om at fortælle mig årsagen til hans lidelser. Det forekom mig, som om disse foruroligede gemytter undertiden gerne greb en lejlighed til at lette sig, og som om de glæder sig ved at have en frisk, sund sjæl for sig, som de kan meddele sig til. Jeg havde næppe udtalt mit ønske, førend han allerede satte sig ned hos mig og fortalte mig sin historie omtrent med følgende ord:

Den unge røvers historie

Jeg blev født i den lille by Frosinone, som ligger ved foden af Abruzzerne. Min fader havde som handelsmand erhvervet sig en lille formue, og lod mig, da han havde bestemt mig for kirken, give en god opdragelse. Jeg havde imidlertid levet for meget i lystigt selskab til at finde smag i munkekutten, og voksede op som en af byens dagdrivere. Jeg var et letsindigt menneske, undertiden noget trættekær, men alt i alt meget godmodig af mig; det gik mig således en tid ganske godt, indtil jeg forelskede mig. I byen boede en landmåler eller landfoged, der havde en datter, en smuk pige på seksten år. Hun blev anset for at være noget bedre end byens øvrige fruentimmer, og næsten altid holdt hjemme. Jeg få kun Rosetta fra tid til anden, og forelskede mig indtil vanvid i hende – så frisk og fin så hun ud, og så meget udmærkede hun sig fra de sædvanlige solbrændte fruentimmer, jeg var vant til at se.

Da min fader altid forsynede mig med penge i passende mængde, så klædte jeg mig godt og iagttog enhver lejlighed til at vise mig for den lille skønne til min fordel. Jeg plejede at se hende i kirken, og da jeg kunne spille noget på guitar, så lod jeg af til ved aftentide høre en sang under hendes vindue, og søgte at forskaffe mig et stævnemøde med hende i hendes gaders vingård, som ikke lå langt fra byen, og som hun af og til besøgte. Det var tydeligt, at jeg ikke mishagede hende, men hun var ung og frygtsom, desuden havde faderen et vågent øje med hende, og min opmærksomhed for hende foruroligede ham, for han havde slette tanker om mig, og ønskede et bedre parti for sin datter. De vanskeligheder, man lagde i vejen for mig, gjorde

mig rasende, da jeg altid uden besvær havde gjort lykke hos kvinderne, der holdt mig for et af de nydeligste unge mennesker i byen.

Omsider bragte hendes fader en frier til hende, en rig forpagter fra en af nabobyerne. Bryllupsdagen blev berammet, og man gjorde alle anstalter til forbindelsen. Jeg så hende et øjeblik ved vinduet, og det forekom mig, som om hun så sørgmodigt efter mig. Nu besluttede jeg ved mig selv, at der ikke skulle blive noget af brylluppet, koste hvad det ville. Jeg mødte hendes brudgom på torvet, og kunne ikke tæmme mit raseri. Vi vekslede nogle fornærmelige ord – jeg trak min dolk og stødte den ind i hans hjerte.

Jeg flygtede til en nærliggende kirke, og fik for nogle få scudi aflad, men vovede ikke at komme frem fra mit fristed.

Det var på denne tid, vor høvding dannede sin skare. Han havde kendt mig fra min barndom af, kom, da han hørte min stilling, hemmeligt til mig, og gjorde mig et så tillokkende tilbud, at jeg samtykkede i at gå med ham. Jeg havde da også allerede flere end en gang tænkt på, at vælge denne løbebane, jeg havde kendt flere modige karle fra bjergene, der plejede at fortære deres penge på det lystigste iblandt os unge mennesker fra byen. Jeg forlod altså sent en aften mit fristed, begav mig til det forud bestemte forsamlingssted, aflagde den foreskrevne ed, og blev nu en af skaren. Vi blev en tid på en afsidesliggende del af bjerget; vor vilde, eventyrlige levevis gjorde et forunderligt indtryk på min fantasi og beskæftigede alle mine tanker. Men snart vendte disse med al deres heftighed sig atter mod Rosetta; den ensomhed, hvori jeg ofte befandt mig, gav mig tid til at ruge over hendes billede, og når jeg holdt vagt ved

vor sovende lejr i bjergene, så steg mine følelser næsten til feber.

Omsider skiftede vi opholdssted og besluttede at tage ud på et strejftog på vejen imellem Terracina og Neapel. På dette togt var vi også en eller to dage i de skovrige bjerge, der hæver sig over Frosinone. Jeg kan ikke beskrive Dem mine følelser, da jeg så ned på byen, og øjnede Rosettas bolig. Jeg besluttede, om muligt at forskaffe mig et stævnemøde med hende; men med hvilket formål? Jeg kunne ikke vente, at hun ville forlade sit fædrene hus og følge mig på mit farefulde liv i bjergene. Dertil var hun for fint opdraget, og når jeg så de kvinder, der tilhørte nogle af vor skare, så kunne jeg ikke tåle den tanke, at hun skulle være deres søster. At vende tilbage til mit gamle liv var ikke muligt, for der var sat en pris på mit hoved. Desuagtet ville jeg prøve at komme til at se hende; det vovelige og frugtesløse ved sagen var netop det, der tilskyndede mig til at sætte det i værk.

Omtrent for tre uger siden overtalte jeg vor anfører til at begive sig ned i nærheden af Frosinone, i det håb at få nogle af byens fornemste indbyggere i vor vold, og at tvinge dem til at betale løsepenge. Hen ad aften lå vi i baghold, ikke langt fra Rosettas faders vingård. Jeg fjernede mig hemmeligt fra mine staldbrødre for at iagttage det sted, hvor hun før i tiden så ofte havde gået. Hvor slog ikke mit hjerte, da jeg så en hvid kjole blinke imellem vinrankerne! Jeg vidste at det måtte være Rosetta, da de andre fruentimmere i byen sjældent klædte sig i hvidt. Jeg nærmede mig forsigtigt og lydløst, indtil jeg bøjede vinstokkene fra hinanden og pludselig stod for hende. Hun udstødte et skingrende skrig, men jeg tog hende i mine arme,

lagde hånden på hendes mund, og besvor hende at tie. Jeg sagde alt, hvad min rasende lidenskab indgav mig, tilbød at frasige mig min håndtering at betro min skæbne i hendes hænder, og flygte med hende til et sted, hvor vi kunne være sikre med hinanden. Alt, hvad jeg kunne sige eller gøre, var ikke i stand til at berolige hende. I stedet for kærlighed syntes skræk og frygt at have bemægtiget sig hendes bryst. Hun søgte at sno sig løs fra mine arme, og fyldte luften med sine skrig.

Pludselig var vi omringet af høvdingen og mine øvrige staldbrødre. Jeg ville i dette øjeblik have givet alt for at hun havde været velbeholden ude af vore hænder og tilbage i sin faders hus. Men det var for sent. Høvdingen erklærede hende for vort bytte, og befalede, at hun skulle bringes op i bjergene. Jeg forestillede ham, at hun var mit bytte, at engang havde friet til hende, og nævnte min tidligere kærlighed. Hans svar var et bittert smil; han bemærkede, at røvere ikke havde noget at bestille med landsbykærlighed, og at alle erobringer af den slags ifølge vore love måtte fordeles ved lodtrækning. Kærlighed og skinsyge rasede i mit hjerte, men jeg havde kun valget imellem lydighed og død. Jeg overgav hende til anføreren, og vi brød op ad bjergene til.

Skrækken havde overvældet hende, og hendes skridt var så svage og vaklende, at man måtte understøtte hende. Jeg kunne ikke udholde den tanke, at mine kammerater skulle berøre hende, og bad derfor om, idet jeg påtog mig en tvungen ro, at man skulle lade mig passe på hende, da hun var mere vant til mig. Anføreren betragtede mig et øjeblik med et prøvende blik; jeg udholdt det imidlertid uden at se bort, og han samtykkede. Jeg tog hende i mine arme; hun var næsten bevidstløs. Hendes

hoved hvilede på min skulder; jeg følte hendes ånde på min kind, og den syntes at puste til den lue, som fortærede mig. O Gud! at holde dette yndige væsen i mine arme, og dog at måtte tænke, at det ikke var mit!

Vi nåede foden af bjerget. Jeg steg med noget besvær op, især der, hvor skoven var tæt, men jeg ville ikke lade min kostbare byrde i stikken. Jeg tænkte imidlertid rasende på, at jeg snart ville være nødt til at gøre det; den tanke, at en så fin skabning skulle overgives til mine rå staldbrødre bragte mig til vanvid. Jeg følte mod nok til, at jeg med dolken i hånden ville kunne bane mig en vej igennem dem alle, og i triumf at bære Rosetta bort. Næppe havde jeg fattet denne tanke, før jeg allerede indså min dumdristighed; men min hjerne var ophidset indtil feber ved tanken om, at en anden end jeg skulle komme i besiddelse af hendes yndigheder. Jeg søgte at lade mine staldbrødre blive et stykke tilbage og vinde et forspring for dem, i tilfælde af at der skulle tilbyde sig en lejlighed for mig til at undslippe. Forgæves anstrengelse! Høvdingens stemme befalede pludselig at standse. Den stakkels pige slog sine matte øjne lidt op, men havde hverken kraft eller bevægelse. Jeg lagde hende ned på græsset. Høvdingen kastede et frygteligt mistroisk blik på mig, og befalede mig, sammen med mine kammerater at gennemsøge skoven for at se, om der ikke skulle findes en hyrde til at sende til hendes fader og fordre løsepenge.

Jeg så straks hele faren. At ville modsætte mig med magt ville have været den visse død – men at lade hende blive alene tilbage i anførerens vold! Jeg tog bladet fra munden med en varme, som min lidenskab og min fortvivlelse indgav mig. Jeg erindrede høvdingen om, at jeg havde været den første, der

havde bemægtiget sig hende, at hun var mit bytte, og at min tidligere tilbøjelighed til hende måtte gøre hende ukrænkelig for mine kammerater. Jeg forlangte, at han skulle give mig sit ord på at lade hende urørt, da jeg ellers ikke ville adlyde hans befalinger. Hans hele svar var den at spænde hanen på sin karabin, og på dette tegn gjorde mine kammerater det samme. De lo hånligt af mit afmægtige raseri. Hvad kunne jeg gøre? Jeg følte, at enhver modstand ville have været galskab. Man truede mig fra alle sider, og mine staldbrødre tvang mig til at følge med. Hun blev altså alene tilbage med anføreren – ja, alene – og næsten livløs! –

Her standsede røveren, overvældet af sine følelser, sin fortælling. Store sveddråber stod på hans pande, han åndede ikke, han stønnede; hans solbrændte bryst steg og faldt som det stormende havs bølger. Da han var blevet noget mere rolig, fortsatte han sin fortælling. –

Det varede ikke længe, sagde han, så fandt jeg en hyrde. Med en hjorts hurtighed løb jeg tilbage, for om muligt atter at være på stedet, inden dét kunne ske, som jeg havde frygtet for. Jeg havde ladet mine staldbrødre blive langt bag ved mig, og nåede dem allerede igen, inden de var nået halvvejs hen til mig. Jeg ilede med dem til det sted, hvor vi havde ladet høvdingen tilbage. Da vi nærmede os, så jeg ham sidde ved siden af Rosetta. Hans triumferende blik og den ulykkelige piges trøstesløse tilstand lod mig ingen tvivl tilbage om hendes skæbne. Jeg ved ikke, hvorledes jeg blev herre over mit raseri.

Kun med stor vanskelighed, og ved at man ledte hendes hånd, kunne hun formås til at nedskrive nogle få sætninger, hvori hun anmodede sin fader om at sende tre hundrede scudi

som løsepenge for hende. Hyrden blev afsendt med brevet. Da han var gået, vendte høvdingen sig meget alvorlig hen mod mig. "Du har givet et eksempel på selvrådighed og mytteri, der, hvis jeg lader det gå ustraffet hen, kan blive skadeligt for hele skaren. Hvis jeg havde behandlet dig, som vore love byder det, så skulle jeg have jaget dig denne kugle igennem panden. Men du er en af mine gamle venner; jeg har set gennem fingre med din dårskab og dit raseri. Jeg har endog frelst dig fra en dårlig lidenskab, der ville have gjort dig svag. Hvad pigen angår, så må vore love opfyldes." Med disse ord uddelte han sine befalinger; der blev trukket lod, og den hjælpeløse pige overladt til skaren.

Her standsede røveren atter; han forstummede af raseri, og det varede nogle øjeblikke, før han igen kunne fortsætte sin fortælling.

Helvede, sagde han, rasede i mit hjerte. Jeg så, at det var umuligt for mig at hævne mig, og jeg følte, at høvdingen havde fuldkommen ret efter de love, vi alle har svoret os til. Jeg styrtede halvt sanseløs bort, kastede mig på jorden, rev græsset op med hænderne, slog mig for hovedet og skar tænder af raseri og fortvivlelse. Da jeg omsider vendte tilbage, så jeg det ulykkelige offer, bleg, med opløst hår og klæderne forrevne og i uorden. En følelse af medlidenhed bragte for et øjeblik mine lidenskabelige følelser til tavshed. Jeg bar hende hen til foden af et træ, og anbragte hende op imod det. Jeg tog min græskarflaske, der var fyldt med vin, satte den til hendes læber, for at hun skulle tage noget til sig. I hvilken tilstand var hun nu! – hun, som jeg engang havde kendt som Frosinones stolthed, som jeg endnu forkort tid siden havde set så frisk, så skøn i hendes faders vingård! Hun havde bidt tænderne sammen,

øjnene var stift rettede mod jorden, hun rørte sig ikke, og viste ingen følelser. Mit hjerte blev slidt sønder af erindringen om, hvad hun havde været, og af sorg over det, hun nu var. Jeg kastede et blik fuldt af afsky rundt på mine staldbrødre, der forekom mig som djævle, der glæder sig ved en engels fald, og jeg følte en afsky mod mig selv, fordi jeg var deres medskyldige.

Høvdingen, stadig fuld af mistro, så med sit sædvanlige skarpe blik, hvad der foregik i mit indre, og befalede mig at gå ud til skovbrynet for at holde udkik og afvente hyrdens tilbagekomst. Jeg adlød naturligvis, og søgte at kvæle det raseri, der blussede i mig, skønt jeg i det øjeblik følte, at han var min dødeligste fjende.

Imidlertid begyndte jeg undervejs at se anderledes på sagen. Jeg indså, at høvdingen kun med strenghed fulgte de frygtelige love, som vi har tilsvoret lydighed; at den lidenskab, der havde forblændet mig, med fuldkommen ret var blevet årsagen til min undergang, hvis han ikke havde vist mig nåde; at han havde gennemskuet mig og forhindret mig i i min vrede at begå en uoverlagt handling ved at sende mig bort. Fra dette øjeblik følte jeg, at jeg kunne tilgive ham.

Fordybet i disse tanker nåede jeg foden af bjerget. Egnen var ensom og sikker, og det varede ikke længe, før jeg i nogen afstand så hyrden komme tværs over sletten. Jeg ilede ham i møde. Han havde intet opnået. Han havde fundet faderen i dybeste bedrøvelse. Denne havde med den heftigste bevægelse læst brevet, var så ved en pludselig magt, han fik over sig selv, blevet roligere, og havde med kulde svaret: "Min datter er blevet vanæret af disse elendige; man vil give hende fri uden løsepenge, eller lade hende dø!"

Jeg gøs ved dette svar. Jeg vidste, at hendes død, ifølge vore love, var uundgåelig. Således fordrede vor ed det. Jeg følte imidlertid, at siden jeg selv ikke havde kunnet besidde hende, var jeg i stand til at blive hendes bøddel.

Her standsede røveren atter i stor bevægelse. Der sad jeg, hensunken i eftertanke over hans sidste ord, af hvilke jeg så, til hvilken frygtelig højde de menneskelige lidenskaber kan nå, når de har afkastet al moralsk tvang. Der lå en frygtelig sandhed i denne historie, som mindede mig om nogle tragiske steder i Dantes værker.

Nu kommer vi, fortsatte banditten, til det skæbnesvangre øjeblik. Efter at jeg havde hørt hyrdens beretning, vendte jeg tilbage med ham, og høvdingen hørte faderens afslag fra hans læber. På et tegn, som vi alle forstod, fulgte vi ham i nogen afstand fra offeret. Her udtalte han hendes dødsdom. De var alle beredte til at fuldbyrde hans befalinger, men jeg gjorde indsigelser. Jeg sagde, at medlidenhed lige så vel måtte nyde sin ret som retfærdigheden; at jeg lige så vel som enhver anden billigede vor ubrødelige lov, der må tjene alle dem til advarsel, der vægrer sig mod at betale de løsepenge, vi kræver for vore fanger, men at offeret, når det nu er nødvendigt, dog må henrettes uden grusomhed. – "Natten rykker frem," vedblev jeg: "hun vil snart falde i søvn. Lad os da skaffe hende ud af verden. Alt hvad jeg, med hensyn til min tidligere kærlighed til hende, forlanger, er, at jeg må give hende døden. Jeg skal udføre det lige så sikkert, men med mindre hårdhed." Flere hævede deres stemmer imod mit forslag, men høvdingen bød tavshed. Han sagde mig, at jeg kunne føre hende ind i tykningen lidt derfra, og at han stolede på mit løfte.

Jeg skyndte mig at bemægtige mig mit bytte. Der lå en slags triumf, fuld af fortvivlelse, i, at jeg omsider var kommet i besiddelse af hende. Jeg bar hende ind i den tætte skov. Hun var endnu i den samme bevidstløse eller bedøvede tilstand. Jeg var glad over at hun ikke kendte mig; for hvis hun blot en eneste gang havde nævnt mit navn, så ville dette have tilintetgjort hele mit forsæt. Hun sov omsider ind i armene på den, der skulle gennembore hende. Jeg måtte kæmpe længe med mig selv, inden jeg kunne bestemme mig til at give hende stødet. Imidlertid var mit hjerte sønderrevet af de kvaler, jeg netop havde gennemgået, og jeg frygtede for, at en anden, på grund af min nølen, skulle blive hendes bøddel. Da hun havde hvilet i nogen tid, snoede jeg mig sagte løs fra hende, for ikke at forstyrre hendes søvn, greb pludselig min dolk, og stødte den i hendes bryst. En smertelig, indvortes mumlen, men uden nogen som helst krampagtig bevægelse, ledsagede hendes suk – Således endte denne ulykkelige sit liv!

Han holdt op med at tale. Bedøvet af skræk sad jeg der, skjulte mit ansigt med hænderne, og søgte ligesom at befri mig for de frygtelige billeder, som han havde udfoldet for mig. Høvdingens stemme vækkede mig af denne tavshed. "De sover," sagde han, "og det er tid til at begive os på vej. Kom, vi må forlade disse høje, når natten falder på, og buddet endnu ikke er kommet tilbage. Jeg skal stille en vagt på bjergranden for at føre buddet til det sted, hvor vi agter at tilbringe natten."

Dette var ingen behagelig nyhed for mig. Jeg var dybt rystet af den gruelige historie, jeg havde hørt. Jeg var udmattet, og

synet af banditterne begyndte at blive mig utåleligt.

Anføreren samlede sine kammerater. Vi steg hurtigt ned fra skoven, som vi om morgenen var klatret op ad med så meget besvær, og kom snart hen, hvor der syntes at være en slags banet vej. Med spændte geværer drog røverne med megen forsigtighed videre, idet de med skarpe og spejdende blikke så sig omkring. De frygtede for at falde i hænderne på borgerpatruljen. Vi lod Rocca Priori bag os. Der var en brønd tæt ved, og da jeg var overordentlig tørstig, bad jeg om tilladelse at holde stille for at drikke, hvorpå høvdingen selv gik hen og bragte mig vand i sin hat. Vi fortsatte vor rejse, da jeg for enden af en allé, der gik tværs over vejen, så et hvidklædt fruentimmer til hest. Hun var alene. Jeg tænkte på den stakkels piges skæbne i den unge røvers fortælling og skælvede for hendes sikkerhed.

En af røverne så hende i det samme øjeblik, styrtede ind i krattet, og løb hurtigt afsted i den retning, hun havde taget. Ved enden af alleen blev han stående, satte et knæ til jorden og lagde an med sin karabin, enten for at skræmme hende, eller for at skyde hendes hest ned, hvis hun skulle prøve at flygte, og ventede således på, at hun skulle komme nærmere. Jeg holdt fuld af indre angst mine øjne hæftede på hende. Jeg følte den største fristelse til at skrige og gøre hende opmærksom på faren, skønt dette ville have haft min egen undergang til følge. Det var et frygteligt syn at se denne tiger krybe sammen for med et spring at styrte sig over det uskyldige offer, der uvidende drog forbi ham. Til min glæde viste dette sig heldigt for hende, for hun syntes ganske tilfældigt at tage en modsat vej, der førte ud af skoven, og hvor røveren ikke vovede sig hen.

Denne tilfældige afvigelse fra vejen kunne hun takke sin redning for.

Jeg kunne ikke begribe, hvorfor bandens høvding havde trukket sig så langt bort fra højen, hvor han havde stillet vagten ud for at afvente sendebuddets ankomst. Han syntes halvt bekymret over den fare, som han udsatte sig for. Hans bevægelser var hurtige og urolige; jeg kunne næppe holde trit med ham. Omsider, da vi i tre timer havde været på en slags forceret march, steg vi for enden af samme skov atter op ad bjerget, på hvis højdedrag vi om dagen havde slået lejr, og til min store fornøjelse hørte jeg, at vi havde nået vort nattekvarter. "De må være udmattet," sagde høvdingen; "men det var nødvendigt at undersøge egnen for ikke ved nattetide at blive overfaldet. Havde vi stødt på Rocca Prioris berømte borgergarde, så ville De have set løjer." Så stor var denne røverhøvdings utrættelige forsigtighed og omtanke – virkelige beviser på hans militære talenter.

Natten var herlig. Månen stod op på den skyfri himmel, og belyste svagt bjergets store masse, mens lysene, der lynede som jordiske stjerner i landskabets vide, mørke rum, betegnede hyrdernes ensomme hytter. Udmattet af anstrengelserne og den megen sindsbevægelse, jeg havde været udsat for, belavede jeg mig til at sove, inddysset af håbet om en snarlig befrielse. Høvdingen befalede sine staldbrødre at samle noget tørt mos sammen, fremstillede med egne hænder en slags madrasser og puder af det, og gav mig sin kappe til tæppe. Denne uventede opmærksomhed fra denne velvillige morder satte mig i forbavselse og glædede mig, for intet er mere påfaldende end at se de småtjenester, som i det almindelige liv betragtes som

noget ganske naturligt, vise sig ved siden af den skarpe og nøgne forbrydelse. Det var ligesom at se dalenes spæde blomster og friske græs gro frem blandt klipperne og vulkanernes aske.

Inden jeg faldt i søvn, havde jeg endnu en samtale med høvdingen, der syntes at nære stor tillid til mig. Han nævnte vor tidligere samtale om morgenen, sagde mig, at han var ked af sin usikre håndtering, havde erhvervet sig en tilstrækkelig formue, og ønskede nu at vende tilbage til verden og føre et fredeligt liv i sin families skød. Han ønskede at vide, om det ikke stod i min magt at skaffe ham et pas til De forenede Stater i Amerika. Jeg gav hans gode forsæt mit hele bifald, og lovede at gøre al, hvad der var mig muligt, for at befordre dets lykkelige udfald. Derpå skiltes vi for natten. Jeg strakte mig på mit mosleje, der, efter dagens anstrengelser, forekom mig som en dunseng, og sov, beskyttet mod nattens fugtighed af røverkappen, ganske trygt uden at vågne, før tegnet til at stå op blev givet.

Klokken var næsten seks, og det gryede ad dag. Da stedet, hvor vi havde tilbragt natten, lå for frit, trak vi dybere ind i skovtykningen. Der blev tændt ild; så længe den blussede, blev kapperne holdt op rundt om den, men da der ikke var andet tilbage end den gloende aske, lod man dem falde igen, og røverne satte sig i en kreds.

Hele optrinnet mindede mig levende om noget lignende, der er beskrevne i Homer. Her manglede kun offeret på gløderne og den hellige kniv til at afskære de saftige dele og fordele dem. Mine staldbrødre havde kunnet måle sig med Grækenlands vældige helte. I stedet for Achilles og Agamemnons

højtidsmåltid, så jeg her levningerne af skinken, hvorpå der aftenen før var sket et så voldsomt angreb, opdækket i græsset, og hvortil der atter forenede sig, hvad der var tilbage af brød, ost og vin. Vi havde næppe begyndt på vor simple frokost, da jeg atter hørte den efterabede brægen af fårene, lig den, jeg havde hørt dagen før. Høvdingen besvarede den i samme tone. Straks derpå så vi to mænd komme ned fra den skovdækkede bakke, hvor vi havde tilbragt aftenen forud. Da de nærmede sig, så vi, at det var skildvagten og sendebuddet. Anføreren rejste sig og gik dem i møde. Han gav sine kammerater et tegn til at samle sig omkring ham. De holdt en kort rådslagning, hvorpå han hurtigt trådte hen til mig og sagde: "Deres løsepenge er betalt! De er fri!"

Skønt jeg allerede havde anset min befrielse for sikker, så kan jeg dog ikke beskrive Dem den henrykkelse, denne efterretning satte mig i. Jeg gav mig slet ikke tid til at afslutte mit måltid, men traf straks anstalter til at gå. Høvdingen tog min hånd og bad mig om tilladelse til at turde skrive til mig, og bad mig tillige om ikke at glemme passet. Jeg svarede ham, at jeg håbede at kunne være ham til væsentlig nytte, og at jeg forlod mig på hans ære, at han ville tilbagegive fyrstens forskrivning på de fem hundrede scudi, da de rede penge nu var betalt. Han betragtede mig et øjeblik med forbavselse, syntes så at betænke sig, og sagde: *E giusto, eccolo – addio!* Note 23). Han gav mig forskrivningen, trykkede endnu engang min hånd, og vi skiltes ad. Arbejdsfolkene fik lov til at følge mig, og vi tiltrådte med stor glæde vor vej tilbage til Tusculum.

Her holdt franskmanden inde. De øvrige gik nogle øjeblikke tavse hen ad strandbredden. Fortællingen havde gjort et dybt indtryk, i særdeleshed på den venetianske dame. Ved den del, der angik den unge pige fra Frosinone, blev hun heftigt rystet. Hun hulkede højt, holdt sig fastere til sin gemal, og da hun, ligesom hun anråbte om beskyttelse, så op på ham, faldt Månens stråler på hendes skønne klare ansigt, og viste det blegere end sædvanligt, mens der tindrede tårer i hendes skønne mørke øjne.

"Coraggio, mia vita!" sagde han, idet han sagte berørte hendes hvide hånd, der lå på hans arm.

Nu vendte selskabet tilbage til gæstgivergården, hvor vi skiltes. Den skønne venetianerinde var nu, skønt ellers af det blideste gemyt, næsten vred på englænderen for den vantro, han hele aftenen havde lagt for dagen. Hun kunne slet ikke begribe hans modbydelighed for al slags "humbug", som han kaldte det, der syntes at have en slags magt over ham og hans meninger, ja endog ledte hans handlinger.

"Jeg indestår for," sagde hun til sin mand, da hun lagde sig til hvile: "Jeg indestår for, at englænderens hjerte, uagtet al hans påtagne ligegyldighed, vil bæve blot ved synet af en bandit."

Hendes ægtefælle bebrejdede hende mildt og godmodigt hendes slette mening om englænderen.

"Disse englændere er skyld i, at jeg taber al tålmodighed," sagde hun, da hun lagde sig til sengs: "De er så kolde og følelsesløse!"

Englænderens eventyr

Om morgenen var alting i bevægelse i gæstgivergården. Procaccioen var allerede ved daggry fortsat sin vej til Rom, men englænderen ville først nu til at bryde op, og en engelsk ekvipages afgang er tilstrækkelig til at sætte en gæstgivergård i fuld bevægelse. Men ved denne lejlighed var der mere uro end sædvanligt, for englænderen havde, da han førte mange sager af værdi med sig, og han var nu blevet overbevist om, at landevejen virkelig var usikker. Han havde derfor henvendt sig til politiet, og mod en rigelig betaling skaffet sig en eskorte på otte dragoner og tolv soldater til fods til Fondi. Måske lå der også en vis pragtlyst til grund for dette, skønt der, sandt at sige, intet af den slags havde vist sig i hans væsen. Han bevægede sig tavs og indesluttet som sædvanlig rundt blandt den glanende mængde, gav lakoniske befalinger til John, mens denne pakkede de tusind uundværlige bekvemmeligheder ned, ladede sine pistoler med den største koldblodighed med dobbelt ladning, og stak dem i jakkelommerne, hvorfor han slet ikke lagde mærke til et par lynende øjne, der så på ham fra mængden af lediggængere.

Den skønne venetianerinde kom nu med en bøn, som hun forebragte med sin sødeste stemme, om han ville tillade, at hendes vogn ligeledes turde køre med under hans eskortes beskyttelse. Englænderen, der var ivrigt beskæftiget med at lade et par pistoler endnu til sin tjener, og holdt ladestokken mellem tænderne, nikkede, som noget der var selvfølgeligt, et ja, uden dog at se op. Den smukke venetianerinde var noget

ærgerlig over denne tilsyneladende ligegyldighed: "*O Dio!*" sagde hun, da hun gik, "*quanto sono insensibili questi Inglesi.*"

Omsider kørte de afsted, og det var i sandhed et prægtigt syn. De otte dragoner galopperede foran, de tolv soldater marcherede bagefter, og vognen kørte langsomt i midten, for at fodfolket kunne holde trit med den. De havde næppe kørt et par hundrede skridt, da man opdagede, at der var blevet en ganske uundværlig ting tilbage. Englænderens pung manglede nemlig, og John blev sendt tilbage til gæstgivergården for at finde den. Dette forårsagede et ophold, og venetianerindens vogn kørte imens langsomt videre. John kom meget ærgerlig og forpustet tilbage. Pungen var ikke at finde. Hans herre blev vred; han huskede stedet, hvor den havde ligget; han tvivlede slet ikke på, at den italienske tjener havde stukket den til sig. John blev atter sendt til gæstgivergården og kom atter tilbage uden pung, men med værten og alle husets folk bag efter sig. Tusinde udråb og forsikringer, ledsaget af alle slags gebærder og undskyldninger. – "Ingen havde set pungen – Hans Excellence måtte tage fejl!"

Nej – excellencen havde ikke taget fejl! – Pungen havde ligget på marmorbordet under spejlet; en pung, der var fyldt halvt med sølv og halvt med guld. Atter tusinde gebærder og grimasser og eder ved den hellige Januarius: ingen havde set pungen.

Englænderen blev rasende. Opvarteren havde stukket den til sig – værten var en skurk – værtshuset var en røverkule – det var et skammeligt land – han var blevet bedraget og optrukket både for og bag – men han skulle nok skaffe sig fyldestgørelse – han ville køre lige til politiet.

Han skulle netop til at befale postillonen at vende om, da en pude i vognen, idet han rejste sig, blev skubbet til side, og pungen faldt ned med en klingrende lyd.

Alt blodet i hans legeme syntes nu at strømme til hans ansigt – "Fanden tage den pung," sagde han, idet han tog den op. Han kastede en håndfuld penge på jorden for den blege, bukkende opvarter. "Der – og afsted!" råbte han. "John, sig til postillonen, at han skal køre videre."

Ved dette skænderi var der medgået mere end en halv time. Venetianerens vogn var kørt langsomt videre; tid efter anden havde de rejsende set ud, og hvert øjeblik ventet, at eskorten ville følge dem. Endelig bøjede de om et hjørne af vejen, og kom således ud af syne. Imidlertid havde den lille hær atter sat sig i bevægelse, og tog sig meget malerisk ud, da den trak omkring foden af bjerget, mens morgensolen spejlede sig i soldaternes våben.

Englænderen lænede sig tilbage i sin vogn, ærgerlig på sig selv over det, der var sket, og således ærgerlig på hele verden. Da dette imidlertid ikke er noget usædvanligt hos folk, der rejser for deres fornøjelse, så er det næppe værd at berøre yderligere. De rejsende var kommet op fra strandbredden mellem højene, og havde netop nået et sted på landevejen, hvorfra man kunne se temmelig langt fremad.

"Jeg ser slet ikke damens vogn, sir," sagde John, idet han bøjede sig ned fra kuskesædet.

"Bah!" sagde englænderen fortrydeligt, "plag mig ikke med damens vogn; skal jeg da altid foruroliges med fremmede folks anliggender?" John sagde intet videre, for han kendte sin herres luner.

Nu blev landevejen stadig mere vild og ubeboet; man kørte i langsomme skridt op ad en bakke; dragonerne var kommet et stykke forud og havde netop nået toppen af højen, da de hørte et højt udråb eller mere et skrig, og galopperede afsted. Pludselig vågnede englænderen af sin mørke eftertanke. Han stak hovedet ud af vognen, som nu havde nået toppen af bakken, foran ham lå en lang hulvej, på den ene side begrænset af stejle, ujævne banker, der var dækket af krat og enkelte buske. På nogen afstand så han venetianerens vogn kastet omkuld; en talrig røverbande plyndrede den netop i dette øjeblik; den unge mand og hans tjener var allerede overvundet og næsten afklædte, og damen i to gavtyves vold. Englænderen greb til sine pistoler, sprang ud af vognen, og råbte til John, at han skulle følge ham.

Røverne, der var beskæftigede med vognen, havde imidlertid, da de så dragonerne, sluppet deres bytte, og taget opstilling midt på landevejen; de lagde roligt an, og fyrede. En af dragonerne styrtede, en anden blev såret, og hele flokken blev bragt til standsning, og alt var et øjeblik vild forvirring. Røverne ladede straks igen. Dragonerne skød med deres karabiner, men uden synlig virkning. De modtog nok en salve, der, skønt ingen af dem faldt, dog bragte dem i forvirring. Røverne ladede nok en gang, da de så infanteriet rykke frem. Nu hed det: "*Scampa via!* [Note 24)]"; de lod deres bytte i stikken, og trak sig op mod bjerget; soldaterne efter dem. Således sloges de fra klippe til klippe, fra busk til busk, hvor røverne fra tid til anden vendte sig omkring for at fyre på deres forfølgere, og soldaterne klatrede efter dem og affyrede deres musketter, så snart de troede at kunne ramme en af dem. Ind imellem blev en røver

eller soldat skudt ned og rullede ned ad klipperne. Imidlertid fyrede dragonerne nedefra, så snart en røver lod sig se.

Englænderen var ilet til kamppladsen, og kuglerne, der var rettet mod dragonerne susede forbi ham, idet han gik videre. Imidlertid var der én ting, der optog hans opmærksomhed ganske særdeles. Det var den skønne venetianerinde, der var i to røveres vold, som i forvirringen, uden at tage sig af hendes skrig, havde slæbt hende op mod bjergene. Han så hendes klæder inde i krattet, og sprang op ad klippen, for at afskære røverne vejen, mens de bar deres bytte afsted. Bjergets stejlhed og det tætte krat opholdt ham og hindrede ham i hans forehavende. Han tabte damen af sigte, men kunne rette sig efter hendes skrig, der stadig blev svagere og svagere. Disse røvere var til venstre for englænderen, mens musketternes knalden vidnede om, at fægtningen fortsatte til højre. Omsider nåede han en rå bjergsti, der næppe synlig strakte sig ind i en af kløfterne, og så, hvorledes misdæderne slæbte damen op ad en hulvej. En af dem, der hørte ham nærme sig, lod sit bytte fare, gik løs på ham, lagde an med karabinen, som han havde båret over ryggen, og skød. Kuglen fo'r gennem englænderens hat, og tog noget med af hans hår. Han besvarede skuddet med en af sine pistoler, og røveren styrtede. Den anden stimand lod nu damen falde, trak en lang pistol frem af sit bælte og skød, efter at han havde sigtet nøje, på sin modstander. Kuglen gik mellem englænderens venstre arm og side, og sårede ham let på armen. Englænderen trådte nærmere til og skød den anden pistol af, hvorved røveren ganske vist blev såret, men dog kun ubetydeligt.

Nu trak banditten en dolk frem og styrtede ind på sin modstander, der optog stødet, som blot gav ham et let sår, og nu forsvarede sig med sin pistol, der var forsynet med en fremspringende bajonet. Begge greb nu hinanden, og det kom til en fortvivlet kamp. Røveren var et firskårent, kraftigt, muskuløst og behændigt menneske. Englænderen var rigtignok større af skikkelse og stærkere, men mindre behændig, mindre vant til brydning og legemlige udfoldelser, men beviste dog, at han vidste at forsvare sig, og var ganske erfaren i det. Begge stod på en klippe, og englænderen mærkede, at hans modstander søgte at trænge ham hen til randen af afgrunden. Et blik til siden viste ham, at den røver, som han først havde såret, med dolken i hånden var ved at klatre op for at hjælpe sin kammerat. Denne havde allerede nået toppen af klippen, og var kun endnu nogle få skridt borte; englænderen så, at hans stilling var fortvivlet, da han pludselig hørte knaldet af en pistol, og stimanden styrtede. Skuddet kom fra John, der netop var kommet i rette tid til at frelse sin herre.

Imidlertid syntes den første røver, afkræftet ved sit blodtab og kampens heftighed, at vakle. Englænderen benyttede sin fordel, trængte ind på ham, og stødte ham, da hans kræfter stadig svandt, hovedkulds ned i afgrunden. Han så efter ham, og så ham ligge ubevægelig inde mellem klipperne.

Nu vendte englænderen sig til den skønne venetianerinde. Han fandt hende bevidstløs liggende på jorden. Ved hjælp af sin tjener bar han hende ned på landevejen, hvor hendes mand rasede som en vanvittig. Han havde søgt hende forgæves, og allerede opgivet hende; da han så hende så velbeholden, var lige så ellevild og tøjlesløs af glæde. Han ville have trykket den

bevidstløse til sit bryst, hvis englænderen ikke havde standset ham. Denne sidste, der nu pludselig var kommet i bevægelse, viste en øm deltagelse og et mandigt galanteri, som man ikke skulle have ventet det af hans sædvanlige flegma. Imidlertid viste hans opmærksomhed sig i gerning, og udtømte sig ikke i ord. Han sendte John hen til sin vogn for at hente et styrkende middel, og bekymrede sig, uden at tænke på sig selv, kun om det yndige væsen, han havde frelst. De skud, som tid efter anden faldt oppe på bjerget, viste, at røverne endnu forsvarede sig på deres tilbagetog. Damen gav nu imidlertid tegn på, at hendes bevidsthed var ved at vende tilbage. Englænderen, der ønskede at fjerne hende fra dette farefulde sted, bar hende hen til sin egen vogn, overgav hende der til hendes mands omhu, og befalede dragonerne at eskortere hende til Fondi. Venetianeren forlangte, at englænderen skulle sætte sig med i vognen, hvilket denne dog afslog. Nu udgød denne sig i en strøm af taksigelser og velsignelser, men englænderen gjorde tegn til postillonen om at køre til.

John forbandt nu sin herres sår, der ikke var betydelige, selv om blodtabet havde svækket ham. Imidlertid var den venetianske vogn atter rejst op, og bagagen atter pakket i den; de steg begge ind, kørte ligeledes til Fondi, og overlod det til godsfolkene at drive banditterne ud af deres smuthuller.

Endnu inden man nåede Fondi, var den skønne venetianerinde allerede fuldkommen kommet sig af sin besvimelse. Hun spurgte som man plejer i slige tilfælde, hvor hun var?

"I englænderens vogn."

Hvorledes hun var kommet af røvernes hænder?

"Englænderen havde reddet hende."

Hendes henrykkelse var uden grænser, og hun gav sin taknemmelighed luft i begejstrede udråb. Tusinde gange bebrejdede hun sig at have beskyldt ham for kulde og ufølsomhed. I det øjeblik, hun atter så ham, styrtede hun, med sin nations heftighed, i hans arme, og hang i taknemlighedens målløse udgydelse om hans hals. Aldrig havde en smuk kvindes omfavnelse sat en mand i en sådan forlegenhed.

"Tut! tut!" sagde englænderen.

"De er såret!" råbte den skønne venetianerinde, da hun så blodet på hans klæder.

"Bah! det er ingenting!"

"Min befrier! – Min skytsengel!" råbte hun, idet hun atter faldt ham om halsen, og hulkede ved hans bryst.

"Hm!" sagde englænderen i en godmodig tone, men idet han samtidig så noget enfoldig ud, "Det er alt sammen noget værre humbug!"

Imidlertid har venetianerinden aldrig senere beskyldt englænderne for ufølsomhed.

4. afdeling

Skattegraverne

Af den afdøde Diedrich Knickerbockers papirer.

De gamles ord mig falde ind,
Som i min ungdom eventyr fortalte,
Om ånder, spøgelser, der lod sig se,
Ved nattetid, hvor skatte var nedgravet.

Marlowe: Jøden fra Malta (1637)

Helvedesporten

Omtrent seks mile fra Manhattoes berømte stad *(New York)*, i sundet eller halvbugten, der trækker sig hen imellem fastlandet og Nassau- eller Long Island, ligger en smal havbugt, hvor vandstrømmen bliver voldsomt sammentrykket imellem et par forbjerge, der rager temmelig langt ud, og knibes frygteligt inde mellem bjerge og klipper. Da den nu altid er en meget heftig, voldsom strøm, så vredes den skrækkeligt over disse forhindringer, danner skummende malstrømme, larmer og bruser i hvirvler, raser og brøler i fosser og brændinger, og overlader sig i det hele taget til alle slags vilde udbrud af raseri. Ve ethvert ulykkeligt fartøj, der så kommer i dens klør!

Denne rasende stemning hersker imidlertid kun til visse tider, når det er flodtid; ved ebbe er strømmen almindeligvis så rolig, som man kan ønske det. Men næppe begynder floden at stige, så begynder den også at blive urolig, ved halvflod brøler den af al magt som en tyr, der vil have mere at drikke; når derimod floden har nået sit højeste punkt, bliver den rolig og sover en tid så fast, som en alderman efter sin middagsmad. Man kan sammenligne den med en diskussionslysten drikkebroder, der kun er rolig, når han enten slet intet har at drikke, eller har drukket tilstrækkeligt, men som, så snart han er halvberuset, laver en Fandens larm.

Denne skrækkeligt støjende, larmende, drikkesyge lille havbugt har i gamle dage været et meget farligt, slemt sted for de hollandske søfarende, der på den mest oprørende måde bød deres små barker, der var bygget som fade, trods, drejede dem således omkring, at enhver anden end en hollænder, ville bære

blevet svimmel, og lod dem hyppigt strande på klipper og rev, ligesom det gik drømmeren Oloffes berømte eskadre, da han søgte et sted at grundlægge byen Manhattoes på. Derfor kaldte hollænderne af bare ærgrelse havbugten *Hellegat*, og forærede den højtideligt til Fanden; dette navn er siden den tid meget behændigt blevet oversat til det engelske *Hellgate*, og derpå fornedret til det meningsløse navn *Hurlgate* af visse fremmede indvandrere, der hverken forstod hollandsk eller engelsk – gid den hellige Nicolaus måtte straffe dem for det!

Denne såkaldte Helvedesport var for mig i mine drengeår et meget frygteligt og farligt sted, idet jeg meget ofte befarede disse små farvande, og mere end en gang var i fare for at lide skibbrud og drukne, når jeg på mine fridage, som jeg, i lighed med andre hollandske drenge, altid havde en stor forkærlighed for, begav mig på rejse. Dette sted havde virkelig, dels på grund af dets navn, og dels af flere besynderlige omstændigheder, der var forbundet med det, for mine skulkende kammerater og for mig selv langt mere rædsel end Scylla og Charybdis i gamle dage har haft for de søfarende.

Midt i denne havbugt og tæt ved en gruppe af klipper, som man kaldte *Hønen med sine kyllinger*, lå et vrag af et skib, der i en storm var kommet ind i malstrømmen og strandet. Man fortalte os en frygtelig historie om det, at dette var vraget af en sørøver, og en mordhistorie oven i købet, som jeg ikke ganske nøje mere kan erindre, men som gjorde, at vi altid betragtede det med stor frygt, og på vore krydstogter holdt os langt borte derfra. Det sørgelige syn af dette skibsskrog og det frygtelige sted, hvor det lå og rådnede, var da også virkelig tilstrækkeligt til at opvække sælsomme tanker. En række af bjælker, som tiden

havde gjort sorte, ragede ved høj vande lige akkurat over vandoverfladen; men derimod lå ved ebbe en stor del af skroget ganske frit, og dets store ribben eller bjælker, der delvis var blottede for planker og ganske dækkede med tang, så ud som skelettet af et eller andet søuhyre. Man kunne endnu også se resten af en mast med nogle få tove og blokke, der dinglede omkring i luften og peb, mens strandmågerne fløj rundt omkring det sørgelige vrag og skreg. Ganske dunkelt mindes jeg endnu nogle spøgelseshistorier, som matroserne fortalte, om ånder, der ved nattetide skulle lade sig se omkring dette vrag med nøgne dødningehoveder med blå lys i øjenhulerne i stedet for øjne; men jeg har glemt alle de nærmere omstændigheder.

Hele egnen var for mig, ligesom i oldtiden Pylorus' havbugt, en skueplads for fabler og digtninger. Fra havbugten ind til Manhattoes har bredderne af sundet såre forskellige skikkelser, idet de hyppigt blive afbrudte og gennemskårne af klippespidser, der er begroet med træer, hvilket giver dem et vildt og romantisk udseende. I mine drenge år var her en mængde sagn om sørøvere, ånder, smuglere og nedgravede penge, hvad der alt sammen gjorde et vidunderligt indtryk på mit og mine legekammeraters ungdommelige gemytter.

Da jeg kom til modnere alder, anstillede jeg omhyggelige undersøgelser om sandheden af disse vidunderlige sagn, for jeg har altid gerne indladt mig i efterforskninger over de vigtige, men dunkle grene af min fødeprovins' historie. Imidlertid var det overordentlig vanskeligt for mig at få bestemte oplysninger. Det er utroligt, hvilken mængde fabler jeg tillige bragte for dagens lys, når jeg ville drage en kendsgerning frem af mørket.

Jeg vil slet intet sige om Djævelens Trin, på hvilke Ærkefjenden gik tværs over havbugten fra Connecticut til Long Island, da jeg ser, at dette emne skal være meget lærd afhandlet af en af mine værdige venner og samtidige historieskrivere, som jeg har meddelt de nærmere omstændigheder [Note 25)].

Ej heller vil jeg tale noget om den sorte mand med den trekantede hat, der sad i agterenden af en jolle, der ved stormvejr plejede at lade sig se i egnen af Helvedesporten, og var bekendt under navn af Sørøverspøgelset, og som den gamle guvernør Stuyvesant, efter sagnet, har skudt ihjel med en sølvkugle – fordi jeg aldrig har kunnet finde et troværdigt vidne, det havde set spøgelset, undtagen enken efter Manus Conklen, grovsmeden i Frogsneck [Note 26)]. Men den stakkels kone var stokblind, og kunne følgelig let have taget fejl, skønt hun så længere i mørke end mange andre folk.

Imidlertid førte alt dette mig, hvad der angår fortællingen om piraterne og deres nedgravede penge, hvorefter jeg var mest begærlig, ikke ret langt, og følgende er alt, hvad jeg har fundet af troværdige efterretninger, som jeg har været i stand til at bringe nogenlunde til veje:

Sørøveren Kidd

I gamle dage, da Charles den Anden, det nys havde frarevet Deres Højformående, de herrer generalstater af Holland, de Nye Nederlande i Amerika, og alt endnu befandt sig i en meget urolig tilstand, var denne provins det almindelige tilflugtsted for omstrejfende eventyrere, letsindige fugle, og alle mulige slags folk uden arbejde, der lever af deres forstand, og afskyr den gammeldags tvang, som følger med lov og evangelium. Blandt disse stod buccanererne øverst. Det var havstrygere, der måske i krigstid var opdraget på disse sørøverskoler, kaperne og efter at de en gang havde smagt byttemageriets sødme, siden havde beholdt en bestandig hang til det. Der er kun et skridt fra kaper til pirat: begge slås af lyst til bytte, kun med den forskel, at den sidste er den modigste, for han byder såvel fjenden som galgen trods.

Men hvilken nu end måtte være den skole, de var blevet opdraget i, så var de buccanerer, der opholdt sig i omegnen af de engelske kolonier, forvovne folk, og anrettede i fredstid stor skade på de spanske besiddelser og ind imellem de spanske koffardiskibe. Den lette tilgang til Manhattoe-havnen, det store antal smuthuller i området, og den næppe indrettede regerings lemfældighed, gjorde den til alle piraters store samlingssted, hvor de afsatte deres bytte og kunne aftale nye røvertogter. Da de medbragte alle slags rige ladninger: tropelandenes herligheder og de spanske provinsers kostbare bytte, og forødede disse med det letsind, der var blevet til et ordsprog for alle fribyttere, så var disse et velkomne besøg for Manhattoes vindskibelige købmænd. Man så følgelig store skarer af disse

vovehalse, landløbere fra alle lande og klimaer, ved højlys dag hovmodigt spanke omkring på gaderne i den lille købstad, støde dens rolige *mynheers* af vejen, sælge deres rige udenlandske bytte for den halve eller fjerdedel pris til de snu købmænd, og så fortære deres prisepenge i kroerne, drikke, spille, synge, bande, tinge og bringe hele nabolaget i oprør ved deres midnatlige larm og vilde støjen.

Omsider nåede disse ugerninger en sådan højde, at de begyndte at blive til gene for provinserne og regeringens indgriben blev nødvendig. Man traf derfor forholdsregler til at sætte grænser for det omsiggribende onde, og fordrive dette utøj fra kolonierne.

Blandt dem, der fik det ærinde at bringe dette til udførelse, befandt sig også den berygtede kaptajn Kidd. Han havde allerede længe været anset for et såre tvetydigt væsen; et af oceanets ubestemte dyr, der hverken er fugl eller fisk. Han havde noget af en købmand, men endnu mere af en smugler ved sig, og dertil et betydeligt anstrøg af en sørøver. Han havde i flere år, i et lille skrøbeligt, moskito-bygget fartøj, der kunne befare alle vande, drevet handel med piraterne. Han kendte alle deres smuthuller og skjul, var evig og altid på hemmelighedsfulde rejser, og så geskæftig, som mutter Carys kyllinger i storm [Note 27)].

Dette uforklarlige menneske blev valgt af regeringen til at være den, der skulle forfølge piraterne til søs, ifølge det gode, gamle ordsprog, at man "må bruge en tyv for at fange tyve", eller ligesom odderne af og til må fange deres søskendebørn, fiskene.

Kidd afsejlede altså i året 1695 på et velbevæbnet og vel bemandet, nydeligt fartøj, galejen *Adventure* kaldet. Da han imidlertid kom i nærheden af sine gamle smuthuller, lod han sine skibsfolk indgå nye hyrekontrakter, tog en del af sine gamle kammerater i tjeneste, riddere af kniv eller pistol, og gik så østerover under sejl. I stedet for at krydse mod piraterne, blev han selv pirat; han styrede ad Madeira, Bonavista og Madagaskar til, og krydsede i omegnen af indløbet til det Røde Hav. Her tog han også, blandt mange andre røverier, han bedrev, et rigt lastet koffardiskib fra Quedah, skønt det var kommanderet af en engelsk kaptajn og havde et maurisk mandskab. Kidd havde gerne udgivet dette for et meget fortjenstfuldt foretagende, og for et slags korstog mod de vantro, men regeringen havde allerede for længe siden tabt enhver smag for slige kristelige triumfer.

Efter at Kidd således havde strejfet rundt på havet, solgt sine priser og byttet skib for skib, havde han den dristighed at vende tilbage til Boston, lastet med bytte og med en skare støjende kammerater.

Imidlertid havde tiderne forandret sig. Buccanererne kunne ikke længere ustraffet lade så meget som spidsen af deres bakkenbarter se i kolonierne. Den nye guvernør lord Bellamont havde ved den iver, som han havde vist ved udryddelsen af disse forbrydere, gjort sig fortjent, og var så meget mere forbitret på Kidd, siden han selv havde bidraget til at denne blev kaldet til det embede, som han havde røgtet så slet. Næppe havde han altså ladet sig se i Boston, førend efterretningen om hans genkomst udbredte sig, og man traf forholdsregler til at arrestere denne lommetyv fra oceanet. Det rygte om

forvovenhed, som Kidd havde skaffet sig, såvel som de modige karle, der fulgte ham i hælene som slagterhunde, gjorde, at man ikke straks skred til at arrestere ham. Han benyttede dette, som man siger, til at nedgrave den største del af sit bytte, og gik nu ganske roligt rundt i Bostons gader. Ja, han vovede endog at modsætte sig, da han blev anholdt, men blev overmandet, og kastet med sine kammerater i fængsel. Den frygt, som denne formidable personage indgød alle, var så stor, at man holdt det for rådeligst at udkommandere en fregat for at bringe samtlige forbrydere til England. Der blev gjort store anstrengelser for at redde ham fra døden. men forgæves: Han og hans kammerater blev trukket for retten, dømt og hængt på henrettelsesdokken i London [Note 28)]. Kidd døde efter en lang dødskamp, for strikken, med hvilken han først blev hængt, gik itu ved hans tyngde, og han styrtede til jorden. Han blev imidlertid hængt igen for anden gang, og denne gang blev han hængende. Derfra kom uden tvivl det sagn, at Kidd var beskyttet mod døden, og at man måtte hænge ham to gange.

Dette er omtrent det almindelige omrids af Kidds levned: han har imidlertid givet anledning til utallige andre sagn. Den påstand, at han, forinden hans fængsling, havde begravet en umådelig skat af guld og juveler, fordrejede hovederne på alle ærlige folk ved kysten. Et rygte fulgte på det andet, at man snart her, snart hist, snart i denne, snart i hin del af landet havde fundet guld, og at man havde gravet mønter med mauriske inskriptioner op, formentlig et bytte fra hans morgenlandske priser, men som den gemene mand betragtede med overtroisk frygt, fordi de sandsynligvis anså de mauriske skrifttegn for djævelske eller magiske karakterer.

Nogle påstod, at skatten var gravet ned i en ensom, ubebygget egn imellem Plymouth og Cape Cod, men efterhånden kom også andre egne, ikke alene på den østlige kyst, men endog Sundet, og selv egnen ved Manhattan og Long Island i samme gyldne rygte. Lord Bellamonts strenge forholdsregler havde virkelig udbredt en pludselig orden mellem buccanererne i alle provinser: De havde skjult deres guld og juveler, på ensomme utilgængelige steder ved de vilde flod- og havbredder, og derpå spredt sig rundt omkring i landet. Retfærdighedens arm forhindrede mangen iblandt dem i nogen sinde at vende tilbage igen til deres nedgravede skatte, som nu blev tilbage som en genstand for skattegravernes foretagender, og sandsynligt er det endnu i dag.

Dette er årsagen til de hyppige sagn om hemmelighedsfulde tegn, som man bemærker ved træer og klipper, som skal betegne de steder, hvor skatte er gravet, og ofte har man allerede sporet piraternes bytte. I alle fortællinger – som der engang var en mængde af om disse foretagender – spillede Fanden en hovedrolle. Enten gjorde man sig ham hengiven ved alle slags højtideligheder og påkaldelser, eller sluttede en formelig pagt med ham. Og trods dette gad han gerne spille skattegraverne et eller andet puds i ny og næ. Mange gravede, indtil de stødte på et jernskrin, og så kom pludselig noget i vejen. Enten styrtede jorden ned, og udfyldte hullet, eller graverne blev skræmt ved en eller anden sælsom støj eller et syn; nogle gange kom vel også Fanden selv til syne og bemægtigede sig byttet, når de allerede troede at have det i hænderne, og besøgte de den næste dag stedet, så var der ikke det mindste spor af deres arbejde fra forrige dag at se.

Imidlertid var alle disse rygter såre ubestemte, og pirrede en lang tid min nysgerrighed uden at tilfredsstille den. Der gives intet i verden, man så vanskeligt kan komme efter som sandheden, og det er nu engang det eneste i verden, jeg stræber efter. Jeg benyttede alle mine yndlingskilder til troværdige efterretninger, nemlig de ældste indbyggere, og især de gamle hollandske kvinder fra provinsen; men selv om jeg smigrer mig med at være bedre bevandret i min fødeprovins' historiske mærkværdigheder end de fleste, så ledede mine undersøgelser mig dog i lang tid ikke til noget tilfredsstillende resultat.

Omsider traf det sig, at jeg på en stille dag ud på efteråret søgte at adsprede mig fra mine anstrengende studeringer ved at tage på fisketur i de vande, som havde været min barndoms yndlingssteder. Jeg var sammen med flere hæderlige borgere fra mit fødested, blandt hvilke der fandtes mere end et medlem af korporationen, hvis navn, hvis jeg turde nævne det, ville gøre mit ringe skrift stor ære. Vor fangst var ikke synderlig heldig, fiskene bed kun dårligt, og flere gange forandrede vi vort medested, uden at have bedre held. Omsider lagde vi os for anker i en klippefyldt vig ved kysten, på øen Manhattans østlige side. Det var en stille, varm dag. Strømmen hvirvlede og sprudlede forbi os, uden at den dog havde slået en bølge eller kruset sig, og alting var så stille og roligt, at vi næsten fo'r sammen, når isfuglen svingede sig ned fra en gren af et tørt træ, og, efter at den en tid havde svævet i luften for at sigte, styrtede ned på sit bytte i det glatte vand.

Mens vi, formedelst stilheden, dagens varme og vor kedsommelige fangst, halvsøvnige lænede os tilbage i vor båd, overvældede slummeren en af vort selskab, en hæderlig

alderman, der, mens han sov, lod loddet på sin medesnor ligge på bunden. Da han vågnede, fandt han, efter vægten at dømme, at han måtte have fanget noget betydeligt. Da han trak det op, så vi til vor store forbavselse, at det var en lang pistol af en besynderlig, udenlandsk form, der syntes, efter sit forrustede udseende og den omstændighed, at skæftet var ædt op af orme og dækket med muslinger, i lang tid at have ligget i vandet. Dette uventede syn af et stykke krigsværktøj gav anledning til mange formodninger blandt mine fredselskende kammerater. En mente, at den vel under revolutionskrigen kunne være faldet i vandet; en anden var af den mening, at den, efter sin besynderlige skikkelse, kunne have tilhørt en rejsende fra koloniens ældste tider, ja måske endog den berømte Adrian Block, der undersøgte Sundet og siden opdagede den ved sin ost så bekendte Block Island. En tredje erklærede derimod, efter at han en tid havde betragtet pistolen, at det var ægte spansk arbejde.

"Jeg er overbevist om," sagde han, "at hvis pistolen kunne tale, ville den fortælle vidunderlige historier om hede kampe blandt de spanske *dons*. Jeg tvivler slet ikke på, at den nedstammer fra buccanererne fra gamle tider, ja den har måske endog tilhørt Kidd selv?"

"Ah! Kidd, det var en modig karl," råbte en jernstærk hvalfanger fra Cape Cod. "Der er en smuk, gammel vise om ham efter denne melodi:"

> Mit navn er kaptajn Kidd,
> Jeg sejlede og sejlede –

Og så hedder det i den, hvorledes han vandt Djævelen for sig ved at nedgrave Bibelen:

I hånden holdt jeg Bibelen
Og sejlede og sejlede
Og jeg nedgrov i sandet den
Og sejlede –

"I sandhed, hvis jeg vidste, at pistolen virkelig havde tilhørt Kidd, så ville jeg for dens sjældenheds skyld sætte høj pris på den. I forbigående sagt, så erindrer jeg en historie om en karl, der engang opgravede Kidds nedgravede penge; en af mine naboer havde skrevet den ned, og jeg lærte den udenad. Da fiskene ikke vil bide lige for tiden, så vil jeg fortælle jer den, for at fordrive os tiden."

Og med disse ord gav han os følgende historie til bedste:

Fanden og Tom Walker

Nogle mil fra Boston, i Massachusetts, er en dyb bugt, der flere mil fra Charles' Bay trækker sig ind i landet, og til sidst ender i en tæt begroet sump eller morads. På den ene side af denne bugt er en skøn mørk lund; på den anden side hæver strandbredden sig stejl op fra vandet til en brat fjeldryg, hvor der står nogle spredte egetræer af høj alder og uhyre omfang. Under et af de kæmpemæssige træer skal ifølge det gamle sagn piraten Kidd have nedgravet en vældig skat. Bugten gjorde det meget let, hemmeligt om natten at skaffe skatten tæt ind til foden af højen ved hjælp af en båd. Stedets højde, hvor man overalt kunne se sig vidt omkring, og holde øje med at der ingen var i nærheden, og de store træer afgav udmærkede kendemærker, så at man kunne genfinde stedet. I følge de gamle sagn, har Fanden desuden været til stede ved skattens nedgravning, og tog den under sin særdeles beskyttelse, således som han gør ved enhver skat, i særdeleshed når den er erhvervet på slette veje. Det være nu som det vil, Kidd vendte aldrig mere tilbage for at tage sin rigdom til sig igen, da han kort efter blev pågrebet i Boston, sendt til England, og hængt som pirat.

Omtrent i året 1727, netop på den tid, da der var så mange jordskælv i New England, der bragte flere store syndere til bod, boede i nærheden af dette sted en mager, gerrig karl, som hed Tom Walker. Han havde en kone, der var lige så gerrig som han selv, og begge var så nærige, at de endog søgte at bedrage hinanden. Alt hvad der faldt i konens hænder, skjulte hun; en høne behøvede kun at kagle, så var hun allerede ved hånden for at bringe det frisklagte æg i sikkerhed. Hendes mand søgte

stadig overalt for at opdage hendes skjulte gemmer, og der var mange og heftige stridigheder over, hvad der var fælles ejendom. Begge boede i et ganske forfaldent hus, der lå afsides, og de så ganske udhungrede ud. Nogle enkelte sevenbom-træer, ufrugtbarhedens sindbilleder, stod tæt ved. Der steg aldrig nogen røgsky fra deres skorsten, og ingen rejsende holdt uden for deres gadedør. En elendig hest – hvis ribben man kunne tælle lige så nøje som stængerne på en rist – gik omkring på en mark, hvor et tyndt mostæppe næppe skjulte den stenede grund og pirrede dens hunger uden at tilfredsstille den, støttede af og til hovedet på gærdet, så lidende på de forbigående, og syntes at anråbe om befrielse fra dette hungerens land.

Såvel huset som dets beboere havde et meget slet rygte. Toms kone var en stor rappenskralde af meget voldsom sindsstemning, bevægelig tunge og stærk arm. Såre ofte hørte man konen skændes med sin mand, og hans ansigt viste undertiden, at deres stridigheder ikke altid forblev ved ord. Ingen vovede derfor at blande sig i dem. Den ensomme rejsende fo'r forskrækket sammen ved den forfærdelige råben og skrigen, kastede et sideblik på tvedragtens hule, drog så videre frem, og glædede sig, hvis han var ungkarl, over sin ugifte stand.

En dag, da Tom Walker havde været langt hjemmefra, tog han, efter hvad han mente, en kortere vej mod hjemmet igennem en mose. Ligesom alle genveje var denne meget slet valgt. Mosen var overgroet med store mørke graner og fyrretræer, af hvilke nogle var over tredive meter høje, hvorved den allerede blev mørk ved middagstid og var tilflugtssted for alle ugler i nabolaget. Den var fuld af grøfter og huller, der for

en del var begroet med ukrudt og mos, og hvis grønne overflade ofte lokkede rejsende i en afgrund af sort, stinkende dynd. Desuden var her mørke, stående pøle, opholdsstedet for frøyngelen, oksefrøer og vandslanger, hvor stammerne af gran- og fyrretræerne lå halvrådne, halvt nedsunket i vandet lig krokodillerne, når de sover i moradserne.

Tom havde allerede længe søgt sin vej gennem denne forræderske skov med megen forsigtighed, og var gået over tuer af siv og rødder, der i den dybe sump kun ydede en såre løs grund, eller havde klatret forsigtig som en kat omkring mellem de omstyrtede træstammer. Ofte skræmtes han af rørdrummens pludselige skrig, eller vildandens kvæk, der hævede sig op af en ensom pøl. Omsider nåede han fast grund, der som en halvø strakte sig ind i den dybe mose. Denne havde været en af indianernes bolværker under de første krige med kolonisterne. De havde her anlagt en slags fort, som de anså for uovervindeligt, og havde betragtet det som et tilflugtssted for deres koner og børn. Af det gamle indianske fort var nu imidlertid intet andet tilbage, end nogle få forskansninger, der næsten var blevet jævne med jorden, og på nogle steder var overgroet med ege og andre skovtræer, hvis løv dannede en stærk kontrast imod skovens dunkle gran- og fyrretræer.

Det var allerede sent på aftenen, da Tom Walker nåede det gamle fort, og han standsede derfor for at hvile. Enhver anden ville måske nødig have hvilet på dette ensomme øde sted, for den simple mand havde en såre slet mening om det, da der siden krigen med indianerne havde været mangehånde forunderlige sagn desangående i omløb; man havde nemlig

påstået, at de vilde her havde foretaget besværgelser og ofret til de onde ånder.

Tom Walker var imidlertid ikke den mand, der lod sig skræmme af bekymringer af denne slags. Han hvilede sig en tid på stumpen af et omstyrtet fyrretræ, lyttede efter løvfrøens ildevarslende skrig, og rørte med sin vandringsstav rundt i en bunke sort jord, der lå for hans fødder. Da han således, uden at tænke over det, kastede jorden til side, stødte han med stokken på noget hårdt. Han skrabede det frem af jorden, og se! en kløvet hjerneskal, hvori der endnu stak en indiansk tomahawk, lå for ham. Rusten, våbnet var dækket med, vidnede om, at der måtte være gået en rum tid, siden dette dødshug var blevet ført. Det var et gyseligt mindesmærke om den voldsomme kamp, der havde fundet sted i dette de indianske krigeres sidste bolværk. "Hm!" – sagde Tom Walker, idet han stødte med foden til den tomme hjerneskal, for at jorden skulle falde af den.

"Lad hjerneskallen i fred!" sagde en rå stemme. Tom så op, og så en høj sort mand sidde lige over for sig på en træstub. Han var overordentlig forundret over dette, da han ikke havde set eller hørt nogen komme, men endnu mere forbavset blev han, da han bemærkede, at den fremmede hverken kunne være neger eller indianer. Ganske vist var han halvt klædt på indiansk vis, bar et rødt bælte om livet; men hans ansigt var hverken sort eller kobberfarvet, men sortladent og mørkt og indsmurt med sod, som om han plejede at arbejde ved ilden og i smedjen. Han havde en dusk af stridt sort hår, der fra hovedet stod til alle sider, og han bar en økse på skulderen.

Han så et øjeblik vildt på Tom med et par store røde øjne.

"Hvad bestiller du på min grund og jord?" sagde den sorte mand med en hæs, brummende stemme.

"Deres grund og jord?" svarede Tom spotsk; "den er lige så lidt Deres som min; den tilhører diakon Peabody."

"Fanden tage diakon Peabody," sagde den fremmede, "hvilket også vil ske, håber jeg, hvis han ikke begynder at bekymre sig *mere* om sine egne og *mindre* om sine naboers synder. Se engang derhen, og se, hvorledes det står sig med diakon Peabody."

Tom så derhen, hvor den fremmede pegede, og så et af de store træer, udefra ganske sundt og blomstrende, men rådnet i marven, og så, hvorledes det næsten var ganske afhugget, således at det måtte styrte ved første vindstød. På barken af træet stod diakon Peabodys navn, en betydelig mand, det var blevet rig ved sine snedige handelsforbindelser med indianerne. Tom så sig omkring og så, at de fleste af de høje træer var betegnet med navnet på en eller anden stor mand i kolonien, og alle var mere eller mindre forhuggede. Det, han havde siddet på, bar navnet Crowninshield, og han erindrede en mand af dette navn af stor rigdom, der meget gement havde brystet sig af den, og efter hvad man hviskende fortalte var kommet til den som buccaneer.

"Han er netop moden til at brændes!" sagde manden med en triumferende brummen. "Du ser, at jeg har godt forråd af brændsel til vinteren."

"Men hvilken ret har De da," sagde Tom, "til at tage diakon Peabodys brænde?"

"Den tidligere besiddelses ret," sagde den anden. "Dette brænde har tilhørt mig, førend nogen af Deres hvidansigtede slægt havde sat en fod på denne grund."

"Og hvem er De, om jeg tør spørge?" sagde Tom.

"Åh, jeg har forskellige navne. I nogle lande hedder jeg *den vilde jæger*, i andre *den sorte bjergmand*. Her på egnen er jeg kendt under navnet *den sorte skovløber*. Jeg er den, de røde mænd viede denne plet, og til hvis ære de nu og da ristede en hvid mand for at bringe et sødtduftende offer. Siden de hvide har udryddet de røde mænd, forlyster jeg mig med at føre forsædet ved forfølgelserne af kvækere og baptister; jeg er den store beskytter og ophavsmanden til al slavehandel, og stormesteren for alle hekse fra Salem."

"Resultatet af alt dette er, at hvis jeg ikke tager fejl," sagde Tom modigt, "De er den, som man sædvanlig kalder *Gamle Erik*."

"Den selv samme, til tjeneste!" svarede den sorte mand med et halvt høfligt nik.

Dette var, efter det gamle sagn, indledningen til denne sammenkomst, selv om den næsten klinger for dagligdags til, at man kan fæste lid til sagnet.

Man skulle tro, at det at træffe et så forunderligt væsen på dette vilde, ensomme sted, ville have rystet nerverne hos enhver. Tom var imidlertid en uforfærdet mand, der ikke så let lod sig skræmme, og havde levet så længe med en ondskabsfuld kvinde, at han ikke frygtede Fanden selv.

Man siger, at de to efter denne indledning havde haft en lang og alvorlig samtale med hinanden på Toms hjemvej. Den sorte mand fortalte om de store pengesummer, som piraten Kidd havde gravet ned under de store ege på den høje bjergryg ikke langt fra moradset. Alle disse skatte stod under hans befaling og var i hans magt, således at ingen kunne finde dem, andre end dem, der havde hans bevågenhed. Han tilbød at stille dem

alle til Tom Walkers disposition, da han havde fattet en særdeles forkærlighed for denne, men dog ville han kun få dem på visse betingelser. Hvad disse var for betingelser, kan man let tænke sig, selv om Tom aldrig sagde det offentligt. Men de måtte nok have været meget hårde, for han forlangte betænkningstid for at tænke sagen igennem, og Tom var ellers ikke den, der brød sig om småting, når talen var om penge.

Da de kom til enden af skoven, blev den fremmede stående.

"Men hvordan skal jeg vide, at alt det, som De her har sagt mig, er sandt?" sagde Tom.

"Her er mit tegn," sagde den sorte mand og trykkede fingeren på Toms pande. Med disse ord vendte han sig tilbage i tykningen af skoven, og syntes, efter hvad Tom fortalte, at synke dybere og dybere ned i jorden, indtil der intet mere var at se end hoved og skuldre, og så videre, indtil han aldeles var forsvundet.

Da Tom kom hjem, fandt han det sorte aftryk af en finger, der, som det syntes, var brændt ind på hans pande, og som intet kunne fjerne.

Den første nyhed, som hans kone fortalte ham, var den om Absalom Crowninshields, den rige buccaneers pludselige død. Dette var i aviserne blevet forkyndt med den sædvanlige storslåethed, nemlig "at en stor mand i Israel var faret heden".

Tom mindedes træet, som hans sorte ven netop havde fældet, og som var modent til at brændes.

"Lad den fribytter stege," sagde Tom, "hvad kommer det mig ved!"

Nu var han overbevist om, at det, han havde hørt og set, ikke var noget blændværk.

Han var ellers ikke vant til at gøre sin kone til sin fortrolige, men da dette ikke var nogen behagelig hemmelighed, så meddelte han hende den villigt. Hele hendes begærlighed vågnede ved denne fortælling om det skjulte guld, og bad sin mand om at gå ind på den sorte mands betingelser, og at få dét i sin magt, som kunne gøre dem rige for hele deres liv. Så lidet Tom end måtte havde imod at sælge sig til Fanden, så havde han dog besluttet ikke at gøre det for at behage sin kone, og således afslog han det af bare modsigelseslyst rent ud. De havde mangen bitter tvist over dette emne; men jo mere hun talte, desto mere bestyrkedes den beslutning hos Tom, ikke at lade Fanden tage sig for at behage hende.

Endelig bestemte hun sig til at indlade sig i handelen på egen hånd, og hvis den skulle lykkes for hende, da at beholde hele gevinsten for sig selv. Da hun var af lige så uforsagt et sind som hendes mand, så begav hun sig en sommeraften på vej til det gamle indianske fort. Hun var væk flere timer. Da hun som tilbage igen, gav hun korte og vrede svar. Hun sagde noget om en sort mand, som hun havde truffet i skumringen, og som var i færd med at fælde et højt træ. Han havde imidlertid været i meget dårligt humør, og ville ikke indlade sig i noget; hun måtte atter gå derhen med et forsoningsoffer; men hvad dette var, sagde hun ikke.

Næste aften gik hun igen til mosen, med et svært lastet forklæde. Tom ventede længe på hendes tilbagekomst, men forgæves. Det blev midnat; hun lod sig ikke se, det blev morgen, middag, atter nat, men hun kom ikke.

Nu blev Tom bekymret for hendes sikkerhed, især da han fandt, at hun havde taget sølvtekanden, sølvskeerne og alt

andet rørligt af værdi med i sit forklæde. Der gik endnu en nat, der kom en morgen igen, men ingen kone. Kort sagt – man har aldrig nogensinde hørt noget om hende siden.

Hvad hendes skæbne egentlig var blevet, ved ingen, netop fordi så mange troede at vide det. Det er en af de kendsgerninger, der af historieskriverne bliver forskelligt fremstillet. Nogle påstår, at hun er faret vild i mosens labyrint, og faldet i en grøft eller et hul; andre, der tænkte mindre milde tanker, lod sig forstå med, at hun var gået bort med det erobrede husgeråd, og havde begivet sig til en anden provins, mens endnu andre forsikrede, at fristeren havde lokket hende i en slem sump, hvorpå hendes hat blev fundet flydende. Til bekræftelse på dette udsagn fortalte man, hvorledes man samme aften havde set en stor, sort mand med en økse på skulderen komme ud af mosen, som med en slags skadefro triumf havde båret noget ud derfra i et ternet forklæde.

Ifølge det almindeligst antagne og mest sandsynlige sagn, blev Tom Walker så urolig over tabet af sin kone og sit gods, at han til sidst selv begav sig på vej for at opsøge begge dele i det indianske fort. En hel lang sommereftermiddag søgte han hende på det mørke sted, men ingen kone var at se. Han råbte stadig hendes navn, men hun var intetsteds at høre. Kun rørdrummen svarede på hans råb, mens den fløj forbi ham, eller oksefrøen skreg jammerligt fra en nærliggende sump. Omsider blev, som man fortæller, netop i skumringen, da uglerne begyndte at skrige og flagermusene at flyve omkring, hans opmærksomhed vakt ved skriget af flere ådselskrager, der flagrede omkring et cyprestræ. Han så op og opdagede en sammenknyttet bylt i et ternet forklæde, der hang på en gren af

et træ, og en stor glente tæt ved siden af, som om den holdt vagt over det. Han gjorde et glædesspring, for han kendte sin kones forklæde, og troede sikkert, at det indeholdt hans husgeråd.

"Når jeg kun først har min ejendom tilbage," sagde han trøstende ved sig selv, "så skal jeg nok klare mig uden kone."

Da han klatrede op ad træet, bredte glenten sine vinger ud og svævede hen ad skovens dybe skygge. Tom tog det ternede forklæde, men fandt, o jammerfulde skue! kun et hjerte og en lever i det!

Dette var, efter det troværdigste gamle sagn, alt, hvad der endnu var at finde af Toms kone. Sandsynligvis har hun villet behandle den sorte mand, som hun plejede at behandle sin egen mand; men uagtet en ond kvinde altid bliver anset for at være Djævelen fuldkommen voksen, så syntes hun dog i dette tilfælde at være kommet til kort. Hun har imidlertid sikkert nok kæmpet en svær kamp, for man siger, at Tom i nærheden af træet fandt flere dybe aftryk af hestefødder, og flere håndfulde hår, der ganske så ud, som om de var trukket ud af skovløberens stride sorte dusk. Tom kendte sin kones heltemod af erfaring. Han trak på skuldrene, da han betragtede tegnene på den hårde kamp.

"I sandhed," sagde han til sig selv; "det må have faldet temmelig surt for den Onde."

Tom trøstede sig over tabet af sit gods og tabet af sin kone, for han var en mand, der besad åndsstyrke. Han følte endog et vist anstød af taknemmelighed imod den sorte skovløber, der, således som han betragtede sagen, havde gjort ham en tjeneste. Han søgte derfor at gøre nøjere bekendtskab med ham, omend i nogen tid uden held. Den gamle Sorteben lod sig ikke se, for,

hvad end folk siger, så kommer han ikke altid, når man kalder på ham; han forstår nok, hvorledes han skal spille, så snart han har et sikkert spil.

Endelig – fortæller man – da Toms begærlighed ved den lange tid, der var gået, var spændt til det yderste, og han gerne havde gået på hvad som helst for ikke at tabe den lovede skat, havde han en aften mødt den sorte mand i sin sædvanlige skovløberdragt, som han gik ved kanden af mosen, med øksen på skulderen, brummende en vise hen for sig. Imidlertid besvarede han Toms forekommenhed temmelig ligegyldig og vedblev at brumme sin sang.

Efterhånden bragte Tom ham imidlertid på sagen, og begyndte nu at strides med ham om de betingelser, der var forbundet med, at han skulle hæve piratens skat. Der var et vilkår ved det, der slet ikke behøver at nævnes, da den i alle tilfælde, hvor Djævelen yder en gunst, stiltiende må antages; men der var endnu andre, om end mindre vigtige, hvorpå denne med ubøjelig egensindighed gjorde krav. Han forlangte nemlig, at guldet, som han ville være ham behjælpelig med at vinde, også skulle anvendes i hans tjeneste. Han foreslog derfor, at Tom skulle investere det i den sorte handel, det vil sige: at han skulle udruste et slaveskib. Dette afslog Tom imidlertid ganske bestemt; han var slet nok i alle samvittighedssager, men Djævelen selv skulle ikke formå ham til at blive slavehandler.

Da denne nu fandt Tom så betænkelig i henseende til dette punkt, så forlangte han det ikke længere, men foreslog derimod, at han skulle blive en ågerkarl; Fanden ser gerne at ågerkarlene formeres, siden han på en måde betragter dem som sine særlige tilhængere.

Dette fandt ingen modstand, for det var en sag netop efter Toms smag.

"Du må i næste måned åbne et vekselkontor i Boston," sagde den sorte mand.

"I morgen, hvis De vil," sagde Tom Walker.

"Du må udlåne penge til to procent månedlig."

"Jeg vil tage fire!" svarede Tom Walker.

"Du må udpresse forskrivninger, gøre underpanterne uindløselige, drive købmanden til bankerot."

"Ja, indtil han går Fanden i vold!" råbte Tom Walker begærligt.

"Du er dog en ågerkarl, som jeg vil have haml" sagde den sortbenede, fuld af glæde. "Hvornår vil du have pengene?"

"Endnu i nat."

"Top!" sagde Fanden.

"Top!" sagde Tom Walker. Og dermed gav de hinanden hånden, og handlen var sluttet.

Efter nogle få dage sad Tom Walker allerede bag skrivepulten på sit kontor i Boston. Rygtet om, at han var en mand, der ejede rede penge, og udlånte dem imod en god fortjeneste, udbredte sig snart. Man vil endnu godt kunne erindre guvernør Belchers tid, da pengene var særdeles knappe; det var en tid, da man ikke så andet end papir. Landet var oversvømmet med regeringsbeviser; den berygtede Land Bank var blevet oprettet, der var et almindeligt spekulationsraseri. Folkets hoved var ganske fordrejet over planerne til nye etablissementer og anlæg af nye steder i ørkenerne: Jordgodsprangerne gik rundt med planer om distrikter og steder og El Doradoer, der lå Gud ved hvor, men som enhver ville købe, kort sagt, den store

spekulationsfeber, der nu og da bryder ud i et land, havde udbredt sig i en frygtelig grad, og enhver drømte om at gøre sin lykke med ingenting. Men som sædvanlig aftog også snart denne feber igen. Drømmen var forsvundet, og med den de indbildte skatte. De febersyge var meget ilde farne, og hele landet genlød atter af det naturlige råb om "slette tider."

Netop på denne givtige trængselstid optrådte Tom Walker som ågerkarl i Boston. Hans dør var snart belejret af kunder. De trængende og de velhavende, spekulanten, den drømmende jordegodspranger, kræmmeren, det gik ned ad bakke for, den vaklende købmand, kort sagt enhver, der ved fortvivlede skridt og fortvivlede ofre var nødt til at skaffe penge, ilede til Tom Walker.

Således var Tom blevet til alle trængendes almindelige ven, og forholdt sig ganske som en "ven i nøden," dvs. han forlangte altid punktlig tilbagebetaling og god sikkerhed. Hans vilkårs hårdhed rettede sig efter den elendighed, hvori den ansøgende befandt sig. Han opdyngede forskrivninger og panter, pressede sine kunder mere og mere, og sendte dem til sidst bort så tørre som svampe.

På denne måde skrabede han en mængde penge sammen, blev en anset og rig mand, og bar sin trekantede hat meget højt på Børsen. Han byggede, som det er sædvanligt, af pragtlyst et stort hus, men lod af gerrighed den største del ufuldendt og umøbleret. Han anskaffede sig sågar i sin forfængeligheds fylde, en vogn, skønt hestene, der trak den, næsten måtte sulte ihjel, og når man hørte de usmurte hjul knage og pibe, så skulle man have troet, at det var de stakkels skyldneres sjæle, som han pressede.

Da som blev gammel, blev han også eftertænksom. Efter at han havde nydt *denne* verdens goder, begyndte han at anstille betragtninger over den *anden*. Med bedrøvelse tænkte han på den handel, han havde sluttet med sin sorte ven, og opbød al sin opfindsomhed for at narre denne. Han blev altså pludselig ivrig kirkegænger. Han bad højt og inderligt, som om han ved sine lungers styrke ville erobre Himlen. Ja, man kunne af hans støjende søndagsandagt sikkert have sluttet, hvornår han havde syndet mest den uge. De rolige kristne, der beskedent og ufortrødent havde valfartet mod Zion, gjorde sig selv bebrejdelser over, at de på deres løbebane så pludseligt havde ladet sig overvinde af denne nyomvendte. Tom var så streng i religionen som i pengesager, en streng iagttager, dommer over sine naboer, og syntes at tro, at enhver synd, der kom på deres regning, blev skrevet ham tilgode på hans folio. Ja, han talte endog om, hvor godt det ville være atter at sætte forfølgelserne mod kvækere og baptister i gang. Kort sagt, Tom blev lige så berømt for sin religionsiver som for sine rigdomme.

Uagtet al denne punktlige opmærksomhed på de ydre normer, havde Tom dog en hemmelig frygt for, at Djævelen alligevel til sidst ikke ville lade sig betage sin ret. For at denne altså ikke skulle overrumple ham, så bar han, sagde man, altid en Bibel i lommen, ligeledes havde han en stor folio-bibel liggende på pulten i sit kontor, i hvilken man ofte så ham læse, når der kom folk for at handle med ham. Ved slige lejligheder plejede han at lægge sine gamle grønne briller i bogen for at mærke stedet, hvor han var standset, og vendte sig så omkring for at slutte en eller anden ågerhandel.

Mange påstår, at Tom på sine gamle dage var blevet lidt forvirret, og havde, da han troede sin ende nær, ladet sin hest beslå, opsadle og optømme, og derpå ladet den begrave med fødderne opad, fordi han var af den mening, at det nederste i verden på dommens dag ville komme øverst, og at han i så tilfælde ville finde sin hest rede til at stige op på, for dog i det mindste at kunne holde et væddeløb med sin gamle ven. Imidlertid er dette formodentlig intet andet end en kællingehistorie. Hvis han virkelig havde truffet sådanne foranstaltninger, så var disse ganske uvirksomme, i det mindste efter hvad den gamle legende fortæller, ifølge hvilken historien ender på følgende måde:

En varm eftermiddag i hundedagene, just som en sort og frygtelig uvejrssky trak op, sad Tom i sit kontor iført sin hvide lærredshue og sin slåbrok af indisk silketøj. Han var i begreb med at gøre et pant uløseligt, hvorved han ville have befordret en ulykkelig jordegods-spekulants undergang, som han udadtil havde vist det største venskab.

Den stakkels spekulant bad ham om kun at unde ham endnu nogle måneders frist. Tom var egensindig og hidsig, og ville end ikke tilstede ham en dag længere.

"Min familie vil blive aldeles ødelagt, og falde menigheden til byrde," sagde spekulanten.

"Enhver er sig selv nærmest," svarede Tom. "Jeg må i disse besværlige tider sørge for mig selv."

"De har allerede tjent så mange penge på mig!" sagde spekulanten.

Toms tålmodighed og medlidenhed var til ende.

"Fanden hente mig," sagde han, "om jeg har tjent en døjt ved det."

I dette øjeblik bankede det tre gange meget stærkt på døren, som vendte mod gaden. Tom gik ud for at se, hvem det var. En sort mand holdt en sort hest, som vrinskede og stampede af utålmodighed.

"Tom, du skal hentes!" sagde den sorte mand råt. Tom fo'r forskrækket tilbage, men for sent. Han havde ladet sin lille Bibel ligge i sin kjolelomme, og den store Bibel på skrivepulten blive tilbage under pantet, som han netop ville gøre uindløseligt. Aldrig er vel nogen synder blevet mere overrasket. Den sorte mand løftede ham som et barn op i sadlen, gav hesten et slag, og denne galopperede afsted med Tom, midt i uvejret. Kontorfolkene stak pennene bag øret og så efter ham ud af vinduerne. Afsted fløj Tom Walker, og jog ned ad gaden, hvorved hans hvide nathue svævede frem og tilbage, hans slåbrok flagrede i vinden, og hesten ved hvert trin slog gnister af stenbroen. Da de så sig omkring efter den sorte mand, var denne forsvundet.

Tom Walker vendte aldrig mere tilbage for at gøre pantet uindløseligt. En landmand, der boede på grænsen af mosen, fortalte, at han, da uvejret havde været stærkest, havde hørt en stærk hestetrampen og en hylen på landevejen; og at, da han løb til vinduet, havde set en skikkelse, som jeg ovenfor har beskrevet den, der havde siddet på en hest, der som en gal havde galopperet over marker og høje ned til den sorte fyrreskov til det gamle indianske fort, og at et lyn kort efter var faret hen i den samme retning, og dette syntes at have sat hele skoven i lys lue.

De gode folk i Boston rystede på hovedet og trak på skuldrene, men de havde fra koloniens første dage været så vant til hekse og spøgelser og Fandens spilopper i enhver skikkelse, at de slet ikke var så forskrækkede, som man kunne have ventet. Man udnævnte mænd, der skulle modtage Toms ejendele, men der var intet, de kunne have bestyret. Da man undersøgte hans kasser, fandt man alle hans forskrivninger og hypoteker brændt til aske. I stedet for guld og sølv var hans pengeskrin opfyldt med høvl- og savspåner, i stedet for hans to halvt udhungrede heste lå to benrade i stalden, og dagen derpå kom hans store hus i brand, og brændte ned lige til grunden. En sådan ende tog Tom Walker og hans slet erhvervede rigdom: gid alle havesyge ågerkarle vil lægge sig denne historie på hjertet!

Fortællingens sandfærdighed er uden for al tvivl. Endnu er hullet under egen at se, hvor Tom opgravede Kidds skatte, og såvel i den nærliggende egn, som i det indianske fort lader der sig ofte en skikkelse se ved nattetider, der er klædt i slåbrok og hvid hue, og som uden tvivl er ågerkarlens ånd, der spøger. Denne historie er i sig selv blevet til et ordsprog og oprindelsen til den folkelige talemåde, som er så hyppigt brugt i New England: *"Fanden og Tom Walker!"*

Dette var, så vidt jeg mindes, indholdet af den fortælling, som hvalfangeren fra Cape Cod gav til bedste. Forskellige ubetydelige omstændigheder hørte med til den, som jeg har udeladt, og som hjalp til at fordrive morgenen meget behageligt, indtil den for fiskeri fordelagtige tid var forbi, og man foreslog at gå i land og forfriske sig, indtil middagsheden var forbi.

Vi landede altså ved en dejlig plet på Manhattan Island, i den skyggefulde og løvrige del, der tidligere havde tilhørt den gamle familie Hardenbrock. Dette var et sted, der endnu var mig såre velbekendt fra mine ekspeditioner til vands i mine børneår. Ikke langt fra det sted, hvor vi landede, var en gammel hollandsk familiebegravelse, der var bygget på et højt sted ved strandbredden, og som altid havde været genstand for frygt og myter for mine skolekammerater. Vi havde kastet et blik derhen på en af vore kystfarter, og blev forskrækket ved synet af de forrådnede ligkister med de skimlede ben, men hvad der i vore øjne gav det den største, omend gruopvækkende. interesse, var den omstændighed, at det i en vis henseende stod i forbindelse med piratvraget, der lå imellem Helvedsportens klipper og rådnede. Således stod også nogle sagn om smuglere i forbindelse med det, især fra en tid, da denne ensomme plet havde tilhørt en anset borger kaldet Provost Mangepenge, en mand, om hvem man hviskede, at han havde stået i mange forbindelser med landene på den anden side havet. Imidlertid var alle disse sager på den mest forvirrede måde blevet blandet sammen, således som erindringer fra vore børneår ofte blander sådanne emner sammen.

Mens jeg endnu således tænkte over disse ting, havde mine kammerater dækket op til et måltid af indholdet af vor velforsynede rejsekurv under et stort kastanjetræ på grønsværen, der strakte sig ned til stranden, og der gjorde vi os til gode på det kølige græstæppe i den varme, solrige middagsstund. Henstrakt på græsset, og hengiven til den slags stille eftertænksomhed, som jeg ynder så meget, tilbagekaldte jeg mig på dette sted alle de dunkle erindringer fra min

barndom, og gennemgik dem atter til mine kammeraters underholdning som et ufuldstændigt sammendraget brudstykke af en drøm. Da jeg var færdig, afbrød en hæderlig gammel borger, Johann Josse Vandermoer – den samme, som engang fortalte mig Dolph Heiligers eventyr – tavsheden, og bemærkede, at han erindrede sig en skattegraverhistorie, som var foregået netop her omkring, og vel kunne have givet anledning til nogle af de sagn, som jeg havde hørt i min barndom. Da vi vidste, at han var en af de troværdigste fortællere i provinsen, så bad vi ham meddele os det nærmere, og den troværdige Johann Josse Vandemoer foredrog os, mens vi vederkvægede os ved en ren lang pibe stoppet med Blase Moores bedste tobak, følgende fortælling.

Wolfert Webber, eller de gyldne drømme

I det nådens år et tusinde, syv hundrede og – ingenting, for jeg mindes ikke rigtig tiden: nok er det, at det var temmelig tidligt i den tidligste del af det henrundne århundrede – boede i Manhattoes gamle stad en hæderværdig borger, Wolfert Webber af navn. Han nedstammede fra den gamle Cobus Webber fra Briel i Holland, en af de oprindelige nybyggere, der var berømt fordi han havde indført kåldyrkningen, og som var kommet ind i provinsen, dengang Oloff van Kortlandt var protektor, ham, der også kaldes Drømmeren.

Den mark, Webber og hans kålstokke allerførst havde henplantet sig på, var siden den tid stadig forblevet i familien, som med den rosværdige standhaftighed, for hvilken vore hollandske borgere er berømte, vedblev at drive den samme gren af agerdyrkningen. Den hele familieforstand havde i flere slægtled henvendt sig på studiet og udviklingen af denne ene ædle køkkenurt, og den omstændighed, at dette var deres ånds brændpunkt, må man uden al tvivl tilskrive den beundringsværdige størrelse og det rygte, hvori de webberske kålhoveder stod.

Det webberske dynasti fortsatte i en uafbrudt række, og aldrig har vel nogen linje givet mere umiskendelige beviser på legitimitet. Den ældste søn overtog altid sin faders ansigt og ejendom, og havde man malet portrætter af denne række af rolige herskere, så ville de have afgivet en række af hoveder, der i skikkelse og størrelse ville have haft en underfuld lighed med de førnævnte køkkenurter – deres undersåtter.

Regeringens sæde forblev uforandret i familiehuset, en bygning af hollandsk slags med en forside, eller rettere en gavl, af gule mursten, der løb spidst op foroven, og som havde den sædvanlige vejrhane af jern på spidsen. Alt på denne bygning bar præg af et længe ejet stamgods' bekvemmelighed og sikkerhed. Hele skarer af mursvaler boede i de små kasser, der var sømmet fast til væggen, og hussvalerne byggede deres reder under gesimsen, og alle og enhver ved, at disse huselskende fugle bringer de boliger lykke, hvor de opslår deres sæde. Det var højst morsomt at høre deres glade sang på en klar, solrig morgen om foråret, at se, hvorledes de sværmede omkring i den rene, behagelige luft, og ligesom forkyndte Webbernes storhed og lykke.

Således levede denne fortræffelige familie roligt og behageligt i skyggen af et mægtigt amerikansk platantræ, der som tiden gik var blevet så stort, at det ganske overskyggede deres palads. Byen begyndte imidlertid efterhånden at udbrede sine forstæder omkring denne ejendom. Huse blev rejst, som skjulte udsigten. De landlige stier i nabolaget blev til støjende og folkerige gader; kort sagt, Webberne blev, med alle deres landlige vaner, efterhånden til indbyggere i en by. Ikke desto mindre gjorde de stadig krav på deres arvede eng og besiddelser med en lille tysk fyrstes hele hårdnakkethed. Wolfert var den sidste af sin stamme, han arvede den patriarkalske bænk udenfor døren under familietræet, og førte sine aners scepter som en slags landlig hersker, midt i en hovedstad.

For at have en deltagerinde i regeringens sorger og glæder havde han udkåret sig en ægtefælle, en af den fortræffelige

slags, som man plejer at kalde "geskæftige fruentimmer": det vil sige, hun hørte til de mærkværdige små husmødre, der altid er i virksomhed, selv om der slet intet er at bestille. Imidlertid havde hendes virksomhed taget en besynderlig retning: hele hendes hele liv syntes at være helliget en vedvarende strikken; enten hun befandt sig hjemme eller ude, måtte gå eller sidde, så var hendes strikkepinde i en bestandig bevægelse, og man vil endog påstå, at hun ved sin utrættelige flid næsten hele året igennem forsynede alle husets beboere med strømper. Dette hæderlige par var velsignet med en datter, der blev opdraget med megen ømhed og omhyggelighed; der var blevet anvendt overordentlig opmærksomhed på hendes opdragelse, så at hun kunne gøre alle mulige ting, sylte alle slags sure og søde syltetøjer, og tegne sit navn på en navneklud. Hendes smags indflydelse var også kendelig i familiehaven, hvor det sirlige begyndte at forene sig med det nyttige. Kålbedene var omgivet med hele rækker af fyrige bonderoser, og kæmpemæssige solsikker udstrakte over gærderne deres store muntre ansigter, og syntes på det smukkeste at kaste forliebte øjekast til de forbigående.

Således regerede og levede Wolfert Webber fredeligt og fornøjet på sin fædrene gård. Dog havde han også, som alle beherskere, sine sorger og plager. Hans fødebys tilvækst forårsagede ham undertiden mange ubehageligheder. Hans lille grundstykke blev efterhånden spærret inde af gader og huse, der betog ham luft og solskin. Nu og da foruroligede også grænseboerne ham; dem, der altid huserer ved en hovedstads yderste grænser; de foretog fra tid til anden ved midnat strejftog på hans enemærker og bortførte hele flokke af hans

ædleste undersåtter som fanger. Af og til kom der også forløbne svin ind, når porten stod åben, og ødelagde alt, og kåde drenge slog ofte hovederne af de pragtfulde solsikker, havens stolthed, når de så kærlighedsfuldt strakte hovederne hen over skurene.

Alt dette var imidlertid ubetydelige ubehageligheder, som nu og da bevægede hans gemyts rolige overflade, ligesom en sommerluft bevæger en mølledams overflade, men som ikke kunne forstyrre hans sjæls dybe roe. Da plejede han vel at gribe en pålidelig stok, der stod bag døren, fare pludseligt ud for med denne at bearbejde den angribendes ryg, det være sig svin eller dreng, og da vendte han forunderligt styrket og beroliget tilbage til sit hus.

Hovedårsagen til den ærlige Wolferts sorger var imidlertid byens tiltagende velstand. Levnedsmidlernes pris steg til det dobbelte og tredobbelte, men han kunne ikke gøre sine kålhoveder to og tre gange større, og antallet af hans rivaler forhindrede, at prisen på hans varer sted. Mens altså alt omkring ham blev rigere, blev Wolfert fattigere, og kunne dog ikke, om det end havde kostet ham livet, finde ud af, hvorledes dette onde kunne afhjælpes.

Denne voksende bekymring, som for hver dag tog til, gjorde efterhånden et dybt indtryk på vor hæderlige borger, så at der til sidst tydeligt viste sig to-tre rynker på hans pande, ting, der indtil nu havde været uhørte i den Webberske familie, og som syntes at give hjørnerne på hans hat et udtryk af ængstelighed, hvilket ganske modsagde de rolige, bredkrampede, lavpuldede castors hatte fra hans højbyrdige forfædre.

Måske ville dette næppe engang have mørknet hans ånds munterhed væsentligt, havde han blot haft sig selv og sin kone

at sørge for; men hans datter voksede til, og alle ved, at når døtre begynder at modnes, behøver man ikke at vogte frugter og blomster så nøje som disse. Jeg besidder intet talent til at skildre kvindelige yndigheder, ellers skulle jeg beskrive, hvorledes denne lille hollandske skønhed udfoldede sig, hvorledes hendes blå øjne stedse blev mere og mere mørke, hendes rosenlæber stedse mere røde, og hvorledes hun mere og mere modnedes, og i de seksten somres først åndedrag blev stadig rundere og rundere, indtil hun i sit syttende forår, lig en halvt udsprungen rose, truede med at sprænge sit livstykke.

Ak! kunne jeg blot fremtrylle hende, således som hun dengang var i den arvede pynt fra det gamle hollandske klædeskab, hendes moder havde anbetroet hende nøglen til; hendes bedstemoders bryllupsstads, indrettet til nutidsbrug, med forskellige sirater, der som arvegods i familien overgik fra slægt til slægt; hendes lysebrune hår, der med kærnemælk blev bragt i glatte bølgelinjer, hang ned til begge sider, kæden af gult jomfruguld, der omslyngede hendes hals: det lille kors, som netop hang ved indgangen til lyksalighedens blide dal, som om det ville hellige stedet; det – dog, en gammel mand som jeg må ikke kedsommeligt beskrive kvindelig skønhed. Nok, Amy havde nået sit sekstende år. Allerede i længere tid havde man i hendes navneklud set sammenslyngede hjerter, grusomt gennemborede af pile, og tro elskovsknuder syet med mørkeblåt silke, og det var klart, at hun begyndte at længes efter mere tiltrækkende sysler end at opelske blomster eller sylte agurker.

I denne den kvindelige tilværelses betænkelige tid, hvor hjertet i en piges barm, ligesom dets sindbillede, det lille hjerte,

som hænger udenfor, gerne sysselsætter sig med én eneste genstand, lod en ny besøgende sig se under Wolfert Webbers tag. Dette var Dirk Waldron, en fattig enkes eneste søn, som kunne rose sig af flere fædre end nogen anden karl i provinsen, for hans moder havde haft fire mænd og kun et barn, så at han skønt født i det sidste ægteskab, dog kunne gøre krav på at være den sildige frugt af en lang forplantning. Denne fire fædres søn forenede sine frembringeres fortjenester og kraft. Om han end ikke talte nogen stor familie for sig, så syntes han dog at ville efterlade sig en sådan, for man behøvede kun at se den sunde, ranke yngling for at overtyde sig om, at han var skabt til at blive en kraftig stammes stifter.

Denne yngling blev efterhånden en hyppig gæst i familien. Han talte lidet, men han sad længe; han stoppede piben til faderen, når den var tom; han tog moderens strikkepind eller garnvindsel op, når den faldt på gulvet; strøg det glatte skind på den hvid-brune kat, og hældte vand på tepotten fra den glinsende kobberkedel, der snurrede ved ilden, for datteren. Alle disse småtjenester ville måske i og for sig synes meget uvigtige, men den sande kærlighed, oversat til hollandsk, udlader sig mest veltalende netop således. De blev hos den Webberske familie ikke ødet på utaknemmelige. Den indtagende unge mand vandt i moderens øjne stor yndest. Den hvid-brune kat, gav umiskendelige beviser på velvilje, når han kom, skønt den var den mest satte og alvorlige af sin slags, tekedlen syntes, når han nærmede sig, at snurre ham en venlig velkomst i møde, og hvis man udlagde datterens frygtsomme blik rigtigt, når hun således med fine huller i kinderne sad så

sædeligt ved siden af sin moder og syede, så gav hun ikke madam Webber, katten eller tekedlen noget efter i velvilje.

Kun Wolfert alene mærkede intet til det som foregik; ganske hensunken i eftertanke over byens tilvækst og hans kålhoveder, sad han der, så på ilden, og smøgede sin pibe. Men da imidlertid den artige Amy en aften, ifølge skik og brug, lyste sin elsker ud til den yderste dør, og han, ligeledes efter skik og brug, gav hende et afskedskys, klang dette smæk så stærkt ned ad den lange, stille gang, at selv Wolferts sløve øre hørte det. Nu åbnede sig langsomt en ny kilde til angst for ham. Det var aldrig kommet ham i tankerne, at dette barn, der dagen før – som det forekom ham – havde krøbet omkring på hans knæ, og leget med dukker og korthuse, skulle nu pludselig tænke på kærlighed og ægtestand. Han gned øjnene, undersøgte sagen nøjere, og fandt omsider, at hun, mens han havde drømt om andre ting, var vokset frem til en giftefærdig pige, og, hvad der var endnu værre, allerede var forliebt. Dette gav for den stakkels Wolfert anledning til nye sorger. Han var en meget øm fader, men han var også en meget sindig mand. Det unge menneske var en levende, rørig knøs, men han havde hverken penge eller gods. Wolferts tanker havde alle én retning, og han så, i tilfælde af giftermål, intet andet for sig, end at give det unge par en krog i sin kålhave til medgift, skønt det hele næppe var tilstrækkeligt til hans families underhold.

Som en klog fader besluttede han derfor at kvæle denne lidenskab i fødslen, og forbød det unge menneske at komme i huset, selv om det gik hans faderhjerte nær, og der kom mangen stille tåre over det i hans datters klare øjne. Hun forholdt sig imidlertid som et mønster på barnlig kærlighed og

lydighed. Hun surmulede ikke og bar ejheller nag, trodsede aldrig den faderlige magt, kom ikke ud af sig selv eller fik hysteriske tilfælde, således som mangt et sirligt, romanlæsende, ungt fruentimmer vel let ville gøre; dette var aldeles ikke tilfældet hos hende. Hun var ikke en sådan heroisk, rebelsk glitterdukke. Tværtimod fandt hun sig i det som en lydig datter, slog gadedøren i for næsen af sin elsker, og når hun tilstedede ham en sammenkomst, så skete det kun ved køkkenvinduet eller over havegærdet.

Wolfert overlagde nøje disse sager, og hans pande fortrak sig i usædvanligt sorgfulde folder, da han en lørdag aften vendte sine skridt mod en landsbykro, der omtrent lå to engelske mil fra byen. Denne var et yndlingsforsamlingssted for den hollandske del af byen, da kroen altid havde været ejet af en hollandsk linje af gæstgivere, og endnu stadig havde udseende og anstrøg af de gode gamle tider. Det var et efter hollandsk vis bygget hus, der sandsynligvis engang havde været en rig borgers landsæde fra koloniens tidligste tider. Det stod ikke langt fra en landtange kaldet Corlear's Hook, der går ud i havbugten, og mod hvilken vandet ved ebbe og flod brydes med megen heftighed. Det ærværdige og allerede noget forfaldne hus kunne allerede langt borte fra kendes på en gruppe af elle- og sykomoretræer, der syntes at vinke en gæstfri indbydelse til den kommende, mens nogle grædepile med deres fugtige, hængende løv, der lignede vandfald, lovede en køling, der gjorde denne plet yderst tiltrækkende om sommeren. Hertil begav sig altså, som tidligere sagt, flere af Manhattan-øens gamle beboere; nogle spillede shuffleboard, ringspil eller kegler,

mens endnu andre roligt smøgede deres pibe og talte om de offentlige affærer.

Wolfert kom på en rå efterårseftermiddag i kroen. Alm og pilebuske havde tabt deres blade, som fløj omkring i raslende hvirvler på markerne. Keglebanen var forladt, for dagens tidligt-kommende kulde havde drevet selskabet ind i huset. Da det var lørdag eftermiddag, holdt den sædvanlige klub sit møde, der navnlig bestod af egentlige hollandske borgere, uagtet, som naturligt er på et sted, der har en så blandet befolkning, der ved lejlighed indfandt sig folk blandt dem af anden slags og et andet fædreland.

Ved siden af kaminen sad i en mægtig, med læder overtrukket lænestol, denne lille verdens direktør, den ærværdige Ramm, eller som han egentlig hed, Ramm Rapelye. Det var en mand af den vallonske stamme, og berømt for sin slægts ælde, for hans tipoldemoder havde været det første hvide barn, der var født i provinsen. Men meget mere berømt var han for sin rigdom og sin værdighed; han havde i lang tid beklædt en alderman's ærværdige plads, og var en mand, for hvem guvernøren selv tog hatten af. Siden umindelige tider havde han besiddet den med læder betrukne stol, og mens han var i besiddelse af dette regeringssæde taget til i omfang, indtil han efter en årrække havde udfyldt dens hele rumfang. Hans ord var afgørende for hans undersåtter, for han var så rig, at man aldrig ventede af ham, at han ville understøtte sine meninger med begrundelser. Værten opvartede ham med ganske særlig tjenstivrighed, ikke fordi han betalte bedre end de øvrige, men fordi en rig mands penge synes at klinge bedre. Altid havde værten noget behageligt at sige den ophøjede Ramm i øret.

Sandt er det, at Ramm aldrig lo, altid iagttog en bulbideragtig alvor, og havde et vist mørkt væsen ved sig; dog beærede han nu og da værten med et bifaldstegn, hvilket, skønt det ikke var mere eller mindre end en slags grynten, dog glædede værten mere end en høj latter fra en fattigere mand.

"Det vil blive en rå nat for skattegraverne," sagde værten, da der brusede et vindstød om huset, og raslede med vinduerne.

"Hvorledes? er de nu igen ved arbejdet?" sagde en engelsk kaptajn på pension og med ét øje, som hyppigt var at finde i kroen.

"Ja vist," sagde værten; "det er de. Lykken har for nylig været dem gunstig. Man siger, at der var blevet opgravet en stor potte med penge bag ved Stuyvesants køkkenhave. Folk mener, at Peter Stuyvesant, den hollandske guvernør, skulle have nedgravet dem der."

"Dum snak!" sagde den enøjede søhelt, idet han hældte noget vand i en rest brændevin.

"Nå, I må tro det eller ej," sagde værten noget stødt. "Men alle og enhver ved, at den gamle guvernør i de hollandske oprørs tid havde nedgravet en stor del af sine penge, da de engelske rødkjoler bemægtigede sig provinsen. De siger også, at den gamle herre går igen, og det i samme klædning, han er malet i på portrættet, som hænger i stamhuset."

"Dum snak!" sagde den pensionerede officer.

"Dum snak, så meget De vil! Men har ikke Cornelius van Zandt selv set ham vandre omkring på engen med sit træben og draget kårde, der blinkede som luer? Og hvorfor går han vel igen, hvis ikke folkene har fundet stedet, hvor han i gamle dage plejede at skjule sine penge?"

Her blev værten afbrudt af nogle af Ramm Rapelyes strubetoner, som forkyndte, at han gik frugtsommelig med den usædvanlige frembringelse af en tanke. Da han var for stor en mand til at en klog vært skulle lade være at tage hensyn til ham, så tav værten ærbødigt stille for at lade ham tale. Denne mægtige borgers vældige legeme forrådte nu alle de kendetegn, som en vulkan lader se, når den bebuder et udbrud. Først gik der en vis bølgen af maven, ikke ulig et jordskælv, foran; derpå kom der en tobakssky ud af krateret, munden; derpå rejste der sig en vis bragen i struben, som om tanken banede sig en vej gennem de fugtige regioner; dernæst blev der fremkastet flere enkelte brokker af en ytring, der endte sig i en hoste, og omsider frembrød hans stemme med en mands langsomme, men afgørende tone, der, om han end ikke er sig vægten af sine tanker bevidst, dog kender vægten af sin pung, samtidig med at hver enkelt del af hans tale blev betegnet med et vredt stød af tobaksrøg.

"Hvem taler om, at Peter Stuyvesant er gået igen?" – paff – "Har man ikke mere ærbødighed for folk?" – paff – "Peter Stuyvesant vidste for godt at omgåsmed penge, til at han skulle have nedgravet dem." – paff – "Jeg kender den stuyvesantske familie" – paff – "Allesammen. – paff – "Der gives ikke en mere agtværdig familie i provinsen. – paff – Folk af gammeldags ærlighed." – paff – "Ordentlige husholdere; – ikke lykkeriddere, som de nu er." – paff – paff – paff – "Tal ikke mere til mig om at Peter Stuyvesant går igen." – paff – paff – paff – paff –

Her trak den frygtelige Ramm panden i folder, lukkede sin mund, indtil begge mundvigene rynkede sig, og begyndte at

ryge med en sådan heftighed, at hans hoved snart var omhyllet af lige så stor en dampsky som Etnas frygtelige top.

En almindelig tavshed fulgte på den pludselige irettesættelse, som denne hovedrige mand havde uddelt. Imidlertid var emnet for interessant til, at man så let skulle have opgivet det. Samtalen begyndte snart igen, og den udgik fra Peechy Prauv van Hooks mund, klubbens historieskriver, en af de kedelige, sladdervorne gamle folk, der, når de bliver gamle, ikke længere synes at kunne holde deres ord i dem.

Peechy kunne til enhver tid, på én aften, fortælle så mange historier, som hans tilhørere på en måned var i stand til at fordøje. Han begyndte nu igen på underholdningen, idet han forsikrede, at der, efter hvad han vidste, til forskellige tider flere steder på øen, var blevet gravet penge op. De lykkelige folk, der havde opdaget dem, havde altid tre dage i forvejen drømt om dem, og hvad det mærkværdigste var, disse skatte var altid blevet opdaget af en af den gode gamle hollandske families efterkommere, hvoraf det tydeligt fremgik, at de i gamle dage havde været nedgravet af hollænderne.

"Gå dog væk med Deres hollændere!" sagde den pensionerede officer. "Hollænderne havde intet med det at bestille. Piraten Kidd, og hans mandskab har nedgravet dem allesammen."

Dette var et tema, som på engang bragte dem alle i bevægelse. Navnet Kidd var på den tid en talisman, der stod i forbindelse med tusinde vidunderlige historier. Den pensionerede officer bemægtigede sig samtalen, og fortalte alle Morgans, Blackbeards og hele rækken af blodige buccaneerers røverier og foretagender, som var de alene udgået fra Kidd.

Officeren havde på grund af sin krigerske stilling og hans fortællinger om krudt og kanoner, stor vægt blandt klubbens fredselskende medlemmer. Alle hans pengehistorier om Kidd og det bytte, som han havde gravet ned, fandt i Peechy Prauvs fortællinger hårdnakkede rivaler, der, for ikke at lade sine hollandske aner fordunkle af en fremmed fribytter, berigede enhver mark og enhver strandbred i nabolaget med Stuyvesants og hans samtidiges skjulte skatte.

Ikke et ord af den hele samtale gik Wolfert Webber forbi. Tankefuld og opfyldt af pragtfulde drømme vendte han tilbage til sit hjem. Hans fødeøs jordbund syntes ham at bestå af bare guldstøv og enhver mark at være fuld af rigdomme. Hans hoved svimlede næsten ved tanken om, hvor ofte han, ganske ubevidst, var gået over steder, hvor der havde ligget umådelige summer, næppe skjult af grønsværen under hans fødder. Hele hans ånd kom i oprør over denne vrimmel af nye tanker. Da han øjnede sine forfædres ærværdige bolig, og det lille rige, hvori Webberne så længe og så tilfredse havde boet, følte han ganske det uværdige i sin skæbne.

"Ulykkelige Wolfert!" råbte han. "Andre kan gå til sengs, og drømmer da om hele guldgruber af rigdomme; de behøver kun om morgenen at tage en spade i hånden for at grave dubloner op som kartofler, mens du må drømme om møjsommeligheder og vågne op til armod – må fra år til andet bearbejde dine marker, og dog ikke høste andet end kålhoveder."

Wolfert Webber gik til sengs med tungt hjerte, og det varede længe, inden de gyldne syn, der havde forvirret hans hjerne, forundte ham ro. Men netop disse syn gik også over på hans tanker i søvne, og antog en mere bestemt skikkelse. Han

drømte, at han midt i sin have havde opdaget en umådelig skat; ved hvert stød med spaden kom en guldbarre til syne, diamantkors funklede frem af støvet, guldsække viste deres runde buge og bugnede af quadrupler eller ærværdige dubloner, og kister fyldt indtil randen med moidorer, dukater og pistariner lukkede sig op for hans øjne og gav deres glimtende indhold fra sig.

Wolfert vågnede fattigere end nogensinde. Han havde ingen lyst til at gå til sine daglige forretninger, der forekom ham så smålige og uindbringende, men sad hele dagen ved kaminen og så guldbarrer og hobe af guld i ilden.

Den næste dag havde han samme drøm. Han var atter i sin have, gravede og befordrede hele hobe af skjulte rigdomme for dagens lys. Der lå noget såre besynderligt ved denne gentagelse. Han tilbragte atter en dag med eftertanke, og selvom det var rengøringsdag, og som det er almindeligt i hollandske husholdninger, det alting blev vendt, så øverst blev nederst, så sad han dog ubevægelig midt i den almindelige tummel.

Den tredje nat gik han med bankende hjerte til sengs. Han satte sin røde nathue på med den forkerte side udad for at få lykke. Det var allerede dyb midnat, da hans foruroligede gemyt overlod sig til søvnen. Den gyldne drøm kom atter igen, og atter så han sin have bugne af guldbarrer og guldsække.

Wolfert stod næste morgen ganske forvirret op. En drøm, der tre gange gentog sig, var indtruffet, og når det skete, da var hans lykke gjort. I sin bevægelse trak han vesten forkert på, og det var en bekræftelse på den gode lykke. Nu tvivlede han ikke længere på, at der et sted i hans kålmark lå en stor skat skjult,

der kun ventede på at blive hævet, og det ærgrede ham, at han så længe havde gravet omkring på jordens overflade, i stedet for at grave dybere. Fuld af disse tanker satte han sig til tebordet, sagde til sin datter, at hun skulle komme et stykke guld i hans kop, og spurgte, da han rakte sin kone en tallerken med klejner, om hun ikke ville tage sig en dublon.

Hans største bekymring var nu, hvorledes han skulle hæve denne uhyre skat, uden at det blev bemærket. I stedet for om dagen regelmæssigt at arbejde på sin lod, stjal han sig nu om natten ud af sengen og rodede og gravede med spaden og hakken fra den ene til den anden ende af sit fædrene grundstykke. Efter kort tids forløb var hele haven, der ellers stod der med sin falanks af kålhoveder som en urtehær i slagorden, og havde ydet et så venligt og regelmæssigt syn, blevet til en skueplads for ødelæggelse, mens den ubarmhjertige Wolfert med nathuen på hovedet og lygten og spaden i hånden gik igennem de søndertrådte rækker, som en ødelæggelsens engel for sin egen urteverden.

Hver morgen vidnede om den forrige nats ødelæggelse; kålstokke af forskellig alder og art, fra den spædeste spire indtil det fuldvoksne kålhoved, lå her jammerligt udrevne af deres rolige bed ligesom unyttigt ukrudt, og visnede i solskinnet. Forgæves gjorde Wolferts ægtefælle ham forestillinger, forgæves græd hans elskede datter over ødelæggelsen af en yndlingsmorgenfrue. "Du skal snart få guld," råbte han da, og tog hende om hagen. "Du skal til dit bryllupshalsbånd få en kæde af randede dukater, mit barn!"

Omsider begyndte familien at blive bekymret for den stakkels mands forstand. Han talte om natten i søvne om

vældige fund af ægte perler, diamanter og guldbarrer. Om dagen var han tungsindig og adspredt, og gik omkring som i drømme. Madame Webber holdt hyppige rådslagninger med naboskabets gamle koner. Der forgik ikke en time om dagen, hvor man ikke så en hob af disse ryste de hvide natkapper foran hendes dør, mens den arme kone jammerligt klagede sin nød for dem. Også datteren søgte ved stjålne sammenkomster med sin yndede hyrde, Dirk Waldron, at trøste sig. De behagelige små hollandske viser, hun plejede at vederkvæge huset med, lød stedse sjældnere, hun glemte nu og da sit sytøj og så betænkelig sin fader i ansigtet, når han således sad tankefuld ved kaminen. En dag opfangede Wolfert hendes blik, da hun ængsteligt rettede det på ham, og vågnede for et øjeblik af sine gyldne drømme. "Vær munter, mit barn," sagde han jublende; "hvorfor er du så nedslået? Du skal en gang med tiden kunne lade dig se ved siden af Brinkerhofferne og Schermerhornerne, van Horns og van Dams. – Ved St. Nicolaus, patronen selv skal være glad, om han kan få dig til sin søn!"

Ved dette tåbelige praleri rystede Amy på hovedet, og tvivlede mere end nogensinde på, at det stod så ganske rigtigt til med den gode mands forstand.

Imidlertid vedblev Wolfert utrætteligt med graveriet, men marken var stor, og da det i drømme ikke var forekommet ham nogen bestemt plet, så måtte han grave på lykke og fromme. Vinteren trådte ind, inden en tiendedel af forjættelsens land var blevet gennemforsket. Jorden frøs ganske hårdt, og nætterne blev for kolde til, at man kunne bruge spaden. Men næppe havde det tilbagevendende forår opblødt jorden og de små frøer begyndte at kvække på engene, før Wolfert atter begyndte sit

arbejde med fordoblet iver. Nu var hans syslers orden ganske omvendt. I stedet for at arbejde hårdt om dagen, at plante og omplante sine køkkenurter, forblev han i en uvirksom eftertanke, indtil nattens skygger atter kaldte ham til sit hemmelige arbejde. På denne måde vedblev han at grave, den ene nat efter den anden, uge på uge, måned på måned, men fandt ikke en døjt. Tværtimod blev han, jo længere han gravede, stadig mere fattig. Hans haves frugtbare bund var opgravet, og sand og grus nedefra bragt op, indtil hele marken var en sandørken.

Årstiderne fulgte hinanden efterhånden. De små frøer, der i begyndelsen af foråret havde kvækket i engen, kvækkede som oksefrøer i sommerheden og tav nu ganske stille. Hus- og mursvalerne kom, kvidrede omkring taget, byggede deres reder, opklækkede deres unger, holdt deres sammenkomster på tagrenden, og fløj derpå bort, et andet forår i møde. Kålormen vævede sig sin ligskjorte, svævede deri ned fra den store platan foran huset, blev til sommerfugl, flagrede endnu i sommerens sidste solskin, og forsvandt så; endelig blev platantræets blade først gule, så brune, faldt af et efter andet, drejede sig omkring i de små hvirvler af vind og støv og hviskede, at vinteren var nær.

Wolfert vågnede efterhånden, da året nærmede sig sin ende, fra sin rigdomsdrøm. Han havde ved vinterens begyndelse ikke høstet noget til forbrug for sin husholdning. Kulden var vedholdende og streng, og for første gang følte familien virkelig mangel. Efterhånden begyndte der at foregå en forandring i Wolferts gemyt, ligesom der som oftest indfinder sig hos dem, hvis gyldne drømme afbrydes af den trykkende virkelighed. Den tanke, at han kunne komme til at lide mangel, begyndte nu

at overmande ham. Han havde allerede anset sig for et af de ulykkeligste mennesker i provinsen, fordi han havde lidt et så uberegneligt tab på den skat, han ikke havde fundet, og nu, hvor flere tusinde pund var undgået hans efterforskning, var det højst trykkende for ham at måtte være bekymret for shillings og pence.

Den blege sorg lejrede sig på hans pande, han gik omkring med en pengesøgende mine, nedslagne øjne og med hænderne i lommerne, som folk plejer at gøre, når de ikke har noget i dem. Han kunne ikke engang gå forbi byens fattighus, uden at kaste et vemodigt blik på det, ligesom det skulle være bestemt til hans tilkommende bolig. Særhederne i hans adfærd og hans blikke gav anledning til mange formodninger og bemærkninger. Man havde allerede i lang tid holdt ham for syg på sjælen, og enhver havde følt medlidenhed med ham; omsider begyndte man at formode, at han også var fattig, og nu undveg man ham.

De rige gamle borgere af hans bekendtskab kom ham i møde i døren, når han ville besøge dem, modtog ham meget gæstfrit på dørtærsklen, trykkede ham ved afskeden meget hjerteligt i hånden, rystede på hovedet, når han gik, sagde deltagende: "Den stakkels Wolfert!" og så de ham tilfældigt komme på gaden, så vendte de hurtigt om ad hjørnet. Barberen og skoflikkeren i nabolaget og en pjaltet skrædder fra en nærliggende gade, de tre fattigste men lystigste karle af verden, betragtede ham imidlertid med den overordentlige medfølelse, der som regel er særegen for mangel på midler, og det er uden for al tvivl, at deres lommer ganske sikkert havde stået til hans tjeneste, havde de blot ikke været tomme.

Således forlod alle og enhver det Webberske hus, som om armod var smitsom som pesten: Alle, med undtagelse af den ærlige Dirk Waldron, der stadig fortsatte sine stjålne besøg hos datteren, og virkelig syntes at blive mere og mere kærlighedsfuld, jo mere lykken forlod hans elskede.

Flere måneder var allerede forløbet, uden at Wolfert havde besøgt sit gamle yndlingssted, landsbykroen. En lørdag eftermiddag gjorde han en spadseretur, og tænkte på sine genvordigheder og skuffede forventninger, da hans fødder ubevidst valgte den vante vej, og han, da han vågnede af sin eftertanke, befandt sig udenfor krodøren. Nogle øjeblikke betænkte han sig, om han skulle træde ind, men hans hjerte længtes efter selskab, og hvor kan en ødelagt mand bedre finde dette end i en kro, hvor der hverken findes gode eksempler eller gode råd, der er i stand til at bringe ham ud af fatning?

Wolfert traf flere af de gamle gæster på deres poster i kroen, og siddende på deres sædvanlige steder: men en manglede, den store Ramm Rapelye, der flere år havde taget det med læder betrukne stadssæde i besiddelse. I hans sted sad en fremmed, der såvel på stolen, som i kroen syntes at være hjemme. Han var kun af middelhøjde, men havde et bredt bryst, og var firskåren og muskuløs. Hans brede skuldre, spændstige led og krumme knæ var tegn på vældig styrke. Hans ansigt var mørkt og vejrbidt. Hans næse var af et dybt ar, der syntes at hidrøre fra et sabelhug, næsten kløvet, og i hans overlæbe var en åbning, hans tænder kiggede igennem lig en vild bulbiders. En dusk stålgråt hår fuldendte det gruelige i hans modbydelige ansigt. Hans klædedragt havde noget amfibieagtigt over sig. Han bar en gammel hat med en afslidt tresse, der på militærisk vis sad på

den ene side af hovedet; en luvslidt uniform med metalknapper og et par vide benklæder, der var bundet sammen under knæene. Han gav alle befalinger med bydende stemme, talte med en skraldende stemme, der klingede som brændende tornes gnistren under en potte, bandede værten og tjenestefolkene efter behag, og blev opvartet med endnu større underdanighed, end man nogensinde havde vist den mægtige Ramm selv.

Wolferts nysgerrighed efter at vide, hvem og hvad denne fremmede var, der i denne gamle ejendom havde tiltaget sig en så uindskrænket magt, vågnede. Peechy Prauv trak ham til side i en afsides krog af salen, og meddelte ham her, med dæmpet stemme og med stor forsigtighed, alt det, han vidste om dette emne. For flere måneder siden var hele gæstgivergården i en mørk, stormfuld nat blevet vækket af et gentagent, langtrukkent råb, der klingede som en ulvs hylen. Det kom fra vandet, og man kunne til sidste høre, at huset blev anråbt på matrosvis: "Vært, hollah!" – Værten ilede ud med sin første opvarter, kældermester, gårdskarl og dreng, det vil sige, med sin gamle neger Luff. Da de nærmede sig stedet, hvorfra stemmen kom, fandt de dette amfibieagtige væsen siddende ved bredden, ganske alene på en egetræs skibskiste. Hvorledes han var kommet derhen, om han var sat i land af en båd, eller var drevet derhen på sin skibskiste, kunne ingen sige, for han syntes ikke meget tilbøjelig til at besvare spørgsmål, og der lå noget i hans blikke og væsen, der pludselig påbød alle spørgere tavshed. Nok, han tog et hjørneværelse i gæstgivergården i besiddelse, i hvilket hans kiste med megen besværlighed blev skaffet ind. Her var han siden den tid blevet, og havde opholdt

sig i gæstgivergården selv og i nabolaget, selv om han rigtig nok af og til var forsvundet for en, to eller tre dage – men var gået og atter kommet igen, uden at give ringeste antydning eller regnskab for sine handlinger. Han syntes altid at have mange penge, skønt af et besynderligt udenlansk præg, og betalte hver aften regelmæssigt sin regning, inden han lagde sig til hvile. Han havde indrettet sit værelse efter sin egen vis: en hængekøje i stedet for en seng, fæstet op til loftet, og væggene pyntet med forrustede pistoler og pallasker af fremmed oprindelse. I dette værelse tilbragte han en stor del af sin tid, hvor han sad ved vinduet, hvorfra man havde en vid udsigt over Sundet, med en kort, gammeldags pibe i munden, et glas med rom og varmt vand ved sig, og en lommekikkert i hånden, hvori med han tog enhver båd i øjesyn, der lod sig se på vandet. Store skibe med lange ræer syntes kun at vække hans opmærksomhed meget lidt, men så snart han så noget med et lille sejl, eller en båd eller en jolle kom til syne, straks var kikkerten for øjet, og han betragtede det med den mest spændte opmærksomhed.

Alt dette ville have kunnet ske, uden at man havde lagt synderlig mærke til det, for på den tid var provinsen et så almindeligt samlingssted for lykkeriddere af alskens slags og fra alle klimaer, så at alle besynderligheder i klædedragt og adfærd kun opvakte såre liden opmærksomhed. Imidlertid begyndte efter kort tid dette fremmede søuhyre, der så besynderligt var kastet i land, at gribe ind i husets gamle skikke, at ville beherske de gamle kunder, og at blande sig på en højst diktatorisk vis i keglebanens og krostuens anliggender, indtil han til sidst nåede et uindskrænket herredømme over hele kroen. Det var forgæves, at ville modsætte sig ham. Han

var ikke ligefrem trættekær, men meget opfarende og bestemt, ligesom en, der er vant til, uindskrænket at befale på skansen af et skib, og der lå noget fandenivoldsk i alt, hvad han sagde og gjorde, der indgød alle hans omgivelser stor frygt. Selv den pensionerede officer, der så længe havde været klubbens helt, bragte han snart til at tie, og de rolige borgere stirrede forbavset ved at se deres så let fængelige krigsmand så hurtigt og så roligt blive bragt til tavshed. – Og desuden var de fortællinger, man hørte af ham, ganske af den slags, at hårene måtte rejse sig på en fredelig borgers hoved. Der gaves intet søslag, intet krydstogt, intet fribyttereventyr fra de sidste tyve år, som han ikke havde så ud til at være bekendt med på det nøjagtigste. Han syntes at finde den største fornøjelse i at tale om buccaneerernes foretagender i Vestindien og den spanske sø. Hvor funklede ikke hans øjne, når han beskrev, hvorledes de belurede sølvflåderne – de hårdnakkede fægtninger, rånok ved rånok, batteri ved batteri, – entringen og erobringen af de vældige spanske galeoner! Med hvilken indvortes glæde skildrede han ikke overfaldet på denne eller hin spanske koloni, en kirkes udtømmelse, et klosters udplyndring! Man skulle tro, at han hørte en gourmand beskrive, hvorledes en fed mikkelsgås blev stegt, når han fortalte, hvorledes en spansk *don* var blevet ristet for at tvinge ham til at afsløre sine skatte – en skildring, som han således udmalede i det små, at alle de gamle rige borgere drejede sig uroligt omkring i deres stole. Alt dette fortalte han med uendelig glæde, som om han anså det for en fortræffelig spøg, og så kastede han et så skrækkeligt blik på sin sidemand, at den arme mand af bare forknyttelse måtte le højt. Når imidlertid nogen fordristede sig til at ville modsige ham i

hans fortællinger, så blev han på øjeblikket fyr og flamme. Selv hans trekantede hat antog da for et øjeblik en truende mine, og syntes at tage modsigelsen ilde op. "Hvordan satan kan De vide det bedre end jeg? – Jeg siger Dem, det var således!" og dermed gav han et sådant glat lag af tordnende eder og frygtelige sømandsgloser, som aldrig før har været hørt indenfor disse fredelige mure.

De hæderværdige borgere begyndte også omsider at formode, at han vel måtte vide mere om disse sager end det blotte rygte. For hver dag blev deres formodninger om ham græsseligere og frygteligere. Det usædvanlige i hans ankomst, det usædvanlige i hans adfærd, den hemmelighedsfuldhed, der omgav ham, alt dette gjorde ham i deres øjne til noget ubegribeligt. Han var for dem en slags havuhyre – en havmand – han var Behemoth – Leviathan – kort sagt, de vidste ikke, hvad han var.

Dette stormende søuhyres herskesyge ånd blev til sidst ganske utåleligt. Han agtede hverken rang eller stand; modsagde uden betænkning de rigeste borgere, tog den helligede lænestol i besiddelse, den, der siden umindelige tider havde været den ophøjede Ramm Rapelyes regeringssæde: – ja, han gik i et anfald af grov spøg så vidt, at han slog denne mægtige borger på ryggen, drak hans toddy ud for ham, og nikkede til ham – noget ganske utroligt. Fra den tid af lod Ramm Rapelye sig ikke mere se i kroen, og hans eksempel fulgte flere af de anseligste gæster, der var for rige til, at de således med magt skulle lade sig bringe fra deres meninger, eller lade sig tvinge til at le over nogens spøg. Værten var næsten i fortvivlelse; han vidste imidlertid ikke, på hvad måde

han skulle blive af med dette søuhyre og hans skibskiste, der begge, som immobilier eller gevækster, syntes at have forbundet sig med hans hus.

Det var dette, som fortælleren Peechy Prauv forsigtigt hviskede Wolfert i øret, da han i hjørnet af salen holdt ham i knappen, mens han af og til kastede et frygtsomt blik til krostuedøren for at sikre sig, at fortællingens skrækkelige helt ikke også hørte den.

Tavs satte Wolfert sig i en afsides krog af værelset, fuld af en mægtig frygt for denne ubekendte, der var så godt bevandret i fribytteriets historie. Det var for ham et vidunderligt eksempel på mægtige rigers omvæltninger, således at se den ærværdige Ramm Rapelye stødt fra sin trone, og en rå sømand foreskrive love fra hans lænestol, byde patriarken trods, og opfylde dette rolige lille rige med larm og storpraleri.

Den fremmede var denne aften i en usædvanlig meddelsom stemning, og fortalte en mængde skrækkelige historier om plyndring og brand på det åbne hav. Med ualmindelig forkærlighed opholdt han sig ved dette, og fremhævede stadig de frygtelige enkeltheder stærkere i forhold til den virkning, som de gjorde på hans tilhørere. Således gav han en udførlig pralerisk beretning om et spansk koffardiskibs erobring. Det lå ved vindstille en sommerdag netop på højden af en ø, som var et af piraternes smuthuller. Disse havde nøje iagttaget det med deres kikkerter fra strandbredden, og således underrettet sig om dets beskaffenhed og styrke. Om natten roede en udsøgt skare af vovehalse på en hvalfangerbåd derhen. Med omviklede årer nærmede de sig skibet, som det uvirksomt gyngede sig på bølgerne, og sejlene slog slapt mod masterne. De var allerede

tæt neden for agterenden, da skildvagten på dækket mærkede deres nærværelse; der blev slået alarm; piraterne kastede håndgranater på dækket, og sprang op på skibet med dragne sabler. Skibsfolkene ilede til våben, men i stor uorden; nogle af dem blev skudt ned, andre søgte tilflugt i masterne. Endnu andre blev drevet over bord og druknede, mens andre igen sloges rundt omkring fra dækket til skansen, og kækt forsvarede hver fodsbred. Der var tre spanske herrer med deres damer om bord, og disse forsvarede sig på det mest fortvivlede. De forsvarede skibet fra kahytstrappen af, slog flere af de angribende ned, og sloges som djævle, for de var ved kvindernes skrig i kahytten blevet som rasende. En af disse *dons* var gammel, og snart affærdiget. Begge de andre stod kækt mod deres mand, skønt piratkaptajnen selv var iblandt de angribende. I dette øjeblik lød et sejrsskrig fra fordækket – "Skibet er vort!" råbte piraterne. En af herrerne sænkede straks sit sværd og overgav sig. Men den anden, en opfarende, først for nylig gift mand, gav kaptajnen et hug over ansigtet, der kløvede det fra ende til anden.

Kaptajnen kunne netop udtale ordene: "Ingen pardon!"

"Og hvorledes gik det fangerne?" sagde Peechy Prauv ivrigt.

"Blev alle kastet over bord!" var svaret.

En dødsstilhed fulgte på disse ord.

Peechy Prauv trak sig stille tilbage, som en der uforvarende kommer til en sovende løves leje. De hæderlige borgere kastede frygtsomme blik på det dybe ar, der gik tværs over den fremmedes ansigt, og rykkede deres stole noget længere bort. Men sømanden røg videre, uden at bevæge en muskel, ligesom

han enten ikke bemærkede, eller ikke agtede det ugunstige indtryk, han havde gjort på sine tilhørere.

Den pensionerede officer var den første, der brød tavsheden, for denne følte hele tiden en fristelse, skønt forgæves, til at byde denne havtyran spidsen, og atter at nå sin tabte overvægt i sine gamle staldbrødres øjne. Han søgte nu at sætte andre fortællinger, der var lige så frygtelige, imod den krigerske fremmedes. Kidd var som sædvanlig hans helt, over hvem han syntes at have sammenskrabet alle de sagn, der var i omløb i provinsen. Sømanden havde fra først af vist et bestemt nag mod den enøjede kriger; men ved denne lejlighed hørte han med ganske særdeles utålmodighed på ham. Der sad han, med armen i siden, den anden albue lænet på bordet, og en lille pibe i munden, som han smøgede vredt på. Benene lagde han overkors, stampede stadig med den ene fod på gulvet, samtidig med, at han nu og da kastede et basiliskblik på den sludrende kaptajn. Omsider sagde den sidste, at Kidd med sit mandskab var sejlet op ad Hudson for hemmeligt at bringe sit bytte i sikkerhed. "Kidd sejlet op ad Hudson!" brød sømanden på engang løs med en frygtelig ed; "Kidd er aldrig kommet op ad Hudson!"

"Men jeg siger Dem, han er," svarede den anden. "Ja, og man siger, at han har nedgravet sine skatte på den lille flade landtange, som går ud i floden, og som hedder Fandens Dansesal."

"Fandens Dansesal i Deres hals!" råbte sømanden. "Jeg siger Dem, Kidd er aldrig kommet op ad Hudson. Hvad fanden ved De da om Kidd og hans smuthuller?"

"Hvad jeg ved om det?" gentog den pensionerede officer. "Nå, jeg var i London, da han var under tiltale, – ja, og havde den fornøjelse at se ham blive hængt på henrettelsesdokken."

"Da må jeg sige Dem, at De har set en så brav karl hænge, som nogensinde har gået på en støvlesål. Ja!" – og dermed bøjede han sig nærmere hen til officeren – "mangen landkrabbe har set på det, som hellere burde have dinglet i hans sted."

Den pensionerede officer sagde ikke et ord mere, men den forbitrelse han skjulte i sit bryst, blussede med voldsom heftighed i hans ene øje, der glødede som kul.

Peechy Prauv, der aldrig kunne tie, bemærkede, at herren upåtvivlelig havde ret.

Kidd havde aldrig nedgravet penge ved Hudson, eller noget sted her på egnen, skønt alle og enhver påstår, at dette var en kendsgerning. Det havde været Bradisch og andre af buccanererne, der havde nedgravet penge, nogle sagde i Skildpaddebugten, andre på Long Island, endnu andre i nærheden af Helvedsporten. "Virkelig," føjede han til: "Mindes jeg et eventyr om Sam, den sorte fisker, der for mange år siden har tildraget sig, og der, efter hvad nogle påstår, skal have stået i forbindelse med buccaneerernes. Da vi her er blandt venner, og det ikke vil udbrede sig videre, så skal jeg fortælle Dem det. – Det var i en mørk nat, for mange år siden, da Sorte Sam vendte tilbage fra sin fiskefangst ved Helvedesporten –"

Her blev fortællingen pludselig kvalt i fødslen ved en bevægelse af den ubekendte, der lagde sin jernnæve med knoklerne nedad, med en så rolig kraft på bordet, at sporene af det var kendelige i træet, og så opbragt, med et grin som en rasende bjørn, fortælleren over skuldrene.

"Hør nabo!" sagde han med et betydningsfuldt nik: "I skal lade buccanererne og deres penge være i fred – gamle mænd og gamle kvinder må ikke give sig af med dem. De har for pengenes skyld tumlet sig lystigt omkring, sat liv og sjæl på spil for det, og hvor de så end ligger, så tro mig kun, at den, der får det, må stå i forbund med Fanden selv!"

På dette pludselige udråb fulgte en dyb tavshed i værelset. Peechy Prauv fo'r tilbage og den enøjede officer blegnede ligefrem. Wolfert, der i et mørkt hjørne af værelset med spændt opmærksomhed havde hørt på alle disse samtaler om skjulte skatte, så med en blanding af angst og ærefrygt på den dristige buccaneer, for det var, hvad han i virkeligheden holdt ham for. Der var en klingen med guld og en glimren af juveler i alle hans historier om det spanske hav, der gav enhver sætning af dem værd, og Wolfert ville have givet alt i verden, hvis han blot engang kunne have gennemrodet den svære skibskiste, som hans fantasi forestillede ham indtil randen fyldt med gyldne bægre, med krucifikser og med skønne runde punge fulde af dubloner.

Dødsstilheden, der herskede i selskabet, blev omsider afbrudt af den fremmede, der trak et uhyre ur af forunderligt og gammelt arbejde frem, hvilket, forekom det Wolfert, så ganske spansk ud. Da han trykkede på en fjeder, slog det ti, hvorpå sømanden spurgte om sin fortæring, betalte denne med en håndfuld udenlandske mønter, tømte sit krus fuldstændigt, og så, uden at tage afsked med nogen som helst, væltede sig ud af værelset, og brummende hen for sig buldrede op ad trappen til sit værelse.

Der gik nogen tid hen, inden selskabet brød tavsheden, der havde udbredt sig over det. Selv den fremmedes fodtrin, som man nu og da kunne høre, når han gik frem og tilbage i sit værelse, indgød en vis frygt. Imidlertid var den underholdning, de havde været i begreb med, for interessant til, at de ikke igen skulle have fortsat den. Et stærkt uvejr traf op, mens de var fordybet i deres samtale, og de strømme af regn, der styrtede ned fra himlen, tillod ikke at nære den tanke at gå hjem, før uvejret var forbi. De rykkede derfor alle nærmere sammen, og bad den hæderlige Peechy Prauv om at fortsætte sin fortælling, i hvilken han på en så uartig måde var blevet afbrudt. Han opfyldte såre gerne deres begæring, men talte dog i en næppe hørlig tone, som fra tid til anden tabte sig i tordenens rullen, holdt vel nu og da op og lyttede med øjensynlig skræk efter, når han hørte den fremmedes fodtrin over hovedet på sig. Følgende er indholdet af hans historie:

Den sorte fiskers eventyr

Hele verden kender Sorte Sam, den gamle fisker, eller som man sædvanlig kalder ham, Smudsige Sam, som i et halvt århundrede har fisket i Sundet. Nu er det mange, mange år siden, da Sam – som dengang var en så rask ung neger, som nogen i hele provinsen, og som arbejdede på Kilian Guydams mejeri på Long Island – efter at have endt sit dagværk fiskede en stille sommeraften i nærheden af Helvedsporten.

Han sad i en let jolle, havde, da han meget godt kendte strømmene og hvirvlerne, efter flodens forandringer også skiftet sin plads, og var faret fra Hønen og Kyllingerne til Svineryggen, fra Svineryggen til Potten, og fra Potten til Stegepanden. Ganske optaget af sin fangst, havde han ikke mærket, at ebben trådte hurtigt ind, indtil hvirvlens og malstrømmens bulder mindede ham om den nære fare, så at han havde voldsomt besvær med at lede sin jolle igennem fjelde og klipper og komme til spidsen af Blackwell's Island. Her kastede han anker i nogen tid og ventede på floden for at vende hjem med den. Da natten brød frem, blev det koldt og stormende. Enkelte mørke skyer trak sammen fra vesten, og nu og da forkyndte tordenens rullen eller et lyn, at der var et sommeruvejr i anmarch. Sam styrede derfor efter vindsiden af Manhattan-øen, fo'r langs med kysten, og kom således ind i en behagelig bugt, tæt under et stejlt, fremragende forbjerg, hvor han bandt sin jolle ved en træstamme, der stak frem af en klippesprække, og udbredte sine brede grene som en baldakin over vandet. Nu kom uvejret voldsomt op; vinden piskede strømmen, så at den sprøjtede op i hvidt skum; regnen raslede

på bladene, tordenen brølede langt højere, end den gør i dette øjeblik, lynet syntes at opfange skummet af floden, men Sam lå, beskyttet af klipper og træer, i sin jolle, indtil han, vugget af bølgerne, faldt i søvn.

Da han vågnede, var alting roligt. Uvejret havde lagt sig, og kun nu og da viste en svag lysning østude, hvor det var trukket hen. Natten var mørk, og ikke oplyst af Månen, og Sam sluttede af flodens højde, at det omtrent måtte være midnat. Han var i begreb med at gøre sin jolle løs for at vende hjem igen, da han i det fjerne så et lys glimte på vandet, der syntes hurtigt at nærme sig. Da de kom nærmere, så han, at det var en lygte, der stod i forenden af en båd, som gled hen i skyggen af strandkanten. Den drejede om i en lille bugt, tæt ved den, hvor han havde været. En mand sprang i land, søgte omkring med lygten, og råbte så: "Det er stedet – her er jernringen." Båden blev nu bundet fast, manden vendte tilbage til båden og hjalp sine kammerater med at bringe noget tungt i land. Da lyset faldt på skikkelserne, så Sam, at det var fem store karle af forvovent udseende med røde huer; derimod bar deres anfører en trekantet hat. Nogle af dem var bevæbnet med dolke eller lange knive og pistoler. De talte sagte med hinanden, og undertiden i et fremmed sprog, som Sam ikke kunne forstå.

Da de var landet, gik de igennem krattet, idet de afløste hinanden med at slæbe deres byrde op på den klippefulde bred. Sams nysgerrighed var spændt; han forlod altså sin jolle, og klatrede lydløst op ad en bjergryg, hvorfra man kunne overskue vejen. De var netop standset et øjeblik for at hvile sig, og anføreren søgte rundt i krattet med sin lygte. "Har I bragt

spaderne med?" spurgte en. "Her er de," svarede den anden, der bar dem på skuldrene.

"Vi må grave dybt, for at ingen kan opdage det," sagde en tredje.

En kold gysen fo'r gennem Sam. Han var overbevist om, at det var en morderbande, der ville begrave deres offer. Hans knæ rystede. Hans angst gjorde, at han kom til at ryste en gren, han holdt sig fast ved, idet han så ud over randen af klippen.

"Hvad er det?" råbte en af banden, "nogen rører sig derhenne i krattet!"

Man holdt lygten hen i retning af det sted, hvorfra støjen kom. En af rødhuerne spændte pistolen, og sigtede lige på den plet, hvor Sam stod. Denne stod ubevægelig, – åndeløs, og ventede at det næste øjeblik ville være hans sidste. Lykkeligvis var hans mørke hudfarve ham gunstig, og kunne ikke skelnes fra bladene rundt om.

"Der er ingen," sagde manden med lygten. "I vil for Fanden dog vel ikke fyre pistolen af, og bringe egnen i oprør?"

Hanen blev atter fat i ro, byrden læsset op, og folkene gik langsomt hen ad strandbredden. Sam fulgte dem med øjnene, mens lygten kastede enkelte strejflys igennem de dryppende buske, og først da, da de var helt ud af syne, vovede han at ånde friere. Nu tænkte han på atter at komme tilbage til sin båd og at fjerne sig fra et så farligt nabolag: men nysgerrigheden var stærkere end han selv. Han nølede, dvælede og lyttede. Efter nogen tid hørte han lyden af spaderne. "Nu graver de graven!" sagde han ved sig selv, og en kold sved trådte frem på hans pande.

Hvert stød med spaden, der løb igennem skoven, var et stik i hans hjerte; imidlertid var det klart, at de gravende gjorde så lidt støj som muligt. Alting havde udseende af en forfærdelig hemmelighed og forborgenhed. Sam havde altid haft smag for alt uhyggeligt – en mordhistorie var en sand fest for ham, og han forsømte aldrig en henrettelse. Han kunne ikke modstå den fristelse, trods alle farer, at nærme sig hemmelighedens skueplads og at belure de midnatlige svende ved deres arbejde. Han krøb derfor tomme for tomme forsigtigt videre, og gjorde sig den største umage på de tørre blade, så at deres raslen ikke skulle forråde ham. Omsider kom han til et sted, hvor der lå en stejl klippe imellem ham og banden, for han så skinnet af deres lygte belyse grenene af træerne på den anden side. Sam klatrede langsomt og tavs op ad klippen, kiggede hen over dens nøgne top, og så nu misdæderne lige under sig, og det så nær, at han dog ikke vovede at trække sig tilbage, skønt han hvert øjeblik måtte frygte for at blive opdaget, da man ellers ville have hørt den mindste bevægelse. Han blev altså, og så med sit sorte runde ansigt frem over klipperanden, ligesom Solen, når den hæver sig over horisonten, eller som den fuldkindede Måne på skiven af et stueur.

Rødhuerne havde næsten endt deres arbejde. Graven var udfyldt, og de lagde grønsværen omhyggeligt over den igen. Efter at det var sket, strøede de tørre blade på pletten "og nu," sagde anføreren, "skal Fanden selv ikke finde det igen!"

"Mordere!" råbte Sam uvilkårligt. Hele banden fo'r op, så i vejret, og så nu Sams runde, sorte hoved tæt over dem. Hans hvide øjne stirrede stift frem af deres huler, hans hvide tænder klaprede, og hans hele ansigt glinsede af kold sved.

"Vi er opdaget!" råbte den ene.

"Ned med ham!" råbte en anden,

Sam hørte pistolen blive spændt, men ventede ikke på skuddet. Han klatrede over fjeld og sten, gennem buske og torne, trillede sig som en igle ned ad skråningerne og klavrede op ad andre som en kat. Han hørte fra alle sider, hvorledes en eller en anden af banden kom ham i møde, for at afskære ham vejen. Omsider nåede han fjeldryggen ved floden. En af rødhuerne var tæt bag ved ham. Her stod en stejl klippe ligesom en mur foran ham, og syntes at spærre ham udvejen, da han heldigvis så en stærk ranke af en vild vinstok, ligesom et reb, hænge ned over klippen. Med en fortvivlelsens kraft sprang han løs på den, greb den med begge hænder og da han var ung og smidig, lykkedes det ham at svinge sig op til toppen af klippen. Her stod han ganske fri. Men rødhuen spændte sin pistol og trykkede af. Kuglen peb forbi Sams hoved. Farens øjeblik indgød ham en lykkelig tanke: han udstødte et højt skrig, faldt til jorden, og løsnede i samme øjeblik et klippestykke, der faldt støjende i floden.

"Ham har jeg affærdiget," sagde rødhuen til to eller tre af sine kammerater, da disse kom stønnende til: "Han vil ikke fortælle noget mere til andre end fiskene i vandet."

Nu gik hans forfølgere atter tilbage for at forene sig med deres staldbrødre. Sam gled tavs ned ad klippen, steg roligt i sin båd, løsnede den, og overlod sig til den rivende strøm, der på dette sted havde en mølleås hurtighed, og som snart drev ham bort derfra. Desuagtet vovede han først, da han var langt borte, at bruge sine årer, og nu fløj jollen afsted som en pil igennem Helvedsporten, og det uden at Sam havde ænset farerne ved

Potten. Stegepanden, ja ikke engang på Svineryggen: ej heller mente han at være fuldkommen sikker, forinden han velbeholden lå i sin seng på loftet i Guydams gamle mejeri.

Her standsede den hæderværdige Peechy Prauv for at få vejret og tage en slurk af sin naboes krus, der stod ved siden af ham. Hans tilhørere blev siddende med åbne munde og fremstrakte halse, ligesom en rede fuld af svaler, der spiler munden op for at få mere foder.

"Og er det alt?" råbte den pensionerede officer.

"Det er hele historien," sagde Peechy Prauv.

"Og opdagede Sam aldrig, hvad rødhuerne egentlig havde begravet der?" sagde Wolfert, der ikke havde andet i hovedet end barrer og dubloner, ivrigt.

"Ikke det jeg ved," sagde Peechy, "han havde ikke tid til det, og sandt at sige, heller ikke synderlig lyst til, at vove nok et væddeløb imellem klipperne. I øvrigt vidste jeg heller ikke, hvorledes han ville have fundet stedet igen, hvor graven var gravet, da alting ville have set anderledes ud ved dagslys. Og hvad ville det da have hjulpet at søge efter et lig, når man dog ikke kunne vente at bringe morderne til galgen?"

"Ja, men er De da vis på, at det var en død, som de begravede?" sagde Wolfert.

"Naturligvis," råbte Peechy Prauv triumferende, "går det da ikke igen i nabolaget indtil den dag i dag?"

"Går igen!" råbte flere af selskabet, spilede øjnene endnu mere op og rykkede deres stole endnu nærmere.

"Ja vist går det igen," gentog Peechy, "har da ingen af jer nogensinde hørt tale om fader Rødhue, der spøger på det gamle

mejeri i skoven, ved bredden af sundet, ikke langt fra Helvedsporten."

"Ih! Ja vist har jeg hørt noget lignende fortælle, men altid holdt det for kællingehistorier."

"Kællingehistorier eller ej," sagde Peechy Prauv, "mejeriet ligger tæt ved stedet. Det er allerede siden umindelige tider ubeboet, og står på et ensomt sted ved strandbredden; men de, der fisker deromkring, har allerede ofte hørt en sælsom støj; man har om natten set lys i skoven, og mere end engang øjnet en gammel karl med en rød hue ved vinduet, som folk holder for ånden af den mand, der er blevet begravet der. Tre soldater søgte engang nattely i bygningen, og gennemstøvede den fra oven til neden. De fandt den gamle fader Rødhue i kælderen ridende på et fad æblemost, med et krus i den ene og et bæger i den anden hånd. Han tilbød dem en drik af sit bæger, men i det samme øjeblik, da en af soldaterne ville sætte det til tønden, – hu! da fo'r et lyn igennem kælderen, blændede dem alle på nogle minutter, og da de atter kunne se, var krus, bæger og Rødhue forsvundet og intet andet tilbage end det tomme fad!"

I det samme øjeblik flammede den pensionerede officer, der var blevet meget søvnig og med halvtlukkede øjne nikkede over sin drik, på engang op som en udgående prås.

"Det er alt sammen dum snak!" sagde han, da Peechy havde sluttet sin sidste historie.

"Nå, jeg vil vel ikke ligefrem indestå for sandheden," sagde Peechy Prauv, "skønt hele verden meget vel ved, at det ikke er så ganske rigtigt med huset og stedet. Men hvad historien med Sorte Sam angår, så tror jeg den så bestemt, som om den var hændt for mig selv."

Den levende deltagelse, som selskabet havde taget i denne samtale, havde slet ikke ladet dem mærke det oprør, der udenfor herskede blandt elementerne, da de pludselig blev elektriserede af et frygteligt tordenbrag. En larmen og bragen fulgte efter, hvorved bygningen blev rystet indtil grunden. – De sprang alle op fra deres sæder, og troede enten at det var et jordskælv, eller at den gamle Rødhue med alle sine rædsler kom over dem. De lyttede et øjeblik, men hørte intet videre end regnen, der slog imod vinduerne, og vinden, der hylede imellem træerne. Årsagen til denne bragen blev snart klar ved synet af en gammel neger, der stak hovedet ind ad døren, og hvis hvide okseøjne stak af imod hans kulsorte isse, der var våd af regnen og glinsede som et spejl. Han meldte i et kun halvt forståeligt sprog, at lynet var slået ned i køkkenskorstenen.

En pause i uvejret, som nu skiftevis hævede og atter lagde sig, frembragte en øjeblikkelig stilhed. I dette øjeblik hørte man et skud fra en flintebøsse, og et langtrukkent råb, der lignede et skrig, lød fra strandbredden. Alle styrtede hen til vinduet. Nu faldt et andet skud, og man hørte endnu et langt råb, der blandedes vildt med et heftigt vindstød. Det syntes, som om skriget kom fra vandenes dyb, for skønt uophørlige lyn udbredte lys over strandbredden, var der dog ingen at se.

Pludselig åbnedes et vindue i værelset ovenpå, og den hemmelighedsfulde fremmede råbte et højt "holla!" Man råbte til hinanden frem og tilbage, men i et sprog, som ingen blandt skænkestuens selskab forstod. Snart mærkede man, at vinduet atter blev lukket, og nu opstod en stærk støj ovenpå, ligesom om alle møblerne i værelset blev trukket frem og slæbt omkring.

Negertjeneren blev kaldt op, og man så straks efter, hvorledes han var den gamle mand behjælpelig, med at slæbe den svære skibskiste ned ad trapperne.

Værten var fuld af forundring. – "Hvorledes! De vil vel ikke gå til søs i sådan en storm?"

"Storm!" sagde den anden foragtelig, "De vil dog vel ikke kalde en sådan smule vejr for storm?"

"De vil jo blive våd lige indtil skindet – De vil hente Dem døden!" sagde Peechy Prauv deltagende.

"Død og al ulykke!" råbte søuhyret, "præk dog ikke noget om vejret for en mand, der har krydset i hvirvler og tornadoer!"

Den underdanige Peechy tav atter bomstille. Stemmen fra vandet lod sig høre på ny og med en utålmodig tone. De omkringstående stirrede med fordoblet frygt på stormens mand, der syntes at være kommet op af havets dyb og nu atter blev fordret tilbage igen. Da han ved hjælp af negeren bar sin svære skibskiste hen til strandbredden, betragtede de denne med en overtroisk følelse og halvt i tvivl, om han virkelig ville sætte sig på den og begive sig ud på de vilde vover. De fulgte ham i nogen afstand med en lygte.

"Væk med lyset!" brølede den hæse stemme fra vandet, "vi behøver intet lys her!"

"Død og helvede," råbte den gamle søhelt, idet han hurtigt vendte sig imod dem: "tilbage med jer!"

Wolfert og hans kammerater trådte forskrækkede tilbage. Imidlertid tillod nysgerrigheden dem ikke at fjerne sig helt. Et langt henfarende lyn trak nu hen over bølgerne, og lod se en båd fuld af folk, der lå ved en spidsen af en klippe; den steg og sank ved de mægtige brændinger, og ved hver stigen piskede vandet.

Kun med møje blev den ved hjælp af en bådshage holdt fast til klippen, for strømmen trak frygteligt omkring spidsen. Den gamle søhelt hævede enden af den svære kiste over rælingen af båden, og havde netop taget fat i håndtaget på den anden side for at trække den ind, da båden ved bevægelsen blev drevet fra land. Kisten gled ned fra rælingen, sank ned i bølgerne og trak den gamle hovedkulds med sig. Et højt skrig lød fra strandbredden, og en strøm af forbandelser fra folkene om bord. Men mand og båd blev revet bort af flodens voldsomme strøm. Et ravnesort mørke indtrådte atter. Wolfert Webber troede at høre et nødskrig, og at se en hæve hænderne om bistand; men da lynet atter trak hen over vandet, var alt tomt, hverken mand eller båd var mere at se; der var intet videre at høre end bølgernes støjen og rasen, idet de susede forbi.

Selskabet vendte tilbage til kroen for at vente på at stormen ville lægge sig. Enhver indtog igen sin plads, og så på hinanden fuld af ængstelse. Hele scenen havde ikke varet fem minutter, og der var næppe blevet vekslet et dusin ord. Når man betragtede egestolen, så kunne man næsten ikke tænke sig, at det besynderlige væsen, der endnu for kort tid siden havde haft den i besiddelse, der havde været så fuld af livskraft og herkulisk styrke, nu skulle være et lig. Her stod endnu det glas, han nys havde drukket af; hist lå endnu asken af hans pibe, som han, så at sige, havde røget med sit sidste åndedrag. Idet de hæderværdige borgere pegede hen på disse sager, påtrængte sig dem tillige den frygtelige overbevisning om den menneskelige tilværelses uvished, og enhver var til mode, som om jorden, hvorpå han stod, ved dette frygtelige eksempel var blevet mindre sikker.

Da de fleste af selskabet imidlertid besad den fortræffelige filosofi, der lærer mennesket modigt at bære næstens modgang, søgte de snart at trøste sig over den gamle søhelts sørgelige ende. I særdeleshed var værten fornøjet over, at den stakkels kære mand, inden han var gået bort, havde betalt sin regning, og han holdt ved denne lejlighed en slags ligtale. "Han kom," sagde han, "i storm, og han gik i storm – han som om natten, og han gik om natten – han kom, ingen ved hvorfra, og han er gået bort, ingen ved hvorhen. Så vidt mig er bekendt, er han atter på sin kiste gået til søs, og lander måske, for på den anden side at plage andre folk – uagtet det dog altid er jammerskade," føjede han til, "at når han nu engang er gået til Davy Jones kiste Note 29), at han da ikke har efterladt os sin egen kiste."

"Hans kiste! St. Nikolas bevare os!" råbte Peechy Prauv; "jeg ville for alverdens guld ikke have denne skibskiste i huset hos mig; jeg er overbevist om, at han om natten ville komme igen og rumstere, og at kroen ville blive et spøgelseshus; og hvad det angår, at han skulle være gået til søs på sin kiste, så erindrer jeg, hvad der er hændt skipper Onderdonks skib på hans rejse fra Amsterdam. Bådsmanden døde under en storm; man svøbte ham i et ligklæde, lagde ham i hans egen kiste, og kastede ham over bord, men glemte i hastværket at holde bøn over ham. Stormen brølede stadig højere; man så den døde sidde i sin kiste og fare frem med sit ligklæde som sejl, tæt bag ved skibet, og havet som ild skumme foran ham; man lænsede dag for dag og nat for nat, og ventede hvert øjeblik at strande; hver nat så man den døde bådsmand i sin skibskiste, hvorledes han søgte at indhente skibet, og hørte lyden af hans fløjte midt i vinden, og han syntes at sende store, bjerghøje bølger efter dem, der

ville have sænket skibet, hvis man ikke havde lukket lugerne for kahytsvinduerne. Således vedvarede det, indtil man i tågen ved New Foundland tabte ham af sigte, og man troede nu, at han havde vendt sit fartøj, og var styret til de dødes ø – det kommer der af, at man begraver nogen på søen, uden at fremsige de tilbørlige bønner."

Uvejret, der hidtil havde opholdt selskabet, var forbi. Sukkeruret i forstuen bebudede midnat. Enhver ilede med at komme hjem; for disse rolige borgere blev sjældent ude så sent på natten. Uvejret, der hidtil havde mørknet alt omkring dem, var trukket bort, og stod kun stadig i flokkede skymasser ved horisonten, belyst af den lyse måne, der så ud som en lille, i et palads af skyer hængende sølvlampe.

Den skrækkelige tildragelse om natten, og de forfærdelige fortællinger, man havde hørt, havde efterladt en overtroisk frygt hos dem alle. Enhver kastede et rædsomt blik på den plet, hvor buccaneeren var forsvundet, og troede hvert øjeblik at se ham sejle i det kølige måneskin på sin kiste. De sitrende stråler spejlede sig i vandet, men alting var roligt, og strømmen krusede sig på det sted, hvor han var gået under. Selskabet trængte sig sammen i en lille flok, da det begav sig hjem, især, når man gik over en ensom mark, hvor nogen var blevet myrdet. Selv degnen, da han til sidst måtte gå alene, gjorde – uagtet han, ville man måske nok tænke, vist nok var vant til ånder og spøgelser – en stor omvej for ikke at gå over sin egen kirkegård.

Nu havde Wolfert Webber indsamlet et frisk forråd af historier og meninger, han kunne ruge over. Disse fortællinger om potter med guld og spanske skatte, der hist og her og

overalt var gravet ned imellem klipperne og bugterne ved denne vilde kyst, gjorde ham næsten svimmel. "Hellige Nikolas!" råbte han halvhøjt, "er det da ikke muligt at hæve en af disse skatte, og blive rig på et øjeblik? Hvor hårdt er det dog, at jeg således dag ud og dag ind må grave og grave, for kun at erhverve mig et stykke brød, mens et lykkeligt stød med spaden kunne bringe mig til for hele resten af livet at køre i karet!"

Idet han således vendte alting i tankerne om det der var nævnt om den sorte fiskers besynderlige eventyr, lånte hans fantasi fortællingen en ganske anden farve.

Han så ikke andet i rødhuernes bande end en hob pirater, der nedgravede deres bytte, og atter vågnede hans begærlighed ved tanken om muligheden for, at han dog til sidst kunne komme på sporet efter disse skjulte rigdomme. Han var til mode som den havesyge beboer af Bagdad i *Tusind og én Nat*, da han havde besmurt sit øje med dervishens tryllesalve, og nu kunne se alle Jordens skatte. Småkasser med nedgravede juveler, kister og barrer, og fade med udenlandske mønter syntes at kikke venligt frem af deres skjul på ham, og at anråbe ham om at løse dem af deres alt for tidlige grav.

Da han underhånden indhentede efterretninger om egnen, hvor, efter man sagde, fader Rødhue gik igen, fandt han sin formodning endnu mere bestyrket. Han erfarede, at stedet flere gange havde været besøgt af erfarne skattegravere, omend ingen af dem havde haft held med sig. Tværtimod var de altid blevet forfulgt af en eller anden ulykke, sandsynligvis, forudsatte Wolfert, fordi de ikke var gået til værks til rigtig tid og med behørig højtidelighed. Det sidste forsøg havde en vis Cobus Quackenbos gjort, der havde gravet en hel nat igennem,

og derved fundet en utrolig hoben vanskeligheder, for, ligesom han kastede en skovlfuld jord ud af hullet, kastede usynlige hænder to ind igen. Imidlertid var det lykkes for ham, at komme ned til en jernkiste; men i samme øjeblik havde en frygtelig brølen hævet sig, sælsomme skikkelser havde danset og raset omkring hullet, og til sidst havde han fået en dragt prygl af usynlige knipler, så at han hurtigt måtte begive sig bort fra det forbudte sted. Dette havde Cobus Quackenbos fortalt på sin dødsseng, der var altså ikke tvivl mulig. Han havde anvendt flere år af sit liv på skattegraveri, og ville sandsynligvis have gjort sin lykke ved det, hvis han ikke for kort tid siden var død i fattighuset af en hjernebetændelse.

Nu var Wolfert Webber i en forfærdelig angst for, at nogen anden eventyrer skulle få nys om de skjulte penge. Han bestemte sig derfor til hemmeligt at opsøge den sorte fisker, og antage ham som ledsager til stedet, hvor han havde set begravelsens hemmelighedsfulde begivenhed. Sam var let at finde, for han var en af de gamle tilvante skabninger, der bor så længe et sted, at de har erhvervet sig en plads i den offentlige mening, og bliver kendte folk. Der fandtes ingen gudsforgåen knægt i byen, der ikke kendte fiskeren Sorte Sam, og som ikke troede sig berettiget til at spille den gamle neger et puds. Sam havde i mere end et halvt århundrede ført et amfibieliv ved bredden af bugten og på selve bugtens fiskepladser. Han tilbragte den største del af sin tid på og i vandet, især i nærheden af Helvedesporten, og man kunne i slet vejr let have antaget ham for et af de spøgelser, der plejede at gå igen i denne havbugt. Her var han at se til alle tider og ved al slags vejrlig, liggende for anker i sin jolle imellem vandhvirvlerne,

eller som en haj på spor efter et vrag, da der i nærheden af et sådant skal være de fleste fisk at fange. Han kunne også sidde hele timer på en klippe og skue ud i tågen og støvregnen, som en ensom hejre, der lurer på sit rov. Han kendte hvert hul og hver krog i Wallabout Bay indtil Helvedesporten, og fra Helvedesporten til Fandens Trappe, og man påstod endog, at han vidste at kalde alle fiskene i floden ved deres døbenavne.

Wolfert fandt ham i hans hytte, der ikke var meget større end et mådeligt hundehus. Den var slået sammen af levninger af vrag og drivtømmer, og stod på klippekysten, ved foden af et gammelt fort, netop ovenfor det sted, hvor nu spidsen af batteriet ligger. En "temmelig gammel, fiskeagtig lugt" var udbredt over stedet. Årer og medestænger var støttet op til muren af fortet; et net lå udbredt i sandet for at tørres, en båd var trukket op på land, og ved døren til hytten sad Sorte Sam selv og nød den sande negers lykke: at sove i solskinnet.

Det var mange år siden, at Sams ungdommelige eventyr var passeret, og mangen vinters sne havde bleget hans hårs krusede uld. Imidlertid erindrede han endnu meget vel alle omstændighederne, for han havde ofte måttet fortælle historien, skønt han i sin fremstilling på mange punkter afveg fra Peechy Prauv, ligesom det da ikke sjældent er tilfældet med troværdige historieskrivere. Men hvad der angik skattegravernes senere efterforskninger, så vidste Sam intet om det, for det var en sag, der lå helt uden for hans territorium; ej heller ville den forsigtige Wolfert give hans tanker i denne henseende nogen ny retning. Hans eneste ønske var at få den gamle fisker som lods til stedet, og det var let at få sat i værk. Den lange tid, der var henrundet siden Sams natlige eventyr,

havde kvalt al hans frygt for stedet, og løftet om en lille belønning bragte ham pludselig ud af søvnen og solskinnet.

Floden var dem imod, så at de ikke kunne gøre rejsen til søs, men Wolfert var for utålmodig efter at komme til det forjættede land til at han kunne vente på ebben; de begav sig altså afsted til lands. Efter at de havde tilbagelagt fire eller fem engelske mil, kom de til kanten af en skov, der på den tid dækkede den østlige side af øen. Denne lå netop på den anden side af det venlige Bloemendael. Her drejede de om ad en lang gang, der snoede sig mellem træer og buske, som var begroet således af ukrudt og kongelys, som om den sjældent blev betrådt, og så tæt overskygget, at man kun havde en slags skumring inde i den. – Vilde vinranker slyngede sig fra et træ til et andet, og slog vandreren i ansigtet; deres klæder blev hængende ved brombær og vilde rosenstokke, idet de gik forbi, bændelslangen gled hen over vejen, den plettede tudse sprang og krøb foran dem, og den rastløse fluefænger peb til dem ud af hver tykning. Havde Wolfert været meget belæst i eventyr, så havde han kunnet tro, at han betrådte en forbuden, fortryllet jordbund, eller at det var nogle af de vogtere, der vågede over de nedgravede skatte. Men således som det nu stod, gjorde allerede stedets øde og de frygtelige historier, der stod i forbindelse med den forbindelse, et stærkt indtryk på ham.

Da vandringsmændene havde nået gangens nederste ende, befandt de sig nær ved kysten af Sundet, og på en slags amfiteater, der var indesluttet af træet. Denne plet havde før været en grønning, men nu var den begroet med vilde roser og en mængde ukrudt. Ved den ene ende, tæt ved flodbredden, stod en bygning, der ikke så meget bedre ud end en grusbunke,

og af hvis midte der hævede sig en sammenhængende række skorstene som et enkelt tårn. Havbugtens strømme flød tæt ved dens fod, og vildtvoksende træer dykkede deres grene i den.

Wolfert tvivlede ikke på, at det var fader Rødhues spøgelseshus, og erindrede sig Peechy Prauvs fortælling. Aftenen nærmede sig, og lyset, der brudt faldt gennem træernes blade, gav det hele et mørkt udseende, der var velegnet til at give en hemmelig følelse af frygt eller overtro endnu mere næring. Natravnen, der fløj i luftens højeste egne, udstødte sit sørgelige, anelsesfulde skrig, træpikkeren bankede nu og da på et hult træ, og ildfinken strøg med sine mørkerøde vinger forbi dem. Nu kom de til en indhegning, som før i tiden havde været en have. Denne trak sig hen til foden af en klipperyg, men var intet andet end en ørken af ukrudt, imellem hvilket hist og her stod en forvildet rosenbusk eller et med mos begroet fersken- eller blommetræ. Ved denne haves nederste ende kom de forbi en slags hvælving, som var anbragt ved den høje strandbred, henimod vandet. Den lignede et plantehus. Døren var, skønt rådden, dog endnu temmelig stærk, og syntes at være sammenflikket for nylig. Wolfert stødte den op, hængslerne knagede stærkt, døren stødte på noget, der lignede en kasse, man hørte det klapre, og en hjerneskal rullede ud på jorden. Wolfert trådte gysende tilbage, men beroligede sig atter, da negeren sagde ham, at det var en hollandsk familiebegravelse, der tilhørte godsejeren, en beretning, der blev bekræftet ved at man så flere ligkister af forskellig størrelse i det indre. Sam havde, da han endnu var barn, nøje kendt alle disse lokaliteter, og vidste, at han ikke kunne være ret langt borte fra det sted, de søgte.

Vandrerne tiltrådte nu deres vej ned ad stranden til, klatrede hen ad klipperyggen, som ragede frem over vandet, og måtte ofte holde sig fast ved buske og vilde vinranker for ikke at styrte ned i den dybe og rivende strøm. Omsider nåede de en lille bugt, eller rettere en indbøjning i stranden. Den var beskyttet af stejle klipper og beskygget af egebuske og kastanjetræer, så at den var lukket inde og næsten fuldstændig skjult af det. Strandbredden blev stadig lavere og lavere, men strømmen flød dyb, sort og rivende hen ad de fremstående spidser.

Negeren blev stående, løftede sin smule hat, og kløede et øjeblik sin grå isse, mens han betragtede denne bugt; slog da pludselig hænderne sammen, skred glad fremad og pegede på en stor jernring, der var gjort fast ved klippen, netop der, hvor en bred stenplade frembød et bekvemt landingssted. Dette var stedet, hvor Rødhuerne var landet. Årene havde forandret stedets forgængelige enkeltheder; men klipper og jern giver kun langsomt efter for tidens indflydelse. Da Wolfert så nøjere til, bemærkede han tre kors, der var hugget ind tæt over ringen i klippen, og uden tvivl havde en hemmelighedsfuld betydning.

Den gamle Sam genkendte nu uden besvær den overhængende klippe, under hvilken hans jolle havde ligget under uvejret. At forfølge den vej, som den midnatlige bande havde valgt, var en vanskelig opgave. Ved hin skæbnesvangre begivenhed havde dramaets personer så meget optaget hans ånd, at han kun havde ydet stedet meget lidt opmærksomhed, og desuden så disse steder meget forskellige ud ved dag og ved nat. Da de imidlertid havde vandret en tid omkring, kom de til en åbning imellem træerne, om hvilken Sam troede, at den lignede det sted, han kunne huske. En klippe af mådelig

størrelse hævede sig som en mur på den ene side; her troede han at genkende stedet, hvorfra han havde beluret de gravende. Wolfert undersøgte stedet nøjere, og opdagede omsider tre kors, lig dem over jernringen, som var dybt indhugget i klippen, men næsten ukendelige ved det mos, de var overgroet med. Hans hjerte hoppede af glæde, for han tvivlede nu ikke længere på, at dette var buccaneerernes særlige tegn. Alt hvad der endnu var tilbage for ham at gøre, var at finde den plet, hvor skatten lå begravet, for ellers måtte man have gravet der på lykke og fromme for at finde byttet, og han havde allerede haft nok af sligt unyttigt arbejde. Men her vidste den gamle neger slet ikke mere, hvor han var, og satte Wolfert i største forvirring ved de mange formodninger, som han opstillede, for hans erindringer var alle højst dunkle. Undertiden påstod han, det måtte være ved foden af et morbærtræ i nærheden, så var det tæt ved en stor hvid sten, så måtte det have været ved foden af en lille høj, lidt borte fra klipperyggen, indtil Wolfert omsider blev lige så forvirret som han selv.

Nu begyndte aftenskyggerne at udbrede sig over skoven, og klipper og træer flød ud i hinanden. Det var åbenbart for sent at foretage noget; heller ikke havde Wolfert noget værktøj med sig til at fortsætte sine undersøgelser med. Tilfreds med at have fundet stedet, mærkede han sig alle kendetegn, for at han straks kunne finde det igen, og begav sig nu på tilbagevejen, fast bestemt på uden ophold at forfølge sit gyldne foretagende.

Da hovedfrygten, der indtil nu havde undertrykt alle andre følelser, i nogen grad var forsvundet, så begyndte fantasien sine vandringer, og fremviste tusinde skikkelser og skuffende billeder, mens Wolfert gik igennem disse uhyggelige egne.

Pirater, hængende i lænker, syntes at dingle ned fra alle træer, og hvert øjeblik ventede han en eller anden spansk *don*, med halsen skåret op fra det ene øre til det andet, stige langsomt frem af jorden og se ham ryste en spøgelsesagtig pengesæk.

Tilbagevejen førte igennem den forfaldne have, og Wolferts nerver var nu så stærkt pirrede, at en fugls flyven, et blads susen, faldet af en nød var tilstrækkeligt til at ryste dem. Da begge betrådte haven, øjnede de en skikkelse i det fjerne, som kom langsomt ned fra en af gangene, og som syntes næsten at segne under tyngden af en byrde. De blev stående og betragtede skikkelsen opmærksomt. Den syntes at bære en ulden hue, og hvad værre var, en hue af blodrød farve. Skikkelsen bevægede sig langsomt fremad, steg op ad brinken, og stod stille foran gravhvælvingen. I det øjeblik, den ville træde ind, så den sig omkring. Hvor stor var Wolferts skræk, da han genkendte den druknede buccaneers græsselige åsyn! Han udstødte et forfærdelsesskrig. Skikkelsen hævede langsomt sin jernnæve, og rystede den med skrækkeligt truende gebærder.

Wolfert blev ikke stående, men ilede derfra, uden så meget som at se sig omkring, så hurtigt hans fødder kunne bære ham, og Sam forsømte ikke at følge ham i hælene, da al hans gamle skræk atter vågnede. Således snublede de da begge over buske og krat, forskrækkedes over enhver brombærbusk, som de blev hængende i med skøderne, og standsede ikke for at trække vejret, førend de havde fundet ud af den farefulde skov, og nåede vejen til byen.

Der gik flere dage, inden Wolfert kunne fatte mod nok til at fortsætte foretagendet videre, så meget havde synet af den græsselige buccaneer – levende eller død – forfærdet ham. Men

hvilke modsigelser var der ikke i hans sind! Han forsømte alle sine forretninger, tabte sin madlyst, var ustandselig fraværende i tanker og ord, og begik den ene fejl efter den anden. Hans ro var borte, og når han sov, sad maren på hans bryst i skikkelse af en stor pengepose. Han talte da om uberegnelige summer, troede at være i gang med skattegravning, kastede lagnerne til højre og venstre, som om han skuffede jorden bort, greb under sengen, som om han søgte efter skatten, og traf, som han troede, en uvurderlig potte guld frem.

Madam Webber og hendes datter var i fortvivlelse over alt dette, som de anså for et tilbagefald af hans sindsforvirring. Der gives to familieorakler, af hvilke de hollandske husmødre enten drager det ene eller det andet med på råd i alle meget slemme og betænkelige tilfælde – præsten og lægen. I nærværende tilfælde tog de deres tilflugt til den sidste. Der var på den tid en lille, sort, mølædt læge, der blandt Manhattoes gamle kvinder ikke alene var berømt for sin erfarenhed i lægevidenskaben, men også for sine kundskaber i alle sælsomme og hemmelighedsfulde ting. Hans egentlige navn var dr. Knipperhausen, men han var mere bekendt under navn af *den tyske doktor*. Til ham begav de stakkels kvinder sig for at hente råd og bistand for Wolfert Webbers sindsforvirring.

De fandt doktoren siddende i sit lille studerekammer, klædt i sin visdomsgevandt af mørk kamelot, og med den sorte fløjlshue på hovedet, efter Boxerhaaves, van Helmonts og andre lærde lægers forbillede. Med et par grønne i sort horn indfattede briller på den tykke næse, rugede han over en tysk foliant, i hvilken hans mørke ansigt afspejlede sig.

Doktoren hørte med dyb opmærksomhed beretningen om tegnene på Wolferts sygdom; men da de talte om, at han rasede om nedgravede penge, spidsede den lille mand ørene. Ak! de stakkels kvinder vidste ikke, hvem de havde kaldt til hjælp.

Doktor Knipperhausen havde tilbragt sit halve liv med at søge korte veje til lykken; en syssel, der koster mange deres hele levetid. Han havde i sin ungdom henlevet nogle år i Harzen i Tyskland, og havde af bjergfolkene fået mange ypperlige anvisninger over måden at søge skatte, som er skjult i jorden. Han havde også under en rejsende vismand, der, foruden lægevidenskabens hemmeligheder, kendte til hekseri og taskenspillerkunsten, videre fortsat sine studier. Hans ånd var følgelig rigeligt udstyret med alle slags hemmelighedsfulde kundskaber; han havde fusket lidt i astrologien, alkymien og spådomskunsten, vidste, hvorledes man skulle få frastjålne penge igen og hvor der lå kilder; kort sagt, han havde ved sin videns hemmelighedsfulde beskaffenhed erhvervet sig navn af *den tyske doktor*, hvilket næsten er de samme som sortekunstner.

Der var ofte kommet doktoren rygter for ørene, at der lå skjulte skatte flere steder på øen, og han havde længe været begærlig efter at komme på sporet af disse. Næppe havde de fortalt ham om Wolferts drømme, som han både havde haft vågende og sovende, før han deri fandt de bekræftede tegn på et heldigt skattegraveri, og ikke spildte nogen tid for at komme på spor efter sagen. Længe havde den gyldne hemmelighed ligget centnertung på Wolferts hjerte, og da en huslæge er en slags skriftefader, så var han glad ved at få en lejlighed til at meddele den. Lægen var imidlertid, langt fra at helbrede sygdommen, netop selv smittet af den. Omstændighederne, der kom til syne

ved sagen vakte hele hans begærlighed; han tvivlede ikke et øjeblik på, at der et eller andet sted i nærheden af de hemmelige kors lå skjulte penge, og han tilbød at være Wolfert behjælpelig ved efterforskningen. Han fortalte ham, at der ved et foretagende af *den* slags måtte iagttages en dyb hemmelighedsfuldhed og stor forsigtighed, at man kun om natten, under iagttagelse af visse former og højtideligheder kunne opgrave skatte, at der herved måtte opbrændes visse urter, visse hemmelighedsfulde ord skulle gentages, og at skattegraverne først og fremmest måtte forske sig med en ønskekvist, der besad den egenskab, at angive stedet på jordens overflade, under hvilket skatte lå skjult. Da doktoren havde befattet sig med disse ting, så overtog han det at træffe alle behørige forberedelser, og da Månens kvarterskifte var gunstigt, forpligtede han sig til en vis nat at tilvejebringe ønskekvisten.

(Følgende anmærkning fandtes ved dette sted med hr. Knickerbockers hånd:

"De letsindige gemytter, der altid gerne forhåner naturens hemmeligheder, har også skrevet meget imod ønskekvisten; imidlertid er jeg deri ganske enig med dr. Knipperhausen, og tror fuldkommen på den. Jeg vil ikke påstå, at man ved hjælp af den kan opdage stjålet og skjult gods, markernes grænsesten, spor af røvere og mordere, eller selv de tilstedeværende underjordiske kilder og vandstrømme, selv om jeg ikke tror, man ganske kan frakende den denne egenskab; men på dens kraft til at opdage ædle metallers årer eller skjulte penge, tvivler jeg ikke mindste måde. Nogle siger, at kvisten kun drejer sig i de folks hænder, der er født i bestemte måneder af året, hvorfor stjernetyderne også altid

rådspurgte planeterne, når de ville skaffe sig en talisman. Men andre har påstået, at ønskekvistens egenskaber enten var en virkning af tilfældet, eller et bedrag af dem, der holdt den, eller at det var Fandens værk. Således siger den ærværdige fader Kaspar Sebett i sin afhandling om magien:

"Propter haec et similia argumenta audacter ego promisero, vim con versivam virgulae bifurcatae nequaquam naturalem esse, sed vel casu vel fraude virgulam tractantis, vel ope diaboli, etc. – dvs. Af disse og lignende grunde tør jeg dristigt påstå, at den gaffelformede kvists kraft, at dreje sig, aldeles ikke er naturlig, men at den opkommer ved tilfælde, eller ved dens list, der fører den, eller ved Fandens hjælp, osv.

Også Georgius Agricola var af den mening, at dette blot var et Fandens blændværk, for at få de havesyge og uforsigtige i sine kløer, og lægger i sin afhandling de re Metallica *en ganske besynderlig vægt på de hemmelighedsfulde ord, som de, der betjente sig af ønskekvisten på hans tid, udtalte.*

Jeg tvivler imidlertid ikke på, at ønskekvisten er en af den naturlige magis hemmeligheder, som lader sig forklare af naturlige genstandes sympati, hvorpå planeterne indvirker, som ved enkelte personers stærke tro får en vis kraft.

Man søger ønskekvisten ved det behørige måneskifte, giver den den rigtige form, betjener sig af den med den fornødne højtidelighed og med fuld tillid til dens virksomhed, og jeg tør anbefale den til mine medborgere som et aldeles pålideligt middel til at finde de forskellige steder på Manhattan-øen, hvor skatte i gamle dage er gravet ned."

D.K.)

Wolferts hjerte hoppede af glæde over, at han havde fundet en så lærd og duelig bistand. Alting blev drevet hemmeligt og

med stor iver. Doktoren holdt flere rådslagninger med sin patient, og den gode husmoder kunne ikke noksom rose hans besøgs beroligende virkning. Den vidunderlige ønskekvist, denne store nøgle til naturens hemmeligheder, var imidlertid blev forfærdiget. Doktoren havde til den ende gennembladet alle sine magiske bøger; den sorte fisker skulle i sin jolle bringe dem til skuepladsen for foretagendet, opgrave skatten med spade og hakke, og lade sin båd med det svære bytte, som de så vist håbede at finde.

Omsider korn den til det farefulde foretagende bestemte nat. Inden Wolfert forlod huset, rådede han sin kone og datter til at gå til sengs, og ikke blive foruroligede, hvis han måske ikke skulle komme hjem om natten. Som alle fornuftige kvinder overfaldt en dødelig forskrækkelse dem straks, da de hørte, at de ikke skulle ængste sig. De mærkede let i hans hele væsen, at der var noget usædvanligt i værk, og alle deres bekymringer over hans sinds forstyrrede tilstand vågnede med tifold styrke; de hang sig ved ham, besværgede ham, ikke at udsætte sig for natteluften; men alt forgæves! Når Wolfert engang sad på sin kæphest, så var det ikke let at hæve ham af sadlen.

Det var en klar, stjernelys nat, da han trådte ud af det Webberske palads' forhal. Han bar en stor, nedslået hat, der under hagen var sammenbundet med hans datters halstørklæde, fordi han skulle være beskyttet imod natteluften, og madam Webber kastede ham sin lange, røde kåbe over skuldrene og bandt den om hans hals.

Doktoren var af sin husholderske, den årvågne madam Ilse, ikke mindre omhyggeligt forsynet og udstafferet. Han drog ud i sin kamelots slåbrok, som han bar som overkjole, havde oven på

sin sorte fløjlshue presset en trekantet hat, en tyk bog med spænder under armen, en kurv med præparater og tørrede urter i hånden, og i den anden den undergørende ønskekvist.

Den store tårnklokke slog ti, da doktoren og Wolfert gik forbi kirkegården, og gadevægteren råbte med hæs stemme et langtrukkent og klagende: "Klokken er slagen ti!" Hele den gammeldags lille flække lå allerede i dyb søvn. Intet afbrød den højtidelige tavshed, andet end en liderlig, om natten omsværmende hunds gøen, eller en romantisk kats serenade.

Sandt nok troede Wolfert mere end én gang at høre hemmelige fodtrin i nogen afstand bag ved sig; men det kunne også være genlyden af deres egne trin på de stille gader. Det forekom ham også engang, som om han så en lang skikkelse snige sig bag efter dem; den blev stående, når de stod stille, og bevægede sig, når de gik videre; men lygtens mørke og flagrende lys kastede en så uvist lysning og skygge, at alt dette måske kun var indbildning.

De fandt den gamle fisker ventende på dem, siddende i agterenden af sin jolle, der tæt ved hans lille hytte lå for anker, og rygende sin pibe. En hakke og spade lå i båden, ligesom en blændlygte og en stendunk med godt hollandsk dobbelt, som den ærlige Sam sandsynligvis satte mere tillid til, end doktoren til sine materialier.

Således indskibede de tre værdige mænd sig da på deres nøddeskal af et fartøj til deres natlige foretagende, med en visdom og et mod, der kun kunne sættes ved siden af den, hvormed de tre mænd fra Gotham gik til søs i en skal [Note 30)]. Floden steg og kom hurtigt op ad havbugten; strømmen rev dem væk med sig, uden at de næsten behøvede at gribe åren.

Byens omrids lå i stygge; kun hist og her glimtede et svagt lys fra en sygestue eller fra et kahytsvindue på et fartøj, der lå for anker på floden. Ingen sky omhyllede den mørkeblå stjerneklare himmel, hvis lys spejlede sig på den rolige strøms overflade, og et stjerneskud, det udbredte sit blege skin just i den retning, i hvilken de roede, blev af doktoren udlagt som et såre gunstigt tegn.

Efter et kort ophold gled de rundt om spidsen af Corlear's Hook med den landlige kro, som havde været skuepladsen for så sælsomme natteeventyr. Beboerne var allerede gået til hvile, og huset var mørkt og stille. Wolfert følte, hvorledes en kold gysen fo'r gennem ham, da de roede forbi spidsen, hvor buccaneeren var forsvundet. Han viste doktor Knipperhausen den. Mens de så derhen, troede de virkelig at se en båd ligge på samme sted; men bredden kastede en sådan skygge på vandoverfladen, at de ikke kunne skelne noget tydeligt. De havde endnu ikke sejlet langt, før de bag sig hørte den dumpe lyd af fjerne årer, som tilsyneladende blev brugt med største varsomhed. Sam fordoblede sine anstrengelser, og således blev, da han nøje kendte alle hvirvler og strømme, forfølgerne, hvis de da virkelig var det, snart ladt langt tilbage. Efter nogen tid kom de tværs over Turtle Bay og Kip's Bay, skjulte sig så i den dybe skygge af Manhattan Islands strandbred, og gled sikre mod enhver opdagelse hurtigt videre. Omsider lod negeren sin båd løbe ind i en lille bugt, der var tæt beskygget af træer, og gjorde den fast ved den velbekendte jernring.

De landede nu, tændte deres lygte, samlede de forskellige redskaber sammen, og gik nu alle tre langsomt ind i krattet. Enhver lyd skræmte dem, selv lyden af deres egne fodtrin på de

tørre blade, og uglens skrig fra den sønderbrudte skorsten gjorde, at blodet stivnede i deres årer.

Uagtet Wolfert med største nøjagtighed havde mærket sig samtlige tegn, så varede det dog nogen tid, inden de kunne finde den frie plet imellem træerne, hvor skatten skulle være nedgravet. Omsider kom de til klipperyggen, og da de, ved hjælp af lygten, undersøgte overfladen, genkendte Wolfert de tre hemmelighedsfulde kors. Alles hjerter slog hurtigere, for nu forestod dem det vigtige forsøg, der skulle afgøre deres forhåbninger.

Wolfert Webber holdt lygten, mens doktoren tog ønskekvisten frem. Det var en gaffelformet gren, hvis ender blev holdt fast med begge hænder, mens det midterste skaft blev holdt lodret opad. Doktoren bevægede kvisten i en vis afstand fra jorden, fra et sted til et andet, men en tid uden mindste virkning, mens Wolfert lod lygtens fulde lys falde på den, og betragtede den med åndeløs opmærksomhed. Omsider begyndte kvisten langsomt at dreje sig. Doktoren holdt den nu fastere, og hans hænder rystede af hans sindsbevægelse. Kvisten blev ved at dreje sig lidt efter lidt, indtil skaftet omsider fuldstændig havde forandret sin stilling, viste lodret nedad, og pegede så urokkeligt på et sted, som magnetnålen mod Nordpolen.

"Dette er stedet!" sagde doktoren med næsten uhørlig stemme.

Hjertet steg Wolfert op i halsen.

"Skal jeg grave?" spurgte negeren, idet han greb til spaden.

"For Fanden, nej!" svarede den lille doktor hurtigt. Han befalede nu sine staldbrødre at stille sig tæt ved ham, og at

iagttage den dybeste tavshed. Der måtte nu træffes visse foranstaltninger og foretages ceremonier for at forhindre de onde ånder, der svæver omkring alle skjulte skatte, i at tilføje dem noget ondt.

Derpå trak han en kreds omkring stedet, stor nok til at indeholde alle tilstedeværende, samlede nogle tørre grene og blade sammen, antændte dem, og kastede visse droger og tørre urter i det, som han havde bragt med i sin kurv. En tyk røg steg frem, der lugtede af svovl og dyvelsdræk, og som, så behagelig den end måtte have været for åndernes lugteorganer, næsten kvalte stakkels Wolfert, og hos alle vækkede en sådan hoste og pusten, at hele krattet genlød af det. Dr. Knipperhausen åbnede nu spænderne på bogen, som han havde medbragt under armen, og som var trykt med sorte og røde tyske bogstaver. Mens Wolfert holdt lygten, læste doktoren ved hjælp af sine briller flere latinske og tyske besværgelsesformularer. Derpå befalede han Sam at tage hakken og lægge hånd på værket. Den faste jord beviste ved sin hårdhed, at den ikke havde været rørt i flere år. Efter at Sam havde arbejdet sig ned i overfladen med hakken, kom han til et lag af sand og grus, som han muntert kastede omkring til højre og venstre.

"Hør!" sagde Wolfert, der troede at høre fodtrin i de tørre blade og en tøj i krattet. Sam standsede et øjeblik, og de lyttede – der var intet at høre i nærheden. Flagermusen sværmede stille forbi dem; en fugl, der ved lyset, som blinkede igennem træerne, var skræmt op fra sit hvilested, fløj i kreds omkring flammerne. I lundens dybe stilhed kunne de tydeligt høre strømmen plaske mod strandbredden og Helvedesportens fjerne mumlen og brusen.

Negeren fortsatte sit arbejde, og havde allerede gravet et temmelig stort hul. Doktoren stod ved randen af samme, læste nu og da formularer af sin bog med munkeskrift, eller kastede flere droger og urter i ilden, mens Wolfert bøjede sig begærligt hen over hullet, og iagttog hvert stød af spaden. Hvis nogen havde set alt dette, som det blev belyst af lyset i lygten og genskinnet af Wolferts røde kappe, så kunne han let have holdt den lille doktor for en slem heksemester, der her var i begreb med sine besværgelser, og den gråhærdede neger for en sort ånd, der adlød hans befalinger.

Omsider stødte den gamle fiskers spade på noget, der klingede hult. Tonen genlød i Wolferts hjerte. Sam stødte spaden ned endnu engang –

"Det er en kasse," sagde Sam.

"Fuld af guld, helt sikkert," råbte Wolfert, idet han henrykt foldede hænderne sammen.

Næppe havde han udtalt disse ord, før han hørte en tone ovenfra. Han så op, og se! han øjnede ved skinnet af den halvt slukkede ild, lige over spidsen af klippen, noget, hvori han troede at genkende den druknede buccaneers græsselige ansigt, som grinede afskyeligt ned til ham.

Wolfert udstødte et højt skrig, og lod lygten falde. Hans forskrækkelse smittede hans staldbrødre. Negeren sprang ud af hullet, doktoren lod kurv og bog falde, og begyndte at bede på tysk. Der herskede intet uden skræk og forvirring. Ilden var kastet fra hinanden, lygten slukket; i deres stærke hastværk løb alle mod hinanden og hindrede hinanden. De troede at en legion djævle var sluppet løs imod dem, og det forekom dem, som om de ved de spredte gloende kuls usikre lys så sælsomme

skikkelser med røde huer springe rundt omkring dem, og som hørte de dem tale deres kragemål. Doktoren løb hen til en side, negeren til en anden, mens Wolfert tog vejen til stranden. Da han således snublede fremad og søgte at bane sig en vej igennem krattet, hørte han nogen bag ved sig. Halvt ude af sig selv gik han rask fremad. Trinene kom stedse nærmere. Han følte, hvorledes nogen tog ham i kappen, da hans forfølger pludselig blev angrebet. En voldsom fægtning og en hidsig kamp opstod nu. Et pistolskud oplyste på et øjeblik klipper og krat, og to skikkelser, der brødes med hinanden, blev synlige; derpå var alting atter mørkere end nogensinde. Kampen fortsatte, de kæmpende holdt hinanden fast, og pustede og stønnede og væltede sig omkring imellem klipperne. En knurren og brummen, ligesom en hunds, blandet med eder, lod sig høre, hvori Wolfert troede at genkende buccaneerens stemme. Han havde gerne flygtet, men han stod ved randen af en afgrund, og kunne ikke komme videre. Nu stod de kæmpende igen på benene og begyndte på ny at rives og brydes. Det blev styrken alene, der skulle afgøre kampen, da den ene styrtede sin modstander ud over klippens rand, således at han hovedkulds faldt i strømmen, der rasede neden under. Wolfert hørte den faldende synke med en slags rallende mumlen; men nattens mørke forhindrede ham i at se noget tydeligt, og den rivende strøm førte alting så hurtigt bort, at man ikke kunne nå at skelne noget af det.

En af de kæmpende var skaffet til side, men om det var ven eller fjende, eller om begge måske havde været fjender, kunne Wolfert ikke bestemme. Han hørte den reddede nærme sig, og blev på ny overfaldet af skræk. Han så der, hvor klippernes

omrids aftegnede sig mod horisonten, en menneskelig skikkelse komme imod sig. Han kunne ikke tage fejl, det måtte være buccaneeren. Hvor skulle han flygte hen? På den ene side var en afgrund, på den anden en morder. Fjenden nærmede sig – nu var han tæt bag ved ham. Wolfert forsøgte at lade sig glide ned på klippens ydre side. Hans kappe blev hængende ved en tornebusk på klippens rand. Hans fødder gled ud, og således hang han svævende i luften, halvkvalt af båndet, hvormed hans omhyggelige kone havde fæstet kåben om hans hals. Wolfert troede at hans sidste time var kommet; han havde allerede anbefalet sin sjæl til den hellige Nicolaus, da båndet gik itu, og han rullede ned over den klippefulde strandbred, fra klippe til klippe og fra busk til busk, hvorved den røde kappe vajede i luften som et blodigt banner.

Det varede længe, inden Wolfert igen kom til sig selv. Da han slog øjnene op, farvedes himmelen allerede af morgenrødens stråler. Han fandt sig liggende på bunden af en båd og stærkt forslået. Han forsøgte at sætte sig overende, men var for såret og for stiv til at kunne bevæge sig. En stemme bad ham i en venlig tone om at ligge stille. Han vendte sig til den talende – det var Dirk Waldron. Denne havde på madam Webber og hendes datters indstændige forlangende, der ifølge deres køns prisværdige nysgerrighed havde beluret Wolferts og doktorens hemmelige rådslagninger, fulgt selskabet i hælene, men var kommet langt bag efter negerens lette båd, og netop kommet i rette tid til at redde den stakkels skattegraver fra hans forfølgers kløer!

Således endte det farefulde foretagende. Doktoren og Sorte Sam vendte tilbage til Manhattoes by, og begge fortalte en

græsselig historie om den fare, de havde udstået; men den stakkels Wolfert blev, i stedet for at vende triumferende tilbage belæsset med guldstykker, båret hjem på en vinduesskodde, forfulgt af en broget sværm af nysgerrige drenge.

Hans ægtefælle og datter så i det fjerne det sørgelige tog nærme sig, og bragte naboskabet i bevægelse ved deres skrig, for de troede, at den stakkels mand i et af sine underlige anfald pludselig havde afbetalt naturen sin store gæld. Da de imidlertid endnu fandt ham levende, så bragte de ham hurtigt til sengs, og en jury af gamle koner fra naboskabet forsamlede sig for at bestemme, hvorledes han skulle kureres.

Hele byen var nu opfyldt af skattegravernes historie. De begav sig til skuepladsen for den forgangne nats eventyr; men skønt de fandt stedet, hvor der var gravet, så opdagede de dog intet, der kunne have erstattet dem deres ulejlighed. Nogle påstod, at de havde fundet resterne af en egekiste, og et sønderslået pottelåg, der havde lugtet stærkt af nedgravede penge, og at de i den gamle familiehvælving endnu havde fundet spor af baller og kister; men alt dette er såre tvivlsomt.

Hemmeligheden, der stikker bag denne historie, er i virkeligheden indtil den dag i dag aldrig blevet oplyst. Om der på dette sted virkelig har været en skat nedgravet; om de, der havde nedgravet den, hvis dette var tilfældet, havde afhentet den igen om natten, eller om den endnu er der, og bliver bevogtet af ånder og underjordiske nisser, indtil man på behørig måde kan hæve den – det er alt sammen formodninger. Jeg for min del hælder til den sidste mening, og tvivler ingenlunde på, at der stadig ligger flere skatte nedgravet fra buccaneererne og de hollandske kolonisters tid, såvel der som

andre steder på øen, og jeg vil alvorligt tilråde de af mine medborgere, der ikke har indladt sig på andre spekulationer, at søge disse. Således har man også alle slags formodninger over, hvem og hvad den fremmede sømand havde været, der en tid havde ført overherredømmet over det lille samfund i Corlear's Hook, så sælsomt var forsvundet og igen så frygteligt var kommet til syne.

Nogle påstår, at det havde været en smugler, der måtte opholde sig på dette sted for at være sine kammerater behjælpelig med at skaffe deres gods i land mellem øens klippebugter; andre, at han var en af Kidds eller Bradisch's gamle kammerater, der var kommet tilbage for at bringe skatte bort, der tidligere havde været skjult på egnen. Den eneste omstændighed, der kaster et svagt lys over den hemmelighedsfulde sag, er et rygte, der var i omløb, om at man havde set en ubekendt, fremmed bygget chalup, der lignede et kaperskib, krydse rundt i flere dage i havbugten, uden at det var landet eller nogetsteds havde givet sig tilkende, skønt man om natten havde set både sejle til og fra; og at man efter begivenheden med skattegraverne i morgendæmringen havde set den sejle ud af havnens munding.

Jeg må her endnu erindre et andet rygte, som jeg dog tilstår forekommer mig meget fordægtigt, nemlig at man havde set buccaneeren, som man havde holdt for druknet, før daggry ride med en lygte på sin skibskiste igennem Helvedesporten, der netop på dette tidspunkt begyndte at brøle og larme med fordoblet raseri.

Mens alle tunger havde fuldt op at bestille med snak og rygter, lå den stakkels Wolfert syg og bedrøvet i sin seng, med

sønderslået legeme og nedslået sind. Hans kone og datter gjorde alt, hvad de kunne, for at læge hans legemlige og åndelige sår. Den gode gamle kone veg ikke fra hans seng, hvor hun fra morgen til aften sad med sin strikkestrømpe, mens hans datter holdt sig beskæftiget med den kærligste omsorg omkring ham. Heller ikke manglede det dem på fremmed bistand. Hvad man end vil påstå om, at venner gerne forlader os i nøden, så havde de ikke noget at beklage sig over; der fandtes ingen gammel kælling i hele nabolaget, der ikke havde ladet sit arbejde ligge for at ile til Wolfert Webbers bolig, erkyndige sig om hans helbred og hans eventyrs nøjere sammenhæng. Desuden kom ingen uden en lille potte med polejmynte-, salvie-, balsam- eller anden krydderte, og glædede sig over at have en lejlighed til at lægge sit venskab og sin lægekundskab for dagen.

Hvorledes blev ikke den arme Wolfert beskænket, og dog alting forgæves! Det var et rørende syn at se, hvorledes han daglig hentæredes, stedse blev magrere og magrere, og stedse så værre og værre ud, og med et jammerligt ansigt stirrede ud over den lappede dyne på matronernes jury, der havde forsamlet sig, for at sukke og stønne og gebærde sig som ulykkelige omkring ham.

Dick Waldron var den eneste dødelige, der endnu syntes at udbrede et solskin over dette sørgehus. Han kom stedse med venligt blik og mandig ånd, og søgte at oprejse den arme skattegravers bristende hjerte, men alt forgæves. Det var forbi med Wolfert. Hvad der endnu syntes at mangle i at gøre hans ulykke fuldkommen, var, at der, midt i hans genvordigheder, blev udfærdiget en kundgørelse til ham om, at man havde til

hensigt at anlægge en ny gade igennem hans kålhave. Nu så han intet mere for sig end armod og undergang – hans sidste støtte, hans forfædres have, skulle forsvinde, og hvad skulle der da blive af hans stakkels kone og barn? Tårer kom i hans øjne, da han en morgen så efter den hengivne Amy, da hun gik ud af værelset. Dirk Waldron sad hos ham. Wolfert greb hans hånd, pegede på sin datter, og brød for første gang under sin sygdom tavsheden.

"Jeg føler, at jeg vil dø!" sagde han, idet han mat rystede på hovedet, "og når jeg er død – vil min stakkels datter –"

"Overlad hende til mig!" sagde Dirk med mandig fasthed; "jeg skal sørge for hende!"

Wolfert så den muntre, kønne unge mand i ansigtet, og så, at ingen bedre ville være i stand til, at sørge for en kone.

"Godt," sagde han, "hun skal være din! – og hent mig nu en notarius – jeg vil gøre mit testamente og så dø!"

Notarius kom, en flink, rørig, rundhovedet lille mand – Roorback (eller Rollebuck, som man udtalte det) af navn. Ved synet af ham, udbrød ulvinderne i lydelig klagen, for de anså et testamentes underskrivelse som en dødsdom. Med en svag gestus bad Wolfert dem om at være rolige. Den arme Amy skjulte sit ansigt og sin sorg i sengeomhænget; madam Webber tog sin strikkestrømpe for at skjule sin smerte, men forrådte sig ved en lille tåre, der rullede ned og blev hængende ved enden af hendes krogede næse, mens katten, det eneste rolige medlem af familien, legede med den gode kones uldgarnnøgle, da dette faldt på gulvet.

Der lå Wolfert med nathuen trukket ned over panden, med tillukkede øjne, hele ansigtet som et dødens billede. Han bad

den lovkyndige om at fatte sig kort, for han følte, at hans ende var nær, og at han ingen tid havde at tabe. Notarius spidsede sin pen, lagde sit ark papir til rette, og gjorde sig rede til at skrive.

"Jeg giver og testamenterer –" sagde Wolfert svagt, "min lille ejendom –"

"Hvad! hele ejendommen?" sagde den lovkyndige.

Wolfert åbnede øjnene lidt, og så på notariussen.

"Ja, det hele," sagde han.

"Hvorledes! hele det store stykke land med kålhovederne og solsikkerne, som stadens øvrighed netop nu har besluttet at anlægge som hovedgade?"

"Netop det," sagde Wolfert med et dybt suk, og idet han sank tilbage på sin pude.

"Nå, så ønsker jeg den til lykke, der arver det!" sagde notariussen, idet han smålo og uvilkårligt gned sine hænder.

"Hvad mener De med det?" sagde Wolfert, idet han igen slog øjnene op.

"At han vil blive en af de rigeste mænd her på stedet!" råbte den lille Rollebuck.

Den døende Wolfert syntes endnu engang at vende tilbage fra livets grænse, hans øjne opklaredes, han rejste sig over ende i sengen, skød sin røde, uldne nathue tilbage, og så med store øjne på notariussen.

"Hvad siger De!" råbte han.

"Ja, sandelig!" sagde den anden. "Når den store mark og eng først er skåret op til gader, og inddelt i smukke byggegrunde – ja, da behøvet den, de tilhører, ikke at tage hatten af for patronen!"

"Virkelig?" råbte Wolfert, idet han strakte et ben halvt ud af sengen; "nå, så tænker jeg, at jeg vil vente lidt med at gøre mit testamente!"

Til alles forbavselse helbredtes den døende virkelig. Livsgejsten, som endnu svagt havde ulmet i lampen, fik ny næring ved glædens olie, som den lille notarius havde dryppet i hans sjæl. Den blussede op igen til lue. Helbred kun hjertet, når I vil få den tungsindiges legeme til at komme sig! – Efter nogle dage kunne Wolfert allerede forlade værelset, og næppe var endnu nogle dage forløbet, så var hans bord allerede dækket med kontrakter, gadeplaner og tegninger til nye bygninger. Den lille Rollebuck var stadig hos ham, hans højre hånd og rådgiver, og hjalp ham med, i stedet for et testamente, at gøre sin lykke.

Wolfert Webber var virkelig en af de mange værdige hollandske borgere på Manhattan, der på en måde mod deres vilje har gjort deres lykke, der hårdnakket har holdt på deres arvede ejendom, plantet roer og kål i udkanten af byen, og næppe kunne opholde livet ved det, indtil øvrigheden ubarmhjertigt anlagde gader igennem deres grunde, og de pludselig til deres forbavselse vågnede af deres slummer som rige folk!

Næppe var der gået nogle måneder, førend der gik en stor, livlig gade midt igennem den Webberske have, netop der, hvor Wolfert havde drømt at finde en skat. Hans gyldne drøm var gået i opfyldelse. Han havde virkelig fundet en uventet rigdomskilde. For, da hans fædrene jorder var inddelte i byggegrunde og bortforpagtet til sikre folk, indbragte de ham, i stedet for en elendig høst af kålhoveder, en rigelig høst af renter, så at det var et prægtigt skue, den første dag af hvert

kvartal, fra morgen til aften at se hans forpagtere, hver med en lille rundbuget pengepose, hans grunds gyldne indtægt, banke på hans dør.

Hans forfædres gamle hus beholdt han; i stedet for det lille hollandske hus med gul gavl, der havde stået i haven, stod det nu stolt i midten af en gade, og var et af de anseligste huse i egnen, for Wolfert havde udvidet det til begge sider med to fløje og ovenpå indrettet en kuppelbygning som tesalon, hvor han kunne stige op og i varmt vejr ryge sin pibe der; og med tiden opfyldtes hele huset med Amy Webbers og Dirk Waldrons rødkindede afkom.

Da Wolfert blev gammel, rig og fed, anskaffede han sig også en stor peberkagefarvet karet, der blev trukket af et par sorte flanderske hopper med haler, der nåede til jorden, og antog, for at forevige oprindelsen til hans storhed, til våben et udvokset kålhoved, som han lod male på karetdørene, med det betydende valgsprog: "Alting hoved", for at antyde, at han ved rent og skært hovedarbejde var blevet stor.

For at gøre målet af hans storhed fuldt gik endnu til sin tid den berømte Ramm Rapelye hjem til sine fædre, og Wolfert Webber fulgte ham i besiddelsen af læderlænestolen i skænkestuen ved Corlear's Hook, hvor han længe regerede, meget æret og agtet, så at han aldrig fortalte nogen historie, som man ikke troede på, eller gjorde en spøg, som man ikke lo ad.

Om "En rejsendes fortællinger"

Forfatter: Washington Irving (1783-1852).
Org.udgave: *Tales of a Traveller.* H. C. Cary and I. Lee Philadelphia 1824.
Denne udgave baseret på: *En Rejsendes Fortællinger, af Washington Irwing.* Oversat af Ph. Wallich. Kjøbenhavn 1827.
Oversætter: Philip Wallich (ca. 1774-1856).
Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside: Efter James Pollard (1792-1867): The Taglioni "Windsor Coach" (ca. 1837).

ISBN 978-87-7979-852-6

2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-196-1 (Ølstykke 2010).

www.ebib1800.dk

Note 1: **Bracebridge Hall:** En anden samling af Irvings historier. *Red.anm.*

Note 2: **Waverleys forfatter:** Walter Scott
Red.anm.

Note 3: **Shillelagh:** En slags kølle

Note 4: **Tabu** er den velkendte måde, hvorpå øboer i Sydhavet erklærer deres gravsteder eller andre steder for uforkrænkelige

---

Note 5: **Schadrach, Meschach og Abednego:** De tre mænd i den gloende ovn i Bibelen (Daniels Bog).

Note 6: **Neden for saltet:** på engelske borde anbringes saltet altid i midten.

Note 7: **Fordi og hvorfor:** 1700-tals selskabsleg, hvor man skiller objekter (eller spørgsmål) fra deres formål (eller svar), og fordeler dem blandt spillerne, der derefter forklarer et objekt (spørgsmål) med et andets formål (svar), alt efter hvad man har fået udleveret

---

Note 8: **Man løber ned af højen og kysser rundt:** Højen er den bakke, hvorpå det astronomiske tårn står. Som regel tager to mandfolk et fruentimmer ved hånden og løber med hende, så hurtigt som muligt, ned ad bakken. Falder de, så opstår der stor latter. Dette er i øvrigt kun en forlystelse for den lavere folkeklasse.

Note 9: Der hentydes til Smolletts roman "Peregrine Pickle"

Note 10: **Isis:** Den lille flod, der løber ved Oxford

Note 11: **Indviklet i et stykke lysebrunt papir:** I de anstændigere boder giver man altid de kobberpenge, som får tilbage på sølv eller banknoter, indpakket i papir.

Note 12: **Tandem:** Tohjulet vogn, for hvilken der spændes to heste, den ene foran den anden.

Note 13: Før de stridende begynder at bokse, giver de hinanden hånden som tegn på, at de vil afgøre deres sag uden noget hemmeligt nag.

Note 14: **Elegant Extracts:** En antologi af uddrag af vers og prosa som udkom omkring 1800.

Note 15: **Lord Townley:** En berømt engelsk modemand fra sidste halvdel af 1700-tallet.

Note 16: **Eidouranion:** En tidlig forløber for nutidens planetarium.

Note 17: Hellige St. Januarius, hvor er de underlige, de englændere!

Note 18: **Mrs. Radcliffe:** Ann Radcliffe var forfatter til flere populære gotiske romaner, hvoraf *Udolphos Mysterier* stadig optrykkes. *Red.anm*.

Note 19: Det er fyrsten!

Note 20: Det er fyrsten, lad det være nok nu – afsted!

Note 21: **Sbirrer:** En slags politisoldater.

Note 22: **Civita Vecchia:** Havnen i det romerske distrikt, hvor galejerne ligger, som man sender de dømte til.

Note 23: Ganske rigtigt, her er den – Lev vel!

Note 24: Skynd jer afsted!

Note 25: En meget interessant og troværdig beretning om Djævelen og hans trin findes i et indholdsrigt mindeskrift, som efter hr. Knickerbockers død blev forelæst af hans ven, en udmærket jurist i New York, i det derværende historiske selskab.

Note 26: **Frogsneck:** En lille landsby i provinsen New York, amtet Chester

---

Note 27: **Mother Cary's chicken,** således kaldte søfolkene visse fugle, der lader sig se, når en storm er i anmarch.

Note 28: **Henrettelsesdokken:** Et henrettelsessted ved Themsen, hvor alle, der havde gjort sig skyldige i forbrydelser til søs, blev henrettet

---

Note 29: **Davy Jones** er det navn, søfolk benævner Djævelen med, for ikke at hidse ham op ved at bruge det rigtige navn. At gå til Davy Jones kiste betyder så meget som – at gå Fanden i vold.

Note 30: **The Wise Men of Gotham** er et gammelt børnerim. Indbyggerne i Gotham er en engelsk ækvivalent til de danske molboer. *Red.anm.*